LITURGIA,

SEU LIBER

PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

Aliorumque

Rituum atque Ceremoniarum *Ecclesiæ*,

JUXTA USUM

ECCLESIÆ ANGLICANÆ:

Una cum

PSALTERIO

SEU

PSALMIS DAVIDIS,

Eâ Punctatione distinctis, quâ Cantari aut Recitari debent in *ECCLESIIS*.

Itemque

Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi *Episcopos*, *Presbyteros*, *Diaconos*.

LONDINI,

Excudit *Rogerus Nortonus*, Regius in *Latinis*, *Græcis* & *Hebraicis* Typographus; Væneuntque apud *Sam. Mearne*, Regium Bibliopolam in vico vulgariter dicto *Little-Britaine*, 1670.

LITURGIA

SEU LIBER

PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

Aliorumque

Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ,

JUXTA USUM

ECCLESIÆ ANGLICANÆ.

Una cum

PSALTERIO

SEU

PSALMIS DAVIDIS,

Ea Translatione diligentiùs, quâ Cantari ant Recitari debent in ECCLESIIS.

Necnon

Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Conſecrandi

Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos.

LONDINI,

Seteniſſimo Potentiſſimoque Monarchæ

CAROLO II,

DEI GRATIA,

Magnæ *Britanniæ*, *Franciæ* & *Hiberniæ* Regi;

FIDEI DEFENSORI.

Domine, Regum Auguſtiſſime atque Clementiſſime.

QUANTA *felicitas populis tuis, quæ patet Magnæ* Britanniæ *imperium, contigerit ex quo in Regna tua, Deo Duce, rediiſti, norunt quot-quot quibus quantiſque Calamitatibus, ſæviente Perduellium Tyrannide, preſſi fuerint, non ignorant. Certè effati illius Divini,* Rex qui in ſolio ſuo ſedet, diſſipat omne malum intuitu ſuo; *itemque iſtius,* In hilaritate vultûs Regis, vita, & clementia ejus quaſi imber ſerotinus, *veritas nunquam clariùs apparuit. Belli pluſquam civilis incendium extinxiſti, Immanem Tyrannidem profligaſti; horrendam rerum omnium Divinarum atque humanarum Confuſionem ſuſtuliſti; Libertatem, Leges, ſuum cuique, Pacem, Eccleſiam, Religionem, reſtituiſti; Et quod effati illius Divini veritatem liquidiſſimè demonſtrat, ea omnia, non vi & armis, non effuſo civium ſanguine, non hoſtium internecione, ſed ſola Sacræ tuæ Majeſtatis præſentiâ, ſolo intuitu Regio præſtitiſti, partâ ſine cæde victoriâ. Fortitudinem Conſtantiamque tu-*

am in Adversis mirati sumus; Moderationem & Clementiam in Prosperis stupemus, non capimus. Scilicet Reges Dii sunt, Deumque qui eos Deorum nomine dignatus est, nullâ re magis imitantur, quam clementiâ. Per illum Reges regnant; per illum unum amissa Regna recepisti; ut nemo Regum omnium Rex DEI GRATIA, quàm Majestas tua, potiori jure dici queat. Oportebat itaque Deum illum Optimum Maximum, qui tanta in te beneficia, manu quasi de Cœlo ostentata cumulavit, eorum omnium authorem ritu solenni celebrare, & grato animo venerari. Id verò quantum humana fert tenuitas (Reges enim ut ut Dii nuncupentur & Dei Vices gerant, homines sunt) à tuâ Majestate præstitum est, Restituto Publico Numinis Cultu, Sacrâ nempe illâ Liturgiâ postliminio reductâ, (addito etiam peculiari Officio Eucharistico pro felici Majestatis Tuæ ad Tuos Reditu) quam pii Religionis apud nos Avorum nostrorum ætate, Emendatores, Sancti Martyres & Confessores Christi, ad normam Verbi Divini & primævæ Christianorum Pietatis exactam olim concinnarunt; quamque S. Ecclesia Anglicana exinde ad usque nefandam Perduellium conjurationem adversus Augustissimum Majestatis tuæ Parentem, æternâ memoriâ dignum Principem, ingenti cum fructu fidelium constanter usurpaverat. Eam enim Rebelles Schismatici non minus in Deum ipsum impii; quam in Regem optimum injurii, ex Ecclesia ausu Sacrilego eliminaverant. Num verò ejusmodi sit, ut repudiari & obliterari debuerit aut jure potuerit abs hominibus Christianam religionem præ se ferentibus, judicet orbis Christianus, cui jam denuo ponitur ob oculos idiomate Doctis omnibus Familiari. Mihi certè dubium non est, si omnes Ecclesiæ quæ Christum generis humani Redemptorem profitentur, in unam eandemque S. Liturgiæ Formam consentirent (quod optandum) quin hæc nostra reliquas omnes quæ apud varias Ecclesias in usu sunt, multis suffragiis vinceret, ut sola deinceps ubique obtineret, siquid apud illas valerent cum puriore venerandaque antiquitate Conformitas & aurea inter extrema mediocritas. In

ea enim ipsi Pontificii nihil desiderare, in ea nihil culpare Reformati cujuscunque Confessionis, jure possunt, adeo est à partium studio aliena; adeo ad accendendum zelum erga Deum, & charitatem erga Proximum; adeo ad humilitatem & delictorum pœnitentiam ingenerandam apta nata; adeo denique ad genuinam Christianæ pietatis indolem, quæ nec nimio Ceremoniarum apparatu obrui, nec omni earum adminiculo, modò absit superstitio, prorsus destitui debet, hinc illinc attemperata. Exaudiat Deus, ad cujus gloriam, præstantissimam hanc Liturgiam S. Ecclesiæ Anglicanæ, *ringentibus licet Schismaticis, Rex Serenissime, redditam voluisti, (unde merito Augustissimo Nomini Tuo nuncupatur hæc Latina illius Versio) Orationes quæ ex eâ, uno ore unoque animo Fidelium, quasi juge sacrificium pro Majestate tuâ quotidie offeruntur, ut Clementiâ, Justitiâ, Pietate, cæterisque Christianis Regiisque virtutibus, nomen immortale adeptus in terrâ, serius in cœlum redeas, Coronâ immarcescibili gaudiisque sempiternis fruiturus. Quæ Majestati tuæ apprecatur ex animo,*

Domine, Regum Augustissime atque Clementissime,

Subditorum ac Famulorum

Humillimus atque

Observantissimus

J. D. Editor.

Statutum

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, Cultusque in Ecclesiâ, atque Administrationis Sacramentorum, Anno Primo Eliz.

QUandoquidem eo tempore quo obiit Supremus Dominus noster *Edwardus* Rex Sextus, Uniformis ordo Cultus Publici, Precum, Administrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum obtinuit in Ecclesia Anglicana; qui quidem prodiit unico volumine quod inscribitur, *Liber Precum Communium, & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum & Ceremoniarum in Ecclesiâ Anglicanâ*: authoritate Parlamenti quod annis 5. & 6. Regni ejusdem Supremi Domini nostri *Edwardi* Regis Sexti, habitum est, munitus, vi decreti, cujus titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium & Administrationis Sacramentorum*; quod quidem abrogatum atque rescissum fuit Decreto Parlamenti, an. 1. Regni Supremæ Dominæ nostræ *Mariæ* Reginæ; unde gloria Deo debita, multum imminuta est, eorumque animi qui Veritatem Christianæ Religionis profitentur, admodum dejecti sunt.

His de causis Decretum est Authoritate hujusce Parlamenti quod prædictum abrogativum Statutum & singula in eo contenta, quæ quidem referuntur ad eundem librum & cultum, Administrationem Sacramentorum, Ritus & Ceremonias, eo libro contentas aut præscriptas, rescissa erunt, nulliusque prorsus virtutis à Festo Natalis S. *Johan. Baptistæ* proximè futuro & deinceps; Quodque præfatus liber cum ordine Cultus, & Administrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum, cum alterationibus & additionibus in eum insertis & per hoc Statutum præscriptis, à prædicto Festo Natalis S. *Johannis* Baptistæ & deinceps, obtinebit, plenariumque effectum fortietur juxta tenorem & effectum hujusce Statuti: nihil quod in prædicto Abrogativo Statuto contineatur, quicquam obstante.

Ad hæc Decretum esto à Reginæ Majestate Assentientibus Proceribus & Plebe in hoc Parlamento congregatis, & illius authoritate, quod omnes & singuli omnium & singularum tum Cathedralium, tum Parochialium Ecclesiarum, aut alius cujuscunque loci intra hoc Regnum *Angliæ, Walliam*, & illius limites, aut alias Reginæ ditiones, Ministri, à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro, ac deinceps, Matutinas & Vespertinas Preces, celebrationem cœnæ Domini & utriusque Sacramenti Administrationem, aliasque omnes suas Communes ac Publicas Preces recitare & usurpare tenebuntur juxta Ordinem & formam

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, Cultuſque in Eccleſiâ, atque Adminiſtrationis Sacramentorum, Anno Primo Eliz.

QUandoquidem eo tempore quo obiit Supremus Dominus noſter *Edwardus* Rex Sextus, Uniformis ordo Cultus Publici, Precum, Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum obtinuit in Eccleſiâ Anglicanâ; qui quidem prodiit unico volumine quod inſcribitur, *Liber Precum Communium, & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum & Ceremoniarum in Eccleſiâ Anglicanâ*: authoritate Parlamenti quod annis 5. & 6. Regni ejuſdem Supremi Domini noſtri *Edwardi* Regis ſexti, habitum eſt, munitus, vi decreti, cujus titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum*; quod quidem abrogatum atque reſciſſum fuit Decreto Parlamenti, an. 1. Regni Supremæ Dominæ noſtræ *Mariæ* Reginæ; unde gloria Deo debita, multum imminuta eſt; eorumque animi qui Veritatem Chriſtianæ Religionis profitentur, admodum dejecti ſunt.

His de cauſis Decretum eſt Authoritate hujuſce Parlamenti quod prædictum abrogativum Statutum & ſingula in eo contenta, quæ quidem referuntur ad eundem librum & cultum, Adminiſtrationem Sacramentorum, Ritus & Ceremonias, eo libro contentas aut præſcriptas, reſciſſa erunt, nulliuſque prorſus virtutis à Feſto Natalis S. *Johan. Baptiſtæ* proximè futuro & deinceps: Quodque præfatus liber cum ordine Cultus, & Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum, cum alterationibus & additionibus in eum inſertis & per hoc Statutum præſcriptis, à prædicto Feſto Natalis S. *Johannis* Baptiſtæ & deinceps, obtinebit, plenariumque effectum ſortietur juxta tenorem & effectum hujuſce Statuti: nihil quod in prædicto Abrogativo Statuto contineatur, quicquam obſtante.

Ad hæc Decretum eſto à Reginæ Majeſtate Aſſentientibus Proceribus & Plebe in hoc Parlamento congregatis, & illius authoritate, quod omnes & ſinguli omnium & ſingularum tum Cathedralium, tum Parochialium Eccleſiarum, aut alius cujuſcunque loci intra hoc Regnum *Angliæ, Walliam*, & illius limites, aut alias Reginæ ditiones, Miniſtri, à Feſto Natalis S. *Johan.* Baptiſtæ proximè futuro, ac deinceps, Matutinas & Veſpertinas Preces, celebrationem cœnæ Domini & utriuſque Sacramenti Adminiſtrationem, aliaſque omnes ſuas Communes ac Publicas Preces recitare & uſurpare tenebuntur juxta Ordinem & formam

formam prædicti libri authoritate Parlamenti prædicti An. 5. & 6. Regni *Edvardi* Sexti, sic muniti; cum unicâ alteratione seu additione quarundam Lectionum prælegendarum singulis Dominicis per totum annum, & mutatâ & emendatâ Litaniæ formâ, & adjectis duabus tantummodo sententiis, dum Sacramentum Communicantibus porrigitur recitandis, nullâ autem aliâ præterea neque alio modo. Et quod siquis Rector, Vicarius, aut alius quicunque Minister, qui debet aut deberet cantare aut recitare Communes Preces quarum mentio fit in prædicto libro; aut Sacramenta administrare à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro & deinceps, noluerit prædictas Communes Preces usurpare, aut Sacramenta administrare, in ea Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiâ aut aliis locis, in quibus ea administrare deberet; juxta ordinem ac formam prædicti libri; aut siquis ex proposito aut in eo pergens animo obstinato usurpaverit alium Ritum, Ceremoniam, Ordinem, Formam aut Modum celebrandæ Cœnæ Domini publicè aut privatim, aut Matutinas & Vespertinas Preces, Administrationem Sacramentorum aut alias Preces Publicas, præter eas quæ præscriptæ sunt & editæ in dicto libro, [*per Communes Preces in hoc Statuto ubicunque earum mentio occurrit, intelliguntur Preces quæ fiunt ut iis ali interfint eaſque audiant seu in Ecclesiis publicis seu privatis Sacellis, aut Oratoriis, vulgo dictæ Sacra seu Divina Officia*] aut pro concione aut alio modo declaraverit aut locutus fuerit quidpiam quo derogetur prædicto libro aut corrumpatur, aut res ulla in eo contenta aut quævis illius pars, atque illius delicti reus ritè peractus fuerit juxta Legem hujusce Regni ex judicio Duodecim, aut ex ipsius confessione, aut ex manifestâ evidentiâ facti; in pœnam primi illius delicti amittet reditus omnium beneficiorum aut promotionum spiritualium anni integri eam convictionem proximè sequentis; qui quidem Reginæ ejusque hæredum & successorum Fisco addicentur: quodque etiam qui sic reus peractus fuerit in ulteriorem delicti sui pœnam per sex menses carcere detinebitur absque sponsione aut fidejussione quacunque. Si quis autem qui jam semel hac in parte reus peractus fuerit, post primam convictionem in similem culpam rursus inciderit, ejusque legitimo judicio quemadmodum supradictum est, reus peractus fuerit, tum in secundi delicti pœnam in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum; quodque ob idem delictum spoliabitur ipso facto omnibus & singulis spiritualibus suis promotionibus: Et quod liceat omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singularum illarum spiritualium promotionum aut illarum cujuscunque, ad eam præsentare aut eandem conferre perinde ac si persona vel personæ sic delinquentes obiissent: & quod siquis qui bis modo supradicto reus peractus fuerit tertiâ vice circa præmissas deliquerit, ejusque delicti modo supradicto legitimè convictus fuerit tertiâ vice, privabitur ipso facto omnibus suis spiritualibus promotionibus, & præterea carceris pœnam per totam vitam subibit. Si is autem qui deliquerit & convictus fuerit modo

prædi

prædicto circa ullam præmissarum, nullo beneficio aut spirituali promotione gaudeat, tum sic delinquens sicque convictus in pœnam primi delicti in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum convictionem illius proximè sequentem absque sponsione aut fidejussione quacunque; & si quis qui omni spirituali promotione careat, post primam convictionem rursus ulla in re deliquerit circa præmissas & modo suprædicto delicti legitimè convictus fuerit; tum ille in pœnam secundi delicti in carcerem conjectus eo per totam vitam detinebitur.

Præterea constitutum decretumque est authoritate suprædictâ, quod si quis post prædictum Festum Natalis Sancti *Johannis* Baptistæ proximè futurum in ullis histrionicis aliisve ludis, cantionibus, rythmis, aut aliâ voce publicâ quidquam declaraverit aut locutus fuerit, quo liber ille corrumpatur aut ulla res in eo contenta, aut illius pars aliqua, aut quo ei derogetur, aut contemptus concilietur; aut si opere, facto aut interminatione publicâ Rectorem ullum, Vicarium aut alium Ministrum coegerit aut, quocunque modo procuraverit, ut in ullâ Cathedrali aut Parochiali Ecclesiâ, aut Sacello, aut ullo alio loco cantet aut recitet ullas Communes aut Publicas Preces, aut ut Administret ullum Sacramentum aliter aut ullo alio modo aut formâ quàm quæ præscribitur, aut eum sic facientem protexerit; aut qui ullâ suprædictâ viâ ac ratione Rectorem, Vicarium aut alium Ministrum in ullâ Cathedrali aut Parochiali Ecclesiâ, aut Sacello, aut alio quocunque loco illegitimè interturbaverit, aut impediverit ne Communes ac Publicas Preces cantet aut recitet, aut Sacramenta aut eorum alterutrum administret juxta modum & Formam in dicto libro expressam, tum quicunque ejus rei modo suprædicto legitimè reus peractus fuerit, Reginæ Supremæ Dominæ nostræ illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam primi hujusce delicti pendet centum Marcas: & si quis, qui semel ejusmodi delicti reus peractus fuerit, in ullum delictorum postremo loco memoratorum rursus inciderit, ejusque modo prædicto legitimè convictus fuerit, tum sic delinquens, sicque convictus, Reginæ Supremæ Dominæ nostræ, illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam secundi delicti pendet Quadringentas Marcas: Quod si quis qui bis modo suprædicto ullius delicti convictus fuerit, circa postremo loco memorata delicta, tertiâ vice deliquerit, ejusque modo suprædicto fuerit reus peractus, tum sic delinquens sicque convictus in pœnam tertii delicti amittet Reginæ Supremæ Dominæ nostræ omnia bona sua mobilia & immobilia, & in carcerem conjectus per totam vitam eo detinebitur. Si quis autem qui ob primum delictum circa præmissas, modo suprædicto convictus fuerit, summam virtute convictionis solvendam non pependerit, eo modo ac formâ quibus pendi debet, intra sex septimanas illius convictionem proxime

formam prædicti libri authoritate Parlamenti prædicti An. 5. & 6. Regni *Edwardi* Sexti, sic muniti; cum unicâ alteratione seu additione quarundam Lectionum prælegendarum singulis Dominicis per totum annum, & mutatâ & emendatâ Litaniæ formâ, & adjectis duabus tantummodo sententiis, dum Sacramentum Communicantibus porrigitur recitandis, nullâ autem aliâ præterea neque alio modo. Et quod siquis Rector, Vicarius, aut alius quicunque Minister, qui debet aut deberet cantare aut recitare Communes Preces quarum mentio fit in prædicto libro; aut Sacramenta administrare à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro & deinceps, noluerit prædictas Communes Preces usurpare, aut Sacramenta administrare, in ea Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiâ aut aliis locis, in quibus ea administrare deberet; juxta ordinem ac formam prædicti libri; aut siquis ex proposito aut in eo pergens animo obstinato usurpaverit alium Ritum, Ceremoniam, Ordinem, Formam aut Modum celebrandæ Cœnæ Domini publicè aut privatim, aut Matutinas & Vespertinas Preces, Administrationem Sacramentorum aut alias Preces Publicas, præter eas quæ præscriptæ sunt & editæ in dicto libro, [*per Communes Preces in hoc Statuto ubicunque earum mentio occurrit, intelliguntur Preces quæ fiunt ut iis ali interfint easque audiant seu in Ecclesiis publicis seu privatis Sacellis aut Oratoriis, vulgo dictæ Sacra seu Divina Officia*] aut pro concione aut alio modo declaraverit aut locutus fuerit quidpiam quo derogetur prædicto libro aut corrumpatur, aut res ulla in eo contenta aut quævis illius pars, atque illius delicti reus ritè peractus fuerit juxta Leges hujusce Regni ex judicio Duodecim, aut ex ipsius confessione, aut e manifestâ evidentiâ facti; in pœnam primi illius delicti amittet redditus omnium beneficiorum aut promotionum spiritualium ann integri eam convictionem proximè sequentis; qui quidem Regis ejusque hæredum & successorum Fisco addicentur: quodque etiam qu sic reus peractus fuerit in ulteriorem delicti sui pœnam per sex menses carcere detinebitur absque sponsione aut fidejussione quacunque. S quis autem qui jam semel hac in parte reus peractus fuerit, post pr mam convictionem in similem culpam rursus inciderit, ejusque legitim judicio quemadmodum supradictum est, reus peractus fuerit, tum i secundi delicti pœnam in carcerem conjicietur, eoque detinebitur p annum integrum; quodque ob idem delictum spoliabitur ipso fac omnibus & singulis spiritualibus suis promotionibus: Et quod liceb omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singularum illarum sp ritualium promotionum aut illarum cujuscunque, ad eam præsenta aut eandem conferre perinde ac si persona vel personæ sic delinquent obiissent: & quod siquis qui bis modo supradicto reus peractus fuer tertiâ vice circa præmissas deliquerit, ejusque delicti modo supradic legitimè convictus fuerit tertiâ vice, privabitur ipso facto omnibus su spiritualibus promotionibus, & præterea carceris pœnam per tota vitam subibit. Si is autem qui deliquerit & convictus fuerit modo

pradic

prædicto circa ullam præmissarum, nullo beneficio aut spirituali promotione gaudeat, tum sic delinquens sicque convictus in pœnam primi delicti in carcerem conjiciatur, eoque detinebitur per annum integrum convictionem illius proximè sequentem absque sponsione aut fidejussione quacunque; & siquis qui omni spirituali promotione careat, post primam convictionem rursus ulla in re deliquerit circa præmissas & modo supradicto delicti legitimè convictus fuerit; tum ille in pœnam secundi delicti in carcerem conjectus eo per totam vitam detinebitur.

Præterea constitutum decretumque est authoritate supradictâ, quod siquis post prædictum Festum Nativitatis Sancti *Johannis* Baptistæ proximè futurum in ullis histrionicis aliisve ludis, cantionibus, rythmis, aut aliâ voce publicâ quidquam declaraverit aut locutus fuerit, quo liber ille corrumpatur aut ulla res in eo contenta, aut illius pars aliqua, aut quo ei derogetur, aut contemptus concilietur; aut si opere, facto aut interminatione publicâ Rectorem ullum, Vicarium aut alium Ministrum coegerit aut, quocunque modo procuraverit, ut in ullâ Cathedrali aut Parochiali Ecclesiâ, aut Sacello, aut ullo alio loco cantet aut recitet ullas Communes aut Publicas Preces, aut ut Administret ullum Sacramentum aliter aut ullo alio modo aut formâ quàm quæ præscribitur, aut eum sic facientem protexerit; aut qui ullâ supradictâ viâ ac ratione Rectorem, Vicarium aut alium Ministrum in ullâ Cathedrali aut Parochiali Ecclesiâ, aut Sacello, aut alio quocunque loco illegitimè interturbaverit, aut impediverit ne Communes ac Publicas Preces cantet aut recitet, aut Sacramenta aut eorum alterutrum administret juxta modum & Formam in dicto libro expressam, tum quicunque ejus rei modo supradicto legitimè reus peractus fuerit, Reginæ Supremæ Dominæ nostræ illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam primi hujusce delicti pendet centum Marcas: & siquis, qui semel ejusmodi delicti reus peractus fuerit, in ullum delictorum postremo loco memoratorum rursus inciderit, ejusque modo prædicto legitimè convictus fuerit, tum sic delinquens, sicque convictus, Reginæ Supremæ Dominæ nostræ, illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam secundi delicti pendet Quadringentas Marcas: Quod siquis qui bis modo supradicto ullius delicti convictus fuerit, circa postremo loco memorata delicta, tertiâ vice deliquerit, ejusque modo supradicto fuerit reus peractus, tum sic delinquens sicque convictus in pœnam tertii delicti amittet Reginæ Supremæ Dominæ nostræ omnia bona sua mobilia & immobilia, & in carcerem conjectus per totam vitam eo detinebitur. Siquis autem qui ob primum delictum circa præmissas, modo supradicto convictus fuerit, summam virtute convictionis solvendam non pependerit, eo modo ac formâ quibus pendi debet, intra sex septimanas illius convictionem proxime

sequentes, tum quicunque sic convictus & qui sic non penderit, in poenam primi illius delicti, vice mulctæ, per sex menses carcere detinebitur absque sponsione aut fidejussione quacunque: Et si quis, qui ob secundum delictum circa præmissa, modo supradicto convictus fuerit, summam virtute illius convictionis necnon vi hujusce Statuti solvendam non pependerit, eo modo ac formâ quibus pendi debet, intra sex septimanas ipsius secundam convictionem proximè sequentes, tum quicunque sic convictus fuerit & qui sic non pependerit, in poenam secundi delicti, vice dictæ mulctæ, in carcerem conjectus eo per annum integrum detinebitur, absque ullâ sponsione aut fidejussione quacunque. Et quod à dicto Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ festo proximè sequenti ac deinceps, omnes & singuli hujusce Regni aut aliûs cujuscunque regionis intrà Regiæ Majestatis ditiones incolæ diligentem ac fidelem dabunt operam (nisi legitimam ac rationi consentaneam absentiæ suæ causam habuerint) ut se conferant quisque in suam Ecclesiam Parochialem aut consuetam Sacellum, aut impedimento legitimo prohibente, in alium locum consuetum, in quo Preces Communes & ejusmodi cultus numinis peraguntur, quo tempore sic prohibebuntur, singulis diebus Dominicis & aliis ex instituto & usu Festis diebus; ibidemq; maneant cum eâ cum qui par est, decentiâ ac gravitate, dum aut recitantur Preces Communes, aut habetur sacra Concio, aut pars alia Cultus numinis ibi celebranda aut administranda, peragitur; sub poenâ tum censuræ Ecclesiasticæ, tum mulctæ duodecim denariorum à quolibet hac in parte delinquente solvendorum. Quam quidem summam ipsi ejus Parochiæ in quâ ejusmodi delictum fuerit, Oeconomi in usum tantum ejusdem Parochiæ procurabunt ex bonorum mobilium prædictorum ac ædium ejus qui hac in parte deliquerit, sequestratione ac distractione.

Quo autem ista debitæ executioni mandentur, Excellentissima Reginæ Majestas, Domini Temporales atque Plebs universa in hoc Parlamento coacti, in Dei nomine Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ordinarios serio atque enixè obtestantur, iisque præcipiunt ut omnem operam pro viribus adhibeant quisque intra suam Diœcesim ac districtum ut debitè ac sincerè observentur, prout rationem omnium malorum ac plagarum quibus justè Deus populum suum ob neglectam bonam ac atque salutarem legem, afflecerit, coram ipso Deo reddituri sint. Atque ut authoritate sufficienti, hac in parte muniantur, Authoritate prædictâ Decretum esto, quod omnes & singuli Archiepiscopi, Episcopi, & omnes alii eorum officiarii Ecclesiasticâ Jurisdictione gaudentes tam in locis exemptis quam non exemptis intra eorum Diœceses plenam potestatem atque authoritatem vi hujusce Statuti habebunt Reformandi, Corrigendi ac Censuris Ecclesiasticis subjiciendi omnes & singulos quotquot intra eorum Jurisdictionem aut Diœcesin, post prædictum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festum proximè sequuturum contra hocce Decretum ac Statutum deliquerint; aliâ quacunque Lege, Statuto, Privilegio, Libertate, aut Cautione antehac in contrarium adhibitis, aut permissis nihil quicquam obstantibus.

Atque

Atque prædictâ authoritate Decretum Statutumque esto, quod omnes & singuli Judices, quos vocant de *Oyer & Determiner*, vel Judices de *Assize*, pro tribunali sedentes, potestatem & authoritatem habebunt inquirendi, audiendi & determinandi omnia cujuscunque generis delicta quæ admittentur aut perpetrabuntur contra ullum Articulum in hoc Decreto contentum, intra limites ipsis concessæ Commissionis, & processum faciendi pro executione eorundem juxta formulam juris procedendi in debitis pœnis illis infligendis; prout fas est ipsis facere contra quemcunque qui coram ipsis alicujus delicti postuletur, aut criminis legitimo judicio reus peractus sit. Cautum vero semper sit atque prædictâ authoritate decretum, quod omnibus & singulis Archiepiscopis atque Episcopis fas erit, quotiescunque prout ipsis visum fuerit, vi hujusce Statuti prædictis Judicibus de *Oyer & Determiner*, aut de *Assize* publicè in quocunque loco intra Diœcesin pro tribunali sedentibus assidere, iisque sociam operam commodare, ad inquirendum, audiendum ac determinandum delicta supra memorata.

Cautum quoque esto atque prædictâ authoritate Decretum, quod Sacrorum prædictorum libri propriis Parochianorum cujusvis Parochiæ & Ecclesiæ Cathedralis sumptibus comparabuntur ante dictum Festum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ proximè sequuturum; & quod quælibet Parochia & Ecclesia Cathedralis aut alia loca, quæ dictos libros sibi comparaverint ante dictum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festum, intra tres septimanas post prædictos libros comparatos proximè sequentes, Sacra prædicta usurpabunt, eaque usu quotidiano celebrabunt juxta hocce Statutum. Insuper prædictâ authoritate Decretum esto neminem unquam posthac in jus vocatum ac criminis postulatum fore, aut ullam molestiam passurum ob ulla delicta supra memorata, in posterum contra hoc Statutum admittenda aut patranda, nisi sic delinquens eo nomine postulatus fuerit in generali Sessione proximè futurâ coram memoratis Judicibus de *Oyer & Determiner* aut Judicibus de *Assize*, post quodcunque delictum admissum aut patratum contra tenorem hujusce Statuti.

Cautum semper, Decretumque atque Statutum esto prædictâ authoritate, quod omnes & singuli Parlamenti Proceres pro tertio delicto superius memorato, à suis Paribus judicabuntur. Cautum etiam, Decretumque atque Statutum esto prædictâ authoritate, Quod Prætor *Londinensis*, aliique omnes Prætores, Balivi, atque alii Magistratus præcipui omnium ac singularum civitatum, municipiorum ac urbium corporatarum, quas vocant intra hoc Regnum, *Walliam* & illius *Marchias* seu limites, in quas se conferre non consueverunt Judices de *Assize*, plenam potestatem atque authoritatem habebunt virtute hujusce Statuti, quotannis inquirendi, audiendi, ac finiendi omnia ac singula delicta supra memorata, intra duas septimanas à Festis *Paschatis* & Sancti *Michaelis* Archangeli proximè sequentes, eo modo eâque formâ quibus solent Judices *de Assize*, & *de Oyer & Determiner*.

Cautum semper, Decretumque atque Statutum esto authoritate

prædictâ, quod omnes Archiepiscopi, & Episcopi, & singuli eorum Cancellarii, Commissarii, Archidiaconi, aliique Ordinarii quotquot gaudent peculiari Jurisdictione, plenam potestatem & authoritatem habebunt virtute hujusce Statuti, tam inquirendi in suis Visitationibus, Synodis, & alibi intra Jurisdictionem suam alio quovis tempore, & loco; admittendi Accusationes & Informationes omnium & singularum rerum supra memoratarum, quotquot evenerint atque admissæ & perpetratæ fuerint, intra limites eorum Jurisdictionis & authoritatis, quàm eas puniendi, admonitione, excommunicationè, sequestratione aut deprivatione, aliisque censuris & processibus, eâdem formâ quæ antea consuevit in similibus casibus juxta Reginæ Leges Ecclesiasticas.

Cautum semper atque Statutum esto, ut quisquis in præmissis deliquerit, atque ob delictum Ordinarii censuram primùm subierit, censuræque testimonium ejusdem Ordinarii manu munitum habuerit, non amplius ejusdem delicti reus peragetur coram Judicibus: Et similiter, si ei pœna ob delictum à Judicibus primùm irrogata fuerit, non amplius ob idem delictum ab Ordinario censuræ subjicietur. Nihil, quod in hoc Statuto contineatur, quicquam obstante.

Cautum semper, atque Decretum esto, Quod eadem Ecclesiæ ejusque Ministrorum ornamenta, quæ authoritate Parlamenti habiti anno secundo Regni *Edwardi* Regis Sexti usu recepta erant in hac Ecclesiâ *Anglicanâ*, retinebuntur & usurpabuntur, donec alia ratio hac in parte inita fuerit Regiæ Majestatis authoritate, Reginæ Commissariis ad causas Ecclesiasticas, Magni *Angliæ* Sigilli authoritate munitis, aut hujusce Regni Metropolitano in consilium adhibitis: Atque etiam, quod si aliquis contemptus, aut quid contra debitam reverentiam circa Ceremonias, aut alios Ecclesiæ Ritus, Regularum in hoc libro positarum abusu, acciderit, fas erit Reginæ iisdem Commissariis aut Metropolitano in consilium adhibitis, eas insuper Ceremonias aut Ritus instituere atque edicere quæ ad incrementum gloriæ Dei, ad Ecclesiæ ædificationem, & ad sanctorum Christi Mysteriorum & Sacramentorum debitam reverentiam maximè conducibiles fuerint.

Denique Decretum esto authoritate prædictâ, quod omnes Leges, Statuta, & Ordinationes in quibus, aut quarum authoritate, ullus alius cultus, Sacramentorum Administratio, aut Preces Publicæ, limitantur, constituuntur aut eduntur in usum publicum intra hoc Regnum aut alias Reginæ ditiones, abhinc abrogabuntur & fient plene irrita.

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum: & pro constituendâ Formâ Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos in Ecclesiâ Anglicanâ.

XIV. *CAROL.* II.

QUandoquidem anno primo *Elizabethæ* Reginæ Uniformis ordo cultûs Publici & Precum, & Administrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum in Ecclesiâ *Anglicanâ* obtinuit, isque Verbo Dei atque Ecclesiæ Primitivæ Usui consentaneus, à Reverendis Episcopis & Clero compositus, in uno libro editus, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum in Ecclesiâ* Anglicanâ, & usui publico commendatus Parlamenti anno primo Regni jam memoratæ Reginæ habiti Decreto, cui Titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Cultûs in Ecclesiâ, & Administrationis Sacramentorum,* piis omnibus quotquot Christianis moribus delectantur suavis admodum, atque utilissimus Statui hujusce Regni, in quod Misericordia, Favor atque Benedictio Dei Omnipotentis nullâ ratione citius atque uberius effunduntur, quàm fusis ad Deum Publicis Precibus, debito Sacramentorum usu, & frequente Evangelii prædicatione, quæ cum Auditorum devotione excipiatur: Quæ cum ita sint nihilominus ingens hominum numerus in variis hujusce Regni partibus, qui pravis affectibus indulgentes, in ignorantiâ vitam transigentes, & procul amore Dei timore, obstinato Schismaticoque animo absunt ab Ecclesiis Parochialibus & aliis locis Publicis in quibus habentur Preces Publicæ, Administrantur Sacramenta, & Verbum Dei prædicatur, Dominicis aliisque diebus Festis, & in ea loca se conferre renuunt: Ac quandoquidem ingentia mala atque incommoda tempore nuperorum infelicium motuum magno ac scandaloso Ministrorum neglectu circa ordinem, sive Liturgiam eo modo quo supra editam ac præscriptam, acciderunt, multique in Factiones ac Schismata inducti sunt, unde Religio Reformata quam Ecclesia *Anglicana* profitetur, magnum detrimentum ac scandalum passa est, & periclitatæ sunt multorum animæ: Quæ mala atque incommoda ut præcidantur in posterum, ut Ecclesiæ pax firmetur, & ut varii animorum morbi, temporum intemperie contracti quibus jam laborant, sedentur, Regia Majestas (juxta declarationem die 25 *Octobris* promulgatam anno 1660.) multis Episcopis aliisque Theologis Commissionem suam magno *Angliæ* Sigillo munitam concessit, ut recenserent Librum Precum Publicarum, utque eas mutationes atque

Additiones præpararent, quæ ipsis proponendæ viderentur: & postea Synodis Utriusque Provinciæ, *Cantuariensis* scilicet ac *Eboracensis* a Rege convocatis, & jam sedentibus, placuit Regiæ Majestati authoritatem concedere ac mandare prædictarum Synodorum Præsidibus aliisque Episcopis & Clero in iisdem sedentibus, recensendi jam memoratum librum Precum Publicarum, itemque librum & Formam atque Modum Faciendi, ac Consecrandi Episcopos, Presbyteros ac Diaconos: & ut re maturè pensitatâ, ea mutarent atque adderent in utroque libro, quæ ipsis mutanda ac addenda viderentur; eaque in scriptis suæ Majestati exhiberent, ut ab eâ approbarentur seu confirmarentur; et quo tempore re accuratè ac maturè pensitatâ, prædicti Præsides, Episcopi ac Clerus utriusque Provinciæ, prædictos libros pro demandati sibi provinciâ recensuerunt, & quædam in iis immutarunt quæ in eos censent inserenda, & novas quasdam Precationes certis quibusdam temporibus ac pro datâ occasione usurpandas libro Liturgico addiderunt; eaque omnia in scriptis Regiæ Majestati exhibuerunt in uno libro, cujus titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ; *unà cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *eâ Punctatione distinctis quâ Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis. Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quæ cuncta à Regiâ Majestate post debitam considerationem approbata sunt & rata habita, & præsenti huic Parlamento commendata, ut prædictus liber Precum Communium, & Formæ Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros ac Diaconos, cum mutationibus & additionibus quæ factæ & Regiæ Majestati exhibitæ sunt à memoratis Synodis prout supra expositum est, sit liber ille quem usurpare tenebuntur quotquot sacra celebrabunt in omnibus Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis & Sacellis; atque in omnibus utriusque Academiæ Collegiorum & Hospitiorum Sacellis, & in *Etonensi* & *Wintoniensi* Collegiis, & in omnibus Ecclesiis Parochialibus & Sacellis intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ*, & Oppidum *Barwicum ad Tweedam*, & ab iis omnibus qui Faciunt aut Consecrant Episcopos Presbyteros aut Diaconos, in ullo eorum locorum, sub iis sanctionibus ac pœnis, quæ utrique Parlamenti consessui æquæ videbuntur. Jam verò quoniam nihil est conducibilius ad firmandam hujusce gentis pacem (quam boni omnes in votis habent) aut Religionis nostræ honorem ejusque propagationem, quam universus consensus in celebrando Dei omnipotentis cultu publico; atque ut quilibet intra hoc Regnum possit plane perspectam habere Regulam quam sequi debet in Cultu Publico Administratione Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ *Anglicanæ*; Et Modum juxta quem, & à quibus Episcopi, Presbyteri ac Diaconi fiunt, Ordinantur & Consecrantur, atque fieri, Ordinari ac Consecrari debent;

Decretum esto ab Excellentissimâ Majestate Regia, ex consilio

cum

cum consensu Dominorum Spiritualium ac Temporalium, itemque universæ Plebis in hoc præsenti Parlamento congregatorum, illiusque authoritate, Quod omnes & singuli Ministri in quacunque Cathedrali, Collegiatâ aut Parochiali Ecclesiâ aut Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ* & Oppidum *Barwick* ad *Tweedam*, tenebuntur recitare & usurpare Matutinas & Vespertinas Preces, utriusque Sacramenti celebrationem, & Administrationem, & reliquas omnes Publicas & Communes Preces eo ordine, eâque formâ quibus habentur in prædicto libro qui huic Statuto annexus subjungitur, cujusque titulus est, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *eâ Punctatione distinctis quâ Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis: Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quodque Preces Matutinæ ac Vespertinæ in eo contentæ qualibet die Dominicâ aliisque omnibus diebus, & datis occasionibus, temporibusque in eo præstitutis apertè, & solenni modo prælegentur ab omnibus, & singulis Ministris seu Curatis in unaquaque Ecclesia, Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ* & loca superius memorata. Ut autem Uniformitas in publico Numinis cultu (quæ tam ardentibus votis expetitur) quantocius obtineat, insuper Decretum esto authoritate prædictâ quod quilibet Parochus, Vicarius aut alius quicunque qui jam gaudet ullo Ecclesiastico Beneficio aut Promotione, intra hoc Regnum *Angliæ* aut prædicta loca, in Ecclesiâ aut Sacello, aut loco Cultus Publici ad prædictum illius Beneficium aut Promotionem pertinente, Dominicâ quâdam aut Festo die aliquo ante Festum S. *Bartholomæi* quod futurum est anno 1662, aperte, publicè & solenniter recitabit Matutinas & Vespertinas Preces, per & juxta prædictum librum Precum Communium, recitandas horis præstitutis, & quod post ejusmodi illarum recitationem apertè, & publicè coram cœtu ibi congregato assensum & consensum suum haud fictum usui rerum omnium prædicto libro contentarum aut præscriptarum, in hæc verba non in alia, declarabit:

EGO A. B. hic Declaro assensum ac consensum meum haud fictum iis omnibus ac singulis quæ in libro, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ, *una cum Psalterio seu Psalmis* David, *eâ Punctatione distinctis quâ Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis: Itemque Forma ac Modus Consecrandi, Ordinandi ac Faciendi Episcopos, Presbyteros, Diaconos,* continentur aut juxta illum præscribuntur.

Et

Et quod omnes & singuli, qui (absque legitimo impedimento Ordinario loci approbando) id præstare neglexerint aut detractaverint intra tempus prædictum, aut (cum adfuerit ejusmodi impedimentum intra unius mensis spatium postquam remotum fuerit ejusmodi impedimentum, omnibus suis Promotionibus Spiritualibus *ipso facto* spoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singularum prædictarum Promotionum Spiritualium, aut ullius illarum, pro suo cuique jure ac Titulo, ad illas seu per collationem seu aliâ ratione præsentare; perinde ac si is aut ii qui sic deliquerint aut neglexerint, diem suum obiissent.

Præterea Decretum esto Authoritate prædictâ, quod quisquis posthac ad illum Beneficium Ecclesiasticum aut Promotionem seu collationem seu aliâ quâcunque ratione Præsentabitur, & in illud inductus fuerit, intra hocce Regnum *Angliæ* & loca superius memorata, in Ecclesiâ, Sacello, aut loco Cultûs Publici ad prædictum illius Beneficium seu Promotionem pertinente, intra duos menses proximè sequuturos postquam actualem possessionem prædicti Ecclesiastici Beneficii seu Promotionis adeptus fuerit, aliquâ die Dominicâ, apertè, publicè & solenniter recitabit Matutinas & Vespertinas Preces, juxta prædictum Librum Precum Communium recitandas, horis per & juxta illum præstitutis; Et [illegible] ejusmodi illarum recitationem, apertè, & publicè coram cœtu ibidem congregato declarabit assensum & consensum suum haud fictum usui rerum omnium inibi contentarum & præscriptarum juxta formulam supra constitutam; Et quod omnes & singuli, qui (absque aliquo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando) id præstare neglexerint aut detrectaverint intra prædictum tempus, aut (si adfuerit ejusmodi impedimentum) intra unius mensis spatium, postquam remotum fuerit ejusmodi impedimentum, omnibus prædictis Ecclesiasticis Beneficiis & Promotionibus ipso facto spoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singulorum prædictorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, & Promotionum, aut ullius eorum (pro suis cuique Juribus & Titulis) seu per collationem seu aliâ quâvis ratione ad ea præsentare, perinde ac si is sive qui sic deliquerint aut neglexerint, diem suum obiissent.

Atque Decretum insuper esto authoritate prædictâ, quod in omnibus locis, in quibus proprius incumbens seu possessor cujuscunque Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Curati, residet in proprio Beneficio & subsidiariâ alterius Ministri operâ utitur, Incumbens ipse (nullo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando detentus) semel, ut minimum intra quemlibet mensem apertè & publicè recitabit Preces Communes & sacra officia in prædicto libro & per prædictum librum præscripta, & (si dabitur occasio) administrabit utrumque Sacramentum, & alios Ritus Ecclesiæ, in Ecclesiâ Parochiali, aut Sacello ejusdem Rectoriæ, Vicariæ aut Beneficii ad illam pertinente, eo ordine, modo, & formâ quæ in eodem libro & per eundem librum præscribuntur, sub pœnâ

nullæ

mulctæ quinque librarum in usum illius Parochiæ, pro unoquoque delicto, si vel confitentem reum sese exhibuerit, aut si duorum testium jurejurando crimen probatum fuerit coram duobus Eirenarchis Comitatûs, Civitatis aut Municipii, ubi delictum admissum fuerit, (quod quidem jusjurandum deferendi potestas prædictis Eirenarchis hoçce Statuto conceditur.) Et si prædicta mulcta solura non fuerit intra decimum diem, tum sequestratione & distractione bonorum mobilium delinquentis, jussu & rescripto prædictorum Eirenarcharum, ab Ecclesiæ Oeconomis seu Pauperum ejusdem Parochiæ Curatoribus procurabitur; siquid autem ex distractione supererit, delinquenti restituetur.

Atque insuper Decretum esto authoritate prædictâ, quod quilibet Decanus, Canonicus & Præbendarius uniuscujusque Ecclesiæ Cathedralis aut Collegiatæ; & omnes Magistri & alii Præpositi, Socii, Sacellani, & Institutores cujuscunque Collegii, Studiosorum Hospitii, Gymnasii, aut Ptochotrophii aut qui in iis vivunt; & quivis Professor Publicus & Prælector in alterutrâ Academiâ, & in unoquoque Collegio alibi: Et omnis Rector, Vicarius, Minister qui subsidiariam Rectori aut Vicario commodat operam, Prælector, & alius quivis sacris ordinibus initiatus, & unusquisque Ludimagister qui Ludo literario seu publico seu privato præest; Et alius quivis, qui pueris instituendis & docendis intra cujusquam ædes Privatas Institutoris sive Præceptoris nomine, qui primâ die mensis *Maii* qui futurus est anno 1662, aut qui posthac quocunque tempore, ullo Decanatu, Canonicatu, Præbendâ, Præfecturâ, Præpositurâ, Societate, Professoris aut Prælectoris munere, Rectoriâ, Vicariâ, aut aliâ quâcunque Ecclesiasticâ dignitate, seu Promotione gaudebit, aut subsidiarii Ministri aut Prælectoris officio certo loco fungetur, aut Ludo literario præfuerit; aut pueros instituet aut docebit intra cujusquam ædes Privatas Institutoris seu Præceptoris nomine, ante Festum S. *Bartholomæi* quod futurum An. Dom. 1662, aut cùm admittentur aut antequam admittantur ad Dignitatem, Promotiones, Beneficia aut munera supradicta & in eorum possessionem mittantur, sequenti Declarationi seu Professioni manu propriâ subscribant, *scilicet*:

EGO A.B. *Declaro, Quod non licet quocunque Prætextu Arma gerere adversus Regem; quodque Detestor proditoriam illam positionem, scilicet, posse Regiâ authoritate Armageri contra Regis Personam, & contra eos qui Regio mandato præsunt Rei Bellicæ; atque quod conformem me præstabo Liturgiæ Ecclesiæ* Anglicanæ, *prout jam Lege constituta est. Præterea ego declaro, me in eâ esse sententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod* Solemnis Liga & Fœdus *vulgò dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem sive alterationem Ecclesiastici seu Politici Regiminis; Imò illud ipsum Juramentum fuisse ex se illicitum, atque hujusce Regni Subditis impositum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Cui Declarationi ac Professioni subscribent singuli Magistri alii Præpositi, Socii, Sacellani & Institutores uniuscujusque Collegii ibi degentes, studiosorum Hospitii, aut Gymnasii, aut qui in iis vunt; & singuli Publici Professores & Prælectores in alterutrâ Acamiâ quisque coram Vicecancellario illius Academiæ in quâ vixeri pro tempore existente aut Vicecancellarii Delegato. Eidem Declarationi seu Professioni subscribent, quisque coram suo Archiepiscop Episcopo aut Ordinario Diœceseos, singuli qui hocce Statuto jubentur eidem subscribere; Hæc autem erit eorum omnium pœna qui præfectam subscriptionem neglexerint aut detrectaverint; quod mulctabitur suo quisque Decanatu, Canonicatu, Collegii Præfectura, Præpositurâ, Societate, Professoris, Prælectoris munere, Rectoriâ, Vicari Ecclesiasticâ Dignitate seu Promotione, Subsidiarii Ministri, aut Prælectoris officio, ac Scholarchatu, *ipsoque facto* ejusmodi Dignitati Promotionis, Beneficii, Muneris, officii omnino incapax evadet, eque spoliabitur; & quod unusquisque ejusmodi eorum Decanatus, Canonicatus, Præbenda, Præfectura, Præpositura, Societas, Professoris Prælectorisque munus, Rectoria, Vicaria, Ecclesiastica Dignitas aut Promotio, Subsidiarii Ministri, Prælectorisque officium & Scholarchatus vacabit, perinde ac si ii qui sic deliquerint, diem suum naturaliter obiissent.

Quod si ullus Ludimagister aut alius quisquam qui pueris docendi operam navarit intra cujusquam ædes Privatas Institutoris, aut Præceptoris nomine, ullos pueros instituerit, antequam impetraverit licentiam à suo quisque Archiepiscopo, Episcopo, aut Ordinario Diœceseos, juxta Leges & Statuta hujusce Regni (pro quâ solvet tantum duodecim denarios) & subscripserit atque professus fuerit, prout supradictum est; tum singuli Præceptores aliive qui pueros instituerint aut docuerint ut supradictum est, pro primo delicto per integrum trimestre carcere detinebuntur absque ulla sponsione aut fidejussione; & pro secundo & alio quocunque delicto ejusmodi, per integrum trimestre carcere detinebuntur absque ulla sponsione aut fidejussione, & summam quinque librarum Regiæ Majestati pendent pœnæ nomine.

Ejusmodi autem factâ subscriptione, omnes & singuli Rectores, Vicarii, Ministri subsidiariam operam aliis commodantes, & Prælectores procurabunt literas Testimoniales quisque à suo Archiepiscopo, Episcopo aut Ordinario Diœceseos, (qui hocce Statuto jubentur ac requiruntur eas expedire atque exhibere) illius propriâ manu subscriptâ & sigillo munitas: easque publicè & apertè prælegent unà cum Declaratione aut professione, aliquâ die Dominicâ, intra tres menses proximè sequentes, in suâ quisque Ecclesiâ Parochiali, in quâ tenentur Sacra officia celebrare, coram cœtu ibi congregato, inter sacrorum solennia; Quisquis autem hac in parte officio suo defuerit, Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Subsidiarii Ministri aut Prælectoris muneris jacturâ mulctabitur, & illius omnino incapax evadet, illoque spoliabitur,

ur, ipso facto: vacabitque prædicta Rectoria, Vicaria, aut Beneficium, Subsidiarii Ministri aut Prælectoris munus, perinde ac si diem suum naturaliter obiisset.

Cautum verò semper esto, quod à die 25 Mensis *Martii* qui futurus est anno Domini 1682, ac deinceps, omittentur in prædictâ Declaratione aut Professione ut supradictum est, subscribendâ ac prælegendâ, verba sequentia, *scilicet*,

Præterea ego declaro, me in eâ esse sententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod Solemnis Liga & Fœdus *vulgò dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem sive alterationem Ecclesiastici seu Politici Regiminis; Imò illud ipsum Juramentum fuisse ex se illicitum, atque hujusce Regni Subditis impositum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Adeò ut nullus supramemoratorum exinde tenebitur ei parti præfatæ Declarationis aut Professionis subscribere, eamve prælegere.

Cautum semper, atque Decretum esto, quod à Festo S. *Bartholomæi* quod futurum est anno Domino 1662 ac deinceps, nemo qui nunc gaudeat ullâ Rectoriâ, Vicariâ, aut Beneficio, quique jam sacris ordinibus manibus Episcopalibus nondum sit initiatus, aut qui ante dictum S. *Bartholomæi* Festum Presbyter aut Diaconus non fuerit ordinatus, juxta formulam Episcopalis ordinationis, habebit, tenebit, possidebit prædictam Rectoriam, Vicariam, Beneficium cùm Cura animarum, aut ullam aliam Ecclesiasticam Promotionem intra hoc Regnum *Angliæ* aut Principatum *Walliæ*, aut *Barwicum* Oppidum ad *Tweedam*: sed illius omnino incapax evadet, eoque spoliabitur ipso facto: atque omnes illius Ecclesiasticæ Promotiones vacabunt perinde ac si diem suum naturaliter obiisset.

Itemque Decretum esto authoritate prædictâ, quod nemo exinde futurus est habilis qui admittatur ad ullam Rectoriam, Vicariam, Beneficium, aut ullam aliam cujuscunque generis Ecclesiasticam Promotionem aut Dignitatem, neque præsumat Consecrare aut Administrare Sanctum Sacramentum cœnæ Dominicæ, priusquam Presbyter Ordinatus fuerit juxta Formam & Modum in dicto libro ac juxta illum præscriptum, nisi anteà Presbyter creatus fuerit Episcopali ordinatione; sub pœna pro unoquoque delicto centum librarumquarum pars dimidia Regio fisco pendetur; pars quarta pauperibus Parochiæ in quâ commissum fuerit delictum, itemque quarta pars ei aut iis qui jure agere cum delinquente voluerint Actione debiti, scedulæ, querelæ aut delatoriâ in quacunque Curiarum Regiarum * *Recordi* quas vocant, in quâ nulla dilatio, protectio aut Pignoris depositio admittetur; eritque incapax qui Presbyter ordinetur per annum integrum proximè sequentem.

* *Earum Acta authentica sunt ad fidem faciendam.*

Sub

Sub hac cautione, quòd pœnæ hoc Statuto decretæ non infligent
Exteris seu alienigenis Ecclesiarum Reformatarum, approbatarum a
approbandarum à Regiâ Majestate, illiusque Hæredibus ac Successoribu
in *Angliâ*.

Cauto semper quod nullum jus ad conferendum aut Præsentandu
per lapsum, acquiretur ullâ vacantiâ aut Deprivatione ex *ipso facti*
virtute hujus Statuti, nisi post sex menses, ex quo Ordinarius de ejusm
di vacantiâ aut Deprivatione certiorem fecerit Patronum; aut nisi ejus
modi Deprivationis sententia apertè & publicè recitata fuerit in Eccles
Parochiali Beneficii, Rectoriæ, aut Vicariæ, quæ vacaverit aut cuj
incumbens deprivabitur virtute hujus Statuti.

Ac præterea Decretum esto authoritate prædictâ, Quod nulla Form
aut ordo Precum Communium, Administrationis Sacramentorum, R
tuum, aut Ceremoniarum, apertè usurpabitur in ullâ Parochiâ, Sacell
aut alio loco Publico; aut in ullo Collegio, aut studiosorum Hospiti
in alterutrâ Academiâ, aut in *Westmonasterienſi, Wintonienſi*, aut *Et*
nienſi Collegiis, aut ullo eorum, diversus ab eo qui præscribitur & jub
tur usurpari. Et quòd quilibet Rector seu Præfectus qui nunc præest u
li Collegio, aut Studiosorum Hospitio, in alterutrâ Academia, aut u
dictorum Collegiorum *Westmonast. Winton.* aut *Eton.* intra unius me
sis spatium proximè sequuturi post Festum S. *Barthol.* quod futurum
est anno 1662: & omnes & singuli Rectores seu Præfecti cujuscunq
prædictorum Collegiorum ac Hospitiorum, in posterum eligendi a
præficiendi, intra unius mensis spatium post Electionem aut Collationem
& Admissionem ad eandem Præfecturam aut Præposituram, apertè
publicè in Ecclesiâ, Sacello, aut alio loco Publico ejusdem Collegii, a
Hospitii, præsentibusque ejusdem Sociis ac Studiosis aut ibi tum Re
dentium parte majore, subscribet 39 Articulis Religionis, quorum me
tio fit in Statuto anni 13 *Elizabethæ* Reginæ; & prædicto libro; atqu
Declarabit assensum ac consensum suum haud fictum, prædictis Artic
lis, & prædicto libro, & usui Precationum, Rituum, & Ceremoniarum
Formularum, & Ordinum in prædicto libro præscriptorum & contento
rum, & eorum approbationem juxta Formam prædictam: Et quod om
nes prædicti Rectores seu Præfecti prædictorum Collegiorum ac Hospi
tiorum, aut quotquot eorum jam sunt Sacris ordinibus initiati, aut post
hac initiati fuerint, semel ut minimum intra quodlibet trimestre cujusv
anni, non obstante legitimo impedimento, apertè & publicè recitabun
Preces Matutinas & Sacra in dicto libro & ex illius præscripto recitand
in Ecclesiâ, Sacello, aut alio loco publico ejusdem Collegii aut Hospiti
sub pœna amissionis per integrum semestre omnium beneficiorum atqu
emolumentorum ad eandem Præfecturam aut Præposituram spectant
um, à quibus percipiendis suspensione prohibebitur à Visitatore aut Visi
tatoribus ejusdem Collegii aut Hospitii. Et si ullus Rector aut Præpos
tus ullius Collegii aut Hospitii eo modo suspensus eo quod non subscrip
serit prædictis Articulis & libro; aut eo quod non recitaverit Preces Ma
tutinas

tutinas & Sacra, prout ſupradictum eſt, ſtatim poſt, aut ante elapſos ſex menſes prædictam ſuſpenſionem proximè ſequentes, prædictis Articulis atque libro non ſubſcripſerit, & non declaraverit conſenſum ſuum ut ſupradictum eſt, aut non recitaverit Preces Matutinas & Sacra, prout ſupradictum eſt, tum vacabit ipſo facto ejuſmodi Præfectura ſeu Præpoſitura.

Cautum ſemper eſto, Quod fas erit Preces Matutinas & Veſpertinas aliaſque Preces atque Sacra in libro prædicto ac per eum præſcripta Latinè uſurpare in Sacellis aut aliis locis publicis uniuſcujuſque Collegii & Hoſpitii in utrâque Academiâ, *Weſtmonaſterienſi*, *Wintonienſi*, & *Etonienſi* Collegiis, & in Convocationibus Cleri utriuſque Provinciæ, nihil quod in hoc Statuto contineatur quicquam obſtante.

Itemque Decretum eſto authoritate prædictâ quod nemo admittetur ut Prælector aut permittetur, tolerabitur, aut ſinetur concionari tanquam Prælector; aut concionem habere aut Prælectionem Prælegere in ullâ Eccleſiâ, Sacello aut alio loco Cultûs Publici, intra hoc Regnum *Angliæ*, aut Principatum *Walliæ* & Oppidum *Barwick* ad *Tweedam*, niſi antea approbatus ab Archiepiſcopo Provinciæ, aut Epiſcopo Diœceſeos (aut ſede vacante) à Cuſtode Spiritualitatum, & impetratâ illius licentiâ ſigillo ipſius munitâ; Et niſi coram eodem Archiepiſcopo, aut Epiſcopo aut Cuſtode legerit 39 Articulos Religionis quorum mentio fit in Statuto 13 *Elizabethæ* quondam Reginæ, cum Declaratione Aſſenſus iiſdem haud ficti; Et quod omnes & ſinguli qui jam impetrarunt, aut impetraturi ſunt licentiam ut ſint Prælectores, quibuſque Prælectoris munus demandatum fuerit, ut concionentur feriâ aliquâ ſeptimanæ in quâcunque Eccleſiâ, Sacello aut loco Cultûs Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, aut loca ſupramemorata, quùm primam habent concionem, antequam incipiant concionari, apertè, publicè & ſolenni ritu recitabunt Preces Communes & Sacra in dicto libro & per eum præſcripta atque eâ horâ diei recitanda; Et tunc ibi publicè & apertè declarabunt aſſenſum ſuum prædicto libro ejuſque approbationem; atque uſui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum, Formularum atque ordinum illic contentorum ac præſcriptorum, juxta Formulam ſuperius in hoc Statuto præſcriptam. Itemque exinde primo quoque die cujuſvis menſis quo habent concionem, quamdiu ibi Prælectoris ſeu Concionatoris munere funguntur loco deſignato prædictæ Prælectioni ſeu concioni habendæ, ante prædictam ſuam Prælectionem ſeu Concionem, apertè, publicè, & ſolenni Ritu, recitabunt Preces Communes & Sacra in prædicto libro & per eum præſcripta ac eâ horâ diei recitanda, quâ habenda eſt Prælectio aut Concio; & poſt ejuſmodi eorum recitationem, apertè ac publicè coram cœtu illic congregato declarabunt aſſenſum & conſenſum haud fictum prædicto libro ejuſque approbationem, itemque uſui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum; Formularum & ordinum inibi contentorum ac præſcriptorum, juxta prædictam Formulam; Et quod omnes & ſinguli ejuſmodi Concionatores ac Prælectores qui neglexerint aut detrectaverint illud præſtare, ab eo tempore

fient

fient inhabiles ad habendam prædictam aut ullam aliam quamcunq; concionem aut Prælectionem, in prædicta aut aliâ quacunque Eccles Sacello aut loco Cultus Publici; donec apertè, publicè & solenni tu recitaverint Preces Communes, & Sacra per dictum librum in cta ac præscripta, juxta propositum, verum scopum ac sensum hujus Statuti.

Cauto semper, Quod si prædicta Concio aut Prælectio habenda Prælegenda sit in aliquâ Ecclesiâ Cathedrali aut Collegiata, aut alle Sacello, satis erit prædicto Prælectori si apertè horâ prædictâ declar verit assensum ac consensum omnibus contentis in dicto libro, ju prædictam formulam.

Itemque Decretum esto authoritate prædictâ; Quod siquis qui rute hujus Statuti inhabilis fuerit ad habendam ullam Prælectionem Concionem, quamdiu inhabilis ut supradictum est, remanserit, ac lam Concionem aut Prælectionem habuerit; tum pro unoquo ejusmodi delicto, quotquot sic deliquerint in carcerem publicè con ceatur in quo per integrum trimestre detinebuntur absque sponsione alii fidei jussione; & quod duo Eirenarchæ, quicunque tandem fu sint, ullius Comitatus hujusce Regni aut locorum prædictorum Itemque Prætor ullius civitatis aut Municipii intra idem Regnum viso Ordinarii loci Testimonio admissi Delicti illi, aut illis exhibi conficere sic delinquentem aut delinquentes in carcerem publicum C mitatus, Civitatis aut Municipii prout contigerit; idque præstare bentur hocce Statuto.

Cauto semper, esloque insuper Decretum authoritate prædict Quod quoties habenda est Concio aut Prælectio, Preces Commun & sacra quæ in prædicto libro, & juxta Regulas in eo contentas eâ râ diei recitanda sunt, apertè, publicè & solenni ritu recitabuntur alliquo Presbytero, aut Diacono, in Ecclesiâ, Sacello, aut loco C tus Publici, in quo prædicta Concio aut Prælectio habenda fuer antequam ejusmodi Concio aut Prælectio habeatur; & quod Prælect qui tunc concionaturus est, aderit dum recitabuntur.

Cauto tamen, quod hocce Statutum non extendetur ad Eccles Academicas in Academiis hujusce Regni aut earum alterutra, quam aut quo tempore ulla Concio aut Prælectio habebitur aut prælege in prædictis Ecclesiis, aut ulla earum, ut publica Academiæ Con aut Prælectio; Sed Publicæ illæ Conciones & Prælectiones poteru haberi ac Prælegi prout olim consueverunt; Hoc Statuto, aut qu quid in eo continetur in contrarium nihil quicquam obstante.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta, Quod singulæ illæ l næ Leges & Statuta hujusce Regni, quæ olim sancita sunt, quæque v legis habent pro Uniformitate Precum & Administrationis Sacrame torum intra hoc Regnum *Angliæ*, & loca supra memorata omn obtinebunt, & singulos suos quoscunque effectus plene sortientur, constituendum & confirmandum prædictum librum, cujus Titulus e

Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *eâ Punctatione distinctis quâ Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis. Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos,* in hoc Statuto supramemoratum, qui quidem liber huic Statuto conjungendus atque annectendus est; eâque applicabuntur, in praxim redigentur, & usurpabuntur ad punienda prædicta omnia delicta prædictis legibus prohibita quatenus ad prædictum librum & non alium referuntur.

Cauto semper atque Decretum esto authoritate prædictâ, Quod in omnibus Orationibus, Litaniis & Collectis, quæ quocunque modo referuntur ad Regem, Reginam, & stirpem Regiam identidem nomina mutentur, & prout tulerit occasio adaptentur, ex mandato Superiorum.

Cautum etiam, atque Decretum esto authoritate prædictâ, Quod verum exemplar typis editum prædicti libri, cujus Titulus est; *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ, *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *eâ Punctatione distinctis quâ Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis: Itemque Forma ac Modus Consecrandi, Ordinandi ac Faciendi Episcopos, Presbyteros, Diaconos,* comparabitur propriis expensis Parochianorum uniuscujusque Ecclesiæ Parochialis, & Sacelli, Ecclesiæ Cathedralis, Collegii & Hospitii Studiosorum, ante Festum S. *Bartholomæi* Anno Domini 1662, sub pœnâ mulctæ trium librarum solvenda singulis mensibus, ab unaquaque Parochiâ, Sacello, Cathedrali Ecclesiâ, Collegio ac Hospitio Studiosorum.

Cautum semper, atque Decretum esto authoritate prædictâ, Quod *Herefordensis, Menevensis, Asaphensis, Bangorensis,* & *Landavensis* Episcopi, & eorum Successores, ita mutuam operam inter se conferent pro salute animarum curæ suæ commissarum intra *Walliam*, ut fiat vera atque accurata versio libri huic Statuto annexi in linguam *Britannicam* seu *Wallicam*; & quod idem liber sic versus, & ab iis recensus, perlectus, & approbatus typis edetur; totque saltem sint ejus exemplaria, ut quælibet Ecclesia Cathedralis, Collegiata, Parochialis & Sacellum Ecclesiæ Parochiali annexum, in unaquaque Diœcesi & locis *Walliæ*, in quibus lingua *Wallica* in usu communi est, unum sibi comparare possit ante primum diem mensis *Maii*, Anno Domini 1665: Et quod ex quo typis editus fuerit prædictus liber sic versus ut supradictum est, & in vulgus emissus fuerit, omnia Divina Officia linguâ *Britannicâ* seu *Wallicâ* usurpabuntur à Ministris & Curatis per Universam *Walliam* intra prædictas Diœceses, in quibus vulgò utuntur sermone *Wallico*, eo modo atque formâ quibus usurpari ac recitari debent juxta Regulas libri huic Statuto annexi linguâ *Anglicâ* usurpandi, nihil quicquam discrepantia in ullo ordine aut Forma à libro *Anglico*: Quem librum Oeconomi uniuscujusq; dictarum

Parochiarum comparabunt ex pecuniis communibus quæ penes ipsos fuerint, quisque in usum suæ Parochiæ, quas pecunias in rationes referent: Et quod prædicti Episcopi & eorum Successores aut tres quicunque ut minimum ex eorum numero, pretium prædicti libri assignabunt: Alius etiam liber Precum Communium *Anglicâ* linguâ comparabitur & habebitur ab unaquaque Ecclesia per universam *Walliam* in qua liber Precum Communium linguâ *Wallicâ* comparandus est virtute hujusce Statuti, ante primum diem mensis *Maii* 1664; qui libri in locis idoneis intra prædictas Ecclesias ita exponentur, ut qui eos intelligunt, possint ad eos accedere quocunque opportuno tempore; utque ii qui linguam *Anglicam* non intelligunt, possint utriusque linguæ collatione, ad illius cognitionem facilius pervenire: Quicquid in hoc Statuto contineatur in contrarium nihil quicquam obstante: Donec autem exemplaria prædicti libri sic vertendi typis edita fuerint & comparari possint, Formula Precum Communium à Parlamento constituta ante Sanctionem hujus Statuti, usurpabitur sicut antea in iis partibus *Walliæ*, in quibus non vulgò intelligitur lingua *Anglica*.

Ut autem vera & perfecta exemplaria hujus Statuti, & prædicti liber ei annexus tutò asserventur, & perpetuò custodiantur, & ad vitandas omnes controversias in posterum; ideo Decretum esto Authoritate prædictâ, Quod Decani & Capitula singularum Ecclesiarum Cathedralium aut Collegiatarum, intra *Angliam* aut *Walliam*, propriis impensis, ante 25 Mensis *Decembris*, Ann. 1662, impetrabunt quod quo verum ac perfectum exemplar hujusce Statuti, & prædicti libri annexi, Magno *Angliæ* Sigillo munitum, quod à prædictis Decanis & Capitulis eorumque Successoribus tutò asservetur ac custodiatur in omne ævum; quodque producatur & exhibeatur in quavis curia *Recordi* quoties ad hoc legitimè exposcetur: Vera quoque ac perfecta exemplaria hujusce Statuti, nec non ejusdem libri, in singulas Curias *Westmonasterii*, & in Turrim *Londinensem* inferentur, ut tutò asserventur ac custodiantur in omne ævum, inter Acta prædictarum Curiarum, & Acta Turris, inde quoque producenda & exhibenda in quacunque Curia, prout necessitas postulabit. Quæ prædicti libri exemplaria sic Magno Sigillo *Angliæ* munienda, examinabuntur ab iis quibus id muneris Diplomate Magno Sigillo *Angliæ* munito à Regiâ Majestate demandabitur, & conferentur cum autographo quod huic Statuto annexum est, iisque potestas conceditur corrigendi & emendandi manu propriâ quemcunque errorem à Typographo admissum in Editione ejusdem libri, aut ullius rei in eo contentæ; & ad calcem ejusdem libri manu propriâ, adhibito quoque sigillo, aut tres ex eorum numero testabuntur se examinasse & contuliisse eundem librum; eumque esse verum & perfectum exemplar. Singula autem illa exemplaria sic collata virtute Magni Sigilli *Angliæ*, prout supradictum est, habebuntur bona & legitima ad quoscunque juris effectus, & eodem loco habebuntur quo ipsum autographum, huic Statuto annexum, quacunque lege aut consuetudine in contrarium, nihil quicquam obstante.

Cau-

Cauto etiam, Quod neque hoc Statutum, neque quicquid eo contineatur, quicquam oberit Regio Legum Professori in Academiâ *Oxoniensi* quoad Præbendam *Shipton* in Ecclesiâ Cathedrali *Sarum*, quæ quidem Præbenda à B. memoriæ *Jacobo* Rege ejusdem Regii Professoris pro tempore existentis muneri attributa est & annexa.

Cauto semper, Quod cùm Articulus 36 Articulorum 39 de quibus convenit inter Archiepiscopos & Episcopos utriusque Provinciæ & Clerum universum in Synodo, *Londini* Anno 1562. ad tollendam opinionum dissensionem & consensum in verâ Religione firmandum sequentia verba complectatur.

Libellus de Consecratione Archiepiscoporum, & Episcoporum, & de Ordinatione Presbyterorum & Diaconorum, editus nuper temporibus Edvardi *Sexti & autheritate Parlamenti illis ipsis temporibus confirmatus, omnia ad ejusmodi Consecrationem, & Ordinationem necessaria continet, & nihil habet, quod ex se sit, aut superstitiosum, aut impium: itaque quicunque juxta ritus illius libri Consecrati, aut Ordinati sunt, ab anno secundo prædicti Regis* Edvardi, *usque ad hoc tempus, aut in posterum juxta eosdem ritus Consecrabuntur, aut Ordinabuntur, ritè & ordine, atque legitimè, statuimus esse, & fore Consecratos & Ordinatos.*

Decretum sit, atque ideo Decretum esto Authoritate prædictâ, Quod omnes in posterum subscriptiones prædictorum Articulorum, à quocunque Diacono, Presbytero, aut Ecclesiastico, aut alio quovis, qui hocce Statuto aut alia quavis lege nunc obtinente jubetur subscribere prædictis Articulis, reputabuntur & habebuntur quasi factæ (quoad Articulum 36) libro complectenti Formam & Modum Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos, de quibus mentio fit in hoc Statuto, eique applicabuntur quemadmodum antehac libro Edito Regnante *Edvardo* Rege Sexto, de quo mentio fit in prædicto Articulo 36; Quicquid in prædicto Articulo, aut ullo Statuto, Decreto aut Canone antehac in contrarium sancito aut constituto contineatur, nihil quicquam obstante.

Cauto etiam, quod Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, & aliorum Rituum & Ceremoniarum hujus Ecclesiæ *Anglicanæ*, unà cum Forma & Modo Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos, qui antehac in usu fuit quique Parlamentariâ sanctione constitutus est primo & Octavo *Elizabethæ* Reginæ, porrò usurpabitur & observabitur in Ecclesiâ *Anglicanâ*, usque ad Festum S. *Bartholomæi*, quod futurum est Anno Domini 1662.

PRÆFATIO.

EA fuit Ecclesiæ Anglicanæ prudentia ex quo Publicam Liturgiam suam adornavit, ut medium semper tenuerit inter duo extrema, nimiam scilicet obstinationem in denegando, ne ulla omnino, & nimiam facilitatem in concedendo, ut quælibet fieret in eâ immutatio. Quippe cum hinc communis experientia doceat, ex immutatione rerum maturâ deliberatione constitutarum, (nulla id postulante necessitate) varia sequi incommoda, eaque sæpenumerò plura atque graviora malis ipsis quibus removendis ea immutatione studebatur: indè verò consi peculiares Cultus Divini Formulas, Ritusque, atque Ceremonias, qu in eo juxta præscriptum ordinem adhibentur, res esse naturâ suâ indiff rentes, adeoque mutabiles, idque sit in confesso; æquum est, ut causas graves & magni momenti, pro variâ temporum ac occasionu exigentia, ejusmodi fiant & admittantur hac in parte immutation quæ iis, quibus Authoritas publica commissa est, subinde necessariæ a saltem conducibiles atque utiles esse videbuntur. Hinc videm sub Regnis variorum Beatæ memoriæ Principum qui jam inde a R formatione floruerunt, in rebus nonnullis eas immutationes, quæ u uscujusque tempori congruere visæ sunt, justis gravibusque de cau ab Ecclesia factas; ita tamen, ut Cultus Divini quasi corpus ips ac Essentialia (tam quoad materiam ac partes præcipuas, quam quo Formam & Ordinem) eadem ad hunc usque diem permanserint, & etia num permaneant firma & inconcussa; quamvis sæpius impetita va conatibus & violentis aggressionibus seditiosorum & levium hominu qui semper ostenderunt se ejus esse ingenii ut somniis suis plus tribuere & privatæ rei magis studerent quam bono publico.

Quibus artibus & quam perniciosis consiliis (nuperis & infelicib turbis sævientibus) usus sacræ Liturgiæ, hujus Regni Statutis, huc usq nunquam abrogatis, sancitus, abierit in desuetudinem, toti terrar orbi satis superque notum est, neque nobis animus est hic earum rer renovare memoriam. Quam autem verisimile videretur, post felic Regiæ Majestatis Restitutionem, Liturgiæ usum etiam inter alia, qu si postliminio Ecclesiæ redditum iri (cum nulla lege fuisset abrogatu nisi maturè obicem ponerent quorundam artes ac diligentia, qui nuperis usurpatoribus in hoc maximè incubuerant ut Liturgiæ sa odium apud plebem crearent, isti putarunt si famæ & rebus priva consultum vellent, (nisi forte ingenuè fateri vellent se erasse, q ab ejusmodi ingeniis ægrè admodum impetraveris) sibi totis viribus e tendum ne Ecclesiæ redderetur. In hunc finem scriptiunculæ varia vulgus emissæ adversus Liturgiam sacram, ac veteres objectiones den

colle

collectæ novis etiam additis, ad augendum & molem & numerum. Postremo Sacratissima Regia Majestas magnâ cum importunitate rogata est ut Liturgia recenseretur, & ut in ea immutarentur aut etiam adderentur quæ conducere viderentur ad pacificandas conscientias teneras. Quod quidem à Regiâ Majestate, pro piâ illâ summaque voluntate satisfaciendi omnibus subditis suis cujuscunque sententiæ in negotio religionis, (quantum quidem cum ratione expectari potuit) clementer concessum est.

In qua Recensione dedimus operam ut eamdem Moderationem adhiberemus quam superioribus temporibus videmus adhibitam in simili negotio. Itaque ex variis immutationibus quæ nobis propositæ sunt, eæ omnes à nobis rejectæ, unde aliquod periculum oriri posset, (nempe quod clam impugnarent aliquod dogma receptum; aut laudabilem consuetudinem Ecclesiæ Anglicanæ, aut revera totius Ecclesiæ Catholicæ Christi) vel quæ nullius erant prorsus momenti sed planè futiles ac vanæ. Verum quæcunque immutationes quibuscunque authoribus ac quocunque pretextu, aut sine nobis sunt propositæ, quæ ullo modo visæ sunt requisitæ aut conducibiles, iis omnibus, nullâ coacti argumentorum vi (unde quidem nobis constaret necessitas quicquam immutandi) sed lubenter ac sponte assensum nostrum præbuimus. Hoc enim persuasum habemus, & mentibus nostris infixum hæret (idque hic coram mundo profitemur) in Liturgia prout erat antea legibus constituta, nihil fuisse quod verbo Dei aut sanæ Doctrinæ adversaretur, aut quod usurpare, & cui se submittere viro pio salvâ conscientiâ non liceret; aut quod non, contra quemlibet adversarium (modo ne denegetur illi justa ac candida interpretatio, qualem pro communi æquitate, omnibus humanis scriptis, iis præsertim quæ authoritate publicâ muniuntur; imo & accuratissimis Scripturæ sacræ versionibus indulgeri par est) rectè defendi queat.

Non fuit igitur in hoc opere nobis propositum his aut illis quarumcunque partium hominibus, morem gerere in iniquis suis postulatis; verum id præstare quod maximè nobis videretur conducere ad Ecclesiæ pacem & unitatem conservandam, ad Reverentiam conciliandam, Pietatemque ac Devotionem excitandam in Cultu Dei publico; denique ad præcidendas occasiones cavillandi disputandique adversus Liturgiam Ecclesiæ, iis qui nihil aliud student. Quod autem attinet ad ea, in quibus Liturgia sacra, prout nunc prodit, variat à priore qualis extabat antea, seu quid immutatum, seu quid additum, seu quid aliud factum, sufficiat hæc in genere monuisse; maximam partem immutationum ad hæc capita revocari, primo aut ad meliorem directionem eorum qui sunt sacra peracturi, in quacunque parte divinorum Officiorum; quod præstitum est maximè in Calendariis & Rubricis; Aut secundo ad immutationem quarundam dictionum, aut phrasium obsoletarum, in alias hodierni temporis Sermoni magis accommodatas, & clariorem explanationem aliarum dictionum ac phrasium quæ aut dubiæ erant significationis,

nificationis, aut alioqui pravis interpretationibus obnoxiæ. Aut ter
ad accuratiorem exhibitionem earum sectionum Scripturæ Sacræ qu
Liturgiæ inseruntur, quæ quidem sectiones præsertim in Epistolis
Evangeliis, & passim alibi nunc legendæ sunt juxta novissimam Sacr
rum Bibliorum Versionem. Visum est etiam nonnullas Orationes &
Gratiarum Actiones ad speciales quasdam occasiones accommodatas pr
priis locis addere, maximè in gratiam eorum qui Mare navigant, u
cum Officio pro Baptismo Adulterum. Quod quidem Officium etsi m
nus necessarium fuerit cum adornaretur prior Liturgia, nunc tam
incrementis Anabaptismi, qui nuperorum temporum licentiâ apud n
irrepsit, factum est necessarium, & semper poterit Usurpari ad Bapt
zanda mancipia aliosque indigenas Coloniarum nostrarum, & alios
Fidem conversos. Siquis singularum immutationum in quacunq
parte Liturgiæ factarum rationem quærat, modo illam qualis nunc e
tat, conferat cum priore, quin variationis ratio ipsi facile constet, nu
dubitamus.

Atque ita officio nostro in re tanti momenti pro viribus defuncti ta
quam in conspectu Dei; & sinceritate nostrâ hac in parte quantum
nobis est, omnium conscientiis approbatâ; quanquam scimus in tan
diversitate sententiarum, morum & respectuum ad rem privatam, in
possibile esse ut omnibus placeamus; nec licet expectare ut hominibus f
ctiosi, morosi, ac perversi ingenii quicquam, in eo genere, à quocunqu
nisi à se ipsis profectum, arrideat: attamen non mediocris nobis spes a
fulget ea quæ offeruntur, quæque utriusque Provinciæ Synodorum di
genti examini subjecta sunt, & ab iis approbata, acceptum etiam
probatum fore omnibus Ecclesiæ Anglicanæ Filiis prudentiâ, ingenio p
cifico & rectâ conscientiâ præditis.

De Divinis Officiis Ecclesiæ.

NIhil unquam fuit ab humana sapientia tam benè constitutum, aut tam firmiter stabilitum quod processu temporis non labefactaretur & corrumperetur, uti planè videre est inter alia, in Publicarum Precum Ecclesiæ Formulis, quæ vulgo Divina Officia appellantur. De harum origine siquis consulat authenticos Scriptores, inveniet eas non nisi optimo consilio institutas, nempe ad pietatis incrementum. Nam sancti Patres ita rem instituerunt, ut tota Biblia, aut major eorum pars semel in anno prælegeretur, hoc consilio, ut Clerus & præsertim Ecclesiæ Ministri frequenti Lectione ac meditatione Scripturæ, seipsos excitarent ad pietatem, & instructiores redderentur ad Ecclesiam in sana doctrina erudiendam, & ad refutandos adversarios veritatis. Deinde ut populus ex quotidiana verbi divini Lectione in Templis magis ac magis cresceret in vera cognitione Dei & Domini nostri Jesu Christi, & veræ religionis studio & amore accenderetur. Sed multis retro abhinc annis, hæc pia & salutaris Patrum constitutio, ita neglecta, mutata & corrupta fuit, additione incertarum historiarum, & legendarum; ut & Responsoriorum, versuum & inutilium repetitionum, commemorationum, & Synodalium constitutionum multitudine, ut plerumque cum Liber Scripturæ sacræ legi cœpisset, post trium quatuorve capitum Lectionem, cætera non legerentur. Sic lectio Prophetiæ *Esaiæ* inchoabatur Dominicâ primâ Adventûs, & liber *Geneseos* Dominicâ Septuagesimæ: sed legi tantum cœperant, nunquam perlegebantur, & sic de cæteris Scripturæ sacræ libris. Præterea etiamsi S. *Paulo* videatur non nisi linguâ vulgari & plebi notâ utendum in Ecclesia, ut inde ædificetur; Divina Officia in hac Ecclesiâ *Anglicanâ* plebi latinè non intelligenti per annos complures latinè prælecta sunt; ut auribus tantum audierint, cor autem, Spiritus & mens eorum nullum fructum inde perceperint. Ad hæc quamquam Patres Antiqui Psalterium integrum divisêrunt in septem Partes, quarum unaquæque *Nocturnum* dicebatur; attamen superioribus temporibus quidam psalmi tantum iique pauci numero legebantur, cæteris prorsus omissis. Deinde tantus erat regularum quas *Picam* vocabant numerus, & tanta difficultas, tantaque Officiorum varietas, ut sæpenumerò plus negotii faceſſeret ipsa libri revolutio ad inveniendа ea quæ legenda erant, quam inventorum lectio.

His itaque pensitatis, hic Ordo jam constitutus est quo supra memorata incommoda removentur. Atque ut omnia sint in promptu, & expedita, præfixum est etiam Calendarium planum & intellectu facile in eum finem conscriptum, in quo (quantum quidem fieri potest) Scripturæ sacræ lectio, ita proponitur ut deinceps omnia sint recto ordine,

absque hiatu, interruptione, & unius ejusdem libri parte ab alia sepa-
tione peragenda. Quam ob rem Antiphonæ, Responsoria, Invita-
ria & ejusmodi alia quibus continuata Scripturæ sacræ lectio interrum-
pebatur, expuncta sunt.

Attamen quia hoc fieri non potest absque certis quibusdam Regul-
ideò regulæ hic nonnullæ præmittuntur, quæ ut numero paucæ ita
intellectu facillimæ. Atque ita Ordo Precum ac lectionis Scriptur-
sacræ hîc jam exhibetur ad antiquorum Patrum mentem ac propo-
tum valdè accommodatus, & eo qui nuper erat in usu, longè utili-
atque commodior. Utilior est quia hîc multa expuncta sunt, quor-
alia minus vera, alia incerta, alia denique vana atque superstitios
Nec quicquam jam juxta præscriptum Ordinem legendum est, prat
purum incorruptumque Dei verbum, nempè Scripturam sacram, a
quod cum verbo Dei & Scripturâ sacrâ planè congruit. Idque idiom-
te atque ordine ad captum tam lectorum quam auditorum maximè a
commodatis. Commodior est etiam, cùm ob brevitatem, tùm
perspicuitatem Ordinis, tùm etiam quia Regulæ sunt & numero pauc
& faciles.

Cùm autem anteà magna fuerit varietas in dicendo & cantando
Ecclesiis hujus Regni; aliis *Sarisburiensem*, aliis *Herefordensem*, ali
Bangorensem, aliis *Eboracensem*, aliis *Lincolniensem* usum seque
tibus, unus idemque usus in posterum totius Regni hujus futurus est.

Quia verò nihil adeò perspicuum esse potest quin inde in usu quotid
ano suboriantur dubitationes; si qui sunt quibus ejusmodi dubia subor
antur, aut quibus res hoc libro contentæ variè accipiantur, seu de se
su, seu de praxi earum quæstio habeatur; ad tollendas omnes ejusde
rei varias acceptiones, & dubia omnia solvenda, Diœceseos Episcopu
semper adibunt qui pro prudentiâ suâ illis sopiendis & dissolvendis operam
præstabit, modò nihil statuatur quod adversetur iis quæ hoc libro con
nentur. Sin autem dubius hæreat ipse Diœceseos Episcopus, rem de
ferre poterit ad Archiepiscopum ut ab eo decidatur.

QUanquam constitutum est, ut omnia dicantur ac cantentur Angl
eo idiomate in Ecclesiâ, in hunc finem ut Cœtus inde ædificetur
non tamen hoc ita accipitur, ut siquis oret manè aut vesperi, nefas
eum linguâ eâ orare quam ipse intelligat.

Omnes autem tùm Presbyteri tùm Diaconi tenentur quotidiè se
privatim seu publicè Preces Matutinas & Vespertinas recitare, nisi a
adversâ valetudine aut aliâ urgente causâ prohibeantur.

Sacrorum verò Minister in singulis Parochialibus Ecclesiis aut Sacel
lis, cum Domi adest nec causâ legitimâ impeditur, easdem etiam Ma
rutinas ac Vespertinas Preces recitabit in Ecclesia Parochiali aut Sacell
ubi sacra administrat; & curabit paulò antequam incipiat, ut campa
na pulsetur, ut eo signo dato populus conveniat ad audiendum verbu
Dei, & ad Deum orandum una cum eo.

De Ceremoniis, cur aliæ quidem abrogatæ, aliæ verò retentæ.

CEremoniarum ex humana institutione profectarum, quibus utitur Ecclesia, aliæ primùm quidem pio proposito excogitatæ in vanitatem & superstitionem tandem degenerarunt. Aliæ in Ecclesiam irrepsere quorundam præpostèrâ devotione & zelo scientiæ destituto, cæteris initio ad eas conniventibus, unde indies magis ac magis in abusus abierunt. Hæ non tantùm quòd sint prorsus inutiles, sed quia & populum multùm obcæcarunt, & Dei gloriam obscurarunt, dignæ sunt quæ exscindantur ac prorsus exterminentur. Aliæ verò sunt ab hominibus etiam profectæ quas etiamnùm retinere visum est, tùm propter decorum & εὐταξίαν in Ecclesia Dei, qui finis fuit primæ earum institutionis; tùm quòd spectent ad ædificationem, ad quam, docente Apostolo, referenda sunt quæcunque fiunt in Ecclesia.

Et quamvis Ceremoniæ alicujus oblervatio aut prætermissio, si rem ipsam spectes, exigui sit momenti; temeraria tamen & fastuosa publici Ordinis ac Disciplinæ transgressio atque violatio, non est peccatum leve coram Deo. Omnia honestè & secundum ordinem fiant in vobis, inquit Apostolus. Ordinis autem illius constitutio non penes est homines privatos. Nemini fas est igitur, nisi legitimè vocato, in se suscipere aut sibi arrogare, ut constituat aut immutet ullum publicum ac receptum ordinem in Ecclesiâ Christi.

Quoniam verò hoc nostro tempore tanta est in mentibus hominum varietas, ut aliis vel minimæ Ceremoniarum suarum omissio piaculum esse videatur, adeò depereunt veteres suas consuetudines; alii verò rerum novarum amore ita capiuntur, ut omnia innovata vellent, & tanto odio feruntur in res antiquas, ut nihil nisi novum, ipsis arrideat. Ideò visum est, non tam his aut illis partibus morigerandum quam Deo obtemperandum, & eorum omnium commodo studendum. Nequis autem offendatur qui rectæ rationi liberum apud se locum aperit, hîc quædam eduntur rationes cur receptarum ceremoniarum aliæ antiquatæ sint, aliæ verò retineantur & etiamnùm observentur.

Quædam eliminantur quoniam proximè elapsis temporibus in immensum creverat earum numerus, adeò ut onus esset intolerabile. Qua de re Sanctus *Augustinus* jam suo seculo querebatur, nempe quòd in tantum numerum multiplicatæ essent, ut deterior foret hac in parte Christianorum quam fuerat olim Judæorum conditio. Ac suadebat ut jugum & onus illud, si quando commoda daretur occasio, pacificè & sine turbis amoveretur. Quid autem dixisset S. *Augustinus* si oculis vidisset nuperas ceremonias, quæ apud nos erant in usu communi. Non fuit enim numerus ceremoniarum temporis illius cum harum nostrarum multitudine conferendus. Tanta fuit harum ceremoniarum nostrarum

congeries,

congeries, & in his plurimæ adeò obscuræ ut Christi beneficia erga
confunderent atque obscurarent, potius quàm ea nobis exponerent &
lustrarent. Præterea Evangelium Christi non est ceremoniale ins
tum, uti magnam partem, fuit Lex *Mosaica*; sed Religio est ad co
dum Deum non in typorum & umbrarum servitute, sed in Libert
Spiritus instituta; iis tantum Ceremoniis contenta quæ decoro &
τάξιν, piæque Disciplinæ conservandis sufficiant: & quæ aptæ sint
excitandas insigni ac singulari quâdam significatione stupidas homin
mentes in recordationem Officii sui erga Deum ad ædificationem. Pr
terea, abolendarum Ceremoniarum causa præcipua fuit, quòd par
imperitæ plebis superstitiosâ cœcitate; partim quorundam inexple
avaritiâ qui privato quæstui magis quam gloriæ Dei studebant, ear
abusus in tantum creverat ut rectè tolli non potuerit, salvis ipsis Ce
moniis.

Jam verò ut ad eos veniamus qui fortè graviter ferent quòd nonnul
antiquarum Ceremoniarum etiamnum retineantur: si animo reputa
rint sine quibusdam Ceremoniis nullum ordinem aut tranquillam D
ciplinam in Ecclesia servari posse, facile eis constabit ratio, cur ab i
sententiâ suâ recedere atque ei renunciare debeant. Sin autem displice
quod ulla antiqua Ceremonia maneat, & magis placeret omnia innov
ri; tum verò (quandoquidem concedunt, expedire ut sint quædam C
remoniæ) ubi antiquæ illæ rectè usurpari poterunt, næ isti eas ob sola
antiquitatem repudiare nequeunt quin suam prodant stultitiam. Tu
enim vel eo nomine quod antiquæ sunt, majori venerationi ipsis esse d
bent, si Unitatis & Concordiæ magis quàm innovationum ac rerum n
usitatarum studiosi videri volunt & haberi. Innovationes enim (quæ
tum quidem id consistere potest cum instituto Christianæ Religionis
semper vitari debent. Neque verò erit cur isti ob retentas Ceremoni
offendantur. Quemadmodum enim eæ Ceremoniæ abrogatæ sunt, qu
in majores abusus abierant, & quæ frustra hominum conscientias on
rabant; sic quas retineri placuit, Disciplinæ ac Ordinis gratiâ retine
tur, & ob justas causas poterunt immutari & abrogari, ideóque pari e
istimatione cum Lege Dei nequaquam habendæ sunt. Adde quòd n
que obscuræ neque mutæ sunt istæ Ceremoniæ, sed ita comparatæ
cuivis obvium sit intelligere quid sibi velint, & quis sit earum usus. U
non sit verisimile fore olim ut, quemadmodum cæteræ quas abrogavi
mus, in abusus degenerent. His autem institutis nostris alias Nation
neutiquam damnamus, neque ullis nisi solis popularibus nostris qui
quam præscribimus. In hâc enim sumus sententiâ, ut putemus expedi
re quælibet Regio iis utatur Ceremoniis quæ magis conducere videbu
tur ad Dei honorem & gloriam illustrandam, & ad populum ad perfe
ctissimam & maximè piam vivendi rationem absque errore aut superst
tione deducendum; & ut cætera quæ viderint maximè in abusus dege
nerare (quod sæpius in hominum institutis variè pro variis Regionibu
contingit) rejiciant.

Ori

Ordo prælegendi Pſalterii.

PSalterium tam ad Matutinas quam ad Veſpertinas Preces, ſingulis menſibus perlegetur, prout in ipſo Pſalterio præſcribitur. Sed menſe *Februario* non prælegetur ultra diem vigeſimum octavum, aut vigeſimum nonum.

Cùm autem *Januarius*, *Martius*, *Maius*, *Julius*, *Auguſtus*, *October* & *December*, habeant dies Triginta & unum ſinguli; Conſtitutum eſt, ut Pſalmi qui die menſis penultimo prælecti fuerint, iidem ultimo die denuò prælegantur; ut Pſalterium ineunte quolibet menſe incipiat legi.

Quoniam verò Pſalmus 119 in 22 Sectiones dividitur, prolixiorque eſt quam ut totus eodem tempore prælegatur, conſtitutum eſt, ut quatuor aut quinque tantùm earum Sectionum unâ vice prælegantur.

In fine autem uniuſcujuſque Pſalmi, ut & uniuſcujuſque Sectionis Pſalmi 119, Hymnus ſequens recitabitur.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto; Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Obſerva * Pſalterium ſequi diviſionem Hebræorum, & Verſionem Anglicam Magnorum Bibliorum, quæ edita & vulgò uſurpata ſunt, Regibus *Henrico* Octavo & *Edvardo* Sexto Regnantibus.

* *Hoc intelligitur de Pſalterio in Editione Anglicanâ Liturgiæ; Nam in hac Latinâ Editione, ſequuti ſumus Vulgatam Latinorum Verſionem, quemadmodum in Epiſtolis & Evangeliis.*

Ordo reliquæ Scripturæ prælegendæ

VEtus Teſtamentum Priori Lectioni, tam ad Matutinas, qu
Veſpertinas Preces, aſſignatur; quo pacto ſingulis an
maximam partem prælegetur, juxta Calendarium.

Novum Teſtamentum Poſteriori Lectioni tam ad Matutinas qu
Veſpertinas Preces, aſſignatur; Ordineque ter quotannis perlegetu
præter Epiſtolas & Evangelia; exceptâ Apocalapſi, ex quâ quæda
tantùm Lectiones propriæ Feſtis variis aſſignantur.

Ut autem ſcias quænam Lectiones ſingulis diebus prælegendæ ſi
quære diem menſis in ſequente Calendario, in quo invenies Cap
quæ Lectionibus tam ad Matutinas quam ad Veſpertinas Preces, aſſi
nantur; Exceptis tantùm Feſtis Mobilibus, quæ non habentur in C
lendario, & Immobilibus, è quarum regione ſpatium purum relinqu
tur in columna Lectionum; Quorum omnium dierum Lectiones Pr
priæ habentur in Tabulâ Propriarum Lectionum.

Obſerva etiam, quod quotieſcunque Proprii Pſalmi aut Lectione
aſſignantur, tum Pſalmi & Lectiones in Pſalterio & Calendario aſſig
natæ (ſi diverſæ ſint ab illis) omittuntur.

Obſerva inſuper, Collectam, Epiſtolam, & Evangelium, quæ Do
minicæ aſſignantur, non variare per totam ſeptimanam, niſi aliter i
hoc Libro conſtitutum fuerit.

LECTIONES PROPRIÆ ad Matutinas & Vespertinas Preces, Dominicis & aliis Festis diebus per totum annum prælegendæ.

Lectiones Propriæ diebus Dominicis prælegendæ.

	Matut.	*Vespert.*
Dominicæ Adventus.		
1	Esai. 1	Esai. 2
2	5	24
3	25	26
4	30	32
Dominicæ post Nativ.		
1	37	38
2	41	43
Dominicæ post Epiph.		
1	44	46
2	51	53
3	55	56
4	57	58
5	59	64
6	65	66
Septuagesima.	Gen. 1	Gen. 2
Sexagesima.	3	6
Quinquagesima.	9 usque ad vers. 20	12
Quadragesima.		
Dominica 1.	19 usque ad v. 30	22
2	27	34
3	39	42
4	43	45
5	Exod. 3	Exod. 5
6		
1 Lectio.	Exod. 9	Exod. 10
2 Lectio.	Matth. 26	Heb. 5 usq; ad v. 11
Paschæ.		
1 Lectio.	Exod. 12	Exod. 14
2 Lectio.	Rom. 6	Act. 2 v. 22
Dominicæ post Paschæ.		
1	Numer. 16	Numer. 22
2	23, 24	25
3	Deut. 4	Deut. 5
4	6	7
5	8	9
Dominica post Ascens.	12	13
Pentecostes.		
1 Lectio.	Deut. 16 usq; ad v. 18	Esai. 11
2 Lectio.	Act. 10 v. 34.	Act. 19 usq; ad v. 21

	Matut.	Vespert.
Dominica Trinit.		
1 Lectio.	Gen. 1	Gen. 18
2 Lectio.	Matth. 3	1 Johan. 5
Dominicæ post Trinit.		
1	Jos. 10	Jos. 23
2	Judic. 4	Judic. 5
3	1 Sam. 2	1 Sam. 3
4	12	13
5	15	17
6	2 Sam. 12	2 Sam. 19
7	21	24
8	1 Reg. 13	1 Reg. 17
9	18	19
10	21	22
11	2 Reg. 5	2 Reg. 9
12	10	18
13	19	23
14	Jer. 5	Jer. 22
15	35	36
16	Ezech. 2	Ezech. 13
17	14	18
18	20	24
19	Dan. 3	Dan. 6
20	Joel. 2	Mich. 6
21	Hab. 2	Prov. 1
22	Prov. 2	3
23	11	12
24	13	14
25	15	16
26	17	19

Lectiones Propriæ diebus Festis prælegendæ.

	Matut.	Vespert.
S. Andreæ.	Prov. 20	Prov. 21
S. Thomæ Apost.	23	24
Nativit. Christi.		
1 Lectio.	Esai. 9 usque ad v. 8	Esa. 7 v. 10 usq; ad v.
2 Lectio.	Luc. 2 usque ad v. 15	Tit. 3 v. 4 usq; ad v.
S. Stephan.		
1 Lectio.	Prov. 28	Eccles. 4
2 Lectio.	Act. 6 v. 8 & c. 7 usque ad v. 30	Act. 7 v. 30 usque ad v.
S. Johan.		
1 Lectio.	Eccles. 5	Eccles. 6
2 Lectio.	Apoc. 1	Apoc. 22
Innocent.	Jer. 31 usque ad v. 18	Sap. 1

	Matut.	*Vespert.*
Circumcisio.		
Lectio.	Gen. 17	Deut. 10 v. 12
Lectio.	Rom. 2	Coloss. 2
Epiphan.		
Lectio.	Esai. 60	Esai. 49
Lectio.	Luc. 3 usque ad v. 23	Johan. 2 usq; ad v. 12
Conversſ. S. Pauli.		
Lectio.	Sapient. 5	Sapient. 6
Lectio.	Act. 22 usque ad v. 22	Act. 26
Purific. Virg. Mariæ.	Sapient. 9	Sapient. 12
S. Matthiæ.	19	Ecclus. 1
Annunciat. B. Virgin.	Ecclus. 2	3
Feria 4. ante Pasch.		
Lectio.	Hos. 13	Hos. 14
Lectio.	Johan. 11 v. 45	
Feria 5. ante Pasch.		
Lectio.	Dan. 9	Jer. 31
Lectio.	Johan. 13	
Passio Domini.		
Lectio.	Gen. 22 usq; ad v. 20	Esai. 53
Lectio.	Johan. 18	1 Petr. 2
Paschatis Vigil.		
Lectio.	Zach. 9	Exod. 13
Lectio.	Luc. 23 v. 50	Heb. 4
Feria 2. post Pasch.		
Lectio.	Exod. 16	Exod. 17
Lectio.	Matth. 28	Act. 3
Feria 3. post Pasch.		
Lectio.	Exod. 20	Exod. 32
Lectio.	Luc. 24 usq; ad v. 13	1 Cor. 15
S. Marc.	Ecclus. 4	Ecclus. 5
S. Philip. & Jacob.	7	9
Lectio.	Johan. 1 v. 43	
Lectio.		
Ascensio Dom.		
Lectio.	Deut. 10	2 Reg. 2
Lectio.	Luc. 24 v. 44	Ephes. 4 usque ad v. 17
Feria 2. post Pentecost.		(ad v. 30
Lectio.	Gen. 11 usq; ad v. 10	Num. 11 v. 16 usque
Lectio.	1 Cor. 12	1 Cor. 14 usq; ad v. 26
Feria 3. post Pentecost.		
Lectio.	1 Sam. 19 v. 18	Deut. 30
Lectio.	1 Thess. 5 v. 12 usque	1 Johan. 4 usque ad
	(ad v. 24	(v. 14
		S. Barnab.

	Matut.	*Vespert.*
S. Barnab.		
1 Lectio.	Ecclus. 10	Ecclus. 12
2 Lectio.	Act. 14	Act. 15 usq; ad v.
S. Johan. Baptist.		
1 Lectio.	Malach. 3	Malach. 4
2 Lectio.	Matth. 3	Matt. 14 usq; ad v.
S. Petr.		
1 Lectio.	Ecclus. 15	Ecclus. 19
2 Lectio.	Act. 3	Act. 4
S. Jacob.	Ecclus. 21	Ecclus. 22
S. Bartholom.	24	29
S. Matthæi.	Ecclus. 35	Ecclus. 38
S. Mich.		
1 Lectio.	Gen. 32	Dan. 10 v. 5
2 Lectio.	Act. 12 usque ad v. 20	Jud. v. 6 usq; ad v.
S. Luc.	Ecclus. 51	Job. 1
S. Simon. & S. Jud.	Job. 24. 25	42
Omnium Sanct.		
1 Lectio.	Sapient. 3 usq; ad v. 10	Sapient. 5 usq; ad v.
2 Lectio.	Heb. 11 v. 33 & cap. 12 usq; ad v. 7	Apoc. 19 usq; ad v.

¶ *Psalmi Proprii, quibusdam diebus.*

	Matut.	*Vesper.*
¶ *Die Natal. Christi.*	*Psalm.* 19	89
	45	110
	85	132
¶ *Die Ciner.*	6	102
	32	130
	38	143
¶ *Die Passion.*	22	69
	40	88
	54	
¶ *Die Pasch.*	2	113
	57	114
	111	118
¶ *Die Ascens.*	8	24
	15	47
	21	108
¶ *Die Pentecost.*	48	104
	68	145

Januarius habet XXXI. Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
2	1	A	Calendæ.	*Circumcisio Dom.*				
	2	b	4 Non.		Gen. 1	Matth. 1	Gen. 2	Rom. 1
○	3	c	3 Non.		3	2	4	2
	4	d	Pr. Non.		5	3	6	3
9	5	e	Nonæ.		7	4	8	4
8	6	f	8 Id.	*Epiphania Domini.*				
	7	g	7 Id.		9	5	12	5
6	8	A	6 Id.	Luci. Presb. & Mart.	13	6	14	6
5	9	b	5 Id.		15	7	16	7
	10	c	4 Id.		17	8	18	8
3	11	d	3 Id.		19	9	20	9
2	12	e	Pr. Id.		21	10	22	10
	13	f	Idus.	Hil. Epiſc. & Confeſ.	23	11	24	11
○	14	g	19 Cal. Feb.		25	12	26	12
	15	A	18 Cal.		27	13	28	13
8	16	b	17 Cal.		29	14	30	14
7	17	c	16 Cal.	Mart.	31	15	32	15
	18	d	15 Cal.	Priſcæ Rom. Virg. &	33	16	34	16
5	19	e	14 Cal.		35	17	37	1 Cor. 1
4	20	f	13 Cal.	Fabian Ep. R. & M.	38	18	39	2
	21	g	12 Cal.	Agnetis R. V. & M.	40	19	41	3
2	22	A	11 Cal.	Vincentii Dia. & M.	42	20	43	4
1	23	b	10 Cal.		44	21	45	5
	24	c	9 Cal.		46	22	47	6
29	25	d	8 Cal.	*Conversio S. Pauli.*				
	26	e	7 Cal.		48	23	49	7
27	27	f	6 Cal.		50	24	Exod. 1	8
	28	g	5 Cal.		Exod. 2	25	3	9
	29	A	4 Cal.		4	26	5	10
	30	b	3 Cal.	*Caroli Regis Martyris.*	* 6	27	7	11
	31	c	Prid. Cal.		8	28	9	12

* Observa caput 6. Exodi legi tantùm usque ad ver. 14.

Februarius habet XXVIII. Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vesperti	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 L
	1	d	Calendæ.	Jejun.	Exo. 10	Marc. 1	Exod. 11	1C
11	2	e	4 Non.	*Purificatio B. Mariæ Virg.*		2		
19	3	f	3 Non.		12	3	13	
8	4	g	Pr. Non.		14	4	15	
	5	A	Nonæ.	Agathæ Virg. & Mart.	16	5	17	2 C
16	6	b	8 Id.		18	6	19	
5	7	c	7 Id.		20	7	21	
	8	d	6 Id.		22	8	23	
13	9	e	5 Id.		24	9	32	
2	10	f	4 Id.		33	10	34	
	11	g	3 Id.		Levi. 18	11	Lev. 19	
10	12	A	Pr. Id.		20	12	26	
	13	b	Idus.		Nu. 11	13	Nu. 12	
18	14	c	16 Cal.	Valentini Episc. & Mart.	13	14	14	
7	15	d	15 Cal.		16	15	17	
	16	e	14 Cal.		20	16	21	
15	17	f	13 Cal.		22	Iu. 1 ad 39	23	
4	18	g	12 Cal.		24	1. 39	25	Ga
	19	A	11 Cal.		27	2	30	
12	20	b	10 Cal.		31	3	32	
1	21	c	9 Cal.		35	4	36	
	22	d	8 Cal.		Deut. 1	5	Deut. 2	
9	23	e	7 Cal.	Jejun.	3	6	4	
	24	f	6 Cal.	*S. Matthiæ Apostol. & Mart.*		7		Ep
17	25	g	5 Cal.		5	8	6	
6	26	A	4 Cal.		7	9	8	
	27	b	3 Cal.		9	10	10	
14	28	c	Prid. Cal.		11	11	12	
	29				13	Mat. 7	14	Ro

Martius habet XXXI. *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespertin.*	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
3	1	d	Calend.	Dav. Archi. Meneu.	Deu. 15	Luc. 12	Deu. 16	Ephes. 6
	2	e	6 No.	Cedde aut Chad	17	13	18	Philip. 1
11	3	f	5 No.	Ep. Litchf.	19	14	20	2
	4	g	4 No.		21	15	22	3
19	5	A	3 No.		24	16	25	4
8	6	b	Pr. No.		26	17	27	Coloss. 1
	7	c	Nonæ.	Perpetuæ Mauri-	28	18	29	2
16	8	d	8 Id.	tan. M.	30	19	31	3
5	9	e	7 Id.		32	20	33	4
	10	f	6 Id.		34	21	Jos. 1	1 Thes. 1
13	11	g	5 Id.		Jos. 2	22	3	2
2	12	A	4 Id.	Gregorii Magn. Ep.	4	23	5	3
	13	b	3 Id.	Rom. & C.	6	24	7	4
10	14	c	Pr. Id.		8	Johan. 1	9	5
	15	d	Idus.		10	2	23	2 Thes. 1
18	16	e	17 Ca. Apr.		24	3	Judic. 1	2
7	17	f	16 Cal.		Judic. 2	4	3	3
	18	g	15 Cal.	Edvardi Regis Oe-	4	5	5	1 Tim. 1
15	19	A	14 Cal.	cident. Sax.	6	6	7	2, 3
4	20	b	13 Cal.		8	7	9	4
	21	c	12 Cal.	Benedicti Abbatis.	10	8	11	5
12	22	d	11 Cal.		12	9	13	6
1	23	e	10 Cal.		14	10	15	2 Tim. 1
	24	f	9 Cal.	Jejun.	16	11	17	2
9	25	g	8 Cal.	*Annunciat. Mariæ*		12		3
	26	A	7 Cal.	*Virg.*	18	13	19	4
17	27	b	6 Cal.		20	14	21	Titus 1
6	28	c	5 Cal.		Ruth 1	15	Ruth 2	2, 3
	29	d	4 Cal.		3	16	4	Philem.
14	30	e	3 Cal.		1 Sam. 1	17	1 Sam. 2	Hebr. 1
3	31	f	Pr. Cal.		3	18	4	2

Aprilis habet XXX. Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut. 1 Lectio	Matut. 2 Lectio	Vespertin. 1 Lectio	Vespertin. 2 Lec
	1	g	Calend.		1 Sam. 5	Joh. 19	1 Sam. 6	Heb
11	2	A	4 No.		7	20	8	
	3	b	3 No.	Richar. Ep. Ciceſtr.	9	21	10	
19	4	c	Pr. No.	Ambro. Ep. Mediol.	11	Act. 1	12	
8	5	d	Nonæ.		13	2	14	
16	6	e	8 Id.		15	3	16	
5	7	f	7 Id.		17	4	18	
	8	g	6 Id.		19	5	20	
13	9	A	5 Id.		21	6	22	
2	10	b	4 Id.		23	7	24	
	11	c	3 Id.		25	8	26	
10	12	d	Pr. Id.		27	9	28	Jacc
	13	e	Idus.		29	10	30	
18	14	f	18 Cal. Mai		31	11	2 Sam. 1	
7	15	g	17 Cal.		2 Sam. 2	12	3	
	16	A	16 Cal.		4	13	5	
15	17	b	15 Cal.		6	14	7	1 Pe
4	18	c	14 Cal.	chiep. & M.	8	15	9	
	19	d	13 Cal.	Alphegi Cant. Ar-	10	16	11	
12	20	e	12 Cal.		12	17	13	
1	21	f	11 Cal.		14	18	15	
	22	g	10 Cal.		16	19	17	2 Pe
9	23	A	9 Cal.	S. Georgii Martyris	18	20	19	
	24	b	8 Cal.		20	21	21	
17	25	c	7 Cal.	*S. Marci Evang. &*		22		1 Joh
6	26	d	6 Cal.	*Mar.*	22	23	23	
	27	e	5 Cal.		24	24	1 Reg. 1	
14	28	f	4 Cal.		1 Reg. 2	25	3	
3	29	g	3 Cal.		4	26	5	
	30	A	Pr. Cal.		6	27	7	2 Jo

Maius habet XXXI. Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
2	1	b	Calend.	*S. Phil. & S. Jacob.*				Jud.
	2	c	6 No.	*An. & M.*	1 Reg. 8	Act. 28	1 Reg. 9	Rom. 1
19	3	d	5 No.	Inventio Crucis.	10	Matth. 1	11	2
8	4	e	4 No.		12	2	13	3
	5	f	3 No.	te Port. Lat.	14	3	15	4
16	6	g	Pr. No.	S. Johan. Evang. an-	16	4	17	5
5	7	A	Nonæ.		18	5	19	6
	8	b	8 Id.		20	6	21	7
13	9	c	7 Id.		22	7	2 Reg. 1	8
2	10	d	6 Id.		2 Reg. 2	8	3	9
	11	e	5 Id.		4	9	5	10
10	12	f	4 Id.		6	10	7	11
	13	g	3 Id.		8	11	9	12
18	14	A	Pr. Id.		10	12	11	13
7	15	b	Idus.		12	13	13	14
	16	c	17 Ca. Jun.		14	14	15	15
15	17	d	16 Cal.		16	15	17	16
4	18	e	15 Cal.		18	16	19	1 Cor. 1
	19	f	14 Cal.	Dunst. Cant. Archi.	20	17	21	2
12	20	g	13 Cal.		22	18	23	3
1	21	A	12 Cal.		24	19	25	4
	22	b	11 Cal.		Ezr. 1	20	Ezr. 3	5
9	23	c	10 Cal.		4	21	5	6
	24	d	9 Cal.		6	22	7	7
17	25	e	8 Cal.	Archiep.	9	23	Nehe. 1	8
6	26	f	7 Cal.	August. Prim. Cant.	Nehe. 2	24	4	9
	27	g	6 Cal.	V. Bedæ Presbyteri.	5	25	6	10
14	28	A	5 Cal.		8	26	9	11
3	29	b	4 Cal.	*Caroli II. Nat. &*	10	27	13	12
	30	c	3 Cal.	*Redit.*	Esther 1	28	Esther 2	13
11	31	d	Pr. Cal.		3	Marc. 1	4	14

Junius habet XXX. Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Le
	1	e	Calend.	Nicomedis Rom. Pr. & M.	Esther 5	Marc. 2	Esther 6	1 Co.
19	2	f	4 No.		7	3	8	
8	3	g	3 No.		9	4	Job 1	2 Co
16	4	A	Pr. No.		Job 2	5	3	
5	5	b	Nonæ.	Bonifacii Episc. Mo gunt. & M.	4	6	5	
	6	c	8 Id.		6	7	7	
13	7	d	7 Id.		8	8	9	
2	8	e	6 Id.		10	9	11	
	9	f	5 Id.		12	10	13	
10	10	g	4 Id.		14	11	15	
	11	A	3 Id.	*S. Barnabæ Apostoli & M.*				
18	12	b	Pr. Id.		16	12	17, 18	
7	13	c	Idus.		19	13	20	
	14	d	18 Cal. Julii		21	14	22	
15	15	e	17 Cal.		23	15	24, 25	
4	16	f	16 Cal.		26, 27	16	28	
	17	g	15 Cal.	S. Albani Mart.	29	Luc. 1	30	Gala
12	18	A	14 Cal.		31	2	32	
1	19	b	13 Cal.		33	3	34	
	20	c	12 Cal.	Translatio Edvardi	35	4	36	
9	21	d	11 Cal.	Regis Sax. Occid.	37	5	38	
	22	e	10 Cal.		39	6	40	
17	23	f	9 Cal.	Jejun.	41	7	42	Ephe
6	24	g	8 Cal.	*S. Johannis Bapt. Nativitas.*				
	25	A	7 Cal.		Prov. 1	8	Prov. 2	
14	26	b	6 Cal.		3	9	4	
3	27	c	5 Cal.		5	10	6	
	28	d	4 Cal.	Jejun.	7	11	8	
11	29	e	3 Cal.	*S. Petri Apost. & Mart.*	9	12	10	
	30	f	Pr. Cal.					

Julius habet XXXI. Dies.

Luna habet XXX.

				Matut.		Vespertin.	
				1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
6	1 g	Calend.		Prov. 11	Luc. 13	Pro. 12	Phil. 1
8	2 A	6 No.	Visitatio B. Mariæ	13	14	14	2
	3 b	5 No.	Virg.	15	15	16	3
6	4 c	4 No.	Translatio S. Martini Ep. & Conf.	17	16	18	4
5	5 d	3 No.		19	17	20	Coloss. 1
	6 e	Pr. No.		21	18	22	2
3	7 f	Nonæ.		23	19	24	3
2	8 g	8 Id.		25	20	26	4
	9 A	7 Id.		27	21	28	1 Thes. 1
0	10 b	6 Id.		29	22	31	2
	11 c	5 Id.		Eccle. 1	23	Eccle. 2	3
8	12 d	4 Id.		3	24	4	4
7	13 e	3 Id.		5	Johan. 1	6	5
	14 f	Pr. Id.		7	2	8	2 Thes. 1
5	15 g	Idus.	Swithin. Epis. Wint.	9	3	10	2
4	16 A	17 Ca. Aug.	Translat.	11	4	12	3
2	17 b	16 Cal.		Jerem. 1	5	Jer. 2	1 Tim. 1
2	18 c	15 Cal.		3	6	4	2, 3
1	19 d	14 Cal.	Virg. & Mart.	5	7	6	4
	20 e	13 Cal.	Margaret. Antioch.	7	8	8	5
9	21 f	12 Cal.	S. Mariæ Magdalen.	9	9	10	6
7	22 g	11 Cal.		11	10	12	2 Tim. 1
	23 A	10 Cal.		13	11	14	2
6	24 b	9 Cal.	Jejun.	15	12	16	3
	25 c	8 Cal.	*S. Jacobi Apo. & M.*		13		4
4	26 d	7 Cal.	S. Annæ Matr. B.	17	14	18	Tit. 1
3	27 e	6 Cal.	Mar. Virg.	19	15	20	2, 3
	28 f	5 Cal.		21	16	22	Philem.
1	29 g	4 Cal.		23	17	24	Hebr. 1
	30 A	3 Cal.		25	18	26	2
9	31 b	Pr. Cal.		27	19	28	3

Augustus habet XXXI. Dies.

Luna habet XXXI.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lec
8	1 c	Calend.	Petri ad Vincula.		Jer. 29	Joh. 20	Jer. 30	Hebr.
16	2 d	4 No.			31	21	32	
5	3 e	3 No.			32	Act. 1	34	
	4 f	Pr. No.			35	2	36	
13	5 g	Nonæ.			37	3	38	
2	6 A	8 Id.	Transfigur. Domini		39	4	40	
	7 b	7 Id.	Nom. Jesus.		41	5	42	
10	8 c	6 Id.			43	6	44	
	9 d	5 Id.	ae. Rom. & M.		45,46	7	47	
18	10 e	4 Id.	S. Laurent. Archidi-		48	8	49	
7	11 f	3 Id.			50	9	51	Jacob
	12 g	Pr. Id.			52	10	Lam. 1	
15	13 A	Idus.			Lam. 2	11	3	
4	14 b	19 Ca. Sept.			4	12	5	
	15 c	18 Cal.			Ezec. 2	13	Ezec. 3	
12	16 d	17 Cal.			6	14	7	Pet
1	17 e	16 Cal.			13	15	14	
	18 f	15 Cal.			18	16	33	
9	19 g	14 Cal.			34	17	Dan. 1	
	20 A	13 Cal.			Dan. 2	18	3	
17	21 b	12 Cal.			4	19	52	Pet
6	22 c	11 Cal.			6	20	7	
	23 d	10 Cal.	Jejun.		8	21	9	
14	24 e	9 Cal.	S. Bartholomæi Ap.			22		Joh.
3	25 f	8 Cal.	& M.		10	23	11	
	26 g	7 Cal.			12	24	Hos. 1	
11	27 A	6 Cal.	Confet. Dod.		Ho. 2,3	25	4	
	28 b	5 Cal.	S. August. Ep. Hipp.		5,6	26	7	
19	29 c	4 Cal.	Decol. Johan. Bapt.		8	27	9	2,3 Jo
8	30 d	3 Cal.			10	28	11	Jud.
	31 e	Pr. Cal.			12	Matth. 1	13	Rom.

September habet XXX. Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
6	1	f	Calend.	Egidii Abbatis & Conf.	Hos. 14	Matth. 2	Joel. 1	Rom. 2
15	2	g	4 No.		Joel. 2	3	3	3
	3	A	3 No.		Amos 1	4	Amos 2	4
3	4	b	Pr. No.		3	5	4	5
2	5	c	Nonæ.		5	6	6	6
	6	d	8 Id.	relian.	7	7	8	7
9	7	e	7 Id.	Eunuch. Episc. Au-	9	8	Obed.	8
	8	f	6 Id.	Nat. B. Virg. Mariæ.	Jon. 1	9	Jon. 2, 3	8
8	9	g	5 Id.		4	10	Mich. 1	9
7	10	A	4 Id.		Mich. 2	11	3	10
0	11	b	3 Id.		4	12	5	11
5	12	c	Pr. Id.		6	13	7	12
4	13	d	Idus.		Nehe. 1	14	Nehe. 2	13
	14	e	18 Cal. Oct.	S. Crucis.	3	15	Hab. 1	14
	15	f	17 Cal.		Hab. 2	16	3	15
1	16	g	16 Cal.		Zeph. 1	17	Zeph. 2	1 Cor. 16
	17	A	15 Cal.	Lambert. Ep. & M.	3	18	Hag. 1	2
9	18	b	14 Cal.		Hag. 2	19	Zach. 1	3
	19	c	13 Cal.		Zac. 2, 3	20	4, 5	4
3	20	d	12 Cal.	Jejun.	6	21	7	5
6	21	e	11 Cal.	*S. Matthæi Ap. Ev.*		22		6
	22	f	10 Cal.	& *M.*	8	23	9	7
4	23	g	9 Cal.		10	24	11	8
3	24	A	8 Cal.		12	25	13	9
11	25	b	7 Cal.	ep. Carth. & M.	14	26	Mal. 1	10
19	26	c	6 Cal.	S. Cypriani Archi-	Mal. 2	27	3	11
	27	d	5 Cal.		4	28	Tob. 1	12
8	28	e	4 Cal.	*nium Angel.*	Tob. 2	Marc. 1	3	13
	29	f	3 Cal.	*S. Michaëlis & om.*		2		14
	30	g	Pr. Cal.	S. Hieronym. Pr. C. & Doct.	4	3	6	15

October habet XXXI. Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespertin	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Le
16	1	A	Calend.	Remig. Episc. Remens.	Tob. 7	Marc. 4	Tob. 8	1 Co
5	2	b	6 No.		9	5	10	2 Co
13	3	c	5 No.		11	6	12	
2	4	d	4 No.		13	7	14	
	5	e	3 No.		Judith. 1	8	Judith 2	
10	6	f	Pr. No.	Fid. Virg. & Mart.	3	9	4	
	7	g	Nonæ.		5	10	6	
18	8	A	8 Id.		7	11	8	
7	9	b	7 Id.	S. Dionys. Areop.	9	12	10	
	10	c	6 Id.	Episc. & Mart.	11	13	12	
15	11	d	5 Id.		13	14	14	
4	12	e	4 Id.		15	15	16	
	13	f	3 Id.	Translat. S. Edvard.	Sapi. 1	16	Sapi. 2	
12	14	g	Pr. Id.	Confess.	3	Jud. 1	4	
1	15	A	Idus.		5	1. 39	6	Gal.
	16	b	17 Cal. Nov.		7	2	8	
9	17	c	16 Cal.	Ethelredæ Virg.	9	3	10	
	18	d	15 Cal.	*S. Lucæ Evangel.*	11	4	12	
17	19	e	14 Cal.		13	5	14	
6	20	f	13 Cal.		15	6	16	
	21	g	12 Cal.		17	7	18	Ep.
14	22	A	11 Cal.		19	8	Eccli. 1	
3	23	b	10 Cal.		Eccli. 2	9	3	
	24	c	9 Cal.		4	10	5	
11	25	d	8 Cal.	Crispini Mart.	6	11	7	
	26	e	7 Cal.		8	12	9	Phil.
19	27	f	6 Cal.	Jejun.	10	13	11	
8	28	g	5 Cal.	*S. Simon. & S. Judæ Apost. & Mart.*	12	14	13	
1	29	A	4 Cal.		14	15	15	
16	30	b	3 Cal.		16	16	17	
5	31	c	Pr. Cal.	Jejun.	18	17	19	Col.

November habet XXX. Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 Lectio
	nd	Calend.	*Festum Omnium*					
3	2 e	4 No.		*Sanct.*	Ecclu. 16	Luc. 18	Ecclu. 17	Coloſ. 2
2	3 f	3 No.			18	19	19	3
	4 g	Pr. No.			20	20	21	4
0	5 A	Nonæ.	*Conjuratio Papiſt.*		22	21	23	1 Theſ. 1
	6 b	8 Id.	Leonardi Confeſſ.		24	22	(a) 25	2
8	7 c	7 Id.			27	23	28	3
7	8 d	6 Id.			29	24	(b) 30	4
	9 e	5 Id.			31	Johan. 1	32	5
5	10 f	4 Id.			33	2	34	2 Theſ. 1
4	11 g	3 Id.	S. Martini Epiſc. &		35	3	36	2
	12 A	Pr. Id.		Confeſſ.	37	4	38	3
2	13 b	Idus.	Bricii Epiſcopi.		39	5	40	1 Tim. 1
1	14 c	18 Ca. Dec.			41	6	42	2, 3
	15 d	17 Cal.	Machuti Ep.		43	7	44	4
9	16 e	16 Cal.			45	8	(c) 46	5
	17 f	15 Cal.	Hugon. Epiſc. Lin-		47	9	48	6
7	18 g	14 Cal.		coln.	49	10	50	2 Tim. 1
6	19 A	13 Cal.			51	11	Baruc. 1	2
	20 b	12 Cal.	Edmundi Regis &		Baruc. 2	12	3	3
4	21 c	11 Cal.		Mart.	4	13	5	4
3	22 d	10 Cal.	Ceciliæ Virg. & M.		6	14	hiſt. Sus.	Tit. 1
	23 e	9 Cal.	S. Clement. 1 Epiſc.			15	Eſai. 1	2, 3
1	24 f	8 Cal.		Rom. & M.	Eſai. 2	16	3	Philem.
9	25 g	7 Cal.	Catharinæ Virg. &		4	17	5	Hebr. 1
	26 A	6 Cal.		Mart.	6	18	7	2
8	27 b	5 Cal.			8	19	9	3
	28 c	4 Cal.			10	20	11	4
6	29 d	3 Cal.		Jejun.	12	21	13	5
5	30 e	Pr. Cal.	*S. Andreæ Ap. & M.*			Act. 1		6

(a) Obſerva caput 25 Eccleſiaſtici legi tantum uſque ad verſum 13.
(b) Et cap. 30 tantum uſque ad verſ. 18.
(c) Et cap. 46 uſque ad verſ. 20.

Calendarium.

December habet XXXI. Dies.

Luna habet XXXI.

					Matut.		Vesperi	
					1 Lectio	2 Lectio	1 Lectio	2 L
	1	f	Calend.		Esai. 14	Act. 2	Esai. 15	He
13	2	g	4 No.		16	3	17	
2	3	A	3 No.		18	4	19	
10	4	b	Pr. No.		20, 21	5	22	
	5	c	Nonæ.	Lyciæ.	23	6	24	
18	6	d	8 Id.	Nicolai Ep. Myr.	25	7 ad 30	26	
7	7	e	7 Id.	Mariæ.	27	7 30	28	
	8	f	6 Id.	Conceptio B. Virg.	29	8	30	Jac
15	9	g	5 Id.		31	9	32	
4	10	A	4 Id.		33	10	34	
	11	b	3 Id.		35	11	36	
12	12	c	Pr. Id.		37	12	38	
1	13	d	Idus.	Luciæ Virg. & Mar.	39	13	40	1 P
	14	e	19 Cal. Jan.		41	14	42	
9	15	f	18 Cal.		43	15	44	
	16	g	17 Cal.	O Sapientia.	45	16	46	
17	17	A	16 Cal.		47	17	48	
6	18	b	15 Cal.		49	18	50	2 P
	19	c	14 Cal.		51	19	52	
14	20	d	13 Cal.	Jejun.	53	20	54	
3	21	e	12 Cal.	S. Thomæ Apost. &		21		1 Jo
	22	f	11 Cal.	M.	55	22	56	
11	23	g	10 Cal.		57	23	58	
	24	A	9 Cal.	Jejun.	59	24	60	
19	25	b	8 Cal.	Nativ. Dom.				
8	26	c	7 Cal.	S. Steph. Protomart.				
	27	d	6 Cal.	S. Johan. Evangel.		25		
16	28	e	15 Cal.	Sanctor. Innocent.				
5	29	f	4 Cal.		61	26	62	2 Jo
	30	g	3 Cal.		63	27	64	Jo
13	31	A	Pr. Cal.	Silvestr. Epis. Rom.	65	28	66	Jud.

TABUL

TABULÆ ac REGULÆ DE Festis Mobilibus & Immobilibus: Ut de Diebus Jejunii & Abstinentiæ, per totum annum.

Regulæ de Festis Mobilibus & aliis diebus Festis.

PASCHA (ex quo reliqua pendent) semper incidit in Dominicam quæ proximè succedit pleni-Lunium, quòd immediatè sequitur 21. *Martii*. Sin verò pleni-Lunium contingit die Dominicâ, Pascha incidit in proximè sequentem Dominicam.

Dominica Adventus semper incidit in Dominicam Festo S. *Andreæ* proximam, sive illud sequatur sive antecedat.

Septuagesima } antecedit Pascha { Novem / Octo / Septem / Sex } septimanis.
Sexagesima
Quinquagesima
Quadragesima

Dominica *Rogationum* } sequitur Pascha { Quinque / Octo } Diebus Quadragintâ { septimanis.
Dies *Ascensionis* } sequitur Pascha { Septem } Diebus Quadragintâ { septimanis.
Pentecostes } sequitur Pascha { Septem } Diebus Quadragintâ { septimanis.
Dominica *Trinitatis* } sequitur Pascha { Octo } Diebus Quadragintâ { septimanis.

Tabula Festorum quæ observari debent in Ecclesiâ Anglicanâ, per totum Annum.

OMNES Dominicæ in Anno.

Festa

- Circumcisionis Domini nostri Jesu Christi.
- Epiphaniæ.
- Conversionis S. *Pauli*.
- Purificationis B. Virginis.
- S. *Matthiæ* Apostoli.
- Annunciationis B. Virg.
- S. *Marci* Evangel.
- S.S. *Philippi & Jacobi* Apost.
- Ascensionis Domini nostri Jesu Christi.
- S. *Barnabæ*.
- Nativitatis S. *Joan.* Baptistæ.
- S. *Petri* Apostoli.
- S. *Jacobi* Apost.
- S. *Bartholomæi* Apost.
- S. *Matthæi* Apost.
- S. *Michaelis* & omnium Angelor.
- S. *Lucæ* Evangelistæ.
- S.S. *Simonis*

Festa { S.S. *Simonis & Judæ* Apost. / Omnium Sanctorum. / S. *Andreæ* Apost. / S. *Thomæ* Apost. } Festa { Nativitatis Domini. / S. *Stephani* Martyris. / S. *Joannis* Evangelistæ. / Sanctorum Innocentium.

Feria { Secunda & Tertia } post Dominicam *Paschatis.* Feria { Secunda & Tertia } post. Dominica *Pentecostes.*

Tabula Vigiliarum, Jejuniorum, ac Dierum Abstinen quæ observari debent singulis annis.

Vesperæ seu Vigiliæ ante { Nativitatem Domini. / Purific. B. Virg. *Mariæ.* / Annunc. B. Virg. *Mariæ.* / *Paschæ.* / *Ascensionem.* / *Pentecostem.* / S. *Matthiæ.* / S. *Joan.* Baptist. }

Vesperæ seu Vigiliæ ante { S. Petri. / S. *Jacobi.* / S. *Bartholom.* / S. *Matthæi.* / S.S. *Simonis & Judæ.* / S. *Andreæ.* / S. *Thomæ.* / Omnium Sanctorum. }

Observa, quod si ullum horum Festorum incidat in feriam secun tum Vigilia, seu dies Jejunii observabitur feriâ septimâ præce Hebdomadis, non autem Dominicâ proximè antecedente.

Dies Jejunii aut Abstinentiæ.

I. Quadragesima.

II. Feriæ Jejuniorum Quatuor Temporum, quarta sc sexta & septima,

Post { Dominicam primam Quadragesimæ. / Festum Pentecostes, / 14. *Septembris.* / 13. *Decembris.* }

III. Dies Rogationum, Feria scilicet secunda, tertia & quarta Ascensionem Domini.

IV. Feria sexta cujuscunque Hebdomadis in anno, præter D Natalem Christi.

Dies quidam solennes pro quibus singularia quædam Officia assignantur.

Quintus *Novembris*, qui dies est *Conjurationis* Pontificiorum.

Trigesimus *Januarii*, qui dies est *Martyrii Caroli* Regis I.

Vigesimus nonus *Maii*, qui dies est *Nativitatis & Reditus C Regis* II.

Tabula Festorum Mobilium in annos quadraginta.

Annus Domini.	Aureus Numerus.	Epactæ.	Dominicalis Littera.	Dominica post Epiphan.	Dominica Septuagesimæ.	Dominica Primæ Quadragesimæ.	Pascha.	Dominica Rogationum.	Ascensio Domini.	Pentecoste.	Dominica post Trinitatem.	Dominica Adventus.
1661	9	9	F	4 Feb. 10	Feb. 27	Apr. 14	Maii 19	Maii 23	Jun. 2	24	Dec. 1	
1662	10	20	E	2 Jan. 26	12	Mar. 30	4	8	Maii 18	26	Nov. 30	
1663		1	D	5 Feb. 15	Mar. 4	Apr. 19	24	28	Jun. 7	23	29	
1664	12	12	C	B 4 7	Feb. 24	10	15	19	Maii 29	24	27	
1665	13	23	A	2 Jan. 22	8	Mar. 26	Apr. 30	4	14	27	Dec. 3	
1666	14	4	G	5 Feb. 11	28	Apr. 15	Maii 20	24	Jun. 3	24	2	
1667	15	15	F	3 3	20	7	11	16	Maii 26	25	1	
1668	16	26	E	D 1 Jan. 19	5	Mar. 22	Apr. 26	Apr. 30	10	27	Nov. 29	
1669	17	7	C	4 Feb. 7	24	Apr. 11	Maii 16	Maii 20	30	24	28	
1670	18	18	B	3 Jan. 30	16	3	8	12	22	25	27	
1671	19	29	A	6 Feb. 19	Mar. 8	23	28	Jun. 1	Jun. 11	23	Dec. 3	
1672		11	G	F 4 4	Feb. 21	7	12	Maii 16	Maii 26	25	1	
1673	2	22	E	2 Jan. 26	12	Mar. 30	4	8	18	26	Nov. 30	
1674	3	3	D	5 Feb. 15	Mar. 4	Apr. 19	24	28	Jun. 7	23	29	
1675	4	14	C	3 Jan. 31	Feb. 17	4	9	13	Maii 23	25	28	
1676	5	25	B	A 2 23	9	Mar. 26	Apr. 30	4	14	27	Dec. 3	
1677	6	6	G	5 Feb. 11	28	Apr. 15	Maii 20	24	Jun. 3	24	2	
1678	7	17	F	2 Jan. 27	13	Mar. 31	5	9	Maii 19	26	1	
1679	8	28	E	5 Feb. 16	Mar. 5	Apr. 20	25	29	Jun. 8	23	Nov. 30	
1680	9	9	D	C 4 8	Feb. 25	11	16	20	Maii 30	24	28	
1681	10	20	B	3 Jan. 30	16	3	8	12	22	25	27	
1682	11	1	A	5 Feb. 12	Mar. 1	16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3	
1683	12	12	G	4 4	Feb. 21	8	13	17	Maii 27	25	2	
1684	13	23	F	E 2 Jan. 27	13	Mar. 30	4	8	18	26	Nov. 30	
1685	14	4	D	5 Feb. 15	Mar. 4	Apr. 19	24	28	Jun. 7	23	29	
1686	15	15	C	3 Jan. 31	Feb. 17	4	9	13	Maii 23	25	28	
1687	16	26	B	2 23	9	Mar. 27	1	5	15	26	27	
1688	17	7	A	G 5 Feb. 12	Mar. 1	Apr. 15	20	24	Jun. 3	24	Dec. 2	
1689	18	18	F	2 Jan. 27	Feb. 13	Mar. 31	5	9	Maii 19	26	1	
1690	19	29	E	5 Feb. 16	Mar. 5	Apr. 20	25	29	Jun. 8	23	Nov. 30	
1691	1	11	D	4 8	Feb. 25	12	17	21	Maii 31	24	29	
1692	2	22	C	B 2 Jan. 24	10	Mar. 27	1	5	15	26	27	
1693	3	3	A	5 Feb. 12	Mar. 1	Apr. 16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3	
1694	4	14	G	4 4	Feb. 21	8	13	17	Maii 27	25	2	
1695	5	25	F	1 Jan. 20	6	Mar. 24	Apr. 28	2	12	27	1	
1696	6	6	E	D 4 Feb. 9	26	Apr. 12	Maii 17	21	31	24	Nov. 29	
1697	7	17	C	3 Jan. 31	17	4	9	13	23	25	28	
1698	8	28	B	6 Feb. 20	Mar. 9	24	29	Jun. 2	Jun. 12	22	27	
1699	9	9	A	4 5	Feb. 22	9	14	Maii 18	Maii 28	25	Dec. 3	
1700	10	20	G	F 3 Jan. 28	14	Mar. 31	5	19	26	1		

Observa annum Domini juxta Supputationem Ecclesiæ Anglicanæ, *incipere vigesimo quinto Mensis* Martii.

Ad

Aurei Numer.	A	B	C	D	E	F	G
I	Apr. 9	10	11	12	6	7	8
II	Mar. 26	27	28	29	30	31	Apr.
III	Apr. 16	17	18	19	20	14	15
IV	Apr. 9	3	4	5	6	7	8
V	Mar. 26	27	28	29	23	24	25
VI	Apr. 16	17	11	12	13	14	15
VII	Apr. 2	3	4	5	6	Mar. 31	Apr.
VIII	Apr. 23	24	25	19	20	21	22
IX	Apr. 9	10	11	12	13	14	8
X	Apr. 2	3	Mar. 28	29	30	31	Apr.
XI	Apr. 16	17	18	19	20	21	22
XII	Apr. 9	10	11	5	6	7	8
XIII	Mar. 26	27	28	29	30	31	25
XIV	Apr. 16	17	18	19	13	14	15
XV	Apr. 2	3	4	5	6	7	8
XVI	Mar. 26	27	28	22	23	24	25
XVII	Apr. 16	10	11	12	13	14	15
XVIII	Apr. 2	3	4	5	Mar. 30	31	Apr.
XIX	Apr. 23	24	18	19	20	21	22

¶ *CUM inveneris literam Dominicalem in linea superiore, d[escende] culum deorsum, donec pervenias è regione Aurei Num[eri]. Ibi autem indicatur tum Mensis tum dies* Paschatis *illius anni. Ob[servandum] vero Mensis nomen scribi à sinistrâ aut unâ cum die Mensis, [quod] autem sequi, ut fieri solet in aliis Tabulis per Descensionem, sed [hic] in Tabulis collateralibus.*

Ordo in Matutinis & Vespertinis Precibus quotid[ianis] observandus per totum Annum.

PRECES Matutinæ & Vespertinæ celebrabuntur in consueto [loco] Ecclesiæ, Sacelli, aut Chori, nisi aliter præscriptum fuerit [in] Ordinario loci. Chori autem posthac eodem statu remanebunt [quo] antèa fuerunt.

Hic etiam notandum est, quod eadem Ornamenta Ecclesiæ & [Ministrorum], quotiescunque Sacra celebraverint, retinebuntur & [usurpabuntur], quæ usurpata sunt in hac Ecclesia Anglicana, Authori[tate] Parliamenti, anno secundo Regni *Edwardi* Regis Sexti.

ORD[O]

ORDO

IN MATUTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie observandus.

Initio precum matutinarum, sacrorum Minister harum sententiarum quæ sequuntur ex scripturâ sacrâ desumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce præleget. Deindè id dicet quod iis sententiis immediatè subjungitur.

IMPIUM averterit se impius ab impietate suâ, quam operatus est, & fecerit judicium & justitiam: ipse animam suam vivificabit. *Ezech.* 18.27.

Iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper. *Psal.* 51.3.

Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele. *Psal.* 51.9.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies. *Psalm.* 51.18.

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum: quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitiâ. *Joel.* 2.13.

Tibi autem Domino Deo nostro misericordia & propitiatio, qui recessimus à te & non audivimus

vocem Domini Dei nostri, ut ambularemus in lege ejus quam posuit nobis per servos suos prophetas. *Dan.*9.9. & 10.

Corripe me Domine, verumtamen in judicio; & non in furore tuo ne fortè ad nihilum redigas me. *Jerem.*10.24.

Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Marc.*3.2.

Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* 15.18.& 19.

Non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.* 143.2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus: ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Johan.*1.8, 9.

DILECTISSIMI fratres, Scriptura sacra nos passim hortatur, ut multiplicia peccata nostra atque iniquitates agnoscamus & confiteamur, & ne ullum colorem iis tegendis aut dissimulandis in conspectu Omnipotentis Dei Patris nostri cœlestis adhibeamus, verum quot quot sunt ea corde humili, demisso, pœnitente, atque obsequenti coram ipso denudemus, quo veniam ab immensâ ipsius clementiâ ac misericordiâ consequamur. Et quanquam peccata nostra coram Deo magnâ cum animi demissione aperire semper oportet, id tamen decet maximè in Ecclesiâ, [illegible] sumus unà congregati ut ei gr[illegible] agamus pro ingentibus in nos [illegible] latis beneficiis, ut laudes [illegible] meritissimas prædicemus, ut [illegible] ctissimum ipsius verbum audi[illegible] atque ut ab ipso ea omnia pet[illegible] quæ cum animi tum corporis [illegible] tus requirit exigitque. Vos [illegible] que quot quot adestis omnes [illegible] atque obtestor ut me verba p[illegible] untem, animo sincero ac voc[illegible] mili ad cœlestis clementiæ t[illegible] num sequamini, dicentes.

¶ *Generalis confessio ab uni[illegible] congregatione post Minister[illegible] cenda, singulis genua fle[illegible] bus.*

PATER Omnipotens ac [illegible] mè misericors; tanquam [illegible] perditæ à viis tuis abivimus [illegible] aberravimus: cordium nostr[illegible] inventis & concupiscentiis [illegible] um indulsimus: sacrosancta [illegible] data tua violavimus: quæ [illegible] bis præstanda erant omisimu[illegible] quæ non præstanda erant co[illegible] simus: & in nobis nulla est [illegible] tu autem Domine propitius [illegible] nobis miseris peccatoribus: [illegible] ce Deus peccata sua confiten[illegible] pœnitentes in integrum rest[illegible] juxta promissiones tuas hu[illegible] generi in Christo Jesu Do[illegible] nostro revelatas. Concede [illegible] propter ipsum, Pater summ[illegible] sericors; ut in posterum pie, [illegible] sobriéque vitam instituat[illegible] ad sancti nominis tui gl[illegible] *Amen.*

¶ *Abs[illegible]*

Absolutio seu peccatorum remissio à Presbytero tantùm, eoque stante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.

OMNIPOTENS Deus Pater Domini nostri Jesu Christi, qui non vult mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitatibus suis, & vivat, quique ministris suis potestatem concessit et in mandatis dedit, ut populo suo pœnitenti absolutionem peccatorumque suorum remissionem annunciarent ac pronunciarent, ipse singulis verè pœnitentibus, & sancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoscit, eosque absolvit. Rogemus itaque ut ipse veram resipiscentiam sanctumque suum spiritum nobis largiatur, quo quæ ipsi grata sint quæ impræsentiarum agimus; & reliqua deinceps vita nostra in hoc mundo adeò pura sit & sancta, ut ad gaudium ejus sempiternum tandem perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum.

Hic & ubique post finitam unamquamque orationem Populus respondebit. Amen.

Tum Minister genibus flexis orationem Dominicam alta voce recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque post Ministrum repetente: quod fiet tam hic, quàm alibi, ubicunque usurpatur in sacris officiis.

PATER noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cœlo, & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et nè nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, potentia & gloria, in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum etiam similiter dicet.*

Domine labia nostra aperias.

Responsio.

Et os nostrum annunciabit laudem tuam.

Minister.

Domine in adjutorium nostrum intende.

Responsio.

Domine ad adjuvandum nos festina.

¶ *Hic stantibus omnibus Presbyter dicet.*

Gloria Patri & filio & spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum Amen.

Presbyter.

Laudate Dominum.

Responsio.

Sit nomen Domini benedictum.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur sequens Psalmus præterquam Paschatis die, quo die canticum aliud usurpandum est in eum diem destinatum; die etiam decimo nono mensis cujuslibet, non est in hoc loco, sed una cum cæteris Psalmis ejus diei, pro consueto more recitandus.*

Psalm. 95.

VENITE exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro.

Præoccupemus faciem ejus in confessione: & in Psalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus, & Rex magnus super omnes Deos.

Quia in manu ejus sunt fines terræ: & altitudines montium ipsius sunt.

Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud: & siccam manus ejus formaverunt.

Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos.

Quia ipse est Dominus Deus noster, & nos Populus pascuæ ejus, & oves manuum ejus.

Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in irritatione secundum diem tentationis in deserto.

Ubi tentaverunt me Patres vestri: probaverunt, & viderunt opera mea.

Quadraginta annis offensus fui generationi illi: & dixi, semper hi errant corde.

Et isti non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea si introibunt in requiem meam.

Gloria Patri, & filio, & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum sequentur Psalmi juxta præstitutum ordinem. Post finitum autem unumquemque Psalmum per totum annum, ut & post finem cantorum* Benedicite, Benedictus, Magnificat, & Nunc Dimittis, *sequitur.*

Gloria Patri & filio & spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum distinctè atque altâ voce prælegetur lectio prior ex veteri Testamento desumpta prout ea constitutum est in Calendario (ubi propriæ lectiones in eum diem fuerint assignatæ) lectore ita stante & se obvertente, ut à cunctis præsentibus commodè possit audiri. Postea recitabitur aut cantabitur linguâ vernaculâ hymnus* Te Deum Laudamus, *idque quotidie per totum annum.*

¶ *Nota, quod ante quamlibet lectionem Minister dicet,* hîc incipit *Caput aut* versus capitis *hujus aut illius libri, & finitâ unaquaque lectione,* hîc desinit lectio *prior aut* posterior.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli & universæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim incessabili voce proclamant,

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt cœli & terra, majestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus;

Te Prophetarum laudabilis numerus;

Te Martyrum candidatus laudat exercitus;

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia

Patrem

Patrem immensæ Majestatis.

Venerandum tuum verum & unicum Filium.

Sanctum quoque Paracletum Spiritum.

Tu Rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus famulis tuis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum Domine & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos, & extolle illos, usque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum & in sæculum sæculi.

Dignare Domine die isto sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos, quemadmodum speravimus in te.

In te Domine speravi, non confundar in æternum.

¶ *Aut hoc canticum* Benedicite omnia opera Domini.

BENEDICITE omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite aquæ omnes quæ super cœlos sunt Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes virtutes Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite sol & luna Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite stellæ cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnis imber & ros Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes spiritus Dei Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite ignis & æstus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite frigus & æstas Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite rores & pruina Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite gelu & frigus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite glacies & nives Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite noctes & dies Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite lux & tenebræ Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite fulgura & nubes *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicat terra *Dominum*, laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite montes & colles *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite univerſa germinantia in terra *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite fontes *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite maria & flumina *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite cete & omnia quæ moventur in aquis *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite omnes volucres cœli *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite filii hominum *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicat Iſrael *Dominum*, laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite ſacerdotes *Domini Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite ſervi *Domini Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite ſancti & humiles corde *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Anania, Azari Miſael, *Domino*, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Gloria Patri, & filio, & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum *Amen.*

¶ *Tum eodem modo prælegetur lectio Poſterior ex novo Teſtamento ſumpta, deinde ſequens canticum, niſi cum forte prælectus fuerit in lectione alicujus diei, aut in Evangelio in ſancti Johannis Baptiſtæ diem aſſignato.*

Luc. 1. 68.

BENEDICTUS *Dominus Deus Iſrael*: quia viſitavit & fecit redemptionem plebis ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis in domo *David* pueri ſui.

Sicut loquutus eſt per os ſanctorum qui à ſæculo ſunt Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris, & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum daturum ſe nobis.

Ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati, ſerviamus illi.

In ſanctitate & juſtitia coram ipſo, omnibus diebus noſtris.

Et tu puer Propheta Altiſſimi vocaberis, præibis enim ante faciem *Domini*, parare vias ejus.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus, in remiſſionem peccatorum eorum,

Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitavit nos Oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

Gloria Patri & filio & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

¶ *Aut hic Pſalmus.* Pſal. 100.

IUBILATE Deo omnis terra, ſervite Domino in lætitia.

Introite in conſpectu ejus in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus, ipſe fecit nos & non ipſi nos, populus ejus & oves paſcuæ ejus.

Introite portas ejus in confeſſione, atria ejus in hymnis confitemini illi, laudate nomen ejus.

Quoniam ſuavis eſt Dominus in æternum miſericordia ejus, & uſque in generatione & generationem veritas ejus.

Gloria Patri & filio & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

¶ *Tum* Symbolum Apoſtolorum *à Miniſtro & Populo ſtantibus cantabitur aut recitabitur, exceptis quibuſdam diebus, quibus ſancti Athanaſii Symbolum recitatur.*

CREDO in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum, Dominum noſtrum, qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, Mortuus & Sepultus; deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis; Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis: indè venturus eſt judicare vivos & mortuos. Credo in ſpiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Et vitam æternam. Amen.

¶ *Deinde ſequentes orationes ſingulis religioſe genua flectentibus. Miniſtro alta voce prius dicente.*

Dominus vobiſcum.

Reſponſio.

Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Kyrie Eleyſon.
Chriſte Eleyſon.
Kyrie Eleyſon.

¶ *Tum Miniſter, clerici ut & Populus alta voce orationem Dominicum recitabunt.*

PATER noſter, qui es in Cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuũ. Fiat voluntas tua ſicut in Cœlo & in terrâ. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

¶ *Deinde stans Presbyter dicet.*

Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

Responsio.

Et salutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Responsio.

Et clementer exaudi nos cum invocamus te.

Presbyter.

Ministri tui induantur justitiâ.

Responsio.

Et sancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum Domine.

Responsio.

Et benedic hæreditati tuæ.

Presbyter.

Da pacem Domine in diebus nostris.

Responsio.

Quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster.

Presbyter.

Cor mundum crea in nobis, ô Deus.

Responsio.

Et Spiritum Sanctum tuum ne auferas à nobis.

¶ *Tum sequentur tres collectæ, prima diei, quæ eadem erit cum ea quæ in officio sacræ communionis recitanda est. Secunda pro pace impetranda, Tertia ut gratia concedatur ad rectè vivendum. Duæ posteriores collectæ nunquam variabuntur, sed quotidie in matutinis precibus recitabuntur per totum annum, prout sequuntur, singulis genua flectentibus.*

Collecta secunda pro pace.

DEUS author pacis & con
diæ amator, in cujus co
tione sita est vita æterna, &
servire vera est libertas, nos
miles famulos tuos adversus
nes hostium nostrorum imp
protegas, ne nobis tuâ protect
fretis, sit ab ullius adversarii
bus timendum, per virtutem
Christi Domini nostri. *Amen.*

Collecta tertia pro gratiâ pete

O Domine Pater noster c
stis, Omnipotens & se
terne Deus, qui nos incolume
initium hujus diei perduxisti,
nos hodie potenti virtute pro
da etiam ne in ullum hac die
catum incidamus, aut in ullum
riculum incurramus, sed ut f
læ actiones nostræ tuo moder
ne ita dirigantur, ut quod ju
est in conspectu tuo id semper
stemus, per Jesum Christum
minum nostrum. *Amen.*

¶ *In Choris & locis in quibus
litur, hîc sequitur Antipho*

¶ *Tum sequentes hæ quinque
ones hic recitandæ sunt, nisi
Litania recitatur. Tum enim
posteriores tantum recit
sunt eo ordine quo ibi collocat*

Oratio pro Regia Majestate.

O Domine Pater noster
lestis excelse atque po
Rex Regum ac Domine Dom
tium, Principum omnium m
rator unice, qui de solio tuo

nes mundi incolas intueris, supplices te rogamus, ut clementissimum Regem CAROLUM supremum Dominum nostrum benignè respicere digneris, & ita eum sancti spiritus tui gratia replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam promptus paratusque in viis tuis indesinenter ambulet, cœlestibus eum tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utatur longævâ & prosperâ, eum adeo corrobora ut hostes omnes superet ac devincat, & tandem exacto hujus vitæ curriculo, ad gaudium & fœlicitatem æternam perveniat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro stirpe Regia.

OMNIPOTENS Deus omnis boni fons & scaturigo supplices te rogamus, ut Gratiosæ Reginæ nostræ *Catherinæ*, *Mariæ* Reginæ Matri, *Jacobo* Duci *Eboracensi*, ut & universæ stirpi Regiæ benedicere digneris, eos sancto tuo Spiritu dona, gratiâ tuâ cœlesti locupleta, fausta illis & prospera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro Clero & Populo.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui solus mirabilia operaris, gratiæ tuæ spiritum salutarem emitte super Episcopos & Curatos nostros, & super universos greges eorum curæ demandatos, & ut verè sint apud te accepti perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine propter honorem Advocati & mediatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

Oratio Sancti Chrysostomi.

OMNIPOTENS Deus cujus gratiâ nobis concessum est hoc tempore preces nostras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine tuo te eorum petitiones exauditurum; famulorum tuorum desideria ac vota O Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple, concessâ nobis in hoc sæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æternâ in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* 13. 14.

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hîc desinit Ordo Matutinarum Precum per totum annum.*

ORDO

ORDO
IN
VESPERTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie observandus.

¶ *Initio Precum Vespertinarum, sacrorum Minister harum sententiarum quæ sequuntur ex sacra scriptura desumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce præleget, deinde id dicet quod iis sententiis immediatè subjungitur.*

CUM averterit se impius ab impietate sua quam operatus est, & fecerit judicium & justitiam, ipse animam suam vivificabit. *Ezek.*18.27.

Iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. *Psal.*51.3.

Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. *Psal.*51.9.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies. *Psal.* 51.18.

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum, quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, præstabilis super malitia. *Joel.* 13.

Tibi autem Domino Deo nostro misericordia & propitiatio quia recessimus à te, & non audivimus vocem Domini Dei nostri ut ambularemus in lege ejus, quam posuit nobis per servos suos Prophetas. *Dan.*9.9,10.

Corripe me Domine, verumtamen in judicio, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum rediges me. *Jerem.*10.24.

Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Matt.* 3.2.

Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* 15.18,19.

Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.*143,2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Joh.* 1. 8, 9.

DILECTISSIMI fratres, Scriptura sacra nos passim hortatur, ut multiplicia peccata nostra atque iniquitates agnoscamus & confiteamur, & ne ullum colorem iis tegendis aut dissimulandis in conspectu omnipotentis Dei Patris nostri cœlestis adhibeamus. Verum quot quot sunt ea corde humili, demisso, pœnitente atque obsequenti coram ipso denudemus, quo veniam ab immensa ipsius clementiâ ac misericordiâ consequamur. Et quanquam peccata nostra coram *Deo* magna cum animi dimissione aperire semper oportet, id tamen fieri decet maximè in Ecclesiâ ubi sumus unà congregati ut ei gratias agamus pro ingentibus in nos collatis beneficiis, ut laudes ejus meritissimas prædicemus, ut sanctissimum ipsius verbum audiamus, atque ut ab ipso ea omnia petamus quæ cum animi tum corporis status requirit exigitque. Vos itaque quot quot adestis omnes rogo atque obtestor ut me verba præeuntem, animo sincero ac voce humili ad cœlestis clementiæ thronum sequamini, dicentes.

¶ *Generalis confessio ab universa congregatione post Ministrum dicenda singulis genua flectentibus.*

PATER Omnipotens ac summè misericors, tanquam oves perditæ à viis tuis abivimus atque aberravimus, cordium nostrorum inventis & concupiscentiis nimium indulsimus, sacrosancta mandata tua violavimus. Quæ à nobis præstanda erant omisimus, & quæ non præstanda erant commisimus, & in nobis nulla est salus; tu autem *Domine* propitius esto nobis miseris peccatoribus: parce ô *Deus* peccata sua confitentibus, pœnitentes in integrum restitue, juxta promissiones tuas humano generi in Christo Jesu *Domino* nostro revelatas. Concede etiam propter ipsum, Pater summè misericors, ut in posterum piè, justè, sobrieque vitam instituamus ad sancti Nominis tui gloriam. Amen.

¶ *Absolutio seu peccatorum remissio à Presbytero tantum, eoque stante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.*

OMNIPOTENS *Deus* Pater *Domini* nostri Jesu Christi, qui non vult mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitatibus suis, & vivat, quique Ministris suis potestatem concessit, & in mandatis dedit, ut populo suo pœnitenti absolutionem peccatorumque suorum remissionem annunciarent ac pronunciarent, ipse singulis verè pœnitentibus & sancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoscit, eosque absolvit. Rogemus itaque ut ipse veram resipiscentiam sanctumque suum spiritum nobis largiatur, quo ea ipsi grata sint quæ impræsentiarum agimus; & reliqua deinceps vita nostra in hoc mundo adeo pura

ra sit & sancta, ut ad gaudium ejus sempiternum tandem perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Minister genibus flexis orationem Dominicam recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque cum ipso repetente.*

PATER noster, qui es in Cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuũ. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, potentia & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum etiam similiter dicet.*

Domine labia nostra aperias.

Responsio.

Et os nostrum annunciabit laudem tuam.

Minister.

Domine in adiutorum nostrum intende.

Responsio.

Domine ad adjuvandum nos festina.

¶ *Hic stantibus omnibus Presbyter dicet.*

Gloria Patri, & filio, & spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

Presbyter.

Laudate Dominum.

Responsio.

Sit Nomen Domini benedict

¶ *Tum recitabuntur aut cantabitur Psalmi juxta præfixum ordinem. Tum lectio ex veteri Testamento prout constitutum. Postea vero* Magnificat *seu Canticum Beatæ Virginis, hic vernaculâ prout sequitur.*

MAgnificat anima mea minum: & exultavit s tus meus in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem cillæ suæ: ecce enim ex hoc b tam me dicent omnes genera nes.

Quia fecit mihi magna qui teus est: Et sanctum nomen ejus

Et Misericordia ejus à proge in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio s dispersit superbos mente co sui.

Deposuit potentes de sede: exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum su recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad Patres stros: Abraham & semini ejus sæcula.

Gloria Patri & Filio & Spir sancto.

Sicut erat in principio, & nu & semper, & in sæcula sæculor *Amen.*

¶ *Aut hic Psalmus præterquam mensis decimâ nonâ quâ die cæteris Psalmis pro consueto re recitatur.*

Psal. 98.

CANTATE Domino cantiicum novum: quia mirabiecit.

Salvavit sibi dextera ejus: Et achium sanctum ejus.

Notum fecit Dominus salutare um: in conspectu gentium revevit justitiam suam.

Recordatus est misericordiæ æ: & veritatis suæ domui Israel. Viderunt omnes termini terræ: lutare Dei nostri.

Jubilate Domino omnis terra: ate, & exultate & psallite.

Psallite Domino in cithara, in hara, & voce Psalmi: in tubis ctilibus, & voce tubæ corneæ.

Jubilate in conspectu regis Doni: moveatur mare & plenitudejus: orbis terrarum, & qui bitant in eo.

Flumina plaudent manu, simul ontes exultabunt à conspectu omini quoniam venit judicare rram.

Judicabit orbem terrarum in titia: & populos in æquitate.

Gloria Patri & Filio & Spiritui ncto.

Sicut erat in principio, & nunc, semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum lectio ex Novo Testamento desumpta, prout constitutum est. Postea vero* Nunc Dimittis *seu Canticum Simeonis linguâ vernaculâ prout sequitur.*

NUNC dimittis servum tuum Domine: secundum verbum in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

Quod parasti: ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium: & gloriam plebis tuæ Israel.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Aut vero hic Psalmus, præterquam die mensis duodecima.*

DEUS misereatur nostri, & benedicat nobis: Illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Tum Symbolum Apostolorum à Ministro & à Populo stantibus recitabitur aut cantabitur.*

CREDO in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ; & in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum,

strum, qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus, descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis, Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus est judicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum Sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Et vitam æternam. Amen.

¶ *Deinde sequentes orationes, singulis religiosè genua flectentibus Ministro altâ voce prius dicente.*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

Minister.

Oremus.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

¶ *Tum Minister, Clerici & Populus orationem Dominicam altâ voce recitabunt.*

PATER noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuû. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

¶ *Tum Presbyter stans dicet.*

Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

Responsio.

Et salutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Responsio.

Et clementer exaudi nos invocamus te.

Presbyter.

Ministri tui induantur justi

Responsio.

Et sancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum mine.

Responsio.

Et benedic hæreditati tuæ.

Presbyter.

Da pacem Domine in di nostris.

Responsio.

Quia non est alius qui pu pro nobis, nisi tu Deus noster.

Presbyter.

Cor mundum crea in nob Deus.

Responsio.

Et Spiritum Sanctum tuum auferas à nobis.

¶ *Tum sequentur tres collectæ, ma diei, Secunda pro pace tranda, Tertia pro auxilio ad sus omnia pericula, prout tur in sequentibus; quæ qu duæ posteriores Collectæ qu recitabuntur in vespertinis bus absque ulla variatione.*

¶ *Collecta secunda in Vesp Precibus.*

DEUS, à quo omnia sancta sideria, omnia recta c lia, omnia opera justa profici tur; famulis tuis eam pacem

ede, quam mundus dare non potest; adeo ut tum corda nostra ad obtemperandum mandatis tuis attendant, tum nos etiam tuti ab hostium nostrorum metu, tranquilli pacatique vitam nostram agamus, propter merita Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

Collecta tertia pro auxilio adversus omnia pericula.

TENEBRAS nostras illumina, quæsumus Domine, & nos per immensam misericordiam tuam ab omnibus hujusce noctis insidiis atque periculis immunes præsta, propter charitatem filii tui unigeniti Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

In choris & locis ubi psallitur hic sequitur Antiphona.

Oratio pro Regia Majestate.

O DOMINE Pater noster cœlestis, excelse atque potens, Rex Regum & Domine Dominantium, Principum omnium moderator unice, qui de solio tuo omnes mundi incolas intueris, supplices te rogamus, ut Clementissimum Regem CAROLUM, supremum Dominum nostrum benignè respicere digneris, & ita eum gratiâ sanctâ spiritus tui replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam promptus paratusque in viis tuis indesinenter ambulet, cœlestibus eum tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utatur longævâ & prosperâ, eum adeò corrobora ut hostes omnes superet ac devincat, & tandem exacto hujus vitæ curriculo ad gaudium & solicitatem æternam perveniat per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro stirpe Regiâ.

OMNIPOTENS Deus omnis boni fons & scaturigo supplices te rogamus, ut Gratiosæ Reginæ nostræ *Catharinæ, Mariæ* Reginæ Matri, *Jacobo* Duci *Eboracensi* ut & universæ stirpi Regiæ benedicere digneris, eos sancto tuo spiritu dona, gratiâ tuâ cœlesti locupleta, fausta illis & prospera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro Clero & Populo.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui solus mirabilia operaris, gratiæ tuæ spiritum salutarem emitte super Episcopos & Curatos nostros, & super universos greges eorum curæ demandatos, & ut verè sint apud te accepti, perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine, propter honorem Advocati & mediatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

Oratio Sancti Chrysostomi.

OMNIPOTENS Deus cujus gratiâ nobis concessum est hoc tempore preces nostras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famu-

famulorum tuorum desideria ac vota ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple concessâ nobis in hoc sæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æterna in futuro. *Amen.*

2 Cor. 13. 14.

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hîc desinit ordo Vespertinarum Precum per totum annum.*

¶ *Hisce festis diebus, scilicet: Natalis Christi, Epiphaniæ, Sancti Matthiæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, Sancti Joannis Baptistæ, Sancti Jacobi, Sancti Bartholomæi, Sancti Matthæi, Sanctorum Simonis & Judæ, Sancti Andreæ, ut & in festo Trinitatis, in Matutinis precibus loco Symboli Apostolorum, hæc Christianæ nostræ fidei Confessio, Sancti Athanasii Symbolum, vulgò dictum, cantabitur aut recitabitur à Ministro ac Populo frequentius.*

QUICUNQUE vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat Catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram, inviolatamque servaverit, absque dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc est, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in unitate veneremur.

Neque confundentes Personas, neque dividentes substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti.

Sed Patris, & Filii, & Spiritus sancti una est Divinitas, æqualis Gloria, coæterna Majestas.

Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus.

Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus.

Immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus.

Æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Æterni, sed unus Æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immensi, sed unus Increatus, & unus Immensus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Omnipotentes, sed unus Omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Dii, sed unus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Domini, sed unus est Dominus.

Quia sicut singillatim unamquamque personam, Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut Dominos dicere, Catholicâ Religione prohibemur.

Pater a nullo est factus, nec creatus, nec genitus.

Filius a Patre solo est, non factus, nec creatus sed Genitus.

Spiritus sanctus a Patre & Filio non factus, nec creatus, nec genitus, sed Procedens.

Unus ergo Pater, non tres Patres, unus Filius, non tres

unus Spiritus Sanctus, non tres Spiritus Sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil majus aut minus, sed totæ tres Personæ coæternæ sibi sunt & coæquales.

Ita ut per omnia, sicut jam supra dictum est, & unitas in trinitate, & trinitas in unitate veneranda sit.

Qui vult ergo salvus esse, ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem ut incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, ut credamus, & confiteamur, quia Dominus noster Jesus Christus Dei filius, Deus & homo est.

Deus est ex substantia Patris ante sæcula genitus, & homo est ex substantia matris in sæculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo, ex anima rationali & humana carne subsistens.

Æqualis Patri secundum divinitatem, minor Patre secundum humanitatem.

Qui licèt Deus sit, & homo; non duo tamen, sed unus est Christus.

Unus autem non conversione divinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confusione substantiæ, sed unitate personæ.

Nam sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis.

Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus est judicare vivos & mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines resurgere debent cum corporibus suis, & reddituri sunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam; qui verò mala, in ignem æternum.

Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.

Gloria Patri, &c.

Sicut erat in principio, &c.

¶ *Hîc sequitur Litania seu supplicatio generalis, post Matutinas Preces cantanda aut recitanda diebus Dominicis, feriâ quartâ & sextâ atque aliis temporibus jubente Ordinario.*

PATER de Cœlis Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Pater de Cœlis Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre & Filio procedens, miserere nobis miseris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre & Filio procedens, miserere nobis miseris peccatoribus.

Sancta, beata & gloriosa Trinitas, tres Personæ, unus Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Sancta, beata & gloriosa Trinitas, tres Personæ, unus Deus,

miserere nobis miseris peccatoribus.

Ne memineris Domine, iniquitatum nostrarum vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris, parce Domine, parce populo tuo, quem redemisti pretioso sanguine tuo, & ne in perpetuum irascaris nobis.

Parce nobis Domine.

Ab omni malo & infortunio, à peccato, ab insidiis & aggressionibus Diaboli, ab irâ tuâ & æterna damnatione.

Libera nos Domine.

Ab omni cæcitate cordis, à superbia, vana gloria & hypocrisi: ab invidia, odio & malitia, & ab omni affectu charitate vacuo.

Libera nos Domine.

A fornicatione & alio omni peccato mortali, & ab omnibus fallaciis carnis, mundi & Diaboli.

Libera nos Domine.

A fulgure & tempestate, à plagâ pestilentiâ & fame, à bello & cæde, à subitaneâ & improvisâ morte.

Libera nos Domine.

Ab omni seditione, occultâ conspiratione & rebellione, ab omni falso dogmate, hæresi & schismate; à duritiâ cordis & contemptu verbi & mandati tui.

Libera nos Domine.

Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ, per sanctam Nativitatem & Circumcisionem tuam; per Baptismum, Jejunium & Tentationem tuam.

Libera nos Domine.

Per Agonem & sanguineum sudorem; per Crucem & Passionem; per pretiosam Mortem & Sepulturam; per gloriosam Resurrectionem & Ascensionem tuam in Cœlos; & per Adventum Spiritus Sancti.

Libera nos Domine.

In omni tempore tribulatio omni tempore prosperitatis stræ, horâ mortis & in die jud

Libera nos Domine.

Te rogamus, ô Deus, nos catores exaudias, & Ecclesiam am Sanctam Catholicam in tuis regere & gubernare digne

Te rogamus audi nos Domi

Ut famulum tuum CA LUM Regem & Gubernato nostrum Clementissimum, in ro tui cultu, in justitiâ, & sancti vitæ confirmare & custodire neris.

Te rogamus audi nos Domi

Ut cor illius in tua fide, i timore & amore dirigere d ris; & ut in te semper co & in omnibus quærat honore gloriam tuam.

Te rogamus audi nos Domi

Ut eum servare &, defen & ei victoriam contra omne stes suos concedere digneris.

Te rogamus audi nos Domi

Ut Gratiosæ Reginæ nostr *tharina, Mariæ* Reginæ M *Jacobo* Duci *Eboracensi* & u sæ stirpi Regiæ benedicere, que servare digneris.

Te rogamus audi nos Domi

Ut Episcopos, Presbyte Diaconos, vera cognitione & intellectu verbi tui illuminar neris; & ut tam doctrinâ moribus illud pro viribus p ciant ac promoveant.

Te rogamus audi nos Domi

Ut Consiliarios Regios & ctam Nobilitatem regni, gra pientiâ & intellectu donare ris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut Magistratui nostro benedicere, eum protegere, eique gratiam concedere digneris, ut justitiam recte administret, & veritatem propugnet.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut populo tuo universo benedicere, eumque servare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut omnibus gentibus unitatem, pacem & concordiam donare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut in nobis cor tui amore inflammatum & timore plenum, & ad diligentem mandatorum tuorum observationem inclinatum creare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut universo populo tuo incrementum gratiæ, quo verbum tuum humiliter audiat, & puro corde amplectatur, & fructus Spiritus proferat, donare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut errantes & seductos, in viam veritatis revocare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut stantes confirmare, imbecillos consolari & sustentare, & lapsos erigere, ac Sathanam sub pedibus nostris tandem conculcare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut omnes quotquot in periculis, necessitatibus & angustiis versantur defendere, juvare & consolari digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut omnes terrâ marique peregrinantes; omnes parturientes, ægrotantes & infantes servare; & captivorum carcereque detentorum misereri digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut orphanis omnibus & viduis, desolatis & oppressis prospicere digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut omnium hominum misereri digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut inimicis nostris, iisque qui nos persequuntur & calumniantur, ignoscere & eorum corda convertere digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut terræ fructus genuinos in usum nostrum dare & conservare digneris, adeò ut suo tempore iis fruamur.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut veram resipiscentiam nobis largiri; omnia peccata nostra, negligentias & ignorantias nobis condonare, & gratiâ sancti Spiritus tui nos induere digneris, quo mores nostros ad sancti verbi tui normam emendemus.

Te rogamus audi nos Domine.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi.

Pacem tuam concede nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi.

Miserere nostri.

Christe audi nos.

Christe audi nos.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

PATER noſter, qui es in cælis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas & in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Domine, non ſecundùm peccata noſtra facias nobis.

Neque ſecundùm iniquitates noſtras retribue nobis.

Oremus.

DEUS Pater miſericors, qui nec contriti cordis gemitum nec mœrentium affectum deſpicis, propitius adeſto precibus noſtris, quas tibi in omnibus afflictionibus & anguſtiis noſtris effundimus, quotieſcunque iis premimur; noſque clementer exaudi, ut mala ea omnia evaneſcant, quæ Diaboli aut hominum artes & inſidiæ contra nos moliuntur, & conſilio pietatis tuæ diſſipentur, ut nos famuli tui nullis infeſtationibus læſi, in ſancta Eccleſiâ tuâ tibi gratias in æternum referamus: per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Exurge Domine, adjuva nos, & libera nos propter nomen tuum.

DEUS, auribus noſtris audivimus, & Patres noſtri annunciaverunt nobis opera admiranda, quæ operatus es in diebus eorum, & in diebus antiquis.

Exurge Deus, adjuva nos, & libera nos propter honorem tuum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Reſponſio.

Sicut erat in principio, & nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Ab inimicis noſtris, libera nos Chriſte.

Reſpice clementer afflictiones noſtras.

Miſericorditer dolorem cordium noſtrorum aſpice.

Propitius eſto peccatis populi tui.

Benignè & cum miſericordiâ audi orationes noſtras.

Fili David miſerere noſtri.

Et nunc & ſemper dignare nos audire nos ô Chriſte.

Chriſte exaudi nos clementer exaudi nos clementer ô Domine Jeſu Chriſte.

Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.

Sicut ſperamus in te.

Oremus.

INfirmitates noſtras ſuppliquæſumus ô Pater, benignè aſpice, & propter gloriam Nominis tui, mala ea omnia quæ juſtè ſumus promeriti à nobis averte & præſta, ut in cunctis adversitatibus noſtris omnem fiduciam noſtram in miſericordiâ tuâ collocemus, & tibi ſemper in puritate ſanctitate vitæ ſerviamus, ad honorem & gloriam tuam, per Mediatorem & Advocatum noſtrum unicum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Oratio Sancti Chryſoſtomi.

OMNIPOTENS Deus, qui gratiâ nobis conceſſum eſt noſtras preces uno ore unoque animo tibi offerre, & qui pollicitus ubi duo vel tres congregati fuerint

in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum desideria ac vota, ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple, concessâ nobis in hoc sæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æternâ in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* 13. 14.

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

Orationes ac Gratiarum actiones pro Variis quæ sese offerunt occasionibus, quæ recitabuntur ante duas dimissorias orationes Litaniæ, aut Matutinarum & Vespertinarum Precum.

ORATIONES.

Pro Pluviâ.

DEUS Pater cœlestis, qui per filium tuum Jesum Christum is omnibus qui quærunt regnum tuum & justitiam ejus, omnia ad corporis sustentationem necessaria promisisti, Pluviam quæsumus & imbres adeò tempestivos in hac necessitate nostrâ immitte, ut terræ fructus ad solamen nostrum & tui honorem percipiamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Cœlo Sereno.

DOMINE Deus Omnipotens, qui propter peccata generis humani semel universum mundum submersisti, octo hominibus solum exceptis, quique postea ex ingenti tuâ misericordiâ pollicitus es te nunquam illum ad eundem modum submersurum; Te rogamus supplices, ut quamquam ob iniquitates nostras pluviæ & aquarum inundationes sumus commeriti, digneris tamen cum sincerè nos pœnitet, eam Cœli serenitatem nobis concedere, ut fruges tempore opportuno percipiamus, & ut cum hoc in nos irrogato supplicio tum clementiâ tuâ admoniti, vitæ nostræ emendationi, & laudis gloriæque tuæ celebrationi operam demus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tempore Caritatis & Famis.*

O DEUS Pater Cœlestis, cujus beneficiis pluvia decidit, terra fructificat, animantia crescunt, & pisces multiplicantur, intuere quæsumus afflictiones Populi tui, & da ut hæc penuria & annonæ caritas quas nunc propter peccata nostra justissimè patimur, ex benignitate tuâ clementer convertantur in copiam & vile rerum omnium pretium, idque propter Charitatem Jesu Christi Domini nostri, cui tecum unâ cum Spiritu Sancto sit omnis honor & gloria nunc & semper. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PATER misericors Deus, qui tempore Elizæi Prophetæ subito

bitò magnam penuriam & annonæ caritatem apud Samariam in copiam & vile rerum pretium convertisti, miserere nostri, ut qui jam propter peccata nostra eâdem calamitate plectimur, opportunum etiam auxilium reperiamus. Fruges terræ divinâ tuâ benedictione adauge, ac concede ut cùm benignam tuam liberalitatem experiemur, eâdem utamur ad gloriam tuam, egentium subsidium & nostri consolationem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tempore Belli ac Tumultuum.*

OMNIPOTENS Deus Rex Regum & rerum omnium Moderator, cujus virtuti Creatura nulla potest resistere, cujus est peccatores pœnis afficere, eorum verò misereri qui sincerâ ducuntur pœnitentiâ, supplices te rogamus, ut nos serves atque liberes à manu hostium nostrorum, superbiam eorum deprime, malitiam supprime, dolos & machinationes dissipa, ut nos protectione tuâ muniti, & ab omnibus semper periculis erepti, gloriam tibi tribuamus, qui unicus es victoriæ omnis largitor, propter merita unigeniti filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Tempore grassantis Pestis.*

OMNIPOTENS Deus, qui iratus populo tuo ei plagam immisisti in deserto ob eorum pervicacem rebellionem adversus *Mosem* & *Aaronem*, quique tempore *Davidis* Regis septuaginta hominum millia, grassante pestilentiâ, interfeciſti: & tuæ tam memor misericordiæ, cæteros devasti, miserere nostri miserorum peccatorum qui variis jam morbis ac mortalitate affligimur, ut quæ admodum acceptâ tum propitiatione, Destructorem Angelum illum à pœnis inferendis desistere jussisti, ita nunc quoque hanc pestem & gravem morbum à nobis amoliri digneris, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In feriis quatuor temporum, Oratio quotidie recitanda pro iis qui ad sacros Ordines admittuntur.*

OMNIPOTENS Deus Pater noster Cœlestis, qui Filium dilecti pretioso sanguine Ecclesiam universalem tibi acquisivit, clementer eam respice, & famulorum tuorum Episcoporum Pastorum gregis tui mentes ita rige ac guberna, ut nemini sua manus imponant, sed ut sunt fide ac prudentiâ eos elegant sint ad sacrum Ecclesiæ tuæ ministerium obeundum viri idonei. Iis etiam qui ad sacram aliquam functionem ordinati fuerint, gratiam ac cœlestem tuam benedictionem largire, ut tam vitâ quam doctrinâ gloriam tuam prædicent ac omnium salutem promoveant per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

OMNIPOTENS Deus, bonorum omnium largitor, qui providentiâ tuâ varios in Eccle-

rua Ordines constituisti, te rogamus supplices ut quotquot ad munus aut ministerium aliquod in ea vocandi sunt, iis omnibus gratiam tuam largiaris, & eos ita doctrinæ tuæ veritate repleas, & vitæ innocentiâ exornes, ut fideliter in conspectu tuo ministrent ad magni tui Nominis gloriam, & sanctæ Ecclesiæ tuæ commodum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Oratio pro Supremâ curiâ Parlamenti dicenda tempore Sessionis.*

CLEMENTISSIME Deus, te rogamus supplices cum pro universo hoc regno, tum maximè pro supremâ curiâ Parlamenti sub prudentissimo ac clementissimo Rege nostro jam congregatâ, ut cunctas eorum deliberationes dirigere ac prosperare digneris, ad gloriæ tuæ incrementum, Ecclesiæ tuæ bonum, securitatem, decus & commodum Regis nostri & Regnorum ejus, quo eorum omnia ita constituantur ac stabiliantur optimis fidissimisque subnixa fundamentis, ut Pax ac Felicitas, Veritas ac Justitia, Religio ac Pietas, apud nos in tuto sint per omnia sæcula. Hæc & alia ipsis, nobis & universæ Ecclesiæ tuæ necessaria supplices à te petimus, in Nomine ac per mediationem beatissimi Domini ac Servatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

¶ *Collecta seu oratio pro omnibus hominum generibus, iis temporibus usurpanda, quibus Litania non recitatur juxta constitutum ordinem.*

DEUS humani generis Conditor ac Servator, te rogamus supplices pro omnibus hominum generibus & conditionibus, ut vias tuas ipsis patefacere digneris & salutare tuum in omnibus gentibus. Præsertim verò Ecclesiæ tuæ Catholicæ statum prosperum precibus nostris tibi commendamus, quo sic bono tuo spiritu dirigatur ac gubernetur, ut omnes qui se Christianos profitentur, eoque vocantur nomine, in viam veritatis perducantur, fidemque in unitate spiritus retineant, in vinculo pacis & justitia vitæ. Denique quotquot gravia ulla patiuntur & affliguntur in iis quæ ad animum corpusve aut res domesticas attinent, eos omnes Paterno tuo affectui ac favori commendamus. [* *hos autem maximè qui preces nostras pro se offerri postulant*] Ut eos adjuvare & consolari digneris, pro variis ipsorum necessitatibus, concedendo illis patientiam in afflictionibus quibus premuntur, & felicem ex iis omnibus exitum. Hæc autem petimus, propter Jesum Christum. *Amen.*

* Hoc dicendum, quum aliquis Ecclesiæ precibus commendari postulat.

¶ *Oratio recitanda post quamlibet præcedentium Orationum.*

DEUS cujus naturæ proprium est misereri semper & parcere, humiles nostras supplicationes accipe, & quamquam delictorum nostrorum catena nos constrictos tenet, clementia tamen summæ tuæ misericordiæ nostræ

solvat vincula, propter honorem Jesu Christi Mediatoris & Advocati nostri. *Amen.*

GRATIARUM ACTIONES.

¶ *Gratiarum Actio Generalis.*

OMNIPOTENS Deus, miserationum omnium Pater, nos indigni famuli tui, tibi ex animo & cum summâ demissione gratias agimus ob universam illam beneficentiam, benignitatem & favorem erga nos & omnes homines [* erga eos maximè qui jam laudes & gratiarum actiones suas, pro concessis sibi nuper beneficiis, offerri postulant.] Tibi benedicimus ob creationem nostram, conservationem & omnes hujus vitæ benedictiones, ante omnia verò ob inestimabilem amorem tuum in Redemptione mundi per Jesum Christum Dominum nostrum patefactum; ob gratiæ media & spem gloriæ. Te autem rogamus supplices ut cunctis à te acceptis beneficiis ita afficiamur, ut animi nostri vere erga te grati efficiantur, & laudem tuam prædicemus, non labiis duntaxat, sed etiam moribus ac vivendi ratione nos totos tuo cultui impendentes, atque in sanctitate & justitia per omnem ætatem nostram in conspectu tuo ambulantes, per Jesum Christum Dominum nostrum cui tecum & cum Spiritu Sancto omnis honor & gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

** Hoc dicendum, quum aliquis Ecclesiæ precibus Deo pridem commendatus, gratias referre cupit.*

Pro Pluvia terris immissâ.

O DEUS Pater noster Cœlestis, cujus benignâ providentiâ fit ut pluvia matutina & serotina in terram descendat, quo fructus ferat ad usus hominis, tibi matutina cum animi demissione gratias agimus, quod tandem tibi visum sit nobis summâ necessitate pressis subvenire, lætos imbres in terram ditatem tuam immittendo, eaque siti & ariditate laborantem refrigerando, ad magnum Dominum, qui indigni sumus ut filii tui habeamur, solatium, & sancti nominis tui gloriam, promiserationes tuas in Christo Domino nostro. *Amen.*

¶ *Pro Cœlo Sereno.*

DOMINE Deus, qui animarum nostrorum superiore jure merito de primere voluisti, missis nuper imbribus & aquis modicis, animas autem nostras mero misericordiæ tuæ motu latus es ac recreasti, opportuna atque felici tempestatis immutatione, sanctum nomen tuum laudamus eique gloriam tribuimus immeritam hanc miserationem & semper summam benignitatem tuam prædicabimus in omnes generationes, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Pro Annonæ Copiâ.*

PATER ſumme miſericors, qui pias Eccleſiæ tuæ preces clementiſſimè exaudire dignatus es, & caritatem ac penuriam noſtram, in eam copiam convertere quæ cum vili rerum pretio conjuncta eſt, tibi magnâ cum animi demiſſione gratias agimus, ob hanc ſingularem tuam largitionem, obteſtantes ut ſummâ illâ tuâ benignitate erga nos uti pergas, quò terra noſtra nobis fructuum ſuorum incrementa præbeat, ad tuam gloriam, noſtrum autem ſolatium, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro Pace & ab Hoſtibus liberatione.*

OMNIPOTENS Deus, qui famulis tuis turris fortitudinis & propugnaculum exiſtis adverſus hoſtes ipſorum, tibi laudem & gratiarum actiones tribuimus pro liberatione noſtra à magnis illis atque imminentibus periculis, quibus cingebamur. Benignitati tuæ acceptum ferimus quod ipſis præda facti non fuimus, obſecrantes ut miſericordiam hanc tuam perpetuam nobis eſſe velis, quo omnibus hominibus palam ſit te ſervatorem noſtrum & liberatorem magnum exiſtere, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro reſtitutâ domi Pace publicâ.*

SEMPITERNE Deus Pater noſter cœleſtis, qui ſolus efficis ut homines ſint in eadem domo concordes, quique ſolus ferocientis & immorigeri populi æſtus compeſcis: ſancto tuo Nomini benedicimus quod ſeditiones ac tumultus in nobis nuper excitatos ſedare dignatus ſis, ſummâ te animi demiſſione rogantes, ut eam nobis omnibus gratiam concedas, quâ deinceps in ſanctis mandatis tuis obſequenter ambulantes, & tranquillam ac quietam vitam degentes cum omni pietate & honeſtate, laudis tibi & gratiarum actionis ſacrificium continuò offeramus, ob hæc tua in nos immerita beneficia, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro liberatione à Peſte aut aliâ quolibet morbo Epidemico.*

DOMINE Deus, qui propter peccata noſtra nobis vulnus inflixiſti, & nos propter tranſgreſſiones conſumpſiſti, nuperâ tuâ eâque gravi atque terribili viſitatione, nunc verò in medio judicio recordatus miſericordiæ animas noſtras è faucibus mortis redemiſti; Paternæ tuæ benignitati noſmetipſos animaſque noſtras ac corpora noſtra, quæ liberaſti, hoſtiam vivam offerimus, continuò laudantes & extollentes miſerationes tuas in Eccleſiâ tuâ, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PATER ſummè miſericors, quâ par eſt animi demiſſione, agnoſcimus in conſpectu tuo eas omnes pœnas, quæ in lege tua peccatoribus

ribus intentantur, in nos jure meritò cadere potuisse, propter multiplicia peccata nostra & cordis duritiem; quum tamen ex summâ misericordiâ tuâ tibi visum fuerit, post nostram quamquam imperfectam & indignam humiliationem, pestilentem & contagiosum morbum quo nuper graviter afflicti fuimus, auferre & vocem salutis ac lætitiæ denuo inferri habitationes nostras; Divinæ majestati offerimus sacrificium laudis ac gratiarum actionis, laudantes & extollentes gloriosum Nomen tuum, ob susceptam à te nostri tutelam & illam tuam erga nos providentiam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collectæ, Epistolæ ac Evangelia per totum annum usurpanda.

¶ *Observa quod Collecta pro qualibet die Dominicâ, aut quolibet festo (quod Vigiliam habeat) assignata recitabitur in Vespertinis Precibus immediatè præcedentibus Dominicam aut Festum.*

Dominica Prima Adventus.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, da nobis, quæsumus, ut abjectis operibus tenebrarum, induamur arma lucis in hac mortalia vitâ, in qua Jesus Christus Filius tuus cum magna humilitate ad nos visitandos advenit, ut in extremo die, quo rediturus est cum gloria Majestatis suæ ad judicandos vivos & mortuos, resurgamus ad vitam immortalem, per eum, qui unà tecum, & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Hæc Collecta quotidie repeti debet unà cum reliquis Collectis Adventus, usque ad Vigiliam Nativitatis Christi.*

Epistola. Rom. 13. 8.

NEMINI quicquam debeatis nisi, ut Invicem diligatis. Qui enim diligit proximum, legem implevit. Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces: & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximo malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Et hoc scientes tempus, quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quàm cum credidimus. Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum & induamur

lamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus non in comessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentione, & æmulatione. Sed induamini Dominum Jesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis.

Evangelium. S. Matth. 21. 1.

CUM appropinquassent Jerosolymis, & venissent Bethphage ad Montem Oliveti, tunc Jesus misit duos discipulos dicens eis, ita in Castellum quod contra vos est, & statim invenietis asinam alligatam & pullum cum ea; solvite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet, & confestim dimittet eos. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est, per prophetam dicentem, dicite filiæ Sion, Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super Asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem Discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus, & adduxerunt Asinam, & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt: Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via; alii autem cædebant ramos de arboribus & sternebant in via. Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ sequebantur, clamabant dicentes, Hosanna Filio David, benedictus qui venit in Nomine Domini, Hosanna in altissimis. Et cùm intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens, Quis est hic? Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta à Nazareth Galileæ, & intravit Jesus in templum Dei. Et ejiciebat omnes vendentes, & ementes in templo, & mensas numulariorum, & Cathedras vendentium columbas evertit, & dicit eis, scriptum est, Domus mea domus Orationis vocabitur, vos autem fecistis speluncam latronum.

Dominica Secunda Adventus.

Collecta.

BENEDICTE Deus, qui effeciisti, ut quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scriberentur, concede nobis ut Scripturas ita audiamus, legamus, observemus, discamus, & animo meditemur, ut per patientiam, & consolationem Scripturarum amplectamur, & indesinenter retineamus beatam spem vitæ illius æternæ, quam dedisti nobis in Servatore nostro Jesu Christo. *Amen.*

Epistola. Rom. 15. 4.

QUÆCUNQUE enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. Deus autem patientiæ & solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum, ut unanimes uno ore honorificetis Deum & Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis; propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes autem super misericordia

honorare

honorare Deum sicut scriptum est, Propterea confitebor tibi in Gentibus Domine, & nomini tuo cantabo. Et iterum dicit, Lætamini Gentes cum plebe ejus. Et iterum laudate omnes Gentes Dominum & magnificate eum omnes Populi. Et rursus Esaias ait, erit radix Jesse, & qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt, Deus autem spei repleat vos omni gaudio & pace in credendo, ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

Evangelium. Luc. 21. 25.

ET erunt signa in Sole & Luna, & Stellis, & in terris pressura Gentium præ confusione sonitus Maris & fluctuum arescentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ supervenient universo orbi. Nam virtutes cœlorum movebuntur, & tunc videbunt Filium hominis venientem in nube, cum potestate magna & majestate. His autem fieri incipientibus respicite, & levate capita vestra quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem, videte ficulneam & omnes arbores, cùm producunt jam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas; ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quoniam propè est regnum Dei. Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Dominica Tertia Adventus.

Collecta.

O DOMINE Jesu Christe, qui in primo tuo Adventu misisti nuncium tuum, qui viam [illegible] raret ante faciem tuam, da [illegible] Mysteriorum tuorum Ministri [illegible] Dispensatores, sic etiam viam tu[illegible] parent & rectam faciant, cordi[illegible] rebellium ad prudentiam justo[illegible] conversis; ut in secundo Adve[illegible] tuo ad judicandum mundum ha[illegible] amur populus acceptus in con[illegible] ctu tuo, qui vivis & regnas [illegible] Patre & Spiritu sancto semper u[illegible] Deus, in sæcula sæculorum. A[illegible]

Epistola. 1 Cor. 4. 1.

SIC nos æstimet homo ut mi[illegible] stros Christi & dispensato[illegible] Mysteriorum Dei. Hic jam quæ[illegible] tur inter dispensatores ut fi[illegible] quis inveniatur, mihi autem [illegible] minimo est ut à vobis judicer [illegible] ab humano judicio, sed neque [illegible] ipsum judico. Nihil enim mihi c[illegible] scius sum, sed in hoc justificat[illegible] non sum, qui autem judicat [illegible] Dominus est. Itaque nolite a[illegible] tempus judicare quoadusque ve[illegible] at Dominus qui illuminabit a[illegible] scondita tenebrarum, & manifes[illegible] bit consilia cordium, & tunc l[illegible] erit unicuique à Deo.

Evangelium. Matth. 11. 2.

JOANNES autem cùm audis[illegible] in vinculis opera Christi, mi[illegible] tens duos de Discipulis suis, ait il[illegible] Tu es qui venturus es, an alio[illegible] expectamus? Et respondens J[illegible] sus ait illis, Euntes renunci[illegible] Joanni quæ audistis & vidistis; cæ[illegible] ci vident; claudi ambulant, le[illegible] prosi mundantur, surdi audiu[illegible] mortui resurgunt, pauperes evan[illegible] gelizantur, & beatus est qui no[illegible] fuer[illegible]

ſcandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit Jeſus dicere ad turbas de Joanne, Quid exiſtis in deſertum videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid exiſtis videre? Hominem mollibus veſtitum? Ecce qui mollibus veſtiuntur, in domibus regum ſunt. Sed quid exiſtis videre? Prophetam? Etiam dico vobis & plusquam Prophetam. Hic enim eſt de quo ſcriptum eſt, Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te.

Dominica Quarta Adventus.

Collecta.

EXCITA quæſumus Domine, potentiam tuam, & ad nos veni. Ac magna nobis virtute ſuccurre, adeò ut quamquam peccata noſtra à decurrendo ſtadio quod nobis propoſitum eſt, admodum nos præpediunt, benigna gratia tua ac miſericordia auxilium nobis atque liberationem accelerent, per ſatisfactionem Filii tui Domini noſtri; cui tecum & cum Spiritu ſancto, ſit honor ac gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Philipp. 4. 4.

GAUDETE in Domino ſemper, iterum dico gaudete. Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus. Dominus prope eſt. Nihil ſoliciti ſitis, ſed in omni oratione & obſecratione cum gratiarum actione petitiones veſtræ innoteſcant apud Deum. Et pax Dei quæ exuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda veſtra & intelligentias veſtras in Chriſto Jeſu.

Evangelium. S. Joa. 1. 19.

HOC teſtimonium Joannis quando miſerunt Judæi ab Jeroſolymis Sacerdotes & Levitas ad eum ut interrogarent eum, Tu quis es? Et confeſſus eſt, & non negavit, & confeſſus eſt, quia non ſum ego Chriſtus. Et interrogaverunt eum quid ergo, Elias es tu? Et dixit non ſum. Propheta es tu? Et reſpondit non. Dixerunt ergo ei quis es ut reſponſum demus his qui miſerunt nos? Quid dicis de te ipſo? Ait, ego vox clamantis in deſerto, dirigite viam Domini ſicut dixit Iſaias propheta. Et qui miſſi fuerant erant ex Phariſæis. Et interrogaverunt eum & dixerunt ei, Quid ergo Baptizas, ſi tu non es Chriſtus, neque Elias, neque Propheta? Reſpondit eis Joannes dicens, Ego Baptizo in aqua; medius autem veſtrum ſtetit quem vos neſcitis, ipſe eſt qui poſt me venturus eſt qui ante me factus eſt, cujus ego non ſum dignus ut ſolvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethabara facta ſunt trans Jordanem ubi erat Joannes Baptizans.

Nativitas Domini noſtri, ſeu Dies Natalis CHRISTI.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dediſti, qui naturam noſtram aſſumeret, & ex caſta Virgine quaſi hoc tempore naſceretur, da ut regenerati, & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti, ſancto tuo Spiritu indies renovemur, per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu ſancto ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Heb. 1. 1.

MULTIFARIAM multiſque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis, noviſſimè diebus iſtis locutus eſt nobis in Filio, quem conſtituit hæredem univerſorum, per quem fecit & ſæcula: qui cum ſit ſplendor gloriæ & figura ſubſtantiæ ejus, portanſque omnia verbo virtutis ſuæ, purgationem peccatorum per ſeipſum faciens, ſedet ad dexteram majeſtatis in excelſis, tanto melior Angelis effectus quanto differentius præ illis nomen hæreditavit: cui enim dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rurſum ego ero illi in patrem, Et ipſe erit mihi in Filium? Et cum iterum introducit Primogenitum, in orbem terræ, dicit, & adorent eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit, qui facit Angelos ſuos Spiritus & miſtros ſuos flammam ignis. Filium autem; Thronus tuus us in ſæculum ſæculi, virga æ tatis virga regni tui, dilexiſti j tiam, Et odiſti iniquitatem. Pr terea unxit te Deus, Deus t oleo exultationis præ particip tuis. Et tu in principio Dom Terram fundaſti, & opera ma um tuarum ſunt cœli; ipſi p bunt, tu autem permanebis, omnes ut veſtimentum vete ſcent; & velut amictum mut eos, & mutabuntur; tu au idem ipſe es, & anni tui non de ent.

Evangelium. S. Joa. 1. 1.

IN principio erat verbum, verbum erat apud Deum, Deus erat verbum. Hoc era principio apud Deum. Omnia ipſum facta ſunt, & ſine ipſo ctum eſt nihil, quod factum In ipſo vita erat, & vita era hominum. Et lux in tenebris cet, & tenebræ eam non com denderunt. Fuit homo miſſ Deo, cui nomen erat Joan Hic venit in teſtimonium, ut te monium perhiberet de Lum ut omnes crederent per ill Non erat ille lux, ſed ut teſti nium perhiberet de lumine. E lux vera, quæ illuminat omn hominem venientem in h mundum. In mundo erat, mu

mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et verbum Caro factum est, & habitavit in nobis, (& vidimus gloriam ejus gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis.

Dies Sancti Stephani.

Collecta.

CONCEDE Domine, ut in omnibus quibus hic in terris premimur calamitatibus, propter testimonium veritatis tuæ, attentè in cœlum intueamur, & fide perspiciamus gloriam quæ futura est revelari; Et Spiritu sancto repleti, doceamur persecutoribus nostris benedicere, ad exemplum Protomartyris tui Sancti *Stephani*, qui pro interfectoribus suis oravit te, O beate Jesu, qui sedes ad dexteram Dei, ut eos omnes adjuves, qui pro te, unico Mediatore & Advocato nostro patiuntur. *Amen.*

¶ *Tum sequetur Collecta Nativitatis, quæ nunquam intermittetur usque ad Vigiliam Circumcisionis.*

Pro Epistola. Act.7.55.

CUM autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in Cœlum, vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris virtutis Dei. Et ait, video cœlos apertos, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magnâ continuerunt aures suas, & impetum fecerunt unanimiter in eum, & ejicientes eum extra Civitatem, lapidabant; & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem & dicentem, Domine Jesu, suscipe Spiritum meum. Positis autem genibus clamavit voce magnâ, dicens. Domine ne statuas illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixisset, obdormivit.

Evangelium. S.Matth.23.34.

IDEO dico vobis, Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & sapientes, & Scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex iis flagellabitis in Synagogis vestris, & persequemini de civitate in civitatem: ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super Terram, à sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidistis inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. Jerusalem, Jerusalem quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas suas, & noluisti. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis, non me videbitis à modo, donec dicatis, Benedi-

Benedictus qui venit in nomine Domini.

Dies Sancti Johannis Evangelistæ.

Collecta.

ECCLESIAM tuam, benigne Domine, lucis tuæ coruscantibus radiis illustra quæsumus, ut beati Apostoli atque Evangelistæ Sancti *Johannis* illuminata doctrinis, in viarum tuarum luce ita ambulet, ut ad vitæ æternæ lucem tandem perveniat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Johan. 1. 1.

QUOD fuit ab initio, quod audivimus; quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ; (& vita manifestata est, & vidimus & testamur, & annunciamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis) quod vidimus & audivimus, annunciamus vobis, ut & vos societatem habeatis nobiscum; & societas nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribimus vobis ut gaudeatis, & gaudium vestrum sit plenum. Et hæc est annunciatio quam audivimus ab eo, & annunciamus vobis. Quoniam Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulamus, sicut & ipse est in luce, societatem h
mus ad invicem, & sanguis
Christi Filii ejus emundat nos
omni peccato. Si dixerimus
niam peccatum non habemus,
nos seducimus, & veritas in
bis non est. Si confiteamur
cata nostra, fidelis est & just
remittat nobis peccata nostra
emundet nos ab omni iniqui
Si dixerimus quoniam non pe
vimus, mendacem facimus
& verbum ejus non est in nobi

Evangelium. S. Johan. 21. 1

JESUS Petro dixit, sequere
Conversus Petrus vidit
discipulum, quem diligebat J
sequentem, qui & recubuit in
na super pectus ejus, & dixit,
mine quis est qui tradet te? H
ergo cum vidisset Petrus, dic
su Domine hic autem quid? I
ei Jesus, si eum volo manere
veniam, quid ad te? Tu me
quere. Exivit ergo sermo
inter fratres, quia discipulus
non moritur, & non dixit ei J
non moritur, sed si eum volo
nere donec veniam, quid ad
Hic est discipulus ille qui testi
nium perhibet de his, & sc
hæc, & scimus quia verum e
stimonium ejus. Sunt autem
alia multa quæ fecit Jesus, q
scribantur per singula, nec
arbitror mundum capere posse
qui scribendi sunt libros.

Dies Innocentium.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui ex ore Infantium & parvulorum adhuc lactentium, perfeciſti laudem, atque effeciſti ut infantes te morte ſuâ glorificarent, vitia omnia in nobis mortifica & perime, ac gratiâ tuâ nos ita corrobora, ut Innocentiâ vitæ noſtræ & fidei conſtantiâ etiam ad mortem uſque ſanctum nomen tuum glorificemus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. 14. 1.

VIDI, & ecce Agnus ſtabat ſupra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus ſcriptum in frontibus ſuis. Et audivi vocem de cœlo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitrui magni, & vocem quam audivi ſicut citharœdorum citharizantium in citharis ſuis, & cantabant quaſi canticum novum ante ſedem, & ante quatuor animalia & ſeniores, & nemo poterat diſcere cantum, niſi illa centum quadraginta quatuor millia qui empti ſunt de terra: hi ſunt qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, virgines enim ſunt. Hi ſequuntur Agnum quocumque ierit. Hi empti ſunt ex hominibus primitiæ Deo & Agno; & in ore eorum non eſt inventum mendacium: ſine macula enim ſunt ante thronum Dei.

Evangelium. S. Matth. 2. 13.

ANGELUS Domini apparuit in ſomnis Joſeph dicens, ſurge & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi uſque dum dicam tibi. Futurum eſt enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum; qui conſurgens accepit puerum, & matrem ejus nocte. Et ſeceſſit in Ægyptum, & erat ibi uſque ad obitum Herodis, ut adimpleretur quod dictum eſt à Domino per Prophetam dicentem, ex Ægypto vocavi filium meum. Tunc Herodes videns quoniam illuſus eſſet à Magis, iratus eſt valdè, & mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethlehem. Et in omnibus finibus ejus a bimatu, & infra, ſecundum tempus quod exquiſierat à Magis. Tunc adimpletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam Prophetam dicentem, vox in Rama audita eſt, ploratus & ululatus multus; Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolari, quia non ſunt.

Dominica poſt Nativitatem.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dediſti, qui naturam noſtram aſſumeret, & ex caſtâ Virgine quaſi hoc tempore naſceretur, da ut regenerati & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti ſancto tuo Spiritu in dies renovemur, per

eundem Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu sancto, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. Gal. 4. 1.

DICO autem, quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt à servo, cum sit Dominus omnium, sed sub tutoribus & actoribus est usque ad præfinitum tempus à Patre. Ita & nos cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus servientes. Ac ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii Dei, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem, Abba Pater. Itaque jam non est servus, sed filius. Quod si filius, & hæres per Deum.

Evangelium. S. Matth. 1. 18.

CHRISTI autem generatio sic erat. Cùm esset desponsata mater Jesu Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens; Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis nomen ejus Jesum; ipse enim salvum faci populum suum à peccatis eorum (Hoc autem totum factum est, adimpleretur quod dictum est Domino per Prophetam, dicentem, Ecce Virgo in utero habe & pariet Filium, & vocabitur men ejus Emanuel, quod est terpretatum, nobiscum Deu Exurgens autem Joseph à somn fecit sicut præcepit ei Angel Domini: & accepit conjugem am, & non cognoscebat eam nec peperit Filium suum pri genitum, & vocavit nomen Jesum.

Circumcisio Christi.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, beatum Filium tuum cumcidi voluisti, veram Spi circumcisionem da nobis, ut co bus ac membris nostris unive quoad mundanas omnes & ca les concupiscentias, mortific beatæ voluntati tuæ in omni obsequamur, per eundem Fil tuum Jesum Christum Domin nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. 4. 8.

BEATUS vir cui non impu Dominus peccatum. Be tudo ergo hæc in Circumcis tantum manet, an etiam in p putio? Dicimus enim quia r tata est Abrahæ fides ad justiti quomodo ergo reputata est? circumcisione an in præpu Non in circumcisione, sed in p

putio. Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei quæ est in præputio; ut sit Pater omnium credentium per præputium: ut reputetur & illis ad justitiam. Et sit Pater circumcisionis non iis tantum qui sunt ex circumcisione, sed & iis qui sectantur vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ. Non enim per legem promissio Abrahæ aut semini ejus ut hæres esset mundi, sed per justitiam fidei; si enim qui ex lege hæredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio.

Evangelium. S. Luc. 2. 15.

ET factum est ut discesserunt ab eis Angeli in Cœlum, pastores loquebantur adinvicem: Transeamus usque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factum est, quod fecit Dominus & ostendit nobis. Et venerunt festinantes, & invenerunt Mariam & Joseph, & infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc, & omnes qui audierunt mirati sunt & de his quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hæc conferens in corde suo. Et reversi sunt Pastores glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer, vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab Angelo prius quam in utero conciperetur.

¶ *Collecta eadem, eadem Epistola, & idem Evangelium prælegentur exinde usque ad Epiphaniam.*

Epiphania, seu Christus Gentibus revelatus.

Collecta.

DEUS, qui unigenitum Filium tuum Gentibus stellâ duce revelasti: concede propitius ut qui jam te fide cognoscimus, post hanc vitam glorioſi Numinis fruitionem consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 3. 1.

CUJUS rei gratiâ, ego Paulus, vinctus Christi Jesu pro vobis Gentibus: si autem audistis dispensationem gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis: quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut suprà scripsi in brevi, prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi, quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus & Prophetis in Spiritu: Gentes esse cohæredes, & concorporales, & comparticipes promissionis ejus in Christo Jesu, per Evangelium: cujus factus sum ego Minister, secundum donum gratiæ Dei quæ data est mihi secundum operationem virtutis ejus. Mihi enim omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, in Gentibus evangelizare investigabiles

gabiles divitias Christi; & illuminare omnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creavit, ut innotescat principatibus & potestatibus in cœlestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei; secundum præfinitionem sæculorum quam fecit in Christo Jesu Domino nostro. In quo habemus fiduciam & accessum in confidentia per fidem ejus.

Evangelium. S. Matth. 2. 1.

CUM ergo natus esset Jesus in Bethlehem Judæ in diebus Herodis regis, ecce, Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam, dicentes, Ubi est qui natus est Rex Judæorum? Vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. Et congregans omnes principes Sacerdotum & Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. Et illi dixerunt ei, In Bethlehem Judæ. Sic enim scriptum est per Prophetam: & tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux qui regat populum Israel. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis. Et mittens illos in Bethlehem, dixit, ite, & interrogate diligenter de puero: & cùm inveneritis, renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem abierunt: & ecce stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum & apertis Thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in Regionem suam.

Dominica prima post Epiphaniam.

Collecta.

VOTA, quæsumus, Domine, supplicantis populi tui pius exaudi, ac concede ut quæ illi facienda sunt percipiat, & gratiâ & virtute tuâ adjutus, quæ perceperit fideliter impleat per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. 12. 1.

OBSECRO itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic sæculo; sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis quæ sit voluntas Dei, bona, & beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam quæ data est mihi omnibus qui sunt inter vos, non plus sapere quàm oportet sapere; sed sapere ad sobrietatem, & unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore

multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra.

Evangelium. S. Luc. 2. 41.

ET ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, in die solenni Paschæ. Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Jerosolymam, secundum consuetudinem diei festi. Consummatisque diebus cùm redirent, remansit puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Et factum est post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt: & dixit mater ejus ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce, pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis: & mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.

Dominica Secunda post Epiphaniam.

Collecta.

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, qui cuncta moderaris in cœlo pariter atque in terris, populi tui supplicationes propitius exaudi, & pacem tuam omnibus vitæ nostræ diebus concede nobis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. 12. 6.

HABENTES donationes, secundum gratiam quæ data est nobis differentes, sive prophetiam, secundum rationem fidei; sive ministerium, in ministrando; sive qui docet, in doctrina; qui exhortatur, in exhortando; qui tribuit, in simplicitate; qui præest, in solicitudine; qui miseretur, in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum; adhærentes bono. Charitatem fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prævenientes: solicitudine non pigri; Spiritu ferventes; Domino servientes; spe gaudentes; in tribulatione patientes; orationi instantes; necessitatibus sanctorum communicantes; hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus vos; benedicite, & nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Idipsum invicem sentientes. Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Evangelium. S. Johan. 2. 1.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galileæ, & erat Mater Jesu ibi. Vocatus est autem & Jesus, & discipuli ejus ad Nuptias. Et deficiente vino dicit mater Jesu ad eum, vinum non habent. Et dicit ei Jesus, quid mihi & tibi mulier? Nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris, quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jesus, implete hydrias aquâ. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dicit eis Jesus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam, & non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus, & dicit ei, Omnis homo primum bonum vinum ponit, & cùm inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galileæ, & manifestavit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli ejus.

Dominica Tertia post Epiphaniam.

Collecta.

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, infirmitates nostras propitius respice, atque in omnibus, in quibus versamur, periculis ac necessitatibus dextera tuam ad adjuvandum & protegendum nos extende, per Jesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Epistola. Rom. 12. 16.

NOLITE esse prudentes apud vos metipsos. Nulli malum pro malo reddentes. Providentes bona non tantum coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes; non vosmetipsos defendentes charissimi; sed date locum iræ; Scriptum enim est: mihi vindicta; & ego retribuam, dicit Dominus. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi: Hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput ejus. Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.

Evangelium. S. Matth. 8. 1.

CUM autem descendisset Jesus, de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ. Et ecce, leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Jesus manum tetigit eum, dicens, volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus, vide nemini dixeris, sed vade, ostende te sacerdoti, & offer munus tuum quod præcepit Moises, in testimonium illis. Cùm autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens: Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur

Et ait illi Jesus. Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait, Domine; non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantùm dic verbo & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites; & dico huic, vade, & vadit; & alii, veni, & venit; & servo meo fac hoc, & facit. Audiens autem Jesus, miratus est, & sequentibus se dixit, Amen dico vobis non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Jacob in Regno Cœlorum. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Et dicit Jesus Centurioni, vade, & sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer ex illa hora.

Dominica quarta post Epiphaniam.

Collecta.

DEUS, qui scis nos in tot tantisque periculis constitutos pro naturæ nostræ fragilitate non posse subsistere, eâ nos virtute protege, quæ nos in omnibus periculis sustentet, & per omnes tentationes traducat incolumes, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. 13.1.

OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time. Non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est; vindex in iram ei qui malum agit. Ideoque necessitate subditi estote, non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam. Ideo enim & tributa præstatis. Ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita; cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem.

Evangelium. S. Matth. 8.23.

ET ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus. Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, & suscitarunt eum, dicentes, Domine, salva nos, perimus. Et dicit eis Jesus, Quid timidi estis modicæ fidei? Tunc surgens imperavit ventis, & mari, & facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt, dicentes, Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? Et cùm venisset Jesus trans fretum, in Regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes dæmonia, de monumentis exeuntes,

euntes, ſævi nimis, ita ut nemo poſſet tranſire per viam illam. Et ecce, clamaverunt, dicentes, Quid nobis & tibi, Jeſu Fili Dei? Veniſti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longe ab illis grex multorum porcorum paſcens. Dæmones autem rogabant eum, dicentes, Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis, ite. Ac illi exeuntes, abierunt in porcos: & ecce, magno impetu abiit totus grex per præceps in mare, & mortui ſunt in aquis. Paſtores autem fugerunt, & venientes in civitatem, nunciaverunt hæc omnia, & de iis qui dæmonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit obviam Jeſu: & viſo eo, rogabant eum ut tranſiret à finibus eorum.

Dominica quinta poſt Epiphaniam.

Collecta.

ECCLESIAM & familiam tuam, quæſumus, Domine, in vera tua Religione ſemper cuſtodi, ut qui gratiæ tuæ cœleſti unicâ ſpe nituntur, potenti tuâ virtute ſemper protegantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Coloſſ. 3. 12.

INDUITE vos ergo (ſicut electi Dei, ſancti, & dilecti) viſcera miſericordiæ, benignitatem, humilitatem, modeſtiam, patientiam, ſupportantes invicem, & donantes vobiſmetipſis, ſi quis adverſus aliquem habeat querelam; ſicut & Dominus donavit vobis ita & vos. Super autem omnia hæc, charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis. Et pax Chriſti exultet in cordibus veſtris, in qua & vocati eſtis in uno corpore; & grati eſtote. Verbum Chriſti habitet in vobis abunde ter, in omnia ſapientia, docentes & commonentes voſmetipſos in pſalmis, hymnis, & canticis ſpiritualibus, in gratia cantantes in cordibus veſtris Deo. Omne quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, gratias agentes Deo & Patri per ipſum.

Evangelium. S. Matth. 13. 24.

SIMILE factum eſt regnum cœlorum homini, qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo. Quum autem dormirent homines, venit inimicus ejus & ſuperſeminavit zizania in medio tritici & abiit. Quum autem creviſſet herba, & fructum feciſſet, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem ſervi patris familias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis, inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei, vis igitur imus & colligimus ea? Et ait, non, ne forte colligentes zizania, eradicetis ſimul & triticum. Sinite utraque creſcere uſque ad meſſem, & in tempore meſſis dicam meſſoribus, colligite primum zizania, & alligate ea in faſciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Dominica

Dominica ſexta poſt Epiphaniam.

Collecta.

ODEUS, cujus benedictus Filius apparuit, ut opera Diaboli everteret, nos autem faceret filios Dei, & hæredes vitæ æternæ; Da quæſumus, ut hanc ſpem habentes nos ipſos mundemus, ſicuti ipſe mundus eſt; adeò ut cùm iterum apparuerit cum virtute & gloria magna, aſſimilemur ipſi in æterno ac glorioſo illius regno, in quo tecum, ô Pater, & tecum ô ſancte Spiritus, vivit & regnat unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Johan. 3. 1.

VIDETE qualem charitatem dedit nobis Pater, ut Filii Dei nominemur & ſumus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. Chariſſimi, nunc Filii Dei ſumus, & nondum apparuit quid erimus: ſcimus quoniam cùm apparuerit, ſimiles ei erimus; quoniam videbimus eum ſicuti eſt. Et omnis qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt. Omnis qui facit peccatum, & iniquitatem facit, & peccatum eſt iniquitas. Et ſcitis quia ille apparuit ut peccata noſtra tolleret: & peccatum in eo non eſt. Omnis qui in eo manet, non peccat; & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum. Filioli, nemo vos ſeducat, qui facit juſtitiam, juſtus eſt, ſicut & ille juſtus eſt. Qui facit peccatum, ex Diabolo eſt: quoniam ab initio Diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut diſſolvat opera Diaboli.

Evangelium. S. Matth. 24. 23.

TUNC ſi quis vobis dixerit, Ecce hîc eſt Chriſtus, aut illic: nolite credere. Surgent enim pſeudo-Chriſti & pſeudo-Prophetæ, & dabunt ſigna magna & prodigia; ita ut in errorem inducantur (ſi fieri poteſt) etiam electi. Ecce, prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis, Ecce, in deſerto eſt, nolite exire: Ecce, in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret uſque in Occidentem: ita & erit adventus Filii hominis. Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Statim autem poſt tribulationem dierum illorum Sol obſcurabitur, & Luna non dabit lumen ſuum, & Stellæ cadent de Cœlo, & virtutes cœlorum commovebuntur. Et tunc parebit ſignum Filii hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus cœli cum virtute multa, & majeſtate. Et mittet Angelos ſuos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à ſummis cœlorum uſque ad terminos eorum.

Dominica quæ Septuagesima dicitur, seu Dominica tertia ante Quadragesimam.

Collecta.

PRECES populi tui, quæsumus Domine propitius exaudi, ut qui justè ob delicta nostra plectimur, per clementiam tuam, pro nominis tui gloria liberemur, per Jesum Christum Servatorem nostrum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. 9. 24.

NESCITIS quod ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet. Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro non quasi in incertum: sic pugno non quasi aërem verberans: Sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo, nè fortè quum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

Evangelium. S. Matth. 20. 1.

SIMILE est regnum cœlorum homini patri familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem factâ cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. Et egressus circa hor tertiam, vidit alios stantes in otiosos, & dixit illis, Ite & vo vineam meam, & quod justum erit, dabo vobis. Illi autem erunt. Iterum autem exiit sextam & nonam horam, & similiter. Circa undecimam exiit & invenit alios stantes, dicit illis, quid hic statis tota otiosi? Dicunt ei, quia nemo conduxit. Dicit illis, Ite & in vineam meam, cùm sero factum esset, dicit Dominu neæ procuratori suo, Voca op rios & redde illis mercedem, cipiens à novissimis usque ad mos. Cùm venissent ergo circa undecimam horam ve rant, acceperunt singulos den os. Venientes autem & pri arbitrati sunt quod plus esset cepturi; acceperunt autem & si singulos denarios. Et acc entes, murmurabant adversus trem familias, dicentes, Hi vissimi una hora fecerunt, & pa illos nobis fecisti, qui portavi pondus diei & æstus. At ille spondens uni eorum dixit, Ami non facio tibi injuriam: no ex denario convenisti mecu Tolle quod tuum est, & vade, lo autem & huic novissimo d sicut & tibi. Aut non licet m quod volo facere? An oculus us nequam est, quia ego bo sum? Sic erunt novissimi pri & primi novissimi: multi en sunt vocati, pauci vero electi.

Domini

Dominica quæ Sexageſima dicitur, ſeu Dominica ſecunda ante Quadrageſimam.

Collecta.

DOMINE Deus, qui vides quod in nullo opere noſtro confidimus; propitius concede ut potentiâ tuâ contra adverſa omnia muniamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 2 Cor. 11. 19.

LIBENTER enim ſuffertis inſipientes, cum ſitis ipſi ſapientes. Suſtinetis enim, ſiquis vos in ſervitutem redigit, ſiquis devorat, ſiquis accipit, ſiquis extollitur, ſiquis in faciem vos cedit. Secundum ignobilitatem dico, quaſi nos infirmi fuerimus in hac parte: in quo quis audet (in inſipientia dico) audeo & ego. Hebræi ſunt? & ego: Iſraelitæ ſunt? & ego: ſemen Abrahæ ſunt? & ego: Miniſtri Chriſti ſunt? & ego: (ut minus ſapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius; in plagis ſupra modum; in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis cæſus ſum. Semel lapidatus ſum. Ter naufragium feci: nocte dieque in profundum maris fui: in itineribus ſæpe; periculis fluminum; periculis latronum; periculis ex genere; periculis ex Gentibus; periculis in civitate; periculis in ſolitudine; periculis in mari; periculis in falſis fratribus; in labore & ærumna; in vigiliis multis; in fame & ſiti; in jejuniis multis; in frigore & nuditate. Præter illa quæ extrinſecus ſunt, inſtantia mea quotidianâ, ſollicitudo omnium Eccleſiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego non utor? ſi gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ ſunt gloriabor. Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt benedictus in ſæcula, ſcit quod non mentior.

Evangelium. S. Luc. 8. 4.

CUM autem turba plurima conveniret, & de civitatibus properarent ad eum, dixit per ſimilitudinem. Exiit qui ſeminat, ſeminare ſemen ſuum: & dum ſeminat aliud cecidit ſecus viam, & conculcatum eſt, & volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit ſupra petram, & natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul exortæ ſpinæ ſuffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, & ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat, qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum diſcipuli ejus quæ eſſet hæc parabola? Quibus ipſe dixit, vobis datum eſt noſſe myſterium Regni Dei: cæteris autem in parabolis: ut videntes non videant, audientes non intelligant. Eſt autem hæc parabola: ſemen eſt verbum Dei. Qui autem ſecus viam, hi ſunt qui audiunt: deinde venit Diabolus, & tollit verbum

bum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram, qui cùm audierint, cum gaudio suscipiunt verbum: & hi radices non habent, quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit, hi sunt qui audierunt, & à solicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram, hi sunt qui in corde bono, & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.

Dominica quæ Quinquagesima dicitur, seu Dominica ante Quadragesimam proxima.

Collecta.

DOMINE, qui nos docuisti, quod omnia opera nostra sine charitate nihil sunt: mitte sanctum Spiritum tuum, & cordibus nostris infunde præstantissimum illud donum charitatis, pacis ac virtutum omnium vinculum, quo siquis destitutus vivit, pro mortuo habetur in conspectu tuo. Hoc largire propter Jesum Christum Filium tuum unicum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. 13. 1.

SI linguis hominum loquor & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut Cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam; & si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas patiens est, benigna est; charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitatem, congaudet autem veritati; omnia sustinet, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit, sive prophetiæ, evacuabuntur; sive linguæ, cessabunt; sive scientia, destruetur. Ex parte enim cognoscimus, ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cùm essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte; tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, charitas, tria hæc; major autem horum est charitas.

Evangelium. S. Luc. 18. 31.

ASSUMPSIT autem Jesus duodecim, & ait illis, Ecce ascendimus Jerosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Tradetur enim Gentibus

illudetur, & flagellabitur, & conſpuetur. Et poſtquam flagellaverint occident eum; & tertiâ die reſurget. Et ipſi nihil horum intellexerunt: & erat verbum iſtud abſconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur. Factum eſt autem, cùm approquaret Jericho, cœcus quidam ſedebat ſecus viam, mendicans: Et cùm audiret turbam prætereuntem interrogabat quid hoc eſſet. Dixerunt autem ei, quod Jeſus Nazarenus tranſiret. Et clamavit dicens, Jeſu Fili David, miſerere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut taceret: ipſe verò multo magis clamabat, Fili David miſerere mei. Stans autem Jeſus juſſit illum adduci ad ſe: & cùm appropinquaſſet interrogavit illum, dicens, Quid tibi vis faciam? Ac ille dixit, Domine ut videam. Et Jeſus dixit illi, Reſpice, fides tua te ſalvum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur illum magnificans Deum: & omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Feria quarta poſt Quinquageſimam, vulgò dies Cinerum.

Collecta.

OMNIPOTENS & ſempiterne Deus, qui nihil eorum odiſti quæ condidiſti, quique peccata condonas omnibus reſipiſcentibus; Crea & finge in nobis corda nova & contrita, ut peccata noſtra promeritis lamentantes, & miſeriam noſtram agnoſcentes, à te omnis miſericordiæ Deo, perfectam remiſſionem conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Hæc Collecta recitanda eſt quotidie per totam Quadrageſimam, poſt Collectam Dici.*

Pro Epiſtola. Joel.2.12.

NUNC ergo, dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, & in fletu, & in planctu. Et ſcindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum veſtrum: quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. Quis ſcit ſi convertatur, & ignoſcat Deus & relinquat poſt ſe benedictionem, ſacrificium, & libamen Domino Deo noſtro? Canite tubâ in Sion, ſanctificate jejunium, vocate cœtum, congregate populum, ſanctificate Eccleſiam, coadunate ſenes, congregate parvulos, & ſugentes ubera; egrediatur ſponſus de cubili ſuo, & ſponſa de thalamo ſuo; inter veſtibulum & altare plorabunt ſacerdotes miniſtri Domini, & dicent; Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes: quare dicunt in populis, Ubi eſt Deus eorum?

Evangelium. S. Matth.6.16.

CUM autem jejunatis, nolite fieri ſicut Hypocritæ triſtes. Exterminant enim facies ſuas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen.

Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam. Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, sed Patri tuo qui est in abscondo. Et Pater tuus qui videt in abscondo, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo, ubi neque ærugo neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.

Dominica prima Quadragesimæ.

Collecta.

DOMINE, qui nostra causa dies quadraginta & quadraginta noctes jejunasti; Da nobis ex utili abstinentia, ut carne nostra Spiritui subjecta piis tuis monitis semper obsequamur in justitia & vera sanctitate, ad honorem & gloriam tuam, qui vivis & regnas una cum Patre & Spiritu sancto, unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. 6. 1.

ADJUVANTES autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. (Ait enim, Tempore accepto exaudivi te, & in die salutis adjuvi te: ecce, nunc tempus acceptabile; ecce, nunc dies salutis) nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum; sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis; in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei per arma justitiæ à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam; ut seductores, & veraces; sicut qui ignoti, & cognoscentes, quasi morientes, & ecce vivimus, ut castigati, & non mortificati, quasi tristes, semper autem gaudentes; sicut egentes, multos autem locupletantes; tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.

Evangelium. S. Matth. 4. 1.

TUNC Jesus ductus est in desertum a Spiritu, ut tentaretur a Diabolo. Et cum jejunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator, dixit ei: Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit, Scriptum est, Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum Diabolus in sanctam Civitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, & dixit ei, Si Filius Dei es, mitte te deorsum; scriptum est enim: Quia Angelis suis mandavit de te, & in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus, rursum scriptum

ſt, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum aſſumpſit eum Diabolus in montem excelſum valdè, & oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum; & dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Jeſus, Vade Satana; ſcriptum enim eſt Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies. Tunc reliquit eum Diabolus, & ecce, Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.

Dominicæ ſecundæ Quadrageſimæ.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui vides nullam nobis ineſſe virtutem ad adjuvandum nos ipſos; interiùs nos quoad animam, & exteriùs quoad corpus cuſtodi, ut contra adverſa omnia quæ corpori poſſint accidere, & omnes malas cogitationes quæ animam impetere valeant, probè muniamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Theſſ. 4. 1.

ROGAMUS vos & obſecramus in Domino Jeſu, ut quemadmodum accepiſtis à nobis quomodo oporteat vos ambulare, & placere Deo, ſicut & ambulatis, ita abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jeſum. Hæc enim eſt voluntas Dei, ſanctificatio veſtra, ut abſtineatis vos à fornicatione; ut ſciat unuſquiſque veſtrûm vas ſuum poſſidere in ſanctificatione & honore; non in paſſione deſiderii, ſicut & Gentes quæ ignorant Deum; & nequis ſupergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem ſuum, quoniam vindex eſt Dominus de his omnibus, ſicut prædiximus vobis, & teſtificati ſumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem. Itaque qui hæc ſpernit, non hominem ſpernit, ſed Deum qui etiam dedit Spiritum ſuum ſanctum in nobis.

Evangelium. S. Matth. 15. 21.

ET egreſſus inde Jeſus, ſeceſſit in partes Tyri & Sydonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egreſſa, clamavit dicens ei, Miſerere mei, Domine Fili David, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non reſpondit ei verbum. Et accedentes diſcipuli ejus, rogabant eum, dicentes, Dimitte eam quia clamat poſt nos. Ipſe autem reſpondens, ait, Non ſum miſſus, niſi ad oves quæ perierunt domus Iſrael. At illa venit, & adoravit eum, dicens, Domine, adjuva me. Qui reſpondens ait, Non eſt bonum ſumere panem filiorum & mittere canibus. At illa dixit, etiam Domine; nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de menſa Dominorum ſuorum. Tunc reſpondens Jeſus, ait illi, ô mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. Et ſanata eſt filia ejus ex illa hora.

Dominica tertia Quadragesimæ.

Collecta.

QUÆSUMUS, Omnipotens Deus, humilium famulorum tuorum vota fervidâ respice, & in defensionem nostram adversus omnes inimicos nostros, Majestatis tuæ dexteram extende, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Eph. 5. 1.

ESTOTE ergo imitatores Dei, sicut Filii charissimi; & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem, & omnis immunditia aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos; aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet; sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus (quod est idolorum servitus) non habet Hæreditatem in Regno Christi, & Dei. Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum; eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate; (fructus enim lucis est in omni bonitate, & justitia, & veritate) probantes quid sit beneplacitum Deo. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite. Quæ enim in occulto fiunt ab eis, turpe est, & dicere. Omnia autem quæ arguuntur à lumine manifestantur; omne enim quod manifestat, lumen est. Propter quod dicit, Surge, qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.

Evangelium. S. Luc. 11. 14.

ERAT Jesus ejiciens Dæmonium, & illud erat mutum. Cum ejecisset Dæmonium, locutus est mutus; & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex iis dixerunt, in Beelzebub, principe Dæmoniorum ejicit Dæmonia. Et alii tentantes, signum de cœlo quærebant ab eo. Ipse autem videns cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum in se divisum desolabitur: & domus supra domum cadet. Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ejus? Quia dicitis in Beelzebub me ejicere Dæmonia. Si autem ego in Beelzebub ejicio Dæmonia, filii vestri in quo ejiciunt? Ideo ipsi judices vestri erunt. Porro si in digito Dei ejicio Dæmonia, profectò pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet. Si autem fortior eo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet in quibus confidebat, & spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca inaquo

quosa, quæreris requiem. Et non inveniens, dicit, Revertar in domum meam unde exivi: & cùm venerit, Invenit eam scopis mundatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se: Et ingressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Factum est autem cùm hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illis; Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti. At ille dixit, quinimò, beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.

Dominica quarta Quadragesimæ.

Collecta.

CONCEDE, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui propter iniquitates nostras. Juste pœnis affici meremur, gratiæ tuæ consolatione clementer sublevemur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Gal. 4. 21.

DICITE mihi qui sub lege vultis esse, legem non legitis? Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancillâ & unum de liberâ. Sed qui de ancillâ, secundum carnem natus est: qui autem de liberâ, per repromissionem: quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta; unum quidem à monte Sina, in servitutem generans quæ est Ager: (Sina enim mons est in Arabia: qui conjunctus est ei, quæ nunc est Jerusalem) & servit cum filiis suis. Illa autem quæ sursum est Jerusalem, libera est quæ est mater nostra. Scriptum est enim lætare sterilis quæ non paris, erumpe & clama quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quàm ejus quæ habet virum. Nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc is qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundum spiritum: ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Ejice ancillam & filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ.

Evangelium. S. Johan. 6. 1.

ABIIT Jesus trans mare Galileæ, quod est Tiberiadis: Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Jesus: & ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem proximum Pascha, dies Festus Judæorum. Cùm sublevasset ergo oculos Jesus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat, quod esset facturus. Respondit ei Philippus, Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus Andreas, frater Simonis Petri, est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos

piſces: ſed hæc quid ſunt inter tantos? Dicit ergo Jeſus, facite homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Diſcubuerunt ergo viri, numero quaſi quinque millia. Accepit ergo Jeſus panes, & cùm gratias egiſſet, diſtribuit diſcumbentibus, ſimiliter & ex piſcibus quantum volebat. Ut autem impleti ſunt, dixit diſcipulis ſuis, colligite quæ ſuperaverunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, & duobus piſcibus quæ ſuperfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines, cùm vidiſſent quod fecerat ſignum, dicebant, Quia hic eſt verè Propheta qui venturus eſt in mundum.

Dominica quinta Quadrageſimæ.

Collecta.

POPULUM tuum, Omnipotens Deus, clementer reſpice, ut magnâ tuâ bonitate dirigatur, & corpore atque animo indeſinenter conſervetur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Heb. 9. 11.

CHRISTUS autem aſſiſtens pontifex futurorum bonorum, peramplius & perfectius tabernaculum, non manu factum; id eſt non hujus creationis; neque per ſanguinem hircorum aut vitulorum; ſed per proprium ſanguinem introivit ſemel in ſa[n]cta, æterna redemptione inve[n]ta. Si enim ſanguis hircorum, & t[au]rorum, & cinis vitulæ aſperſ[us] inquinatos ſanctificat, ad em[un]dationem carnis; quanto m[a]gis ſanguis Chriſti, qui per Spir[i]tum ſanctum ſemetipſum obtulit i[m]maculatum Deo, emundavit c[on]ſcientiam noſtram ab oper[i]bus mortis, ad ſerviendum Deo vi[v]enti? Et ideò novi teſtamenti m[e]diator eſt, ut morte intercede[n]te in redemptionem earum præv[a]ricationum quæ erant ſub priori teſtamento, repromiſſionem a[c]cipiant qui vocati ſunt, hæredit[a]tem æternæ.

Evangelium. S. Johan. 8. 46.

DIXIT Jeſus, Quis ex v[o]bis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare non cr[e]ditis mihi? Qui ex Deo eſt, v[e]rba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis. Re[s]ponderunt ergo Judæi, & dix[e]runt ei, Nonne bene dicimus n[o]s, quia Samaritanus es tu, & Dæmonium habes? Reſpondit Jeſus, Ego Dæmonium non habeo; ſed honorifico Patrem meum, & vos inhonoraſtis me. Ego autem non quæro gloriam meam; eſt qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis, ſi quis ſermonem meum ſervaverit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo ei Judæi, Nunc cognovimus quia Dæmonium habes. Abraham mortuus eſt, & Prophetæ; & tu dicis ſi quis ſermonem meum ſervaverit, non guſtabit mortem in æternum. Nunquid tu m[a]jor

es Patre noſtro Abraha, qui mortuus eſt? Et Prophetæ mortui ſunt: quem te ipſum facis? Reſpondit Jeſus, Si ego glorifico me ipſum, gloria mea nihil eſt; Eſt Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis, quia Deus veſter eſt; & non cognoviſtis eum; ego autem novi eum: & ſi dixero, quia non ſcio eum, ero ſimilis vobis mendax; ſed ſcio eum & ſermonem ejus ſervo. Abraham pater veſter exultavit ut videret diem meum, & vidit, & gaviſus eſt. Dixerunt ergo Judæi ad eum, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti? Dixit eis Jeſus, Amen, amen, dico vobis, Antequam Abraham fieret, ego ſum. Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum: Jeſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo.

Dominica proxima ante Paſcha.

Collecta.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui ex ſummo tuo amore erga genus humanum, Jeſum Chriſtum Filium tuum Servatorem noſtrum miſiſti, ut carnem noſtram ſibi aſſumeret, & mortem crucis ſubiret, ut univerſum genus hominum ejus magnæ humilitatis exemplum ſequeretur, concede propitius ut ipſius tum patientiæ exemplum ſequi, tum reſurrectionis participes fieri valeamus, per eundem Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Phil. 2. 5.

HOC enim ſentite in vobis, quod & in Chriſto Jeſu: qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo: ſed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo: Humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen; ut in nomine Jeſu omne genu flectatur cœleſtium, terreſtrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur quia Dominus Jeſus Chriſtus, in gloria eſt Dei Patris.

Evangelium. Matth. 27. 1.

MANE autem facto conſilium inierunt, omnes principes ſacerdotum, & ſeniores populi adverſus Jeſum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præſidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit, quod damnatus eſſet, pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus ſacerdotum & ſenioribus, dicens, Peccavi, tradens ſanguinem juſtum. At illi dixerunt, quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, receſſit, & abiens, laqueo ſe ſuſpendit. Principes autem ſacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, Non licet mittere eos in corbonam, quia pretium ſanguinis eſt.

Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem. (Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel, & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.) Jesus autem stetit ante præsidem; & interrogavit eum præses, dicens, Tu es rex Judæorum? Dicit illi Jesus, Tu dicis. Et cùm accusaretur à principibus sacerdotum, & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus, Non audis quanta adversùm te dicunt testimonia? Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementer. Per diem autem solemnem consueverat præses populo dimittere unum vinctum quem voluisset. Habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis autem illis, dixit Pilatus, Quem vultis dimittam vobis? Barabban an Jesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens, Nihil tibi & justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem sacerdotum & seniores persuaserunt populo ut peterent Barabban, Jesum verò perderent. Respondens autem præses, ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barabban. Dixit illis Pilatus, Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes crucifigatur. Ait illis præses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes, Crucifigatur. Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, acceptâ aquâ, lavit manus coram populo, dicens, Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos videritis. Et respondens universus populus, dixit, Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabban: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad eum universam cohortem. Et exuentes eum clamydem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arundinem in dextera ejus: & genu flexo ante eum, illudebant ei dicentes, Ave, rex Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant in caput ejus. Et postquam illusissent ei, exuerunt eum clamyde, & induerunt eum vestimentis ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est Calvariæ locus, & dabant ei vinum bibere, cum felle mistum: & cùm gustasset, noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleretur, quod dictum est

Prop

Prophetam, dicentem, Diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Et ſedentes ſervabant eum; & impoſuerunt ſuper caput ejus caulam ipſius ſcriptam, HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones: unus à dextris, & unus à ſiniſtris. Prætereuntes autem blaſphemabant eum, moventes capita ſua, & dicentes, Vah qui deſtruis templum Dei, & in triduo illud reædificas, ſalva te ipſum: ſi Filius Dei es, deſcende de cruce. Similiter & principes ſacerdotum illudentes, cum ſcribis & ſenioribus, dicebant, Alios ſalvos fecit, ſeipſum non poteſt ſalvum facere: ſi rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in Deo; liberet nunc eum ſi vult: dixit enim, Quia Dei Filius ſum. Idipſum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A ſexta autem hora, tenebræ factæ ſunt ſuper univerſam terram, uſque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jeſus voce magnâ, dicens, *Eli, Eli, lamma ſabacthani?* hoc eſt, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti me? Quidam autem illic ſtantes, & audientes dicebant, Eliam vocat iſte. Et continuo currens unus ex eis, acceptam ſpongiam implevit aceto, & impoſuit arundini, & dabat ei bibere. Cæteri autem dicebant, Sine: videamus an veniat Elias liberans eum. Jeſus autem iterum clamans voce magnâ, emiſit Spiritum. Et ecce, velum templi ſciſſum eſt in duas partes, à ſummo uſque deorſum, & terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt, & monumenta aperta ſunt, & multa corpora ſanctorum qui dormierant, ſurrexerunt, & exeuntes de monumentis poſt reſurrectionem ejus, venerunt in ſanctam civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant cuſtodientes Jeſum, viſo terræ motu, & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes, Verè Dei Filius erat iſte.

Feria ſecunda ante Paſcha.

Pro Epiſtola. Eſaiæ 63. 1.

QUIS eſt iſte qui venit de Edom, tinctis veſtibus de Boſra? Iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ? Ego qui loquor juſtitiam, & propugnator ſum ad ſalvandum. Quare ergo eſt rubeum indumentum tuum, & veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari? Torcular calcavi ſolus, & de gentibus non eſt vir mecum: calcavi eos in furore meo, & conculcavi eos in ira mea, & aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea, & omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo, annus redemptionis meæ venit. Circumſpexi, & non erat auxiliator; quæſivi, & non fuit qui adjuvaret: & ſalvavit mihi brachium meum, & indignatio mea ipſa auxiliata eſt mihi. Et conculcavi populos in furore meo, & inebriavi eos in indignatione mea, & detraxi in terram virtutem eorum. Miſerationum Do-

mini recordabor, laudem Domini super omnibus quæ reddidit nobis Dominus, & super multitudinem bonorum domui Israel, quæ largitus est eis secundum indulgentiam suam, & secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dixit, Veruntamen populus meus est filii non negantes: & factus est eis Salvator. In omni tribulatione eorum, non est tribulatus, & Angelus faciei ejus salvavit eos: in dilectione sua, & in indulgentia sua, ipse redemit eos, & portavit eos, & elevavit eos cunctis diebus sæculi. Ipsi autem ad iracundiam provocaverunt, & afflixerunt Spiritum sanctum ejus, & conversus est eis in inimicum, & ipse debellavit eos. Et recordatus est dierum sæculi, Moysi & populi sui: Ubi est qui eduxit eos de mari, cum pastoribus gregis sui? Ubi est qui posuit in medio ejus Spiritum sancti sui? Qui eduxit ad dexteram Moysen brachio majestatis suæ, qui scidit aquas ante eos, ut faceret sibi nomen sempiternum? Qui eduxit eos per abyssos quasi equum in deserto non impingentem? Quasi animal in campo descendens, Spiritus Domini ductor ejus fuit: sic adduxisti populum tuum, ut faceres tibi nomen gloriæ. Attende de cœlo; & vide de habitaculo sancto tuo, & solio gloriæ tuæ: Ubi est zelus tuus, & fortitudo tua, multitudo viscerum tuorum, & miserationum tuarum? Super me continuerunt se. Tu enim Pater noster, & Abraham nescivit nos, & Israel ignoravit nos: Tu Domine, Pater noster, Redemptor noster, à sæculo Nomen tuum. Quare errare fecisti Domine de viis tuis? Indurasti cor nostrum, ne timeremus te? Convertere propter servos tuos, tribus hæreditatis tuæ. Quasi nihilum possederunt populum sanctum tuum: hostes nostri conculcaverunt sanctificationem tuam. Facti sumus quasi in principio, cùm non dominareris nostri; neque invocaretur Nomen tuum super nos.

Evangelium. S. Marc. 14. 1.

ERAT autem Pascha & Azymi post biduum: & quærebant summi sacerdotes, & scribæ quomodo dolo eum tenerent, & occiderent. Dicebant autem, Non in die Festo, ne forte tumultus fieret in populo. Et cùm esset Bethaniæ, in domo Simonis leprosi, & recumberet, venit mulier, habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi; & fracto alabastro, effudit super caput ejus. Erant autem quidam indignantes intra semetipsos, & dicentes, Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum illud venundari plusquam trecentis denariis, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit, Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum, & cùm volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis, Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo,

do, & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iscariotes unus de duodecim abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt, & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo illum opportunè traderet. Et primo die Azymorum quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli. Quovis eamus, & paremus tibi ut manduces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis, Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans: sequimini eum. Et quocunque introierit, dicite Domino domûs, quia magister dicit, Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande, stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli ejus, & venerunt in civitatem, & invenerunt sicut dixerat illis: & paraverunt Pascha. Vespere autem facto venit cum duodecim. Et discumbentibus eis & manducantibus, ait Jesus, Amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunquid ego? Qui ait illis, unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. Et manducantibus illis, accepit Jesus panem, & benedicens fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis, Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genimine vitis, usque in diem illum cum illud bibam (novum) in regno Dei. Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jesus, Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est, percutiam pastorem, & dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi, Et si omnes scandalizati fuerint, sed non ego. Et ait illi Jesus, Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, prius quàm gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur, Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium cui nomen Gethsemani, & ait discipulis suis, Sedete hîc, donec orem. Et assumit Petrum, & Jacobum, & Joannem secum, & cœpit pavere, & tædere, & ait illis, Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate. Et cùm processisset paululum, procidit super terram, & orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora. Et dixit, Abba, Pater, omnia tibi possibilia sunt; transfer calicem hunc à me. Sed non quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes, & ait Petro, Simon, dormis? Non potuisti unâ horâ vigilare? Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem; Spiritus quidem promptus est, caro verò infirma,

Et iterum abiens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus, denuo invenit eos dormientes (erant enim oculi eorum gravati) & ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite jam, & requiescite, sufficit, venit hora. Ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce, qui me tradet prope est. Et adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes, unus de duodecim, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, missi à summis sacerdotibus, & scribis, & senioribus. Dederat autem traditor eis signum, dicens, Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum; & ducite cautè. Et cùm venisset, statim accedens ad eum, ait, Ave Rabbi, & osculatus est eum. At illi manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percussit servum summi pontificis, & amputavit illi auriculam. Et respondens Jesus, ait illis, Tanquam ad latronem existis, cum gladiis, & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in templo, docens, & non me tenuistis: sed ut impleantur Scripturæ. Tunc discipuli ejus relinquentes eum omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo, & tenuerunt eum. At ille rejectâ sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem, & convenerunt omnes sacerdotes, & scribæ, & seniores; Petrus autem à longe secutus est eum, usque intrò in atrium summi sacerdotis, & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se. Summi verò sacerdotes & omne concilium quærebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant. Multi autem testimonium falsum dicebant adversus eum. Et quæ veniebant testimonia non erant, quidam surgentes, falsum testimonium ferebant adversus eum dicentes, Quoniam nos audivimus eum dicentem, Ego dissolvam templum hoc manufactum, & post triduum aliud non manufactum ædificabo. Et non quæ conveniens testimonium illorum. Exurgens autem summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum dicens, Non respondes quidquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, & nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, & dicit ei, Tu es Christus Filius Dei benedicti? Jesus autem dixit illi, Ego sum; & videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nubibus cœli. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cædere, & dicere ei, Prophetiza; & ministri alapis eum cedebant. Et cùm esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex Ancillis summi sacerdotis; & cùm vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum ait, Et tu cùm Jesu Nazareno eras. At ille negavit

negavit, dicens, Neque scio, neque novi quid dicas. Et exiit foras ante atrium, & gallus cantavit. Rursus autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus, quia hic ex illis est. At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus, qui astabant dicebant Petro, Verè ex illis es, nam & Galilæus es. Ille autem cœpit anathematizare, & jurare, quia nescio hominem istum quem dicitis. Et statim gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Jesus, priusquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

Feria tertia ante Paschа.

Pro Epistola. Esaiæ 50.5.

DOMINUS Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico; retrorsum non abii. Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus, & conspuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideò non sum confusus: ideò posui faciem meam ut petram durissimam, & scio quoniam non confundar. Juxta est qui justificat me, quis contradicet mihi? Stemus simul? Quis est adversarius meus? Accedat ad me. Ecce, Dominus Deus auxiliator meus: quis est qui condemnet me? Ecce, omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem servi sui, qui ambulavit in tenebris, & non est lumen ei? Speret in nomine Domini, & innitatur super Deum suum. Ecce, vos omnes accendentes ignem accincti flammis, ambulate in lumine ignis vestri, & in flammis quas succendistis, de manu mea factum est hoc vobis, in doloribus dormietis.

Evangelium. S. Marc. 15.1.

ET confestim, mane consilium facientes summi sacerdotes, cum senioribus, & scribis, & universo concilio, vinctes Jesum duxerunt, & tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Tu es Rex Judæorum? At ille respondens, ait illi; Tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem interrogavit eum, dicens; non respondes quidquam? Vide in quantis te accusant. Jesus autem amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis quemcunque petiissent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit: vultis dimittam vobis Regem Judæorum? Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis; Quid ergo vultis faciam Regi Judæorum? At illi iterum clamaverunt: crucifige eum. Pilatus verò dicebat

cebat illis, quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant totam cohortem, & induunt eum purpurâ, & imponunt ei, plectentes spineam coronam. Et cœperunt salutare eum: ave rex Judæorum. Et percutiebant caput ejus arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum vestimentis suis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem quempiam, Symonem Cyrenæum, venientem de villâ, patrem Alexandri & Rufi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt eum in Golgotha locum: quod est interpretatum, Calvariæ locus; & dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non accepit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum, & erat Titulus causæ ejus Inscriptus, REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones; unum à dextris, alterum à sinistris ejus. Et impleta est scriptura, quæ dicit; & cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis Templum Dei, & in tribus diebus reædificas: salvum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter & summi sacerdotes il dentes, ad alterutrum cum scri dicebant: Alios salvos fecit, se sum non potest salvum face Christus Rex Israel descen nunc de cruce, ut videamus, credamus. Et qui cum eo cru fixi erant convitiabantur ei. factâ horâ sextâ, tenebræ fac sunt super totam terram usqu horam nonam. Et horâ nonâ clamavit Jesus voce magnâ, cens: Eloi, Eloi, lamma sab thani? Quod est interpretatu Deus meus, Deus meus, ut q dereliquisti me? Et quidam circumstantibus audientes, di bant, Ecce Eliam vocat. C rens autem unus & implens spo giam aceto, circumponensque lamo, potum dabat ei, dice Sinite; videamus si veniat Elias deponendum eum. Jesus aut emissâ voce magnâ expiravit. velum Templi scissum est in du à summo usque deorsum. Vide autem Centurio qui ex adve stabat, quia sic clamitans expi set: ait, Verè hic homo, Fil Dei erat.

Feria quarta ante Paſcha.

Epiſtola. Heb. 9. 16.

UBI testamentum est: ma necesse est, intercedat te statoris. Testamentum enim, mortuis confirmatum est: ali quin nondum valet, dum vivit q testatus est. Unde nec prim quidem sine sanguine dedicatu est. Lecto enim omni mand

legis à Moyſe univerſo populo: accipiens ſanguinem vitulorum & hircorum, cum aquâ & lanâ coccineâ & hyſſopo; ipſum quoque librum, & omnem populum aſperſit, dicens: Hic ſanguis teſtamenti, quod mandavit ad vos Deus, Etiam tabernaculum & omnia vaſa miniſterii ſanguine ſimiliter aſperſit. Et omnia pene in ſanguine ſecundum legem mundantur: & ſine ſanguinis effuſione non fit remiſſio. Neceſſe eſt ergo exemplaria quidem cœleſtium, his mundari: ipſa autem cœleſtia, melioribus hoſtiis quàm iſtis. Non enim in manufacta ſancta Jeſus introivit, exemplaria verorum: ſed in ipſum cœlum ut appareat nunc vultui Dei pro nobis: neque ut ſæpe offerat ſemetipſum, quemadmodum Pontifex intrat in ſancta per ſingulos annos in ſanguine alieno: alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem ſemel in conſummatione ſæculorum, ad deſtitutionem peccati, per hoſtiam ſuam apparuit. Et quemadmodum ſtatutum eſt hominibus ſemel mori, poſt hoc autem judicium: ſic & Chriſtus ſemel oblatus eſt ad multorum exhaurienda peccata; ſecundò ſine peccato apparebit expectantibus ſe in ſalutem.

Evangelium. S. Luc. 22. 1.

APPROPINQUABAT autem dies feſtus Azymorum, qui dicitur Paſcha: Et quærebant principes ſacerdotum, & ſcribæ, quomodo eum interficerent; timebant verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iſcariotes, unum de duodecim: & abiit, & locutus eſt cum principibus ſacerdotum & magiſtratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gaviſi ſunt, & pacti ſunt pecuniam illi dare. Et ſpoſpondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum ſine turbis. Venit autem dies Azymorum, in quâ neceſſe erat occidi Paſcha. Et miſit Petrum & Joannem dicens, euntes parate nobis Paſcha, ut manducemus, illi dixerunt, ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: ſequimini eum in domum, in quam intrat, & dicetis patri familias domus; dicit tibi magiſter; Ubi eſt diverſorium ubi Paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe oſtendet vobis cœnaculum magnum ſtratum, & ibi parate. Euntes autem, invenerunt ſicut dixit illis: & paraverunt Paſcha. Et cùm facta eſſet hora, diſcubuit, & duodecim Apoſtoli cum eo. Et ait illis; deſiderio deſideravi hoc Paſcha manducare vobiſcum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in Regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit: accipite, & dividite inter vos; dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat. Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc eſt corpus meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemo-

memorationem. Similiter & Calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic Calix est novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa. Et quidem Filius hominis, secundum quod definitum est, vadit: veruntamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset. Facta est autem & contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis: Reges gentium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic; sed qui major est in vobis, fiat sicut minor; & qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis: Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in Regno meo: & sedatis super Thronos, judicantes duodecim tribus Israel. Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum: Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos, qui dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire. At ille dixit; Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. Et dixit eis; quando misi vos sine sacculo & perâ, & calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt; nihil. Dixit ergo eis: sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter & peram: & qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet implerì in me. Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me finem habent. At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladii hic. Et ille dixit eis: satis est. Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum & discipuli. Cùm perveniisset ad locum, dixit illis; Orate ne intretis in tentationem. Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: & positis genibus orabat, dicens: Pater, si vis, transfer calicem istum a me: veruntamen non mea voluntas sed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in Agonia prolixius orabat. Et factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione, & venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia. Et dixit illis; Quid dormitis? Surgite, orate, ne intretis in tentationem. Adhuc colloquente, ecce turba: & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos: & appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. Jesus autem dixit illi: Juda, osculo Filium hominis tradis? Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt: Domine, si percutimus in gladio? Et per-

tus ex illis servum principis sacerdotum, & amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc. Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad eos qui venerant ad se, principes sacerdotum, & magistratus Templi, & seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus? Cum quotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus vero sequebatur à longe. Accenso autem igne in medio atrii, & circumsedentibus illis; erat Petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, & eum fuisset intuita, dixit; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens: Mulier, non novi illum. Et post pusillum, alius videns eum, dixit: Et tu ex illis es. Petrus verò ait, O homo non sum. Et intervallo facto, quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens, Vere & hic cum illo erat: nam & Galilæus est. Et ait Petrus; homo, nescio quid dicis. Et continuo, adhuc illo loquente, cantavit gallus. Et conversus Dominus, respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: quia prius quam gallus cantet, ter me negabis, & egressus foras Petrus flevit amarè. Et viri qui tenebant illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem ejus: & interrogaverunt eum. Dicentes; Prophetiza, quis est qui te percussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum, & ut factus est dies convenerunt seniores plebis, & principes sacerdotum, & scribæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es Christus, dic nobis. Et ait illis; si vobis dixero, non credetis mihi: si autem & interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes, Tu ergo es Filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt, quid adhuc desideramus testimonium? Ipsi enim audivimus de ore ejus.

Feria quinta ante Paschæ.

Epistola. 1 Cor. 11. 17.

HOC autem præcipio; non laudans, quod non in melius, sed in deterius conveniatis. Primùm quidem conventionibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, & ex parte credo. Nam oportet & hæreses esse: ut & qui probati sunt manifesti fiant in vobis. Convenientibus ergo vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducare. Unusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non

non laudo. Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in quâ nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit; Accipite & manducate: hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix, novum testamentum est in meo sanguine, hoc facite, quotiescunque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis: mortem Domini annunciabitis, donec veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem à Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate. Si quis esurit, domi manducet: ut non in judicium conveniatis. Cætera autem, cum venero, disponam.

Evangelium. S. Luc. 23. 1.

SURGENS omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt illum accusare, dicentes; Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, prohibentem tributa dare Cæsari & dicentem se Christum regem esse. Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait, tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas: nihil invenio causæ in hoc homine. At illi invalescebant, dicentes; Commovet populum, docens per universam Judæam, incipiens à Galilæâ usque huc. Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Jerosolymis erat illis diebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valde; erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eò quòd audiret multa de eo; & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes sacerdotum, & scribæ constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo, & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum, & magistratibus, & plebe, dixit ad illos: obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum: & ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum; &

nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam, necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum. Exclamavit autem simul universa turba dicens: Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam. Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium, missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. At illi succlamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, & dimittam. At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: & invalescebant voces eorum: & Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium, & seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant; Jesum verò tradidit voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem, venientem de villa: & imposuerunt illi crucem portare post Jesum. Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum: quæ plangebant & lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit: Filiæ Jerusalem, nolite flere super me: sed super vos ipsas flete, & super filios vestros. Quoniam, ecce venient dies in quibus dicent: Beatæ steriles, & ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite super nos; & collibus; operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duonequam cum eo, ut interficerentur. Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum; & latrones, unum à dextris, & alterum à sinistris. Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes verò vestimenta ejus miserunt sortes. Et stabat Populus spectans, & deridebant eum principes cum eis, dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus, Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, dicentes: si tu es Rex Judæorum, salvum te fac. Erat autem & superscriptio scripta super eum literis Græcis, & Latinis, & Hebraicis: HIC EST REX JUDÆORUM. Unus autem de his qui pendebant latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, salvum fac temetipsum & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, qui in eadem damnatione es? Et nos quidem justè? Nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali gessit. Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei, cùm veneris in Regnum tuum. Et dixit illi Jesus amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso. Erat autem ferè hora sexta: & tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est sol: & velum templi scissum est medium. Et clamans voce magnâ Jesus, ait, Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum.

Et

Et hæc dicens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: vere, hic homo justus erat, & omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus à longe, & mulieres, quæ secutæ eum erant à Galilæâ, hæc videntes.

Feria sexta in Parasceve, seu Dies Passionis Domini.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, hanc familiam tuam, quæsumus clementer respice, pro qua Dominus noster Jesus Christus prodi, in manus nocentum tradi, ac in cruce mortem subire non recusavit, qui jam vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, cujus Spiritu Ecclesiæ corpus universum regitur ac sanctificatur, supplicationes ac preces nostras quas tibi offerimus pro omnibus ordinibus eorum qui sanctæ Ecclesiæ tuæ accensentur, propitius exaudi, ut omnes & singuli pro suo quisque munere, & ministerio pie ac sincerè tibi serviant, per Dominum & Salvatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

OMISERICORS Deus, nium hominum creator nihil odisti eorum quæ condi neque vis mortem peccatoris, potius ut convertatur ac vi miserere Judæorum, Turcar Infidelium ac Hæreticorum o um; aufer ab iis omnem igno tiam ac duritiem cordis & temptum verbi tui, & eos i ducas, misericors Domine, gregem tuum, ut servetur reliquias veri Israelis, fia unum ovile sub uno Pastore Christo Domino nostro, qui & regnat unà tecum & cum S sancto, unus Deus, in sæcu culorum. *Amen.*

Epistola. Heb. 10. 1.

UMBRAM habens lex, rorum bonorum, non imaginem rerum, per s annos eisdem ipsis hostiis, offerunt indesinenter, nun potest accedentes perfectos re: alioquin cessassent o ideò quod nullam haberent conscientiam peccati, cu semel mundati: sed in ipsis memoratio peccatorum per los annos fit. Impossibile est sanguine taurorum & hirc auferri peccata. Ideò ingr mundum dicit: Hostiam & tionem noluisti: corpus a aptasti mihi; Holocaust pro peccato non tibi plac Tunc dixi; Ecce venio; (pite libri scriptum est de me faciam Deus voluntatem superius dicens: quia hosti oblationes & holocaust

pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur, Tunc dixi, Ecce venio, ut faciam Deus, voluntatem tuam; aufert primùm, ut sequens statuat. In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cætero expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione, consummavit in sempiternum sanctificatos. Contestatur autem nos & Spiritus sanctus. Postquam enim dixit: hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas: & peccatorum, & iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. Ubi autem horum remissio: jam non est oblatio pro peccato. Habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam, & viventem per velamen, id est, carnem suam, & sacerdotem magnum super domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est, qui repromisit.) Et consideremus invicem in provocationem charitatis, & bonorum operum: non deserentes collectionem nostram sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis, quanto videritis appropinquantem diem.

Evangelium. S. Joan. 19. 1.

TUNC ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit, & milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpureâ circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Ave Rex Judæorum; & dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis enim foras, ut cognoscatis quia in eo nullam invenio causam. Exivit ergo Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis; Ecce homo. Cùm ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos; & crucifigite: Ego enim non invenio in eo causam. Respondérunt ei Judæi, nos legem habemus; & secundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum; & dicit ad Jesum; unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus; Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Jesus; non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi,

majus peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foras Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem Paraseeue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Judæis, Ecce Rex vester. Illi autem clamabant. Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices: non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Suscepeerunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariæ locum, Hebraicè autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem scriptum; JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum: noli scribere Rex Judæorum: sed quia ipse dixit; Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; quod scripsi, scripsi. Milites ergo cùm crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (& fecerunt quatuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem, non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. Ut scriptura impleretur, dicens: partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm vidisset ergo Jesus matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo, ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Jesus quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dixit: sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cùm ergo accepisset Jesus acetum, dixit: consummatum est. Et inclinato capite, tradidit spiritum. Judæi ergo, (quoniam Paraseeue erat) ut non remanerent in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus Dies ille Sabbathi) rogarunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites; & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cùm venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura: sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, & continuo exivit sanguis & aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus.

Et ille scit quiâ vera dicit: ut & vos credatis. Facta sunt enim hæc ut scriptura impleretur, os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit, videbunt in quem transfixerunt.

Vigilia Paschæ.

Collecta.

CONCEDE Domine, ut quemadmodum in mortem Filii tui benedicti Servatoris nostri Jesu Christi baptisamur, ita mortificatis indesinenter pravis nostris affectibus sepeliamur cum eo, ficque per sepulchrum & portam mortis ad lætam resurrectionem nostram perveniamus propter merita ipsius, qui mortuus ac sepultus est, quique resurrexit pro nobis, Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.3.17.

MELIUS est bene facientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malè facientes. Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo & his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit: qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cùm fabricaretur arca; in quâ pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. Quod & vos nunc similis formæ salvos facit baptisma (non carnis depositio Sordium sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum) per resurrectionem Jesu Christi; Qui est in dexterâ Dei, deglutiens mortem, ut vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in Cœlum, subjectis sibi Angelis, & potestatibus, & virtutibus.

Evangelium. S.Matth.27.57.

CUM sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone mundâ. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrum. Alterâ autem die, quæ est post Parasceuen, convenerunt principes Sacerdotum, & Pharisæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc viventis; post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne fortè veniant discipuli ejus, & furentur eum, & dicant plebi: surrexit a mortuis: & erit noviſſimus error pejor priore. Ait illis Pilatus, habetis cuſtodiam: ite custodite, sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

Et hæc dicens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: vere, hic homo justus erat, & omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus à longe, & mulieres, quæ secutæ eum erant à Galilæâ, hæc videntes.

Feria sexta in Parasceve, seu Diei Passionis Dominicæ.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, hanc familiam tuam, quæsumus clementer respice, pro qua Dominus noster Jesus Christus prodi, in manus nocentum tradi, ac in cruce mortem subire non recusavit, qui jam vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, cujus Spiritu Ecclesiæ corpus universum regitur ac sanctificatur, supplicationes ac preces nostras quas tibi offerimus pro omnibus ordinibus eorum qui sanctæ Ecclesiæ tuæ accensentur, propitius exaudi, ut omnes & singuli pro suo quisque munere, & ministerio pie ac sincerè tibi serviant, per Dominum & Salvatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

OMISERICORS Deus, [illegible] nium hominum creatu[illegible] nihil odisti eorum quæ condi[illegible] neque vis mortem peccatoris, potius ut convertatur ac v[illegible] miserere Judæorum, Turcar[illegible] Infidelium ac Hæreticorum o[illegible] um; aufer ab iis omnem igno[illegible] tiam ac duritiem cordis & [illegible] temptum verbi tui, & eos ha[illegible] ducas, misericors Domine, gregem tuum, ut serventur reliquias veri Israelis, fiant unum ovile sub uno Pastore Christo Domino nostro, qui & regnat unà tecum & cum Sp[illegible] sancto, unus Deus, in sæcu[illegible] culorum. *Amen.*

Epistola. Heb. 10. 1.

UMBRAM habens lex, [illegible] rorum bonorum, non i[illegible] imaginem rerum, per sin[illegible] annos eisdem ipsis hostiis, [illegible] offerunt indesinenter, nun[illegible] potest accedentes perfectos [illegible] re: alioquin cessassent o[illegible] ideò quod nullam haberent [illegible] conscientiam peccati, cul[illegible] semel mundati: sed in ipsis [illegible] memoratio peccatorum per [illegible] los annos fit. Impossibile [illegible] est sanguine taurorum & hirc[illegible] auferri peccata. Ideò ingre[illegible] mundum dicit: Hostiam & [illegible] tionem noluisti: corpus au[illegible] aptasti mihi; Holocaustor[illegible] pro peccato non tibi placu[illegible] Tunc dixi; Ecce venio; (in [illegible] pite libri scriptum est de me) [illegible] faciam Deus voluntatem t[illegible] superius dicens: quia hostias [illegible] oblationes & holocaustor[illegible]

pro peccato noluisti, nec placita sint tibi, quæ secundum legem offeruntur, Tunc dixi, Ecce venio, ut faciam Deus, voluntatem tuam; aufert primum, ut sequens statuat. In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cætero expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione, consummavit in sempiternum sanctificatos. Contestatur autem nos & Spiritus sanctus. Postquam enim dixit: hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas: & peccatorum, & iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. Ubi autem horum remissio: jam non est oblatio pro peccato. Habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam, & viventem per velamen, id est, carnem suam, & sacerdotem magnum super domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, asperси corda à conscientia mala & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est, qui repromisit.) Et consideremus invicem in provocationem charitatis, & bonorum operum: non deserentes collectionem nostram sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis, quanto videritis appropinquantem diem.

Evangelium. S. Joan. 19. 1.

TUNC ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit, & milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpureâ circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Ave Rex Judæorum; & dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis enim foras, ut cognoscatis quia in eo nullam invenio causam. Exivit ergo Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis; Ecce homo. Cùm ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos; & crucifigite: Ego enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi, nos legem habemus; & secundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum: & dicit ad Jesum; unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus; Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Jesus; non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi,

majus peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foràs Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem Parasceue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Judæis, Ecce Rex vester. Illi autem clamabant. Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Respondérunt pontifices: non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariæ locum, Hebraicè autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem scriptum; JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum: noli scribere Rex Judæorum: sed quia ipse dixit; Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; quod scripsi, scripsi. Milites ergo cùm crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (& fecerunt quatuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem, non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. ut scriptura impleretur, dicens: partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm vidisset ergo Jesus matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo, ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Jesus quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dixit: sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cùm ergo accepisset Jesus acetum, dixit: consummatum est. Et inclinato capite, tradidit spiritum. Judæi ergo, (quoniam Parasceue erat) ut non remanerent in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus Dies ille Sabbathi) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites; & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cùm venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura: sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, & continuo exivit sanguis & aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus.

et ille scit quia vera dicit: ut & vos credatis. Facta sunt enim hæc ut scriptura impleretur, os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit, videbunt in quem transfixerunt.

Vigilia Paschæ.

Collecta.

CONCEDE Domine, ut quemadmodum in mortem Filii tui benedicti Servatoris nostri Jesu Christi baptisamur, ita mortificatis indesinenter pravis nostris affectibus sepeliamur cum eo, sicque per sepulchrum & portam mortis ad lætam resurrectionem nostram perveniamus propter merita ipsius, qui mortuus ac sepultus est, quique resurrexit pro nobis, Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.3.17.

MELIUS est bene facientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malè facientes. Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo & his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit: qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cùm fabricaretur arca; in quâ pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. Quod & vos nunc similis formæ salvos facit baptisma (non carnis depositio Sordium sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum) per resurrectionem Jesu Christi; Qui est in dexterâ Dei, deglutiens mortem, ut vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in Cœlum, subjectis sibi Angelis, & potestatibus, & virtutibus.

Evangelium: S.Matth.27.57.

CUM sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone mundâ. Et posuit illud in monumento suo novo, quod excederat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrum. Alterâ autem die, quæ est post Parasceuen, convenerunt principes Sacerdotum, & Pharisæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens; post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne fortè veniant discipuli ejus, & furentur eum, & dicant plebi: surrexit a mortuis: & erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus, habetis custodiam: ite custodite, sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

DIES PASCHÆ.

¶ *Ad Matutinas, loco Psalmi,* venite exultemus, &c. *Cantabuntur, seu dicentur hæ Antiphonæ.*

PASCHA nostrum Christus immolatus est pro nobis; itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ; sed in Azymis sinceritatis & veritatis. 1 *Cor.*5.7.

CHRISTUS resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quòd enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro. *Rom.*6.9.

NUNC Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur: ita in Christo omnes vivificabuntur. 1 *Cor.*15.20.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, per Jesum Christum unitum Filium tuum, vitæ æte nobis aditum devictâ morte, rasti; supplices te rogamus, quemadmodum speciali grati nos præveniente in animos no pia desideria inducis, sic ea nobis continuo opitulante ad ctum ea perducamus: per J Christum Dominum nostrum, vivit & regnat unà tecum & Spiritu sancto, semper unus D in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. Coloss.3.1.

IGITUR si consurrexistis Christo, quæ sursum sunt rite, ubi Christus est sede dexteram Dei. Quæ sursum sapite, non quæ super ter mortui enim estis: & vita v est abscondita cum Christo in D Cum Christus apparuerit vita stra; tunc & vos apparebitis ipso in gloria. Mortificate membra vestra, quæ sunt s terram; fornicationem, imm ditiam, libidinem, concupis tiam malam, & avaritiam qua simulachrorum servitus. Pro quæ venit ira Dei super filios credulitatis. In quibus & vos bulastis aliquando, cùm vive in illis.

Evangelium. S.Joan.20.1.

UNA Sabbathi, Maria Mag dalene venit manè, cum huc tenebræ essent, ad m

ment

mentum: & vidit lapidem sublatum à monumento. Cucurrit ergo, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Jesus, & dixit illis: Tulerunt Dominum de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum. Exiit autem Petrus & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum. Et cum inclinasset, vidit posita linteamina; non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introivit in monumentum: & vidit linteamina posita, & sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit, nondum enim sciebant scripturam, quia oportebat eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

Feria secunda post Paschæ.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devictâ morte reseraſti, supplices te rogamus ut quemadmodum speciali gratiâ tuâ nos præveniente, in animos nostros pia desideria inspiras, sic eadem continuo nobis adjutante ad effectum ea perducas, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit ac regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 10. 34.

APERIENS Petrus os suum, dixit: in veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum, & operatur justitiam, acceptus est illi. Verbum misit Deus Filiis Israel, annuncians pacem per Jesum Christum: (hic est omnium Dominus) vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam: incipiens enim à Galilæa, post baptismum quod prædicavit Joannes: Jesum à Nazareth, quomodo unxit eum Deus Spiritu sancto, & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos testes sumus omnium, quæ fecit in Regione Judæorum, & Jerusalem, quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die, & dedit eum manifestum fieri, non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo; nobis qui manducavimus & bibimus cum illo postquam resurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo, & testificari, quia ipse est qui constitutus est à Deo Judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum.

Evangelium. S. Luc. 24. 13.

ECCE duo ex discipulis ejus ibant ipsâ die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaûs. Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, dum fabularentur, & secum quærerent; & ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos, qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, & estis tristes? Et respondens unus cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, & non cognovisti quæ facta sunt in illa, his diebus? Quibus ille dixit. Quæ? Et dixerunt: de Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere & sermone, coram Deo & omni populo: Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes, & principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel: & nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, &, non invento corpore ejus venerunt, dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere, & abierunt quidam ex nostris ad monumentum: & ita invenerunt, sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non invenerunt. Et ipse dixit ad eos, ô stulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt prophetæ: nonne hæc oportuit Christum, & ita intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moyse & omnibus prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quo ibant, & ipse se finxit longiùs ire. Et coëgerunt illum, dicentes; Mane nobiscum, quoniam advesperascit & inclinata jam est dies. Et intravit cum illis. Et factum est dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, & fregit & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem, nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadem hora regressi sunt in Jerusalem: & invenerunt congregatos undecim, & eos qui cum illis erant, dicentes: Quod surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, & quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

Feria tertia post Paschæ.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui per Jesum Christum unigenitum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devictâ morte, reseraſti, supplices te rogamus, ut quemadmodum speciali gratiâ nos preveniente in animos nostros pia desideria inducis, sic eadem

con-

continuò nobis opitulante ad effectum ea perducamus, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit ac regnat unà tecum & cum Spiritu sancto, semper unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act.13.26.

VIRI fratres, filii generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. Qui enim habitabant Jerusalem, & principes ejus hunc ignorantes, & voces Prophetarum, quæ per omne Sabbathum leguntur, judicantes impleverunt: Et nullam causam mortis invenientes in eo, petierunt à Pilato, ut interficerent eum; Cúmque consummassent omnia, quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt eum in monumento. Deus verò suscitavit eum à mortuis tertiâ die: qui visus est per dies multos his, qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Jerusalem, qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris, resuscitans Jesum, sicut & in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quod autem suscitavit eum à mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit: quia dabo vobis sancta David fidelia. Ideoque & alias dicit non dabis sanctum tuum videre corruptionem. David enim in sua generatione cùm administrasset voluntati Dei dormivit: & appositus est ad patres suos, & vidit corruptionem. Quem verò Deus suscitavit à mortuis, non vidit corruptionem. Notum igitur sit vobis viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annunciatur, & ab omnibus quibus non potuistis in lege Moysi justificari. In hoc omnis qui credit justificatur. Videte ergo ne superveniat vobis quod dictum est in Prophetis, videte contemptores, & admiramini, & dispersdimini: quia opus operor ego in diebus vestris, opus quod non credetis, si quis enarraverit vobis.

Evangelium. S.Luc.24.36.

STETIT Jesus in medio eorum, & dicit eis. Pax vobis; ego sum, nolite timere. Conturbati verò, & conterriti, existimabant se spiritum videre, & dixit eis: quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas & pedes, quia ego sum ipse, palpate & videte: Quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cùm hæc dixisset, ostendit eis manus & pedes. Adhuc autem illis non credentibus & mirantibus præ gaudio, dixit: habetis hîc aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. Et cùm manducasset coram eis sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: hæc sunt verba quæ locutus sum ad vos, cùm adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intel-

legerent scripturas; & dixit eis, quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertiâ die; & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolymâ. Vos autem testes estis horum.

Dominica prima post Paschа.

Collecta.

OMNIPOTENS Pater, qui Filium tuum unigenitum dedisti ut pro peccatis nostris moreretur, & propter justificationem nostram resurgeret, concede ut abjecto malitiæ & nequitiæ fermento, in puritate vitæ & veritate semper tibi serviamus, per merita ejusdem Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. 5. 4.

OMNE quod natum est ex Deo, vincit mundum: & hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est, qui venit per aquam, & sanguinem Jesus Christus: non in aqua solum: sed in aqua & sanguine. Et spiritus est, qui testificatur: quoniam Christus est veritas: quoniam tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo: Pater, verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres, unum sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres, unum sunt. Si testimonium hominum accipimus: testimonium Dei majus est, quoniam hoc est testimonium Dei quod majus est, quoniam testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit filio, mendacem facit eum, quia non credit in testimonium quod testificatus est Deus de Filio suo. Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus; & hæc vita, in Filio ejus est: qui habet Filium Dei: habet vitam: qui non habet Filium Dei: vitam non habet.

Evangelium. S Joan. 20. 19.

CUM sero esset die illo, una Sabbathorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum; venit Jesus, & stetit in medio, & dixit eis; pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus & latus. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino: dixit ergo eis. Iterum, pax vobis: sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Et hoc cùm dixisset, insufflavit, & dixit eis: accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.

Dominica secunda post Paschа.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui filium tuum unigenitum dedisti, ut esset nobis & sacrificium pro

pro peccato, & exemplum piæ vi-
æ, da ut gratiſſimis mentibus il-
ud ipſius inæſtimabile in nos col-
atum beneficium accipiamus, vi-
æque illius ſanctiſſimæ beata ve-
ſtigia indeſinenter ſequi ſtudeamus,
per eundem Jeſum Chriſtum
Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S.Petr.2.19.

HÆC eſt gratia, ſi propter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias, patiens injuſtè. Quæ enim eſt gratia, ſi peccantes, & colaphizati ſuffertis? Sed ſi benefacientes patienter ſuſtinetis: hæc eſt gratia apud Deum. In hoc enim vocati eſtis: quia & Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut ſequamini veſtigia ejus. Qui peccatum non fecit, nec inventus eſt dolus in ore ejus. Qui cùm maledicèretur, non maledicebat: cùm paterétur non comminabatur: tradebat autem judicanti ſe injuſtè, qui peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum: ut peccatis mortui, juſtitiæ vivamus; cujus livore ſanati eſtis. Erratis enim ſicut oves errantes: ſed converſi eſtis nunc ad Paſtorem & Epiſcopum animarum veſtrarum.

Evangelium. S.Joan.10.11.

DIXIT Jeſus, Ego ſum Paſtor bonus; bonus paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis. Mercenarius autem & qui non eſt Paſtor cujus non ſunt oves proprias, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit, & diſpergit oves. Mercenarius autem fugit quia mercenarius eſt; & non pertinet ad eum de ovibus. Ego ſum bonus paſtor; & cognoſco oves meas, & cognoſcunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnoſco Patrem: & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non ſunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus paſtor.

Dominica tertia poſt Paſcha.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui in errore verſantibus veritatis tuæ lumen oſtendis, ut in juſtitiæ viam redeant, concede omnibus qui in Chriſtianæ religionis ſocietatem admiſſi ſunt, ut ea omnia repudient, quæ profeſſioni ſuæ adverſantur, verò omnia ipſi quæ ſunt congrua ſectentur, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S.Pet.2.11.

CHARISSIMI, obſecro vos tanquam advenas, & peregrinos, abſtinere vos à carnalibus deſideriis, quæ militant adverſus animam, converſationem veſtram inter Gentes habentes bonam: ut in eo, quod detrectant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos conſiderantes, glorificent Deum in die viſitationis. Subjecti igitur eſtote omni humanæ Creaturæ propter Deum. Sive Regi, quaſi præcellenti, ſive

ducibus

ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum. Quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate, fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

Evangelium. S. Joan. 16. 16.

DIXIT Jesus discipulis suis, modicum, & jam non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me; quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem; quid est hoc quod dicit nobis, modicum, & non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad Patrem? Dicebant ergo, quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare: & dixit eis; De hoc quæritis inter vos quia dixi, modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. Amen, amen, dico vobis quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus; cùm autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ, propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Dominica quarta post Pasch

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, solus potes regere im geras hominum peccatorum luntates & affectus, da popul amare quod præcipis, idque re quod promittis, ut inter v multiplicésque mundi mutati corda vestra ibi tutò fixa sint, gaudia vera reposita sunt, p sum Christum Dominum nost *Amen.*

Epistola. S. Jacob. 1. 17.

OMNE datum optimum omne donum perfect sursum est, descendens à l luminum, apud quem non transmutatio, nec vicissitu obumbratio. Voluntariè genuit nos verbo veritatis, u mus initium aliquod cre ejus. Scitis fratres mei dilect mi. Sit autem omnis homo v ad audiendum: tardus aute loquendum, & tardus ad i Ira enim viri, justitiam Dei operatur: Propter quod ab entes omnem immunditiam abundantiam malitiæ, in man tudine susципite insitum verb quod potest salvare animas vest

Evangelium. S. Joan. 16. 5.

DIXIT Jesus discipulis s nunc vado ad eum, qui sit me: & nemo ex vobis inte gat me, quo vadis? Sed quia l loc

locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim ego non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cùm venerit ille arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me. De justitia verò; quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me. De judicio autem; quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc habeo multa vobis dicere: sed non potestis portare modo; cùm autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, non enim loquetur à semetipso: sed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt annunciabit vobis. Ille me glorificabit quia de meo accipiet & annunciabit vobis. Omnia quæcunque habet Pater mea sunt, propterea dixi, quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

Dominica quinta post Pascha.

Collecta.

DOMINE, à quo bona cuncta procedunt, largire nobis supplicibus famulis tuis, ut quæ vera sunt, ea, afflante sancto tuo spiritu, cogitemus, & te clementer regente, eadem præstemus, per Dominum nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. S. Jacob. 1. 22.

ESTOTE factores verbi, & non auditores tantum; fallentes vosmetipsos. Quia si quis auditor est verbi, & non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo. Consideravit enim se, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, & permanserit in ea, non auditor obliviosus factus, sed factor operis: hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam, sed seducens cor suum: hujus vana est religio. Religio munda & immaculata apud Deum & Patrem, hæc est: visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum: & immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

Evangelium. S. Joan. 16. 23.

AMEN, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo; petite; & accipietis; ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in proverbiis locutus sum vobis: venit hora cùm jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre annunciabo vobis in illo die, in nomine meo petetis, & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum: iterum relinquo

quo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus, Ecce nunc palam loqueris, & proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus; modo creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, & me solum relinquatis: & tamen non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.

Dies Ascensionis Domini.

Collecta.

CONCEDE, quæsumus omnipotens Deus, ut qui Jesum Christum Filium tuum unigenitum in cœlos ascendisse credimus, ipsi quoque corde ac mente illuc ascendamus, & cum eo perpetuò habitemus, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola, Act. 1. 1.

PRIMUM sermonem feci de omnibus, ô Theophile, quæ cœpit Jesus facere & docere, usque in diem qua præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est: quibus & præbuit se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis, & loquens de Regno Dei. Et convescens, præcipit eis, ab Jerosolymis ne discederent, sed exspectarent promissionem patris, quam audistis (inquit) per os meum: quia Joannes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies. Igitur qui convenerant interrogabant eum, dicentes: Domine si in tempore hoc restitues Regnum Israel? Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora, vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem superveniente Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Judæa, & Samaria, & usque ad ultimum terræ. Et cùm hæc dixisset, videntibus illis elevatus est; & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cúmque intuerentur in Cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui & dixerunt: viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? Hic Jesus, qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.

Evangelium. S. Marc. 16. 14.

NOVISSIME recumbentibus illis undecim apparuit; & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia his qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit, qui verò non crediderit; condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint, hæc

quentur. In nomine meo Dæmonia ejicient: linguis loquentur novis. Serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent: & bene habebunt. Dominus quidem Jesus, postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, & sedit à dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverunt ubique; Domino cooperante, & sermonem confirmante, sequentibus signis.

Dominica post Ascensionem.

Collecta.

DEUS Rex gloriæ, qui Jesum Christum Filium tuum unigenitum cum ingenti triumpho in Regnum tuum cœleste exaltasti, nos omni consolatione destitutos quæsumus ne relinque, sed sanctum tuum spiritum mitte nobis, qui nos consoletur, quique nos vehat ad eandem gloriam ad quam prior ascendit Servator noster Christus, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.4.7.

OMNIUM finis appropinquavit. Estote itaque prudentes; & vigilate in orationibus. Ante omnia autem, mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum: hospitales invicem sine murmuratione, unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur quasi sermones Dei: si quis ministrat tanquam ex virtute, quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum cui est gloria, & imperium in sæcula sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S.Joan.15.26.

CUM venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, spiritum veritatis, qui à Patre procedit: ille testimonium perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque Synagogis facient vos; sed venit hora, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se præstare Deo, & hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis: ut cùm venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.

Dies Pentecostes.

Collecta.

DEUS qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti, sancti Spiritus tui lumine in nos immisso, da nobis per eundem spiritum in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari, per merita Jesu Christi Servatoris nostri qui vivit & regnat tecum in unitate ejusdem spiritus, unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro

Pro Epistola. Act. 2. 1.

CUM complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus est repentè de cœlo sonus: tanquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tanquam ignis, sedítque supra singulos eorum: Et repleti sunt omnes spiritu sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout spiritus dabat eloqui illis. Erant autem in Jerusalem habitantes, Judæi, viri religiosi ex omni natione quæ sub cœlo est. Factâ autem hâc voce, convenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes & mirabantur, dicentes: Nonne, ecce, omnes isti, qui loquuntur Galilæi sunt? Et quomodo nos audimus unusquisque linguam nostram, in qua nati sumus? Parthi, & Medi, & Aelamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Judæam & Cappadociam, Pontum & Asiam, Phrygiam & Pamphiliam, Ægyptum & partes Lybiæ, quæ est circa Cyrenem & advenæ Romani. Judæi quoque, & Proselyti. Cretes, & Arabes: audimus eos loquentes linguis nostris magnalia Dei.

Evangelium. S. Joan. 14. 15.

JESUS dixit discipulis suis, si diligitis me mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, spiritum veritatis quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum. vos autem cognoscetis eum; quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos, adhuc modicum, & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me; quia ego vivo, & vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & servat ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas non Iscariotes, Domine quid factum est, quia manifestaturus es nobis te ipsum, & non mundo? Respondit Jesus, & dixit ei, si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum. Et ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: Qui non diligit me; sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus. Sed ejus qui misit me, Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcumque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis, vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem; quia Pater major me. Et nunc dixi vobis priusquam

uam fiat; ut cùm factum fuerit credatis, Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi hujus, & in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Feria secunda post Pentecosten.

Collecta.

DEUS qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti sancti Spiritus tui lumine in ea immisso, da nobis per eumdem spiritum, in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari per merita Jesu Christi Servatoris nostri, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejusdem Spiritus, unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 10. 34.

APERIENS Petrus os suum, dixit; in veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente; qui timet eum, & operatur justitiam, acceptus est illi. Verbum misit Deus Filiis Israel annuncians pacem per Jesum Christum (hic est omnium Dominus) vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam, incipiens enim à Galilæa, post Baptismum, quod prædicavit Joannes. Jesum à Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu sancto & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, quoniam Deus erat cùm illo. Et nos sumus testes omnium quæ fecit in regione Judæorum, & Jerusalem quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die; & dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis qui manducavimus; & bibimus cum illo postquam resurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare, & testificari quia ipse est qui constitutus est à Deo judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum: Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum, & obstupuerunt ex circumcisione fideles, qui venerant cum Petro; quia & in nationes gratia Spiritus sancti effusa est: audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus, Nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt, sicut & nos. Et jussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

Evangelium. S. Joan. 3. 16.

SIC Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus

per

per ipsum. Qui credit in eum non judicatur: qui autem non credit jam judicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem judicium; quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem; erant enim eorum mala opera: omnis enim qui malè agit, odit lucem & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta.

Feria tertia post Pentecosten.

Collecta.

DEUS, qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti, sancti Spiritus tui lumine in eos immisso, da nobis per eundem spiritum in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari per merita Jesu Christi Servatoris nostri, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejusdem Spiritus, unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act.8.14.

CUM audissent Apostoli, qui erant in Jerosolymis, quod recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cùm venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum: Nondum enim in quemquam eorum venerat, sed baptizati tantùm erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.

Evangelium. S.Joan.10.

AMEN, amen, dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jesus, Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur: & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Fur non venit, nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, abundantius habeant.

Dominica Trinitatis.

Collecta.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui nobis famulis tuis gratiam largitus es ad cognoscendam in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam, & adorandam, in potentia

Maje

Majestatis unitatem; quæsumus ut in ejusdem fidei firmitate tuo beneficio permanentes, ab omnibus adversis nos immunes semper præstare velis, qui vivis & regnas cum Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

Pro Epistola. Apocal. 4. 1.

POST hæc vidi; & ecce ostium apertum in cœlo; & vox prima quam audivi tanquam tubæ loquentis mecum, dicens, ascende huc, & ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc, & statim fui in spiritu: & ecce sedes erat posita in cœlo, & supra sedem sedens. Et qui sedebat, similis erat aspectui lapidis jaspidis & sardii. Et iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinæ. Et in circuitu sedis, sedilia viginti quatuor: & super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei. Et in conspectu sedis, tanquam mare vitreum simile christallo, & in medio sedis, & in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante & retro. Et animal primum, simile leoni: & secundum animal simile vitulo; & tertium animal, habens faciem quasi hominis: & quartum animal, simile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas: & in circuitu & intus plena sunt oculis, & requiem non habebant die ac nocte dicentia; sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, qui est, & qui venturus est. Et cùm darent illa animalia gloriam, & honorem & benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum dicentes: dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata sunt.

Evangelium. S. Joan. 3. 1.

ERAT homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, & dixit ei, Amen, amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; quomodo potest homo nasci cùm sit senex? Nunquid potest in ventrem matris suæ iterum introire, & renasci? Respondit Jesus; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi tibi; oportet vos denuo nasci. Spiritus ubi vult spirat; & vocem ejus audis, sed nescis

unde veniat aut quo vadat: sic est omnis, qui natus est ex spiritu. Respondit Nicodemus & dixit ei: quomodo possunt hæc fieri? Respondit Jesus, & dixit ei, Tu es magister in Israel, & hæc ignoras? Amen, amen, dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis & non creditis: quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius hominis, qui est in cœlo. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto; ita exaltari oportet Filium hominis; ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Dominica prima post Trinit.

Collecta.

DEUS omnium in te sperantium fortitudo, precibus nostris adesto propitius; & quia sine te nihil boni præstare potest mortalis infirmitas, gratiæ tuæ auxilium nobis largire, ut in exequendis mandatis tuis, & voluntate, & factis tibi accepti simus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. 4. 7.

CHARISSIMI, diligamus nos invicem; quia Charitas ex Deo est. Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. Qui non diligit non novit Deum: quoniam Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est charitas; non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ille prior dilexit nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet: & charitas ejus in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus quod in eo manemus, & ipse in nobis: quoniam de Spiritu sancto suo dedit nobis. Et nos vidimus & testificamur, quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Et nos cognovimus, & credidimus charitati quam habet Deus in nobis. Deus charitas est; & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo. Timor non est in charitate; sed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet; qui autem timet non est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus Deum: quoniam Deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt: Deum quem non videt, quomodo potest diligere? Et hoc mandatum

bemus à Deo: ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum.

Evangelium. S. Luc. 16. 19.

HOMO quidam erat dives, qui induebatur purpurâ, & byſſo; & epulabatur quotidiè ſplendidè. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens ſaturari de micis, quæ cadebant de menſa divitis, & nemo illi dabat: ſed & Canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Factum eſt autem, ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in ſinum Abrahæ. Mortuus eſt autem & Dives, & ſepultus eſt in inferno. Elevans autem oculos ſuos cùm eſſet in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lazarum in ſinu ejus: Et ipſe clamans dixit: Pater Abraham, miſerere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digiti ſui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hâc flammâ. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepiſti bona in vitâ tuâ, & Lazarus ſimiliter mala: nunc autem hic conſolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum eſt: ut hi qui volunt hinc tranſire ad vos, non poſſint, neque inde huc tranſmeare. Et ait, Rogo ergo te, Pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, ut teſtetur illis, ne & ipſi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: habent Moyſen & Prophetas; audiant illos. At ille dixit; Non, Pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos pœnitentiàm agent. Ait autem illi, ſi Moyſen & Prophetas non audiunt, neque ſi quis ex mortuis reſurrexit, credent.

Dominica ſecunda poſt Trinit.

Collecta.

DOMINE, qui eos ſemper juvas ac dirigis, quos in ſolido tui timore & amore inſtituere dignaris; Cuſtodi nos, quæſumus, bonæ providentiæ tuæ clypeo munitos, & ſancti tui Nominis timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Joan. 3. 13.

NOLITE mirari fratres, ſi odit vos mundus. Nos ſcimus quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt. Et ſcitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in ſemetipſo manentem. In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit ſubſtantiam hujus mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Filioli mei, non diligamus verbo, neque linguâ, ſed opere & veritate. In hoc cognoſcimus, quoniam ex veritate ſumus: & in

conſpectu ejus ſuadebimus corda noſtra. Quoniam ſi reprehenderit nos cor noſtrum: major eſt Deus corde noſtro, & novit omnia. Chariſſimi, ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus. Et hoc eſt mandatum ejus; ut credamus in nomine Filii ejus Jeſu Chriſti: & diligamus alterutrum, ſicut dedit mandatum nobis. Et qui ſervat mandata ejus in illo manet, & ipſe in eo, & in hoc ſcimus quoniam manet in nobis, de ſpiritu quem dedit nobis.

Evangelium. S. Luc. 14. 16.

HOMO quidam fecit cœnam magnam; & vocavit multos. Et miſit ſervum ſuum horâ cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata ſunt omnia. Et cœperunt omnes ſimul excuſare. Primus dixit ei, villam emi: & neceſſe habeo exire, & videre illam. Rogo te habe me excuſatum. Et alter dixit, juga boum emi quinque: & eo probare illa: rogo te habe me excuſatum. Et alius dixit, uxorem duxi; & ideo non poſſum venire. Et reverſus ſervus nunciavit hæc Domino ſuo. Tunc iratus Pater familias, dixit ſervo ſuo, exi citò in plateas & vicos civitatis: & pauperes, ac debiles & cæcos, & claudos introduc huc. Et ait ſervus: Domine, factum eſt ut imperaſti: & adhuc locus eſt. Et ait Dominus ſervo: Exi in vias & ſepes: & compelle intrare, impleatur domus mea. Dico autem vobis, quòd nemo virorum illorum qui vocati ſunt, guſtabit cœnam meam.

Dominica tertia poſt Trinit.

Collecta.

QUÆSUMUS Domine, nos clementer exaudi, ut nobis quibus tibi ſupplicandi cerum affectum ingeneraſti, po tis tuæ defenſionis in periculi rebus adverſis omnibus auxi pariter atque conſolationem i geas, per Jeſum Chriſtum D num noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. 5. 5.

ADOLESCENTES, ſub eſtote ſenioribus. O autem invicem humilitatem nuate, quia Deus ſuperbis re humilibus autem dat grati Humiliamini igitur ſub po manu Dei, ut vos exaltet in t pore viſitationis, omnem ſoli dinem veſtram projicientes eum, quoniam ipſi cura eſt de bis. Sobrii eſtote & vigil quia adverſarius veſter Diabo tanquam leo rugiens circuit, q rens quem devoret. Cui re fortes in fide: ſcientes eand paſſionem ei, quæ in mundo veſtræ fraternitati fieri. D autem omnis gratiæ, qui voc nos in æternam ſuam gloriam Chriſto Jeſu, modicum paſſos p perficiet, confirmabit, ſolidab que, ipſi gloria & imper

in sæcula sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S.Luc.15.1.

ERANT autem appropinquantes ei Publicani, & peccatores; ut audirent illum. Et murmurabant Pharisæi, & Scribæ, dicentes, quia hic peccatores recipit & manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens: Quis ex vobis homo qui habet centum oves: & si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cùm invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: & veniens domum convocat amicos, & vicinos, dicens illis: congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat. Dico vobis quod ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginta novem justis, qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveniat eam? Et cùm invenerit convocat amicas, & vicinas dicens, congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Dominica quarta post Trinit.

Collecta.

PROTECTOR omnium in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum, adauge & multiplica super nos misericordiam tuam, ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna. Hæc concede ô Pater cœlestis propter Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom.8.18.

EXISTIMO quod non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Nam expectatio creaturæ revelationem Filiorum Dei expectat. Vanitati enim creatura subjecta est, non volens, sed propter eum, qui subjecit eam in spe: Quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ Filiorum Dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc: Non solùm autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adoptionem Filiorum Dei expectantes redemptionem corporis nostri.

Evangelium. S.Luc.6.36.

ESTOTE ergo misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Nolite judicare, & non judicabimini; nolite condemna-

re, & non condemnabimini; dimittite & dimittemini. Date & dabitur vobis: mensuram bonam, & confertam, & cogitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem: Nunquid potest cæcus cæcum ducere? Nonne ambo in foveam cadent? Non est discipulus supra magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem quæ in oculo tuo est, non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo: frater, sine ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: & tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

Dominica quinta post Trinit.

Collecta.

DA nobis, quæsumus, Domine, ut hujus mundi cursus ita pacificè tuâ gubernatione dirigatur, ut Ecclesia tua tibi alacriter in piâ quiete famuletur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.3.8.

OMNES unanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, & humiles: non reddentes malum pro malo: nec maledictum pro maledicto, sed è contrario, benedicentes: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos; coerceat linguam suam à malo, labia ejus ne loquantur dolum; declinet à malo, & faciat bonum; inquirat pacem, & sequatur eam. Quia oculi Domini super justos, & aures ejus in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala: Et quis est qui vobis nocere at, si boni æmulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter justitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.

Evangelium. S.Luc.5.1.

FACTUM est cùm turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lavabant retia. Ascendens autem in unam navim quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem, duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi, præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt sociis qui erant in alia navi, ut venirent et adjuva-

adjuvarent eos. Et venerunt & impleverunt ambas naviculas; ita ut pene mergerentur. Quod cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens: Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant: Similiter autem Jacobum & Joannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus, noli timere: Ex hoc jam homines eris capiens, & subductis ad terram navibus, relictis omnibus, secuti sunt eum.

Dominica sexta post Trinit.

Collecta.

DEUS, qui diligentibus te bona quæ captum humanum superant præparasti, tam eximium tui amorem cordibus nostris infunde ut te super omnia diligentes, promissiones tuas, quæ omne desiderium superant, consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom.6.3.

AN ignoratis fratres, quia quicunque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul & resurrectionis erimus. Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut ultra non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justificatus est à peccato. Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia etiam simul vivemus cum Christo: scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato: viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium. S.Mat.5.20.

DICO enim vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis, non occides, qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui iratscitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te. Relinque ibi munus tuum ante altare, vade, & prius reconciliare fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo citò, dum es in via cum eo: ne fortè tradat te adversarius judici, & judex tradat te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies

inde donec reddas novissimum quadrantem.

Dominica septima post Trinit.

Collecta.

DEUS virtutum & omnis fortitudinis, bonorum omnium author & largitor, cordibus nostris amorem nominis tui insere; veræ religionis incrementum in nobis promove, iis quæ bona sunt nos innutri, & innutritos clementissimè custodi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom.6.19.

HUMANUM dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem: Ita nunc exhibite membra vestra servire justitiæ, in sanctificatione. Cum enim servi esseris peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati à peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam. Stipendia enim peccati mors. Gratia autem Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium. S.Marc.8.1.

IN diebus illis cùm turba multa esset, nec haberent quod manducarent: convocatis discipulis, ait illis Jesus. Misereor turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. Et si dimisero eos jejunos in domum suam deficient via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui, unde illos quis poterit hîc saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos, quot panes habetis? Qui dixerunt ei septem. Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accepit septem panes, gratias agens fregit: & dabat discipulis suis ut ponerent, & posuerunt turbæ. Et habebant piscículos paucos: & ipsos benedixit & jussit apponi & manducaverunt, & saturati sunt; & sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia: & dimisit eos.

Dominica Octava post Trinit.

Collecta.

DEUS, cujus nunquam deficiens providentia cuncta moderatur tam in cœlo quàm in terra: te supplices rogamus ut noxia cuncta a nobis avertas, & omnia profutura nobis largiaris, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom.8.12.

FRATRES, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis: moriemini.

autem ſpiritu, facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur, ii ſunt Filii Dei. Non enim accepiſtis Spiritum ſervitutis iterum in timore: ſed accepiſtis ſpiritum adoptionis Filiorum Dei in quo clamamus Abba, (Pater.) Ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro quod ſumus Filii Dei. Si autem Filii: & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ſi tamen compatimur, ut & conglorificemur.

Evangelium. S. Matth. 7. 15.

ATTENDITE à falſis prophetis qui veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Nunquid de ſpinis colligunt uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit, non poteſt arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum. Sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis eſt.

Dominica nona poſt Trinit.

Collecta.

LARGIRE nobis quæſumus, Domine, ſpiritum cujus ope ſa ſemper, & cogitare, & agere quæ recta ſunt poſſimus, ut qui ſine te recti quicquam facere non poſſumus, per te juxta voluntatem tuam vivere valeamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. 10. 1.

NOLO vos ignorare fratres, quoniam Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt, & omnes mare tranſierunt. Et omnes in Moyſe baptizati ſunt in nube & in mari; & omnes eandem eſcam ſpiritualem manducaverunt, & omnes eundem potum ſpiritualem biberunt. (bibebant enim de ſpirituali conſequente eos, Petra: Petra autem erat Chriſtus) Sed non in pluribus eorum beneplacitum eſt Deo: Nam proſtrati ſunt in deſerto. Hæc autem in figurâ facta ſunt noſtri, ut non ſimus concupiſcentes malorum, ſicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, ſicut quidam ex ipſis: quemadmodum ſcriptum eſt: ſedit populus manducare & bibere, & ſurrexerunt ludere. Neque fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt: & ceciderunt una die viginti tria millia: Neque tentemus Chriſtum: ſicut quidam eorum tentaverunt, & à ſerpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, ſicut quidam eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia in figurâ contingebant illis: ſcripta autem ſunt ad correptionem noſtram, in quos fines ſæculorum devenerunt. Itaque qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. Tentatio

tatio vos non apprehendit, nisi humana. Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari, supra id quod potestis; sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere.

Evangelium. S. Luc. 16. 1.

DICEBAT Jesus ad discipulos suos. Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius. Et vocavit illum, & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se: quid faciam, quia Dominus meus aufert à me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam; ut cùm amotus fuero à villicatione recipiant me in Domos suas. Convocatis itaque singulis debitoribus Domini sui, dicebat primò, quantum debes Domino meo? At ille dixit, centum cados olei, dixítque illi, accipe cautionem tuam: & sede citò; scribe quinquaginta. Deinde alii dixit, Tu verò quantum debes? Qui ait centum choros tritici. Ait illi, accipe literas tuas, & scribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis; quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico, facite vobis amicos de mammona iniquitatis; ut cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Dominica Decima post Trinit.

Collecta.

PATEANT aures misericordiæ tuæ Domine, precibus supplicantium famulorum tuorum: ut petita consequantur, fac quæ tibi accepta sunt postulare per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. 12. 1.

DE spiritualibus, nolo vos ignorare fratres. Scitis quoniam cùm gentes essetis ad simulachra muta pro ut ducebamini euntes. Ideò notum vobis facio quod nemo in spiritu Dei loquens dicit Anathema Jesum. Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto. Divisiones verò gratiarum sunt; idem autem Spiritus: & divisiones ministrationum sunt: idem autem Dominus. Et divisiones operationum sunt; idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ; alii autem sermo scientiæ secundum eundem spiritum. Alii fides in eodem spiritu, alii gratia sanitatum, in uno spiritu: alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum, hæc autem omnia operatur unus atque idem spiritus, dividens singulis prout vult.

Evang-

Evangelium. S. Luc. 19. 41.

ET ut appropinquavit videns civitatem flevit super illam, dicens, quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique. Et ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templum cœpit ejicere vendentes in illo & ementes, dicens illis: Scriptum est, quia domus mea domus orationis est; vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens quotidie in templo.

Dominica Undecima post Trinit.

Collecta.

O DEUS, qui omnipotentem virtutem tuam parcendo maximè & miserendo manifestas, eam nobis gratiæ tuæ mensuram clementer impertire, quâ nos in mandatis tuis gnaviter ambulantes, tuas promissiones utcunque immeriti consequamur, & cœlestis tui thesauri fiamus participes; per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. 15. 1.

NOTUM vobis facio fratres, Evangelium quod prædicavi vobis, quod & accepistis, in quo & statis, per quod & salvamini, quâ ratione prædicaverim vobis si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis imprimis quod & accepi: quod Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas: Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ die secundum scripturas: & quia visus est Cephæ: & post hoc undecim. Deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Jacobo: deinde Apostolis omnibus. Novissimè autem omnium tanquam abortivo visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum: quia non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratiâ autem Dei sum id quod sum: & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem sed gratia Dei mecum. Sive enim ego, sive illi: sic prædicavimus & sic credidistis.

Evangelium. S. Luc. 18. 9.

DIXIT Jesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam justi, & aspernabantur cæteros, parabolam istam. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent: unus Pharisæus, & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat; Deus gratias ago

tibi

tibi quia non sum sicut cæteri hominum, raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic Publicanus. Jejuno bis in Sabbatho, decimas do omnium quæ possideo. Et Publicanus à longe stans, nolebat nec oculos ad cœlum levare: sed percutiebat pectus suum, dicens, Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo, quia omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Dominica duodecima post Trinit.

Collecta.

OMNIPOTENS, æterne Deus, qui semper promtior es ad audiendum, quàm nos ad orandum, quique vota pariter atque merita supplicantium superas, effunde super nos abundantiam misericordiæ tuæ, ea nobis quæ conscientia metuit, condonans, atque ea concedens quæ nostra oratio postulare non audet, nisi per merita & mediationem Filii tui Domini nostri Jesu Christi. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. 3. 4.

FIDUCIAM talem habemus per Christum ad Deum: non quod simus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, qui & idoneos nos fecit ministros Novi Testamenti, non Literæ, sed Spiritus. Litera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quod si ministratio mortis Literis [illegible] mata in lapidibus fuit in gl[illegible] ita ut non possent intendere Israel in faciem Moysi propter riam vultus ejus quæ evacu quomodo non magis minis Spiritus erit in gloria? Na ministratio damnationis, est: multo magis abundat i sterium justitiæ in gloria.

Evangelium. S. Marc. 7. 31.

ITERUM exiens Jesus de bus Tyri venit per Sidone Mare Galilææ, inter medio Decapoleos: & adducunt dum & mutum: & depre tur eum ut imponeret illi m Et apprehendens eum de seorsum, misit digitos suos riculas ejus: & expuens linguam ejus: Et suspicien cœlum, ingemuit: & ait illi phethah quod est adaperire. statim apertæ sunt aures ejus solutum est vinculum linguæ & loquebatur recte, & præ illis ne cui dicerent. Quanto tem eis præcipiebat tanto m plus prædicabant: & eo am admirabantur, dicentes, ben nia fecit, surdos fecit audire mutos loqui.

Dominica Decima tertia p Trinit.

Collecta.

OMNIPOTENS & miseric Deus, cujus beneficentia la ht, ut fideles tui digne & la dabiliter tibi serviant, nobis

quæsumus, ut eam tuo cultui delem navemus operam in hac ita, quâ tandem promissiones tu- cœlestes consequi valeamus, per ra Jesu Christi Domini nostri. men.

Epistola. Galat. 3. 16.

ABRAHÆ dictæ sunt promis- siones; & semini ejus. Non cit, & seminibus, quasi in mul- is; sed quasi in uno, & semini , qui est Christus. Hoc autem o confirmatum testamentum à o, quæ post quadringentos & ta annos facta est lex, non um facit ad evacuandam pro- ionem. Nam si ex lege hæ- itas, jam non ex promissione. rahæ autem per repromissio- donavit Deus. Quid igitur ? Propter transgressiones po- est, donec veniret semen cui miserat: ordinata per Ange- in manu mediatoris. Media- r autem unius non est: Deus tem unus est. Lex ergo adver- promissa Dei? Absit: Si enim data esset lex quæ posset vivificare, vere ex lege esset justitia. Sed concluſit scriptura omnia sub pec- cato ut promissio ex fide Jesu Chri- si daretur credentibus.

Evangelium. S. Luc. 10. 23.

BEATI oculi qui vident quæ vos videtis. Dico enim vo- bis quod multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt, & ec- ce quidam legisperitus surrexit, tentans illum, & dicens, Magi- ster, quid faciendo vitam æter- nam possidebo. At ille dixit ad eum, in lege quid scriptum est? Quomodo legis? Ille respondens dixit, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua; & proximum tuum sicut te ipsum. Dixitque illi, rectè respondisti: hoc fac & vives. Ille autem vo- lens justificare se ipsum, dixit ad Jesum, Et quis est meus proxi- mus? Suscipiens autem Jesus dix- it, Homo quidam descendebat ab Jerusalem & Jericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliave- runt eum: & plagis impositis abi- erunt semimortuo relicto. Acci- dit autem ut sacerdos quidam de- scenderet eâdem viâ; & viso illo prætervit. Similiter & Levita, cùm esset secus locum, & videret eum, pertransivit. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, mise- ricordiâ motus est. Et appropi- ans, alligavit vulnera ejus, in- fundens oleum & vinum: & im- ponens illum in jumentum suum duxit in stabulum, & curam ejus egit. Et alterâ die protulit duos denarios, & dedit stabulario, & ait, Curam illius habe, & quod- cunque supererogaveris, ego cùm rediero, reddam tibi. Quis ho- rum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit, qui fecit misericor- diam in illum. At ait illi Jesus, vade, & tu fac similiter.

Dominica

Dominica Decima quarta post Trinit.

Collecta.

OMNIPOTENS æterne Deus, da nobis fidei, spei & charitatis incrementa: atque ut ea quæ promittis assequi valeamus, fac ea nos amare quæ præcipis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Gal. 5. 16.

DICO autem spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum: spiritus autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem adversantur: ut non quæcunque vultis, illa faciatis. Quod si spiritu ducimini, non estis sub lege: manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissentiones, sectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia: quæ prædico vobis, sicut prædixi; quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Fructus autem spiritus est charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Adversus hujusmodi non est lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis.

Evangelium. S. Luc. 17. 11.

ET factum est, dum iret in Jerusalem, transibat per medium Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longe: & levaverunt vocem, dicentes: Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent mundati sunt. Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum: & cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic erat Samaritanus: Respondens autem Jesus, dixit, Nonne decem mundati sunt? Et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret, daret gloriam Deo, nisi hic alienigena, & ait illi, surge, vade, quia fides tua te salvum fecit.

Dominica Decima quinta post Trinit.

Collecta.

CUSTODI quæsumus, Domine, Ecclesiam tuam, [illegible] seratione perpetuâ. Et quia sine te non potest non labi humana fragilitas, gratiæ tuæ auxilium concede nobis, quo ab omnibus noxiis abstrahamur, & ad cuncta salutaria dirigamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola

Epistola. Gal.6.11.

VIDETE qualibus literis scripsi vobis meâ manu. Quicunque volunt placere in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui circumciduntur, legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra glorientur. Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. In Christo enim Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium: sed nova creatura. Et quicunque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos, & misericordia, & super Israel Dei. De cætero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

Evangelium. S.Matth.6.24.

NEMO potest duobus Dominis servire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget, aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & mammonæ. Ideò dico vobis ne solliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quàm esca, & corpus plusquam vestimentum? Respicite volatilia cœli quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: Et Pater vester cœlestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans, potest adjicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt, non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est, sicut unum ex istis: si autem fœnum agri quod hodiè est, & cras in clibanum mittitur Deus sic vestit, quanto magis vos modicæ fidei? Nolite ergo solliciti esse, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia Gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primùm regnum Dei & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergo solliciti esse in crastinum; crastinus enim dies solicitus erit sibi ipsi. Sufficit diei malitia sua.

Dominica Decima sexta post Trinit.

Collecta.

ECCLESIAM tuam Domine, perpetuo misericordiæ tuæ subsidio mundato & munito: & quia sine ope tua non potest salva consistere, tuo semper auxilio tuáque bonitate custodiatur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes.3.13.

PETO, ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quæ est

est gloria vestra; hujus rei gratiâ flecto genua mea, ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, ex quo omnis paternitas in cœlis, & in terra nominatur: ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ virtute corroborati per Spiritum ejus in interiori homine, Christum habitare per fidem in cordibus vestris in charitate radicati & fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum, scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Et autem qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, & in Christo Jesu, in omnes generationes sæculi sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Luc. 7. 11.

ET factum, deinceps ibat Jesus in civitatem, quæ vocatur Naim: Et ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum illa. Quam cùm vidisset Dominus misericordia motus super eam dixit illi, noli flere. Et accessit & tetigit loculum; hi autem qui portabant steterunt. Et ait; Adolescens, tibi dico surge: & resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, dicentes, Quia propheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitavit plebem suam. Et exiit sermo iste in universam Judæam de eo & in omnem circa Regionem.

Dominica Decima septima post Trinit.

Collecta.

TUA nos Domine, quæsumus gratia præveniat & sequatur, adeóque bonis omnibus operibus jugiter præstet intentos, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 4. 1.

OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in charitate, soliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ: unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.

Evangelium. S. Luc. 14. 1.

FACTUM est cùm introiret Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum Sabbatho manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legis

ritos, & Pharisæos, dicens, si licet Sabbatho curare? At illi tacuerunt. Ipse verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos dixit, Cujus vestrum Asinus aut Bos in puteum cadet, & non continuò extrahet illum die Sabbathi? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: cùm invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo: Et veniens is qui te & illum vocavit, dicat tibi, da huic locum, & tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut cùm venerit qui te invitavit, dicat tibi, Amice ascende superiùs. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur.

Dominica Decima octava post Trinit.

Collecta.

GRATIAM eam Populo tuo concede quæsumus, Domine, quâ mundi, carnis & Diaboli tentationibus resistere, & te solum verum Deum pure affectu puráque mente sectari possit, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. 1. 4.

GRATIAS ago Deo meo semper pro vobis, in gratia Dei quæ data est vobis in Christo Jesu, quod in omnibus facti estis divites in illo in omni verbo, & in omni scientia (sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis) ita ut nihil vobis desit in ulla gratia, expectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi. Qui & confirmabit vos usque in finem sine crimine in die adventus Domini nostri Jesu Christi.

Evangelium. S. Matth. 22. 34.

PHARISÆI autem audientes quod silentium imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum: & interrogavit eum unus ex eis Legis doctor, tentans eum, magister quod est mandatum magnum in Lege? Ait illi Jesus, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum autem simile est huic, diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet & prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus dicens; quid vobis videtur de Christo? Cujus filius est? Dicunt ei. David. Ait illis, quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens, Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo

filius ejus est? Et nemo poterat ei respondere verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Dominica Decima nona post Trinit.

Collecta.

QUÆSUMUS Domine, quia tibi sine te placere non possumus, dirigat corda nostra in omnibus sanctus Spiritus tuus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 4. 17.

HOC igitur dico & testificor in Domino ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum; qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum: si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestræ: & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicem mem Irascimini & nolite peccare non occidat super iracundiam stram: nolite locum dare Di lo. Qui furabatur, jam no retur: magis autem laboret rando manibus suis quod bo est, ut habeat unde tribuat ne sitatem patienti. Omnis se malus ex ore vestro non proce Sed si quis bonus ad ædifica nem fidei, ut det gratiam entibus. Et nolite contri Spiritum sanctum Dei: in signati estis in diem redempt Omnis amaritudo, & ira, & i natio, & clamor, & blasph tollatur à vobis cum omni ma Estote autem invicem ben misericordes, donantes inv sicut & Deus in Christo don vobis.

Evangelium. S. Matth. 9. 1.

ASCENDENS Jesus in n culam, transfretavit: & nit in civitatem suam, & ecc ferebant ei paralyticum jace in lecto. Et videns Jesus fi illorum, dixit paralytico; c de fili, remittuntur tibi pec tua: Et ecce quidam de Sc dixerunt intra se, hic blas mat. Et cùm vidisset Jesus c tationes eorum, dixit, Ut cogitatis mala in cordibus vest Quid est facilius dicere, Dim tur tibi peccata tua: An dic Surge, & ambula? Ut autem atis, quia Filius hominis ha potestatem in terra dimitt peccata: tunc ait paralyt surge, tolle lectum tuum, & de in domum tuam: & surre

& abiit in domum suam. Videntes autem turba timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

Dominica Vigesima post Trinit.

Collecta.

OMNIPOTENS ac summe misericors Deus, ab omnibus noxiis elementi tua bonitate, nos protege; ut mente juxta atque corpore expediti, ea quæ fieri vis, alacriter exequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Epistola. Ephes. 5. 15.

VIDETE itaque fratres quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria, sed impleamini Spiritu Sancto. Loquentes vobismetipsis in psalmis & hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino: gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi Deo & Patri; subjecti invicem, in timore Christi.

Evangelium. S. Matth. 22. 1.

RESPONDENS Jesus dixit iterum in parabolis eis, dicens; Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias: & nolebant venire. Iterum misit alios servos dicens, Dicite invitatis, Ecce prandium meum paravi; tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt, & abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est, & missis exercitibus suis perdidit homicidas illos & civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis, nuptiæ quidem paratæ sunt: sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum: & quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi, Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris, ligatis manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Dominica Vigesima prima post Trinit.

Collecta.

LARGIRE quæsumus, misericors Domine, fidelibus tuis

veniam ac pacem, ut ab omnibus peccatis mundati, securâ tibi mente deserviant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 6. 10.

DE cætero fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias Diaboli; quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem; Sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo & in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti loricam justitiæ & calceati pedes in præparatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Et galeam salutis assumite: & gladium spiritus (quod est verbum Dei) per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus sanctis: & pro me; ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia, notum facere mysterium Evangelii; pro quo legatione fungor in catenâ, ita ut in ipso audeam, prout oportet me loqui.

Evangelium. S. Joan. 4. 46.

ERAT quidam regulus cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cùm audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galilæam, abiit ad eum: & rogabat eum, ut descenderet & sanaret filium ejus. Incipiebat enim mori. Dixit ergo Jesus ad eum; Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum regulus, Domine descende, priusquam moriatur filius meus. Dicit ei Jesus, Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Jesus, & ibat; jam autem eo descendente servi occurrerunt ei, & nunciaverunt, dicentes quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei, quia heri horâ septimâ reliquit eum febris. Cognovit ergo Pater quia illa hora erat in qua dixit ei Jesus: Filius tuus vivit; & credidit ipse & domus ejus tota. Hoc iterum secundum signum fecit Jesus, cùm venisset Judæa in Galilæam.

Dominica Vigesima secunda Trinit.

Collecta.

ECCLESIAM familiam tuam quæsumus Domine, in continuâ pietate custodi, ut ab omnibus adversis, te protegente, libera, & ad tibi serviendum in bonis operibus devota, ad tuum nominis gloriam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epi-

Epistola. Philip. 1. 3.

GRATIAS ago Deo meo in omni memoria vestri, (semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem faciens) super communicatione vestra in Evangelio Christi à prima die usque nunc: Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu; sicut est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis: eò quod habeam vos in corde & in vinculis meis, & in defensione, & confirmatione Evangelii socios gaudii mei omnes vos esse. Testis enim mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi: & hoc oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia, & in omni sensu: ut probetis potiora, ut sitis sinceri & sine offensa in diem Christi, repleti fructu justitiæ, per Jesum Christum in gloriam & laudem Dei.

Evangelium. S. Matth. 18. 21.

PETRUS dixit ad Jesum, Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? Usque septies? Dixit illi Jesus, non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Ideò assimilatum est regnum cœlorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cùm cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Cùm autem non haberet unde redderet, jussit eum Dominus ejus vænundari, & uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens autem servus ille orabat eum dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Misertus autem Dominus servi illius dimisit eum, & debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille, invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios: & tenens suffocabat eum, dicens, redde quod debes. Et procidens conservus ejus rogabat eum, dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt valde: & venerunt, & narraverunt Domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum Dominus suus, & ait illi, serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit & te misereri conservi tui, sicut & ego tui misertus sum? Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet ei universum debitum. Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

Dominica Vigesima tertia post Trinit.

Collecta.

DEUS nostrum refugium & virtus, omnis bonitatis author, pius quæsumus Ecclesiæ tuæ precibus adesto propitius, ac præsta ut quæ fideliter petimus ea

efficaciter consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Philip. 3. 17.

IMITATORES mei estote, fratres, & observate eos, qui ita ambulant sicut habetis formam nostram: multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem & fletus dico) inimicos crucis Christi: quorum finis, interitus: quorum Deus venter est: & gloria in confusione ipsorum: qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est, unde etiam salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ secundum operationem virtutis suæ, qua etiam possit subjicere sibi omnia.

Evangelium. S. Matth. 22. 15.

TUNC abeuntes Pharisæi consilium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes; Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo; non enim respicis personam hominum: Dic ergo nobis quid tibi videtur, licèt censum dare Cæsari an non? Cognitâ autem Jesus nequitiâ eorum, ait, Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. Ac illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus, Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt; & relicto eo abierunt.

Dominica Vigesima quarta Trinit.

Collecta.

POPULOS tuos quæsumus Domine à delictis suis absolve: ut à peccatorum eorum nexibus quæ pro nostra fragilitate contraximus, tuâ benignitate liberemur, propter benedictum Dominum & Servatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. Col. 1. 3.

GRATIAS agimus Deo Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes. Audientes fidem vestram in Christo Jesu & dilectionem quam habetis in sanctos omnes, propter spem quæ reposita est vobis in cœlis quam audistis in verbo veritatis Evangelii, quod pervenit ad vos, sicut & in universo mundo est & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex eâ die quâ audistis & cognovistis gratiam Dei in veritate, sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Jesu. Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu: Ideò & nos ex quâ die audivimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis ejus in omni sapientia & intellectu spirit-

tuali: ut ambuletis dignè, Deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei, in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus, in omni patientia & longanimitate cum gaudio gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine.

Evangelium. S.Matth.9.18.

JESU hæc loquente ad eos, ecce princeps unus accessit & adoravit eum, dicens, Domine filia mea modò defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Et surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. (Et ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti ejus. Dicebat enim intra se, si tetigero tantùm vestimentum ejus salva ero. At Jesus conversus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te salvam fecit, & salva facta est mulier ex illa hora.) Et cùm venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibicines, & turbam tumultuantem dicebat, recedite; non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum ejecta esset turba; intravit, & tenuit manum ejus, & surrexit puella. Et exiit fama hæc in universam terram illam.

Dominica Vigesima quinta post Trinit.

Collecta.

EXCITA quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates, ut uberes bonorum operum fructus ferentes uberem à te mercedem consequantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Jer.23.5.

ECCE, dies veniunt, dicit Dominus: & suscitabo David germen justum: & regnabit rex, & sapiens erit: & faciet judicium, & justitiam in terra. In diebus illius salvabitur Juda, & Israel habitabit confidenter: Et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus; & non dicent ultra, vivit Dominus qui eduxit filios Israel de terra Ægypti: sed vivit Dominus, qui eduxit & adduxit semen domus Israel de terra Aquilonis, & de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc, & habitabunt in terra sua.

Evangelium. S.Joan.6.5.

CUM sublevasset ergo oculos Jesus, & vidisset quia multitudo magna venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat quid esset facturus; re-

spondit ei Philippus, ducentorum dænariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos. Dicit ergo Jesus facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia: accepit ergo Jesus panes; & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis, Colligite quæ superaverunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui manducáverant. Illi ergo homines cùm vidissent quod Jesus fecerat signum dicebant: Quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum.

¶ *Si ante Dominicam Adventus plures Dominicæ supra nominatis fuerint, Collecta, Epistola, & Evangelium, earum Dominicarum quæ post Epiphaniam omissa sunt recitabuntur iis Dominicis quæ hic supererunt: si pauciores extiterint, cætera omittantur. Modo hæc ultima Collecta, Epistola, & Evangelium semper usurpentur Dominica proxima ante Adventum.*

Dies Sancti Andreæ.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui Sancto Andreæ Apostolo tuo dedisti ut vocanti Filio tuo Jesu Christo statim pareret; eumque sine mora sequeretur; nobis omnibus concede, ut per sanctum verbum tuum vocati, nosmet ipsos statim tradamus ad sancta mandata tua omni obsequio adimplenda, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. 10. 9.

QUIA si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum excitavit à mortuis; salvus eris. Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura, omnis qui credit in illum non confundetur. Non enim est distinctio Judæi & Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes qui invocant illum; omnis enim qui invocaverit nomen Domini salvus erit. Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo crédent ei quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante? Quomodo vero prædicabunt, nisi mittantur? Sicut scriptum est, quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona? Sed non omnes obediunt Evangelio.

Esaiæ

Esaias enim dicit, Domine quis credidit auditui nostro? Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi. Sed dico, nunquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum. Sed dico, Nunquid Israel non cognovit? Primus Moyses dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gentem insipientem, in iram vos mittam. Esaias autem audet & dicit, Inventus sum à non quærentibus me: palam apparui iis qui me non interrogabant. Ad Israel autem dicit, Totâ die expandi manus meas ad populum non credentem & contradicentem.

Evangelium. S. Matth. 4. 18.

AMBULANS Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andræam fratrem ejus, mittentes rete in mare, (erant enim piscatores) & ait illis, venite post me: & faciam vos fieri piscatores hominum. Ac illi continuò relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde vidit alios duos fratres, Jacobum, Zebedæi & Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus, & patre, secuti sunt eum.

Sanctus Thomas Apostolus.

Collecta.

OMNIPOTENS æterne Deus, qui ad majorem fidei confirmationem Thomam Sanctum Apostolum tuum de Filii tui resurrectione dubitare permisisti; da nobis adeò perfectè & sine ulla dubitatione in Filium tuum Jesum Christum credere, ut fides nostra in conspectu tuo nunquam reprehendi mereatur. Exaudi nos Domine, per eundem Jesum Christum, cui unà tecum, & cum Spiritu sancto sit omnis honor & gloria nunc & semper. *Amen.*

Epistola. Ephes. 2. 19.

ERGO jam non estis hospites & advenæ: sed estis cives sanctorum, & domestici Dei, super ædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Jesu Christo: in quo omnis ædificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in spiritu.

Evangelium. S. Joan. 20. 24.

THOMAS unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus; dixerunt ergo ei alii discipuli, vidimus Dominum: Ille autem dixit eis, Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus; non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus: & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis, deinde dicit Thomæ, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas,

is, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas & dixit ei, Dominus meus & Deus meus. Dixit ei Jesus, quia vidisti me Thoma credidisti: beati qui non viderunt & crediderunt. Multa quidem & alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

Conversio Sancti Pauli.

Collecta.

DEUS, qui beati Pauli Apostoli prædicatione mundum universum Evangelii luce collustrasti, concede quæsumus, ut qui mirabilem illius conversionem memoriâ recolimus, gratitudinem nostram erga te hoc nomine testatam faciamus, sanctam doctrinam quam docuit sequendo, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 9. 1.

SAULUS adhuc spirans minarum & cædis in Discipulos Domini, accessit ad Principem Sacerdotum, & petiit ab eo Epistolas in Damascum ad Synagogas: ut si quos invenisset hujus viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Jerusalem. Et cùm iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco: & subitò circumfulsit eum lux de cœlo, & cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi, Saule, Saule, quid me persequeris? Qui dixit, Quis es Domine? Et ille, Ego sum Jesus quem tu persequeris. Durum tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit, Domine quid me vis facere? Et Dominus ad eum, surge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur eum stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns, & non manducavit neque bibit. Erat autem quidam Discipulus Damasci nomine Ananias: & dixit ad illum in visu Dominus, Anania; at ille dixit, Ecce ego Domine. Et Dominus ad eum, surge, & vade in vicum qui vocatur rectus: & quære in domo Judæ Saulum nomine, Tarsensem. Ecce enim orat. (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem & imponentem sibi manus ut visum recipiat.) Respondit autem Ananias, Domine audivi à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Jerusalem. Et hic habet potestatem à principibus Sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum Dominus, vade quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram Gentibus & Regibus & filiis Israel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine

nomine meo pati. Et abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit, Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via quâ veniebas; ut videas & implearis Spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, & visum recepit; & surgens baptizatus est. Et cùm accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci, per dies aliquot. Et continuò ingressus in Synagogas, prædicabat Jesum quoniam hic est Filius Dei.

Evangelium. S.Matth.19.27.

RESPONDENS Petrus, dixit ad Jesum, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: quidergo erit nobis? Jesus autem dixit illis, Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cùm sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet; & vitam æternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi, primi.

Præsentatio Christi in Templo, quæ vulgò dicitur Purificatio Sanctæ Mariæ Virginis.

Collecta.

OMNIPOTENS æterne Deus, Majestatem tuam rogamus supplices, ut quemadmodum Filius tuus unigenitus, in carnis nostræ substantia tibi hodie in Templo præsentatus est, sic nos tibi purgatis ac mundis cordibus præsentemur, per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Malach.3.1.

ECCE ego mitto Angelum, meum, & præparabit viam ante faciem meam: & statim veniet ad Templum suum dominator quem vos quæritis. Et Angelus testamenti, quem vos vultis; ecce venit, dicit Dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem adventus ejus? Et quis stabit ad videndum eum? Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fullonum. Et sedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentum; Et erunt Domino offerentes sacrificia in justitia. Et placebit Domino sacrificium Judæ & Jerusalem, sicut dies sæculi, & sicut anni antiqui. Et accedam ad vos in judicio, & ero testis velox maleficis & adulteris, & perjuris, & qui calumniantur mercedem mercenarii, & humiliant viduas & pupillos, & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me, dicit Dominus exercituum.

Evangelium. S.Luc.2.22.

ET postquam impleti sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino,

mino. (Sicut scriptum est in lege Domini, quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur.) Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini; par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus & timoratus, expectans consolationem Israel; & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum, & cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, & ipse accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum & dixit. Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum: lumen ad revelationem gentium & gloriam plebis tui Israel. Et erant pater ejus & mater mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon & dixit ad Mariam matrem ejus, ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel. Et in signum cui contradicetur, & tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna Prophetissa, filia Phanuel de tribu Aser; hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo, annis septem à virginitate sua: Et hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor, quæ non discedebat de Templo jejuniis, & obsecrationibus serv nocte ac die. Et hæc ipsa superveniens confitebatur D no, & loquebatur de illo o bus, qui expectabant reden nem Israel. Et ut perfec omnia secundum legem do reversi sunt in Galilæam in tem suam Nazareth: Puer crescebat & confortabatur, p sapientiâ; & gratia Dei er illo.

Dies Sancti Matthiæ.

Collecta.

ONNIPOTENS Deus, in locum Judæ prod fidelem famulum tuum Matth elegisti, qui esset unus ex nu duodecim Apostolorum, da u clesia tua à pseudo-Apostolis semper existens, à fidelibus & ris Pastoribus semper dirigat gubernetur, per Jesum Chris Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 1. 15.

IN diebus illis exurgens Petr in medio fratrum dixit, (Er autem turba hominum simul centum viginti) Viri fratres oportet impleri scripturam, qu prædixit Spiritus sanctus per David de Juda, qui fuit dux eo rum qui comprehenderunt Je sum: qui connumeratus erat nobis, & sortitus erat sortem mi nisterii hujus. Et hic quidem possedit agrum de mercede in quitatis, & suspensus crepuit me dius: & diffusa sunt omnia viscera

ejus

Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem: ita ut appellaretur ager ille, linguâ eorum, Haceldema, hoc est ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio ejus deserta: & non sit qui inhabitet in ea. Et Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intravit & exivit inter nos Dominus Jesus, incipiens à Baptismate Joannis usque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus; & Matthiam: Et orantes dixerunt, Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, accipere locum ministerii hujus & Apostolatus, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis; & cecidit sors super Matthiam: Et annumeratus est cum undecim Apostolis.

Evangelium. S. Matth. 11. 25.

In illo tempore respondens Jesus dixit, confiteor tibi Pater Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo, & nemo novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

Annuntiatio Beatæ Virginis.

Collecta.

MENTIBUS nostris, quæsumus Domine, gratiam tuam infunde, ut qui Angelo annuntiante Filii tui incarnationem cognovimus, per crucem & passionem ejus, ad ejus resurrectionis gloriam perducamur, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Esai. 7. 10.

ADJECIT Dominus loqui ad Achaz, dicens, Pete tibi signum à Domino Deo tuo, in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz, non petam & non tentabo Dominum. Et dixit, Audite ergo domus David. Numquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum, Ecce, virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel: Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum & eligere bonum.

Evangelium. S. Luc. 1. 26.

IN mense autem sexto missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth,

reth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph de domo David: & nomen Virginis Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit. Ave gratiâ plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus; quæ cùm audisset turbata est in sermone ejus & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei, Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero, & paries filium & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum, quomodo fiet istud: quoniam virum non cognosco; & respondens Angelus, dixit ei, Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideóque & quod nascetur ex te sanctum vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute suâ: & hic mensis sextus est illi quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria, Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa Angelus.

Dies Sancti Marci.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui sanctam Ecclesiam tuam sancti Evangelistæ tui Marci doctrinâ cœlesti instituisti, grati nobis concede per quam simus semper pueri ad omnem ctrinæ ventum fluctuantes, sed sancti Evangelii tui veritate liamur, per Jesum Christum minum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 4. 7.

UNICUIQUE nostrûm est gratia secundum mensuram donationis Christi, propter quod dicit; ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus (quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primùm in inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes cœlos ut impleret omnia) & ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi: donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris, veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus: ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem junctúram subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.

Evang.

Evangelium. S. Joan. 15. 1.

EGO sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum purgabit eum ut plus fructus afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me, & ego in vobis: sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eum, & in ignem mittent & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis, petetis & fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater meus: ut fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me Pater & ego dilexi vos: manete in dilectione mea. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea: sicut & ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur.

Die Sanctorum Philippi & Jacobi.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, quem vere nosse vita æterna est, da nobis certò cognoscere Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum esse viam, veritatem, & vitam, ut sanctorum tuorum Apostolorum Philippi & Jacobi vestigia prementes, in via quæ ducit ad vitam æternam constanter ambulemus, per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. S. Jacob. 1. 1.

JACOBUS Dei & Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione; salutem. Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis: scientes quod probatio fidei vestræ patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habeat: ut sitis perfecti & integri, in nullo deficientes: si quis autem vestrûm indiget sapientiâ, postulet à Deo qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil hæsitans. Qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur. Non ergo existimet homo ille quod accipiat aliquid à Domino. Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua: Dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit: Exortus est enim sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor vultus ejus deperiit: ita & dives in itineribus suis marcescet. Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cùm probatus fuerit accipiet coronam vitæ

vitæ quam repromisit Deus diligentibus se.

Evangelium. S. Joan. 14. 1.

NOlite turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si quo minus: dixissem vobis, quia vado parare vobis locum. Etsi abiero & præparavero vobis locum; iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum ut ubi sum ego & vos sitis. Et quo ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas, Domine nescimus quo vadis, & quomodo possimus viam scire? Dicit ei Jesus, Ego sum via, & veritas & vita. Nemo venit ad Patrem nisi per me. Si cognovissetis me & Patrem meum utique cognovisseris, & à modo cognoscitis eum, & vidistis eum. Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. Dicit ei Jesus, tanto tempore vobiscum sum, & non cognovisti me, Philippe? Qui videt me, videt & Patrem; quomodo tu dicis, ostende nobis Patrem? Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, à me ipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me opera quæ ego facio & ipse faciet, & majora horum faciet quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam; ut glorificetur Pater in filio, Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

Sanctus Barnabas Apostolus.

Collecta.

DOMINE Deus omnipotens qui sanctum Apostolorum Barnabam Spiritus sancti singularibus ornasti, ne nos quæsumus, multiplicibus donis, neque gratiâ destitui, quatenus ad honorem & gloriam per Jesum Christum nominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 11.

PERVENIT sermo ad Ecclesiæ quæ erat Jerosolymis, super istis; & misit Barnabam usque ad Antiochiam. Qui cùm pervenisset, & vidisset gratiam Dei, gavisus est & hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino: erat vir bonus, & plenus Spiritu sancto, & fide. Et apposita multa turba Domino. Profectus est autem Barnabas Tharsum ut quæreret Saulum: quem cùm invenisset, perduxit Antiochiam. Factum totum conversati sunt in Ecclesia: & docuerunt turbam multam; ita ut cognominarentur primùm Antiochiæ discipuli, Christiani. In his autem diebus supervenerunt ab Jerosolymis prophetæ Antiochiam. Et surgens unus ex eis, nomine Agabus, significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Cla-

dio Cæsare. Discipuli autem prout quisque habebat, proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ & Saüli.

Evangelium. S. Joan. 15. 12.

HOC est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Jam non dico vos servos; quia servus nescit quid faciat Dominus ejus. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcunque audivi à Patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis; sed ego elegi vos; & posui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat; ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

Sanctus Joannes Baptista.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, cujus providentiâ famulus tuus Joannes Baptista miraculosè natus est, & missus, ut Filio tuo Servatori nostro per prædicationem pœnitentiæ viam pararet, fac nos illius doctrinam ac vitam sanctam tibi imitari, ut verè respiscamus juxta illius doctrinam, & secundum illius exemplum constanter veritatem annunciemus, liberèque crimina reprehendamus, atque patienter pro confessione veritatis mortem perferamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Esai. 40. 1.

CONSOLAMINI, consolamini, populo meus, dicit Deus vester: loquimini ad cor Jerusalem, & advocate eam, quoniam completa est malitia ejus, dimissa est iniquitas illius: suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto. Parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri, omnis vallis exaltabitur, & omnis mons & collis humiliabitur; & erunt prava in directa, & aspera in vias planas; & revelabitur gloria Domini, & videbit omnis caro pariter quod os Domini locutum est. Vox dicentis, Clama: Et dixi, Quid clamabo? Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quasi flos agri. Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos, quia Spiritus Domini sufflavit in eo. Verè fœnum est populus. Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos: verbum autem Dei nostri manet in æternum. Super montem excelsum ascende tu qui evangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Jerusalem: exalta, noli timere, dic civitatibus Judæ. Ecce Deus vester: ecce Dominus Deus in fortitudine veniet: & brachium ejus dominabitur: Ecce merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Pastor gregem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, & in sinu

ſuo levabit, fœtus ipſe portabit.

Evangelium. S. Luc. 1. 57.

ELIZABETH impletum eſt tempus pariendi, & peperit filium. Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus miſericordiam ſuam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum eſt in die octavo venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine Patris ſui, Zachariam. Et reſpondens mater ejus dixit, nequaquam, ſed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad illam, quia nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem Patri ejus quem vellet vocari eum, & poſtulans pugillarem ſcripſit, dicens, Joannes eſt nomen ejus; & mirati ſunt univerſi. Apertum eſt autem illico os ejus, & lingua ejus: & loquebatur benedicens Deum. Et factus eſt timor ſuper omnes vicinos eorum: & ſuper omnia montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc. Et poſueruut omnes qui audierant in corde ſuo dicentes, quis, putas, puer iſte erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias Pater ejus repletus eſt Spiritu ſancto: & prophetavit dicens. Benedictus Dominus Deus Iſrael, quia viſitavit & fecit redemptionem plebi ſuæ, & erexit cornu ſalutis nobis in domo David pueri ſui, ſicut locutus eſt per os ſanctorum, qui à ſæculo ſunt prophetarum ejus. Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos: ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris, & memorari teſtamenti ſui ſancti, jurandum, quod juravit ad Abraham patrem noſtrum, datum nobis; ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati ſerviamus illi, in ſanctitate & juſtitia coram ipſo omnibus diebus noſtris. Et tu puer propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus, ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus, in remiſſionem peccatorum eorum, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitavit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis. Puer autem creſcebat, & confortabatur ſpiritu, & erat in deſertis uſque in diem oſtenſionis ſuæ ad Iſrael.

Dies Sancti Petri.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui per Filium tuum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Sanctum Petro Apoſtolo tuo multa cœleſtia dona contuliſti, & ſcires gregem tuum diligenter paſci præcepiſti; præſta quæſumus, ut omnes Epiſcopi & Paſtores ecclæ genter ſanctum verbum tuum prædicent, & ut populus eorum doctrinæ ſit obſequens, ut coronæternæ gloriæ conſequantur, Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. 12. 1.

EODEM tempore misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. Videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere & Petrum (erant autem dies Azymorum.) Quem cùm apprehendisset, misit in carcerem tradens quatuor quaternionibus militum ad custodiendum eum, volens post Pascha producere eum populo. Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cùm autem productus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duobus: & custódes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce Angelus Domini astetit, & lumen refulsit in habitaculo: percussóque latere Petri, excitavit eum dicens, Surge velociter, & ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem Angelus ad eum, præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic, & dicit illi, circunda tibi vestimentum tuum & sequere me: Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per Angelum; existimabat autem se visum videre. Transeuntes autem primam & secundam custodiam, venerunt ad portam ferream quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta est eis: & exeuntes processerunt vicum unum: & continuò discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus, dixit, Nunc scio verè quia Dominus misit Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Judæorum.

Evangelium. S. Matth. 16. 13.

VENIT Jesus in partes Cæsareæ Philippi: & interrogabat Discipulos suos, dicens, Quem me dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt, Alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Dicit illis Jesus, Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit, Tu es Christus Filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei, Beatus es Simon Bar-Jona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus; & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.

Sanctus Jacobus Apostolus.

Collecta.

MISERICORS Deus, concede ut sicut Sanctus Jacobus Apostolus tuus, parente & omnibus quæ habebat relictis, statim vocanti Filio tuo Jesu Christo obsequens fuit, & eum secutus est, ita nos relictis omnibus mundanis & carnalibus affectibus, semper

parati ſimus, ad exequenda mandata tua ſancta, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. 11. 27. & *pars Cap.* 12.

IN his diebus ſupervenerunt ab Jeroſolymis prophetæ Antiochiam. Et ſurgens unus ex eis nomine Agabus, ſignificabat per ſpiritum famem magnam futuram in univerſo orbe terrarum, quæ facta eſt ſub Claudio Cæſare. Diſcipuli autem prout quiſque habebat, propoſuerunt in miniſterium mittere habitantibus in Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad ſeniores per manus Barnabæ & Sauli. Eodem autem tempore miſit Herodes Rex manus, ut affligeret quoſdam de Eccleſia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio; videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere & Petrum.

Evangelium. S. Matth. 20. 10.

TUNC acceſſit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis ſuis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei, quid vis? Ait illi, dic ut ſedeant hi duo filii mei, unus ad dextram tuam & unus ad ſiniſtram in regno tuo. Reſpondens autem Jeſus dixit, Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſum? Dicunt ei poſſumus. Ait illis calicem quidem meum bibetis, ſedere autem ad dextram meam & ſiniſtram non eſt meum dare vobis: ſed quibus paratum eſt à Patre meo. Et audientes decem indignati ſunt de duobus fratribus. Jeſus autem vocavit eos ad ſe: & ait, Scitis quia Principes Gentium dominantur eorum: & qui majores ſunt poteſtatem exercent in eos: non ita erit inter vos. Sed quicunque voluerit inter vos major fieri, ſit veſter miniſter: & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus. Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam redemptionem pro multis.

Sanctus Bartholomæus Apoſtolus.

Collecta.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui dediſti Apoſtolo tuo Bartholomæo ut verè verbum tuo crederet, & illud annunciaret, da quæſumus Eccleſiæ tuæ verbum cui credidit, adamare; & quod etiam illud ipſum annunciare, & recipere per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. 5. 12.

PER manus Apoſtolorum fiebant ſigna, & prodigia multa in plebe (& erant unanimiter omnes in porticu Salomonis; Cæterorum autem nemo audebat ſe conjungere illis: ſed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum): Ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis & grabbatis: ut veniente Petro ſaltem umbra illius obumbraret quem-

quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Concurrebat autem & multitudo vicinarum civitatum Jerusalem afferentes ægros & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.

Evangelium. S. Luc. 22. 24.

FACTA est autem & contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis, Reges Gentium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo; & sedeatis super thronos judicantes duodecim tribus Israel.

Sanctus Matthæus Apostolus.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui per benedictum Filium tuum vocasti Matthæum, ut ex Publicano fieret Apostolus ac Evangelista; gratiam largire nobis quâ omnes avaras cupiditates, & opum inordinatum studium abjiciamus, & eundem Filium tuum Jesum Christum sequamur, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu sancto unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. 4. 1.

IDEO habentes hanc ministrationem juxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus, sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei; sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. Quod si etiam opertum est Evangelium nostrum: in iis qui pereunt est opertum, in quibus Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat eis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum: nos autem, servos vestros, per Jesum. Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Jesu.

Evangelium. S. Matth. 9. 9.

ET cùm transiret inde Jesus, vidit hominem sedentem in telonio Matthæum nomine. Et ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum: Et factum est, discumbente eo in domo, ecce, multi Publicani & peccatores venientes, discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus. Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus,

quare cum Publicanis & peccatoribus manducat magister vester? At Jesus audiens, ait, Non est opus valentibus medico, sed male habentibus: euntes autem discite quid est misericordiam volo, & non sacrificium; non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Sanctus Michael & omnes Angeli.

Collecta.

OÆterne Deus, qui miro ordine Angelorum hominúmque ministeria dispensas, concede propitius, ut quemadmodum Sancti Angeli tui tibi ministrant in cœlo, ita ad nutum tuum nos hic in terra versantes adjuvent atque tueantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Apocal. 12. 7.

FACTUM est prælium magnum in cœlo, Michael & Angeli ejus præliabantur cum draçone, & draco pugnabat & Angeli ejus, & non valuerunt; neque locus inventus est eorum amplius in cœlo. Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Diabolus & Satanas, qui seducit universum orbem: & projectus est in terram, & Angeli ejus cum illo missi sunt. Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem, nunc facta est salus & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus. Quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac [illegible] cte: & ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni & propter verbum testimonii sui, & non dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui habitatis in eis. Væ terræ & maris: quia descendit Diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet.

Evangelium. S. Matth. 18. 1.

IN illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes, Quis putas major est in regno cœlorum? Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum & dixit; Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno cœlorum: & qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscepit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris. Væ mundo à scandalis, necesse est enim ut veniant scandala: verumtamen væ homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum & projice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te; bonum tibi est unum oculum habentem in vitam intrare, quàm duos [illegible]

los habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis. Dico enim vobis, quia Angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei qui in cœlis est.

Sanctus Lucas Evangelista.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui vocasti Lucam medicum, cujus laus est in Evangelio, ut Evangelista fieret, & animarum quoque curam susciperet, præsta quæsumus, ut salubribus doctrinæ tuæ medicinis omnes animarum nostrarum morbi sanentur, per merita Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 2 Tim. 4. 5.

TU vigila in omnibus, labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple. Sobrius esto. Ego enim jam delibor: & tempus resolutionis meæ instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex: non solum autem mihi, sed & iis, qui diligunt adventum ejus. Festina ad me venire citò. Demas enim me reliquit, diligens hoc sæculum, & abiit Thessalonicam. Crescens in Galatiam. Titus in Dalmatiam. Lucas est mecum solus. Marcum assume, & adduc tecum: est enim mihi utilis in ministerio. Tychicum autem misi Ephesum. Penulam quam reliqui Troadæ apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem membranas. Alexander ærarius multa mala mihi ostendit, reddat illi Dominus secundum opera ejus: quem & tu devita; valde enim restitit verbis nostris.

Evangelium. S. Luc. 10. 1.

DESIGNAVIT Dominus & alios septuaginta duos: & misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem, & locum quo erat ipse venturus. Et dicebat illis, Messis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Ite, ecce, ego mitto vos sicut agnos inter lupos: nolite portare saccum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite, Pax huic domui: Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra; sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete edentes & bibentes, quæ apud illos sunt, dignus est enim operarius mercede suâ.

Sancti Simon & Judas Apostoli.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui Ecclesiam tuam super fundamentum Prophetarum & Apostolorum, in ipso summo Angulari lapide Jesu Christo, ædificasti;

concede nobis, ut per eorum doctrinam in unitate Spiritûs ita conjungamur, ut in sanctum Templum tibi gratum evadamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. S. Judas 1.1.

JUDAS Christi Jesu Servus, frater autem Jacobi: his qui sunt in Deo Patre dilectis, & Christo Jesu conservatis, & vocatis: misericordia vobis & pax & charitas adimpleatur. Charissimi, omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis: deprecans super certare semel traditæ sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc judicium) impii Domini nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem, & Dominum nostrum Jesum Christum negantes. Commonere autem vos volo scientes semel omnia, quod Jesus populum de terra Ægypti salvans, secundò eos qui non crediderunt perdidit. Angelos verò qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit. Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitimæ civitates simili modo exfornicatæ, & abeuntes post carnem alteram factæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes. Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant.

Evangelium. S. Joan. 15.17.

HÆC mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit: si de mundo fuissetis, mundus quod suum esset diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis, non est servus major Domino suo: si me persecuti sunt, & vos persequentur: si sermonem meum servaverunt, & vestrum servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nescium eum qui misit me. Si non venissem & locutus fuissem eis, peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit; & Patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum; sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est, quia odio me habuerunt gratis. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, spiritum veritatis qui à Patre procedit: ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis.

Dic

Dies omnium Sanctorum.

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, qui omnes electos tuos conjunxisti in una communione, & societate mystici corporis Domini nostri Jesu Christi, da ut omnes sanctos tuos in omnibus virtutibus ac operibus bonis imitemur, ut ad inenarrabilia illa gaudia quæ præparasti iis, qui te haud fictè diligunt perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Apocal. 7. 2.

ET vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ & mari, dicens, Nolite nocere terræ neque mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus suis. Et audivi numerum signatorum centum quadraginta quatuor millia signati ex omni tribu filiorum Israel.

Ex tribu Juda duodecim millia signati.

Ex tribu Ruben duodecim millia signati.

Ex tribu Gad duodecim millia signati.

Ex tribu Aser duodecim millia signati.

Ex tribu Nephthali duodecim millia signati.

Ex tribu Manasse duodecim millia signati.

Ex tribu Simeon duodecim millia signati.

Ex tribu Levi duodecim millia signati.

Ex tribu Issachar duodecim millia signati.

Ex tribu Zabulon duodecim millia signati.

Ex tribu Joseph duodecim millia signati.

Ex tribu Benjamin duodecim millia signati.

Post hæc vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thronum & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmæ in manibus eorum. Et clamabant voce magnâ dicentes, Salus Deo nostro qui sedet super thronum, & Agno. Et omnes Angeli stabant in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium, & ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum, dicentes, Amen: benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Matth. 5. 1.

VIDENS autem Jesus turbas, ascendit in montem: & cùm sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus. Et aperiens os suum docebat eos dicens; Beati pauperes spiritu; quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites; quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent; quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt, & sitiunt justitiam, quoniam

quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes; quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde; quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici; quoniam Filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam; quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati estis cùm malè dixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis. Sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos.

Ordo Administrandæ Cœnæ Domini, seu Sacræ Communionis.

¶ *Quotquot cupiant participes fieri sacræ Communionis, nomina sua pridie saltem sacrorum Ministro indicabunt.*

¶ *Si quis autem sit manifestè flagitiosus, aut proximum verbis saltem sive injuriâ affecerit, ita ut Ecclesia eo pacto sit offensa; de hoc certior factus Minister eum advocabit, & monebit ne illo modo audeat ad Mensam Domini accedere, usque dum veræ resipiscentiæ, & morum emendationis indicia manifesta præbuerit; ita ut Ecclesiæ quam prius offenderat, sit satisfactum, ut & iis quos affecerat injuria; aut saltem promittat id sibi propositum quam primum id commodè fieri poterit.*

¶ *Eundem agendi modum & ordinem tenebit Minister cum iis, inter quos intelliget vigere simultates & odia, nec sinet eos mensæ Domini communicare donec certior factus fuerit de eorum reconciliatione. Quod si pars altera alteri offensam acceptam animo remittere aut prorsus satisfacere parata sit, altera tractante & in odio & malo suo persistente, ita ut ad concordiam adduci nolit: Minister pœnitentem ad sacram Communionem admittet, impœnitentem pertinacem. Cum hac tamen lege, ut Minister qui quemque sacris arcuerit prout hactenus hoc aut præcedente hujus Rubricæ paragrapho, totum negotium cum Ordinario communicet intra dies quatuordecim ad summum. Ordinarius autem ipse videbit in eum qui sic offenderit juxta Canonem.*

¶ *Quo tempore Cœna Domini celebrabitur, mensa panno mundo lineo strata stabit in medio Templi, vel Chori, ubi Matutinæ & Vespertinæ Preces debent recitari. Presbyter autem stans ad Septentrionalem partem Mensæ, Orationem Dominicam cum Collecta sequente recitabit, populo in genua provoluto.*

PATER

PATER noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

Collecta.

OMNIPOTENS Deus, cui omne cor patet, omnes affectus cogniti sunt, & nullum secretum est absconditum; Purifica cogitationes cordium nostrorum per inspirationem Spiritus sancti, ut te ex animo amemus, & sanctum nomen tuum debitâ veneratione celebremus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter conversus ad populum, Decalogum integrum clarâ voce recitabit, Populus autem in genua adhuc provolutus post unum quodque mandatum, veniam petet à Deo pro illius violatione tempore præterito, & rogabit ut sibi gratia concedatur quâ illud servet in futurum, in hunc modum.*

Minister.

LOCUTUS est Deus hos sermones, & dixit, Ego sum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

II. NON facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim sum Dominus Deus tuus fortis, Zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens misericordiam in millia his qui diligunt me & custodiunt præcepta mea.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

III. NON assumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim habebit insontem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

IV. MEMENTO ut diem Sabbati sanctifices, sex diebus operaberis & facies omnia opera tua: septimo autem die Sabbatum Domini Dei tui est, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & mare & omnia quæ in eis sunt: & requievit in die septimo, idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & sanctificavit eum.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda

corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

V. HONORA patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VI. NON occides.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VII. NON mœchaberis.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VIII. NON furtum facies.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

IX. NON loquêris contra proximum tuum falsum testimonium.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

X. NON concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Populus.

DOMINE miserere nostri, & hæc omnia mandata tua co[rda] nostris, quæsumus, inscribe.

¶ *Hanc sequetur harum C[ollectam] alterutra pro Rege[...] vero ut ante à stante, &c.*

Oremus.

OMNIPOTENS Deus, [cu]jus regnum æternum, [mi]sericordia infinita, miserere [E]cclesiæ; Et cor electi famu[li] *Caroli* Regis ac Gubernatoris nostri ita dirige, ut ipse (a [cu]jus sit Minister) sapiat [ho]norem & gloriam tuam; [in] nos verò, & quotquot ei [a]sunt (debitè pensitantes [q]uæ sit illius authoritas) fideles [se]rviamus, illum honoremus, [e]i humiliter obediamus, in [te], propter te, juxta sacrum [ver]bum & mandatum tuum; per [Je]sum Christum Dominum nostrum, [qu]i tecum & cum Spiritu Sancto [vi]vit & regnat, semper unus Deus, [in] sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut.*

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, ex sacrô verbo [do]cemur corda regum in manu tua [es]se, eáque à te dirigi atque gubernari, prout divinæ tuæ sapientiæ [op]timè visum fuerit; supplices [ro]gamus ut cor famuli tui nostri [Re]gis Gubernatoris nostri, ita [in]clines atque dirigas ut omni cogitatione, verbo, ac opere, [te] semper quærat honorem ac gloriam tuam; & populum tuum cui [pr]æest demandatum custodire, [bo]nis, pace ac pietate florere [st]udeat. Hæc concede, ô Pater [mi]sericors, propter dilectum

um unum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Tum dicetur Collecta diei. Ac immediatè post Collectam, Presbyter legit Epistolam, dicens, Epistola [*seu,* portio Scripturæ assignata pro Epistola] scripta est capite —— Epist. —— versu —— *Finitâ autem Epistolâ, dicet,* Hic definit Epistola. *Tum legit Evangelium (stante universo populo) dicens,* Sanctum Evangelium scriptum est capite —— Evangelii —— versu —— *Finito autem Evangelio, cantabitur, aut recitabitur sequens Symbolum, stante adhuc universo populo ut anted.*

CREDO in unum Deum Patrem Omnipotentem, factorem cœli & terræ, atque visibilium omnium & invisibilium: Et in unum Dominum nostrum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, Lumen de Lumine: Deum verum de Deo vero; Genitum, non factum: Consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cœlis, Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Mariâ Virgine, & homo factus est, Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato. Passus & sepultus est, Et resurrexit tertiâ die secundum scripturas, Et ascendit in cœlum, Sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloriâ, judicare vivos & mortuos: Cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum sanctum, Dominum & vivificantem, Qui ex Patre Filióque procedit, Qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, Qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, Et expecto resurrectionem mortuorum, Et vitam venturi sæculi. *Amen.*

¶ *Tum Minister populo renunciabit si qui sunt dies Festi, aut jejunii per sequentem hebdomadam observandi. Tum etiam si dabitur occasio, futura Communio prænunciabitur; & Matrimoniorum futurorum solemnitas; Breviatim etiam Citationes, & Excommunicationes legentur. Nec quicquam promulgabitur aut publicabitur, in Ecclesia, quo tempore Sacra Peraguntur, præterquam ab ipso Ministro. Nec quicquam ab ipso nisi quod Regulis hujus Libri continetur, aut à Regia Majestate imperatum, aut à loci Ordinario præscriptum fuerit.*

¶ *Tum sequetur Concio, seu aliqua Homiliarum jam editarum, aut in posterum publicâ authoritate edendarum.*

¶ *Tum Presbyter ad Mensam Domini revertetur, & Offertorium incipiet, unâ aut alterâ, aut etiam pluribus harum sententiarum recitatis, prout ipsi convenientius videbitur.*

SIC

SIC luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est. S. *Matth.* 5.16.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra; ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo; ubi neque ærugo neque tinea demolitur; & ubi fures non effodiunt nec furantur. S. *Matth.* 6.19,20.

Omnia ergo quæcunque vultis, ut faciant vobis homines: ita & vos facite illis. Hæc est enim lex & prophetæ. S. *Matth.* 7.12.

Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis est; ipse intrabit in regnum cœlorum. S. *Matth.* 7.21.

Stans autem Zachæus dixit ad Dominum, Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus; & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. S. *Luc.* 19.8.

Quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantavit vineam; & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem; & de lacte gregis non manducat? 1 *Cor.* 9.7.

Si nos vobis spiritualia seminavimus; magnum est si nos carnalia vestra metamus? 1 *Cor.* 9.11.

Nescitis quoniam qui in sacrario operantur; quæ de sacrario sunt edunt: & qui altario deserviunt, cum altario participant? Ita & Dominus ordinavit iis qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere. 1 *Cor.* 9.13,14.

Hoc autem dico, qui parc[e] minat, parcè & metet; & q[ui] minat in benedictionibus, [de]nedictionibus & metet. U[nus]quisque prout destinavit in co[r]non ex tristitia aut ex neces[si]Hilarem enim datorem [di]Deus. 2 *Cor.* 9.6,7.

Communicet autem is q[ui] thechizatur verbo, ei qui [se] thechizat, in omnibus bonis. [No]lite errare, Deus non irri[de]Quæ enim seminaverit ho[mo] hæc & metet. *Gal.* 6.6,7.

Ergo dum tempus habe[mus] operemur bonum ad omnes, [ma]mè autem ad domesticos [fi]*Gal.* 6.10.

Est autem quæstus magn[us] tas cum sufficientia. Nihil [in]intulimus in hunc mundum; [ut] dubium quod nec auferre [ali] possumus. 1 *Tim.* 6.6,7.

Divitibus hujus sæculi pra[e]non sublime sapere, neque [in] rare in incerto divitiarum, [sed] Deo vivo (qui præstat nobis [om]nia abundè ad fruendum;) [bo]agere, divites fieri in bonis [op]ribus, facile tribuere, com[mu]nicare, thezaurizare sibi fundam[en]tum bonum in futurum, ut [ap]prehendant bonam vitam. 1 [Ti]6.17,18,19.

Non enim injustus Deus, [ut] obliviscatur operis vestri & [di]ctionis quam ostenditis in nom[i]ipsius, qui ministrastis sanctis [et] ministrastis. *Heb.* 6.10.

Beneficentiæ autem & comm[u]nionis nolite oblivisci. Tal[ibus] enim hostiis promeretur D[eus] *Heb.* 13.16.

Qui habuerit substantiam h[uj]mundi, & viderit fratrem [su]pe[ri]

ceſſe habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo; quomodo charitas Dei manet in eo. 1. S. *Joan.* 3. 17. Ex ſubſtantiâ tuâ fac eleemoſynam, & noli avertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet ut nec à te avertatur facies Domini. *Tob.* 4. 7.

Quomodo potueris ita eſto miſericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: ſi exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri ſtude. Præmium enim bonum tibi theſaurizas in die neceſſitatis. *Tob.* 4. 8, 9.

Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis & viciſſitudinem ſuam reddit ei. *Prov.* 19. 17.

Beatus vir qui intelligit ſuper egenum & pauperem; in die malâ liberabit eum Dominus. *Pſal.* 40. 1.

¶ *Dum iſta recitantur, Diaconi, Æditui, aliive ad hoc idonei, quibus illud muneris demandatum eſt, Eleemoſynam in pauperum uſus erogatam colligent, ut & alias populi oblationes in pios uſus, in Amulâ ſeu lance idoneâ à Parochianis in hunc uſum comparatâ, eamque ad Presbyterum reverenter afferent, ab illo autem, geſtu modeſto ac humili ſuper ſacrâ Menſâ collocabitur.*

¶ *Quoties verò ſacra Communio celebrabitur, tum Presbyter tantum Panis & Vini ſuper Menſa reponet quantum ſufficere videbitur. Quibus peractis dicat Presbyter.*

Oremus pro univerſo ſtatu Eccleſiæ Chriſti hîc in terrâ militantis.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui per ſanctum Apoſtolum tuum nos docuiſti orare, obſecrare, deprecari, & gratias agere pro omnibus hominibus, te rogamus ſupplices ut clementer (* *eleemoſynas atque oblationes noſtras accipias ac*) has noſtras orationes quas divinæ majeſtati tuæ offerimus, exaudias, ſupplicantes, ut ſpiritum veritatis, unitatis ac concordiæ univerſæ Eccleſiæ tuæ inſpires. Concede etiam ut quotquot ſanctum nomen tuum confitentur, ii omnes in ſancti verbi tui veritate conſentiant, vivantque inter ſe in charitate concordes. Inſuper te rogamus ſupplices ut omnes Reges, Principes ac Dynaſtas, Chriſtum profitentes, ſerves ac tuearis, imprimis autem famulum tuum *Carolum* Regem noſtrum, ut ſub eo piè & tranquillè vivamus. Da etiam Conſiliariis ipſius univerſis, ſingulíſque Magiſtratu aliquo ſub ipſo fungentibus, ut rectè ac ſine perſonarum acceptione jus dicant, nequitiam & vitia coercendo, & veram Dei religionem, & virtutem tuendo & propagando. Eam autem gratiam Epiſcopis ac Miniſtris omnibus largire, quâ cùm moribus tum doctrinâ, verbum tuum vivum patefaciant ac promoveant, illuſtrent & rectè ritéque Sacramenta adminiſtrent. Et populo tuo univerſo,

* Si eleemoſynæ oblationeſve nullæ fiant, tum iſta (*eleemoſynas atque oblationes noſtras accipias ac*) quæ parentheſi includuntur, omittenda erunt.

verso, huic autem Coetui præsertim, concede ut animo miti ac debitâ reverentiâ sanctum verbum tuum audiant ac excipiant, tibi verè servientes in sanctitate & justitia, omnibus diebus vitæ suæ. Maxima insuper cum animi demissione te rogamus Domine, pro benignitate tuâ ut eos omnes consoleris & adjuves, qui in angustiis, doloribus, inopia, morbo, aliisque rebus adversis premuntur. Atque sancto nomini tuo benedicimus pro omnibus famulis tuis, qui in fide ac timore tuo ex hac vita migrarunt, suppliciter te rogantes ut gratia nobis concedatur qua eorum exempla bona sequuti una cum illis regni tui cœlestis fiamus participes. Hæc nobis concede, Pater, propter Jesum Christum Mediatorem & Advocatum nostrum unicum. *Amen.*

¶ *Quum Minister futuram Communionem sacram prænunciat, (quam semper prænunciabit Dominicâ aut Festo die aliquo immediatè præcedente) finita Concione, aut Homiliâ sequentem exhortationem præleget.*

CHARISSIMI ac dilectissimi, die —— proximè sequenti mihi propositum est, favente Deo, quotquot fuerint eâ quâ decet pietate ac devotione affecti, iis omnibus ac singulis administrare maximè salutare illud Sacramentum corporis ac sanguinis Christi; ab iis participandum in memoriam meritoriæ illius crucis ac passionis, quâ solâ peccatorum nostrorum remissionem impetramus, & ad regni cœlorum consortium pervenimus. Nos est itaque submissè atque ex mo gratias agere, omnipo Deo Patri nostro cœlesti, qu dit Filium suum Servatorem strum Jesum Christum, non tùm ut pro nobis moreretur, rùm etiam ut esset nobis sp lis cibus & sustentatio in illo Sacramento. Quod q cùm adeò divinum ac salu digne illud participantibus, verò periculosum indigne sumere audentibus, mem vos hortari ut interea tem dignitatem illius sancti perpendatis, magnúmque quod indignæ illius partici ni imminet periculum; ut am quisque conscientiam tis atque examinetis, id perfunctoriè, uti solent hy tæ; sed ita ut sancti mund tam cœlestes epulas ac induti veste illâ nuptiali, requirit Deus in sacris Scr & admittamini tanquam dig sacram illam Mensam partic

Ad hæc via atque ratio est, ut vitam ac conversat vestram explorare velitis ad mam mandatorum Dei; ubicunque animadvertetis a peccatum esse voluntate, ver aut facto, ibi gemere ac lam ri ob peccata vestra, confu Omnipotenti Deo cum firmo stantisque vitæ emendandæ p sito. Quod si peccata ve ejusmodi vobis esse videantu non tantùm Deum, verùm c proximos vestros offenderint, eorum gratiam vobis conci parati ad restituendum & sa ciendum quantum quidem in

feri, pro contumeliis ac injuriis quibuscunque alteri a vobis illatis. Parati etiam ad condonandum iis qui in vos peccaverint, prout peccata vestra vobis a Deo condonari in votis est. Secus enim, sacræ Communionis participando, hoc unum præstat quod reatum vestrum augebit. Quapropter si quis vestrum sit blasphemus adversus Deum, aut verbi illius hostis ac calumniator; si quis sit adulter, aut malitia, aut invidia laboret, aut in alio quoquoque magno scelere versetur, sedulo a peccatis vestris, fratres nolite ad sacram illam mensam accedere, ne post participatum sanctum illud Sacramentum, diabolus in vos introeat, quemadmodum in Judam ingressus est, & vos repleat omni iniquitate, & vos perducat in exitium tum corporis tum animæ.

Quandoquidem vero nemmem par est ad hanc sacram Communionem accedere, absque sancta fiducia in Dei misericordiam, ac pacata conscientia; si quis verum conscientiæ suæ tranquillitatem comparare supradictis rationibus non valeat, sed ampliore consolatione aut consilio sibi opus esse putet, ad me accedat aut alium prudentem ac doctum verbi Dei Ministrum adeat; & id quo gravatur illi exponat, ut verbi Dei ministerio absolutionis beneficium consequatur, ut & spirituale consilium & admonitionem, ut conscientiæ æstus sedandos, & omnia ac scrupulos omnes eximendos.

Jam animadvertat quod populus negligens ad sacram Communionem accedere, loco præcedenti hac utetur exhortatione.

CHARISSIMI ac dilectissimi fratres, — considite, caveritis Deo, Cœnam Domini celebrare. Ad quam ego vos quosquot adestis, omnes voco nomine Dei, vosque obsecro propter Dominum Jesum Christum ne ad illam accedere recusetis, tam amanter, tamque a Deo ipso vocati atque invitati. Nostis quam graviter, quamque illiquo animo ferri solet, si quis tantum convivium apparaverit, & mensa omni genere cibariorum jam instructa, adeo ut nihil desit nisi ut convivæ accumbant, vocatis tam ingrato animo fuit, ut se mere nullaque de causa accedere dedignentur. Quis vestrum si secum ita ageretur, non commoveretur? Quis non ingentem sibi injuriam putaret? Quamobrem charissimi & in Christo prædilecti, cavete ne subducentes vos a sancta hac cœna Dei in vos provocetis. Facile dici potest absque quovis homine Cœnam Domini accipere nolo; quoniam nimis sum mundanis negotiis impeditus. Verum ejusmodi excusationes non tam facile a Deo admittuntur aut probantur coram Deo. Si quis dicat sum gravium peccatorum reus, ideóque metuo accedere, cur ergo non resipiscitis, & malos mores emendatis? Deo vocanti nonne pudet respondere, vos nolle accedere? Quum redeundum est ad Deum, tum cunctamini, vos nondum esse paratos?

verso, huic autem Cœtui præsertim, concede ut animo miti ac debitâ reverentiâ sanctum verbum tuum audiant ac excipiant, tibi verè servientes in sanctitate & justitia, omnibus diebus vitæ suæ. Maxima insuper cum animi demissione te rogamus Domine, pro benignitate tuâ ut eos omnes consoleris & adjuves, qui in angustiis, doloribus, inopia, morbo, aliisque rebus adversis premuntur. Atque sancto nomini tuo benedicimus pro omnibus famulis tuis, qui in fide ac timore tuo ex hac vita migrarunt, suppliciter te rogantes ut gratia nobis concedatur qua eorum exempla bona sequuti unà cum illis regni tui cœlestis fiamus participes. Hæc nobis concede, Pater, propter Jesum Christum Mediatorem & Advocatum nostrum unicum. *Amen.*

¶ *Quum Minister futuram Communionem sacram prænunciat, (quam semper prænunciabit Dominicâ aut Festo die aliquo immediatè præcedente) finita Concione, aut Homiliâ sequentem exhortationem præleget.*

CHARISSIMI ac dilectissimi, die —— proximè sequenti mihi propositum est, favente Deo, quotquot fuerint eâ quâ decet pietate ac devotione affecti, iis omnibus ac singulis administrare maximè salutare illud Sacramentum corporis ac sanguinis Christi; ab iis participandum in memoriam meritoriæ illius crucis ac passionis, quâ solâ peccatorum nostrorum remissionem impetramus, & ad regni cœlorum consortium pervenimus. Nos[illegible] est itaque submissè atque ex[illegible]mo gratias agere, omnipo[illegible] Deo Patri nostro cœlesti, qu[illegible]dit Filium suum Servatorem [illegible]strum Jesum Christum, non [illegible]tùm ut pro nobis moreretur, [illegible]rùm etiam ut esset nobis spi[illegible]lis cibus & sustentatio in [illegible] illo Sacramento. Quod qu[illegible]cùm adeò divinum ac salut[illegible] dignè illud participantibus, [illegible] verò periculosum indignè [illegible] sumere audentibus, mean[illegible] vos hortari ut interea tem[illegible] dignitatem illius sancti m[illegible] perpendatis, magnúmque [illegible] quod indignæ illius partici[illegible]ni imminet periculum; ut [illegible]am quisque conscientiam e[illegible]tis atque examinetis, idque [illegible] perfunctoriè, uti solent hy[illegible]tæ; sed ita ut sancti mundo[illegible]tam cœlestes epulas ac[illegible] induti veste illâ nuptiali, [illegible] requirit Deus in sacris Scrip[illegible] & admittamini tanquam dig[illegible] sacram illam Mensam partic[illegible]

Ad hæc via atque ratio [illegible] est, ut vitam ac conversat[illegible] vestram explorare velitis ad [illegible]mam mandatorum Dei; [illegible] ubicunque animadvertetis à [illegible] peccatum esse voluntate, ver[illegible] aut facto, ibi gemere ac lam[illegible]ri ob peccata vestra, confite[illegible] Omnipotenti Deo cum firmo [illegible]stantique vitæ emendandæ p[illegible]sito. Quod si peccata ve[illegible] ejusmodi vobis esse videantur, non tantùm Deum, verùm e[illegible] proximos vestros offenderint, [illegible] eorum gratiam vobis conciliab[illegible] parati ad restituendum & sat[illegible]ciendum quantum quidem in v[illegible]

krit, pro contumeliis ac injuriis quibuscunque alteri à vobis illatis. Parati etiam ad condonandum iis qui in vos peccaverint, prout peccata vestra vobis à Deo condonari in votis est. Secus enim, sactæ Communionis participatio, hoc unum præstat quod reatum vestrum augebit. Quapropter si quis vestrum sit blasphemus adversus Deum, aut verbi illius hostis ac calumniator; si quis sit adulter, aut malitia, aut invidia laboret, aut in alio quocunque magno scelere versetur, resipiscite à peccatis vestris; sin minus nolite ad sacram illam mensam accedere, ne post participatum sanctum illud Sacramentum, Diabolus in vos ingrediatur, quemadmodum in Judam ingressus est, & vos repleat omni iniquitate, & vos perducat in exitium tum corporis tum animæ.

Quandoquidem vero nemmem par est ad hanc sacram Communionem accedere, absque sancta fiducia in Dei misericordiam, ac peccati conscientia; si quis vestrum conscientiæ suæ tranquillitatem comparare supradictis rationibus non valeat, sed ampliore consolatione aut consilio sibi opus esse putet, ad me accedat aut alium prudentem ac doctum verbi Dei Ministrum adeat; & id quo gravatur illi exponat, ut verbi Dei ministerio absolutionis beneficium consequatur, ut & spirituale consilium & admonitionem, ad conscientiæ æstus sedandos, & dubia ac scrupulos omnes eximendos.

Jam si animadvertat quod Populus negligat ad sacram Communionem accedere, loco præcedenti, hac utetur exhortatione.

CHARISSIMI ac dilectissimi fratres, — constituti, favente Deo, Cœnam Domini celebrare: ad quam ego vos quisquot adestis, omnes voco nomine Dei, vosque obsecro propter Dominum Jesum Christum ne ab illam accedere recusetis, tam amanter sellicet à Deo ipso vocati atque invitati. Nostis quam graviter quamque isthuc animo ferri solet, si quis lautum convivium apparaverit, & mensa omni genere edulium jam instructa, adeo ut nihil desit nisi ut convivæ accumbant; vocati tam ingrato animo sint, ut temere nullaque de causa accedere dedignentur. Quis vestrum si secum ita ageretur, non commoveretur? Quis non ingentem sibi fieri injuriam putaret? Quamobrem charissimi & in Christo prædilecti, cavete ne subducentes vos à sancta hac cœna Dei ni vos provocetis. Facile dici potest ab quovis homine Cœnam Domini accipere nolo; quoniam alias sum mundanis negotiis impeditus. Verum ejusmodi excusationes non tam facile à Deo admittuntur aut probantur coram Deo. Si quis dicat sum gravium peccatorum reus, ideóque metuo accedere, cur ergo non resipiscitis, & malos mores emendatis? Deo vocanti nonne pudet respondere, vos nolle accedere? Quum redeundum est ad Deum, num causamini, vos nondum esse paratos?

Hoc apud vos diligenter reputate, quam parum valebunt apud Deum ejusmodi fictæ ac simulatæ causationes. Qui convivium respuerant, juxta quod habetur in Evangelio quia villam emerant, aut juga boum experiri vellent, aut matrimonium contraxerant, non excusati, sed indigni habiti sunt cœlesti convivio. Ego quidem præsto adero ac pro officio meo, invito vos Dei nomine, voco vos propter Christum; vos exhortor, quantum salus vestra vobis curæ est, ut sitis hujus sacræ Communionis participes. Et quemadmodum Filius Dei animam in cruce pro salute vestra morte profundere dignatus est: ita hoc officii vobis incumbit ut sacræ cœnæ sitis convivæ in recordationem sacrificii mortis illius, prout ipse præcepit. Quod quidem si a vobis neglectum fuerit, apud vos reputate, quantam Deo faciatis injuriam, & quantum inde vobis immineat periculum, quandoquidem scientes volentes à mensâ Domini abstinetis, secessum facientes a tratribus vestris, qui accedunt ut pascantur epulis cibi illius admodum cœlestis. Hæc si attente perpenderitis, ad meliorem mentem Deo dante reversuri estis. Quam ut consequamini Omnipotentem Deum Patrem nostrum cœlestem indesinenter rogabimus.

¶ *Quum celebrabitur sacra Communio, communicantibus in locis idoneis ad sacrum sacramentum commodè accipiendum dispositis, Presbyter hanc exhortationem recitabit.*

CHARISSIMI ac dilectissimi in Domino, quibus propositum est accedere ad sanctam Communionem corporis ac sanguinis Christi Servatoris nostri, oportet ut attendatis quomodo Sanctus Paulus omnes homines exhortatur, ut se ipsos probent diligenter; priusquam audeant panem illum comedere ac calicem illum bibere. Nam sicuti magnum inde redundat in nos beneficium, si fide vivâ sancti illius Sacramenti fiamus participes (tum enim spiritualiter carnem Christi comedimus, & illius sanguinem bibimus, tum in Christo habitamus, & Christus in nobis; unum sumus cum Christo, & Christus nobiscum); ita nobis imminet ingens periculum, si indigne illud accipiamus. Tum enim rei efficimur corporis & sanguinis Christi Servatoris nostri, edimus & bibimus judicium nostrum, non discernentes corpus Domini; irritamus Dei adversus nos accendimus, illum provocamus ad nos plectendos morbis ac mortis generibus variis. Quapropter fratres vos ipsos judicate, ne à Domino puniamini; præteritorum peccatorum vos serio pœniteat; vivâ & solidâ fide Christum Servatorem nostrum amplectimini. Vitam emendate, & omnes homines animo diligite; sic enim sanctorum mysteriorum fiatis participes. Verùm ante omnia vos oportet demisse atque ex animo gratias agere Deo, Patri, Filio, & Spiritui sancto, ob redemptionem mundi per mortem ac passionem

Christi Servatoris nostri, veri Dei simul & veri hominis, qui seipsum humiliavit usque ad mortem, mortem autem Crucis, pro nobis miseris peccatoribus cum habitaret sus in tenebris & umbrâ mortis, ut nos faceret Filios Dei, & ad vitam æternam eveheret. Ut autem perpetuâ memoriâ recoleremus immensam charitatem Domini nostri & Servatoris unici Jesu Christi eo pacto pro nobis morientis; ut & innumera beneficia quæ sanguinis sui pretiosâ effusione nobis impetravit, sacrosancta mysteria amoris sui veluti pignora, ad perpetuam mortis suæ recordationem, instituit ac ordinavit, ad magnam atque æternam consolationem nostram. Ipsi itaque unà cum Patre & Spiritu sancto indesinenter (prout tenemur maxime) gratias agamus, sanctissimæ illius voluntati prorsus nos subjicientes, & operam dantes ut ei serviamus in sanctitate, & justitiâ omnibus diebus vitæ nostræ. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter ad accipiendam sacram Communionem accedentibus dicet.*

VOS quos verè & serio peccatorum vestrorum poenitet, quique proximos verâ charitate complectimini, & vitam novam instituere decrevistis, mandatis Dei obsequendo, & in viis ejus sanctis posthac ambulando: cum fide accedite, & hoc sanctum Sacramentum accipite in solatium vestrum: atque omnipotenti Deo magna cum animi demissione confitemini, in genua modestè provolvimini.

¶ *Tum hæc generalis Confessio eorum omnium nomine, quibus propositum est sacram Communionem accipere, fiet ab aliquo Ministrorum, ipso & Populo universo in genua humiliter provolutis, ac dicentibus.*

OMNIPOTENS Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi rerum omnium conditor, hominum omnium judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & scelera nostra, quæ subinde flagitiosè admodùm commisimus, cogitatione, verbo, & opere, contra divinam tuam majestatem, iram atque indignationem tuam adversus nos justissimè provocantes. Seriò nos pœnitet; & ex animo dolemus ob ejusmodi delicta nostra; Eorum recordatio nobis acerba est, onus intolerabile. Miserere nostri, miserere nostri, Pater summe misericors. Propter filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, præteritorum omnium veniam concede; da etiam ut in posterum semper tibi serviamus & placeamus in novitate vitæ, ad Nominis tui honorem & gloriam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter (aut Episcopus si adsit) eriget se, & conversus ad Populum hanc absolutionem pronunciabit.*

OMNIPOTENS Deus Pater noster cœlestis, qui ex summa misericordia peccatorum remissionem promisit iis omnibus qui

qui serió atque ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum se convertunt, vestrâ misereatur, peccata vestra vobis omnia condonet, ab iisque vos liberet; vos confirmet & roboret in omni bono, vósque perducat ad vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet.*

Audite suavissima verba Christi Servatoris nostri ad consolandum eos omnes qui ad ipsum revera convertuntur.

VENITE ad me omnes qui laboratis atque onerati estis, & ego reficiam vos. S. *Matth.* 11.28.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in eum; non pereat sed habeat vitam æternam. S. *Joan.* 3.16.

Audite etiam quid dicat Sanctus Paulus.

Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere. 1 *Tim.* 1.15.

Audite etiam quid dicat sanctus Joannes.

Si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris. 1 S. *Joan.* 2.1.

¶ *Post quæ perget Presbyter dicens,*

Sursum corda.

Responsio.

Elevamus ad Dominum.

Presbyter.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Responsio.

Dignum & justum est.

¶ *Tum Presbyter ad mensam Domini conversus dicet.*

VERE dignum & justum est, & indispensabili officio nemur tibi semper & ubique gratias * Hæc vel agere, Domine, (*Sancte Pa-* * Sancte Pater, *ter*) in fel Omnipotens, æ- Trinitatis terne Deus. mittentur.

¶ *Hîc sequetur Præfatio solemnis peculiaris, si qua sit exp assignata, alioqui statim jungetur.*

IDEO cum Angelis & Arch gelis, cumque omni milit cœlestis exercitûs, gloriosum nom tuum laudamus & magnificam te sine fine celebrantes ac dicen Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dom nus Deus Sabbaoth. Pleni sunt c li ac terra gloriâ tuâ, Osanna in excelsis Deus. *Amen.*

¶ *Præfationes Propriæ.*

¶ *Natali die Christi, & septem bus sequentibus.*

QUIA dedisti nobis unig Filium tuum Jesum Ch stum, ut pro nobis quasi hoc tem pore nasceretur, qui per operati nem Spiritûs sancti factus est v homo ex substantiâ Mariæ Virg Matris suæ, idque sine labe pe cati, ut nos ab omni pecc

mun

mundaret. Ideò cum Angelis, &c.

¶ *Die Paschatis, & septem diebus sequentibus.*

IMPRIMIS autem te laudare tenemur propter gloriosum Resurrectionem Filii tui Jesu Christi Domini nostri, ipse enim verus est Paschalis Agnus pro nobis oblatus qui abstulit peccatum mundi; qui morte suâ mortem destruxit, & suâ Resurrectione vitam æternam nobis restituit. Ideò, &c.

¶ *Die Ascensionis, & septem diebus sequentibus.*

PER Jesum Christum Dominum nostrum Filium tuum prædilectum, qui post glorioſissimam suam Resurrectionem manifesto apparuit omnibus Apostolis suis, ipsisque spectantibus in cœlos ascendit ut locum nobis præpararet, adeò ut ubi ipse est, eò nos etiam ascendamus, & cum ipso regnemus in gloria. Ideò, &c.

¶ *Die Pentecostes, & sex diebus sequentibus.*

PER Jesum Christum Dominum nostrum juxta cujus certissimam promissionem, Spiritus sanctus hoc quasi tempore, cum subito & ingenti sonitu de cœlo descendit, tanquam flatus vehemens ad instar linguarum ignearum residens super Apostolos, ut eos doceret & deduceret in omnem veritatem, impertitô ipsis variarum linguarum donô concessâque fiducia & fervenți zelô ad Evangelium constanter prædicandum omnibus gentibus. Quibus eductisumus è tenebris & errore ad puram lucem, & veram tui adeóque Jesu Christi Filii tui cognitionem. Ideò cum Angelis, &c.

¶ *In Festo Trinitatis tantùm.*

QUI unus es Deus, unus Dominus; non una tantum Persona, sed tres personæ in una substantia. Quod enim de gloriâ Patris, illud idem de Filio & de Spiritu sancto credimus, absque ulla differentia aut inæqualitate. Ideò, &c.

¶ *Post unamquamque ex his Præfationibus, immediatè tam abitur aut recitabitur.*

IDEO cum Angelis, & Archangelis, cumque omni militia cœlestis exercitus, gloriosum nomen tuum laudamus, & magnificamus, te sine fine celebrantes ac dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, pleni sunt cœli & terra gloriâ tuâ. Osanna tibi in excelsis Deus. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter in genua provolutus ad Mensam Domini, hanc sequentem Orationem dicit eorum omnium nomine qui sunt communicaturi.*

NON ideò ad hanc mensam tuam audemus accedere, Domine misericors, quod in nostra justitia confidamus, sed in multitudine ac magnitudine miserationum tuarum. Non sumus

digni qui micas colligamus sub mensa tua. Tu verò idem es Dominus cujus proprium est semper misereri, nobis igitur concede Domine misericors, carnem Filii tui dilectissimi Jesu Christi, sic edere sicque sanguinem illius bibere ut corpora nostra peccatis inquinata munda fiant, & per illius corpus animæ nostræ abluantur in pretioso ipsius sanguine, útque perpetuò in ipso habitemus, & ipse in nobis. *Amen.*

¶ *Quum Presbyter stans ante Mensam Dominicam, Panem & Vinum ita disposuerit ut expeditius ac decentius possit panem frangere coram Populo, & Calicem ita manibus sumere dicet orationem consecrationis prout sequitur.*

OMNIPOTENS Deus, Pater noster cœlestis, qui ex immensa tua misericordia Jesum Christum Filium tuum unicum dedisti, ut mortem crucis subiret pro redemptione nostra, qui ibi (unicâ sui ipsius oblatione semel factâ) plenum, perfectum, & sufficiens sacrificium obtulit, oblationem & satisfactionem pro peccatis totius mundi, & instituit præcepitque nobis in sancto Evangelio suo perpetuam memoriam pretiosæ suæ mortis celebrare, usque dum redeat. Exaudi nos quæsumus supplices, Pater misericors, ac concede ut nos sumentes has creaturas panis & vini, juxta sanctam institutionem Filii tui Servatoris nostri Jesu Christi, in memoriam mortis ac passionis illius, participes fiamus beatissimi illius corporis ac sanguinis, qui eâ nocte quâ tradebatur (a) panem; & cùm gratias egisset, illum (b) fregit, ac dedit discipulis suis, dicens, Accipite, comedite, (c) hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem. Similiter postquam cœnatum est (d) accepit Calicem, & postquam gratias egisset, dedit illis dicens, Bibite ex hoc omnes (e) hic est enim sanguis meus Novi Testamenti, qui pro vobis & pro multis effunditur remissionem peccatorum. Hoc facite quotiescumque biberitis meam commemorationem.

(a) *Hic Presbyter accipiat panem in manus.*

(b) *Hic aliquantulum frangat panem.*

(c) *Hic modicum porrecta manu quicquid panis ibi fuerit.*

(d) *Hic calicem manu prehendat.*

(e) *Et hic omnia (si plures calices sunt in usu) in quibus est vinum consecrandum, tanget parumper manu.*

¶ *Tunc Minister primus sacram communionem sumet ipse sub utraque specie, tum porriget Episcopis, Presbyteris & Diaconis, eodem modo, si qui adfuerint, postea verò etiam plebi in manus ordine, singulis humiliter in genua provolutis. Unicuique autem panem porriget dicet,*

CORPUS Domini nostri Jesu Christi, quod pro te traditum est, Corpus & animam tuam servet in vitam æternam. Accipe & comedè hoc in memoriam

quod Christus mortuus est pro te, fide illo vescitor, in corde tuo, cum gratiarum actione.

¶ *Minister Calicem porrigens unicuique, dicet,*

SANGUIS Domini nostri Jesu Christi, qui pro te effusus est, Corpus & animam tuam servet in vitam æternam. Bibe hoc in meam memoriam quod sanguis Christi pro te effusus est & gratias age.

¶ *Si quantum panis aut vini consecratum fuerat, id totum absumptum est priusquam omnes communicaverint; Presbyter maiorem copiam consecrabit juxta prius præscriptam formulam: incipiens à verbis* (Servator noster Christus eâdem nocte quâ, &c.) *ad benedicendum Pani, & ab his* (similiter postquam Cœnatum) *ad benedicendum Calici.*

¶ *Postquam omnes communicaverint, Minister redibit ad Mensam Domini, & reverenter super eâ reponet quicquid superfuerit ex consecratis Elementis, illud cooperiens mundo linteo.*

¶ *Tum Presbyter recitabit Orationem Dominicam, Populo unamquamque Petitionem, post ipsum audiente.*

PATER noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Postea dicetur ut habetur in sequentibus.*

O DOMINE ac Pater cœlestis, nos humiles famuli, rogamus supplices paternam tuam bonitatem, ut hoc laudis & gratiarum actionis sacrificium clementer accipias, humillimè supplicantes ut propter merita & mortem Filii tui Jesu Christi, & per fidem in illius sanguinem concedas, ut nos cum universa Ecclesia peccatorum nostrorum remissionem, cæteraque omnia beneficia passionis illius consequamur. Hîc autem offerimus ac præsentamus tibi, ô Domine, nos ipsos, animas nostras & corpora, tibi hostiam rationalem sanctam & vivam, subtus esse rogantes ut quotquot participes sumus hujus sanctæ Communionis, tuâ gratiâ & cœlesti benedictione repleamur. Et quamquam indigni sumus ob multiplicia peccata nostra, qui tibi ullum sacrificium offeramus, attamen te rogamus supplices, ut acceptum habeas hoc debitum obsequium ac hunc cultum nostrum, non intuendo merita nostra, sed condonando delicta, per Jesum Christum Dominum nostrum, per quem & cum quo, in unitate Spiritus sancti, tibi sit Pater Omnipotens, omnis honor & gloria, in sæcula sæculorum. *Amen.*

aut hoc.

OMNIPOTENS & æterne Deus, ex animo tibi gratias agimus quòd nos, qui hæc sancta mysteria ritè percepimus, pascere dignatus es spirituali cibo pretiosissimi corporis & sanguinis Filii tui Servatoris nostri Jesu Christi, nobisque gratiam ac favorem tuum erga nos eo pacto confirmas, quòquenam sumus genuina membra Filii tui mystico corpori insita, quod est beata congregatio omnium fidelium & Ecclesia. Et quod speramus, eriam ut hæredes regni tui sempiterni, per meritum pretiosissimæ mortis ac passionis Filii tui dilectissimi. Summa autem cum animi demissione rogamus, ô Pater cœlestis, ut nobis gratia tua semper in ipsis, ut in sancta tua Communione perseveremus, & in omnibus in bonis operibus quæ tu præparasti ut in iis ambulemus, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui una tecum & cum Spiritu sancto sit omnis honor & gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

℣. *Deinde dicitur aut canitur:*

GLORIA in excelsis Deo, & in terra pax, bona voluntas hominibus. Te laudamus, tibi benedicimus, te adoramus, te glorificamus, tibi gratias agimus propter magnam gloriam tuam, Domine Deus Rex cœli, Deus Pater omnipotens.

Domine Fili unigenite Jesu Christe, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris qui tollis peccata mundi, miserere nostri. Qui tollis peccata mundi, miserere nostri. Qui tollis peccata mundi, suscipe orationem nostram. Qui sedes ad dexteram Dei Patris, miserere nostri.

Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus ô Christe cum Spiritu sancto, altissimus in gloria Dei Patris. *Amen.*

℣. *Postremo Presbyter (aut Episcopus, si adsit) Ecclesiam dimittit cum hac benedictione.*

PAX Dei, quæ superat omnem intellectum, servet corda vestra & mentes vestras, in cognitione & amore Dei & Filii ejus Christi Domini nostri. Et virtutis omnipotentis Dei Patris, & Spiritus sancti, vobis adsit perque vobiscum maneat.

℣. *Collecta post Communionem dicitur quando nisi celebratur Communio, quolibet die, una, altera aut etiam plures etiam postmodum pro diversitate temporis, post Collectas Matutinas aut Vespertinarum Precum. Communionem aut Litanias, pro Ministrorum vel chiuro.*

ADESTO propitius Domine his nostris supplicationibus ac precibus, & viam famulorum tuorum ad consequendam vitam æternam dirige; ut inter omnes mortalis hujus vitæ mutationes ac casus tuo semper clementissimo ac præclemissimo auxilio protegatur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

DOMINE omnipotens, & æterne Deus, corda & corpora nostra, quæsumus, dirigere, sanctificare, ac regere digneris, in viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum: ut potentissima tua protectione cum corpore tum animo hic, & in æternum muniti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

DA quæsumus omnipotens Deus, ut quæ verba hodie externis auribus audivimus, ea sic cordibus nostris per gratiam tuam inseraantur, ut in nobis probæ fructum semper proferant, & nominis tui honorem ac laudem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACTIONES nostras singulas Domine clementissimo tuo numine præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum nomen tuum glorificemus, & tandem tua gratiatione tua vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum.

OMNIPOTENS Deus, fons omnis sapientiæ, cui perspecta est indigentia nostra priusquam petamus, & nota ignorantia nostra dum petimus, infirmitates nostras mitescere quæsumus, & quæ vel propter indignitatem nostram non audemus, vel propter cœcitatem petere non valemus, ea nobis largiri digneris per merita Filii tui Domini nostri Jesu Christi. *Amen.*

OMNIPOTENS Deus, qui pollicitus es te eorum preces exauditurum qui in Filii tui nomine petituri sunt, aures tuas nobis qui orationes & supplicationes nostras jam tibi obtulimus, propitius inclina, & da ut quæ secundum voluntatem tuam verâ fide petiimus, revera impetremus, ad indigentiæ nostræ subsidium, & gloriæ tuæ patefactionem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Diebus Dominicis, aliisque diebus feriatis (si non celebratur sacra Communio) dicentur ea omnia quæ præscripta sunt in Officio pro sacra Communione, usque ad finem Precationis illius Generalis* (pro statu prospero Catholicæ Christi Ecclesiæ) *atque una aut altera Collectarum jam memoratarum, quæ omnia concludet benedictio.*

¶ *Non celebrabitur autem Cœna Dominica, nisi adsit communicantium numerus competens ad communicandum cum Presbytero, prout ipsi visum fuerit.*

¶ *Quod si non sint supra viginti in Parochia idonei ad communicandum, non tamen celebrabitur sacra Communio, nisi quatuor* (aut ad minimum tres) *cum Presbytero communicent.*

¶ *In Cathedralibus autem aut Collegiatis Ecclesiis, aut Collegiis, ubi*

ubi sunt Presbyteri & Diaconi complures, communicabant singuli unà cum Presbytero, ad minimum quâlibet Dominicâ, nisi causam justam habeant secus faciendi.

¶ Atque ut præcidatur omnis occasio dissentionis & superstitionis, quæ suboriri posset circa Panem aut Vinum, satis erit si modo Panis sit vulgaris usus; sed lectissimus & ex meliore tritico confectus qui commodè parari queat.

¶ Quod si superstit aliquid panis aut vini non consecrati, id sibi sumat Minister in privatos usus; sin verò consecrati panis aut vini quicquam superstit, extrà Ecclesiam non efferetur, quin Presbyter unà cum aliis communicantibus, quos tum advocabit, statim à Benedictione, illud reverenter comedet & bibet.

¶ Panem & vinum parabunt Minister & Oeconomi, sumptibus Parochiæ.

¶ Observa autem unicuique Parochianorum ad minimum ter in anno communicandum: nominatim verò in festo Paschatis. Ac singulis annis quilibet Parochianus cum Paracho, Vicario, aut Ministro, & cum ejusdemve Deputato aut Deputatis rationes conferet, & ipsis ipsive persolvet omnia Ecclesiastica debita, tum solvenda, & solvi solita.

¶ Sacris peractis pecunia in Offertorio erogata collocabitur in pios usus, à Ministro & Oe... prout ipsis visum fuerit. ... non fuerint concordes, ... arbitrio Ordinarii collocet...

QUANDO QUIDEM ... Officio pro administ... Cœnæ Domini præscribitur ... communicantes illam sum... genua provoluti; (quod ... rectè præscriptum est, nempe ... pacto submissum & gratum ... mum significemus pro ... Christi, quæ in ea omnibus ... communicantibus tribuuntur ... que ut sic omnis absit à sacra ... munione profanatio & ... quæ alioqui oriri possent) ... nu genuflectio illa à quoquam ... ex ignorantiâ & infirmitate ... ex malitiâ & obstinatâ pra... secus quàm par est accipiatur ... etiam depravetur; hîc ... mus, & omnibus notum ... eâ genuflectione nullam ... nem deferri, aut deferri debu... aut vino Sacramentali, ... corporaliter accipiuntur, ... præsentiæ corporali naturali ... aut sanguinis Christi. Q... nis Sacramentalis & Sacra... vinum manent in veris sub... ralibus substantiis, ideoque ... bent adorari, (id enim Idol... foret, à quâ fideles omni... abhorrere debent) Et ... corpus & sanguis Christi Ser... vestri sunt in cœlo, non autem ... quandoquidem esse simul & ... in pluribus locis veritati ... naturalis Christi adversatur.

Administratio Pædobaptismi quemadmodum publice usurpari debet in Ecclesia.

¶ *Monendus est populus quàm maximè decere ut Baptismus, non nisi Dominicis aut aliis diebus Feriatis administretur: cùm frequentissimus convenit populus: cùm ut ibi præsens cœtus testari possit recens Baptizatorum admissionem in Ecclesiam Christi; tum etiam ut quotquot præsentes adfuerint dum Infantes baptizantur, suæ ipsorum professionis admoneantur, quam Deo fecerunt in Baptismo. Quâ de causa etiam convenit ut Baptismus vulgari idiomate administretur. Attamen poterunt Infantes, (sic urgente necessitate) aliis diebus Baptizari.*

¶ *Observa autem quod unicuique masculo baptizando aderunt, Susceptores duo & Susceptrix unica: fœminæ autem Susceptor unicus Susceptrices autem duæ.*

¶ *Siquando Infantes fuerint Baptizandi, Parentes eorum vespera præcedente, aut mane ante initiam Precum Matutinarum, id notum facient Ministro. Tum autem Susceptores & Susceptrices, & Populus unà cum Infantibus ad Baptisterium præstò aderunt, statim à finita lectione posteriori, ad Preces seu Matutinas, seu Vespertinas, prout Ministro visum fuerit. Accedens autem Presbyter ad Baptisterium (quod tum aquâ purâ implendum est) ibique stans dicet,*

An Infans iste baptizatus est, an non?

¶ *Si respondeant,* Minime: *Tum perget Presbyter, prout sequitur.*

CHARISSIMI, quoniam in peccato concepti ac nati sunt omnes homines, dicitque Servator noster Christus, neminem, Ingredi posse in regnum Dei, nisi regenitus atque ex aquâ & Spiritu sancto denuo natus fuerit, obsecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum nostrum Jesum Christum; ut pro benigna illa sua misericordia illud isti Infanti concedat, quod à natura sua habere non potest, nempe ut aquâ & Spiritu sancto baptizatus, in sanctam Christi Ecclesiam admittatur, & fiat illius membrum vivum.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

Oremus.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui ex ingenti misericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca servasti ne aquarum diluvio perirent; quique filios Israel Populum tuum traduxisti per mare rubrum incolumem, figuram in eo sacri Baptismatis exhibens; atque per Baptismum prædilecti Filii tui Jesu Christi in Jordane flumine aquam ad mysticam peccati ablutionem sanctificasti; Supplices

plices te rogamus, pro infinitis tuis miserationibus, ut clementer Infantem istum ab alto respicias; ipsum ablues & sancto Spiritu tuo sanctifices, ut ab ira tua liberatus, in arcam Ecclesiæ Christi admittatur; atque fide confirmatus, spe lætus & in charitate radicatus, turbulenti hujus mundi fluctus sic pertranseat, ut ad portum vitæ æternæ tandem perveniat, ibi tecum in sæcula sæculorum regnaturus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OMNIPOTENS & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ causâ ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & resurrectio mortuorum; Te in Infantis hujus gratiam invocamus, ut ad sacrum tuum Baptisma accedens, peccati remissionem per spiritualem regenerationem consequatur. Admitte ipsum ô Domine, prout promisisti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis. Da itaque nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulsantibus aperi, ut hic Infans cœlestis tuæ ablutionis æternâ benedictione fruatur; & perveniat ad regnum illud sempiternum quod promisisti, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum erigat se Populus, Presbyter autem dicet,*

Audite verba Evangelii, à Sancto Marco scripti, capite decimo, versu decimo tertio.

ET offerebant illi parvulos, tangeret illos; Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cùm videret Jesus indignatus est, & ait illis sinite parvulos venire ad me, Et ne prohibueritis eos. Talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat illis. S. *Marc.* 10. 13.

¶ *Post prælectum Evangelium Minister hanc brevem exhortationem super verba Evangelii recitabit.*

DILECTI, auditis in hoc Evangelio verba Christi Salvatoris nostri, quod jusserit parvulos ad se adduci; utque vetuerit à se eos prohibere objurgantibus, ut etiam omnes & singulos edoceretur ad imitandum eorum innocentiam. Intelligitis ut ex hoc gestu & facto suo propensam suam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus est; manus ipsis imposuit eisque benedixit. Nolite igitur dubitare, sed serio credite ipsum, Infantem istum benigne excepturum; ulnis misericordiæ suæ amplexurum; ac æternæ benedictione donaturum & sempiterni regni sui facturum participem. Itaque cùm sitis persuasi de Patris nostri cœlestis in hunc Infantem propensa voluntate per Jesum Christum filium suum patefactâ; neque sit ulla dubitandi causa quin pium hoc officium nostrum, quum Infantem istum ad sacrum illius baptis-

adducimus, ipsi acceptum sit, ipsi cum fide ac devotione gratias agamus, dicentes,

OMNIPOTENS & æterne Deus, Pater cœlestis, humiliter tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus es. Cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem hunc dona, quo renascatur & æternæ salutis hæres constituatur, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu sancto, nunc & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter, Susceptores & Susceptrices alloquetur in hunc modum.*

CHARI ac dilecti Infantem istum huc attulistis ut baptizaretur, orastis ut Dominus noster Jesus Christus eum accipere, peccati veniam facere, sancto Spiritu sanctificare, regnóque cœlorum atque vitâ æternâ donare dignetur. Audivistis etiam Dominum nostrum Jesum Christum in Evangelio suo promisisse se concessurum ea omnia quæ orando ab ipso petiistis, quibus ille quidem promissis stabit certissimé. Itaque cum tali promissione se Christus obstrinxerit; Infantem etiam istum oportet per vos illius fidejussores polliceri (donec ad eam ætatem pervenerit qua possit hoc inse suscipere) Diabolo & omnibus ejus operibus se renunciaturum, seque constanter sacro Dei verbo crediturum, & obsequenter mandata ejus servaturum.

Quæro itaque.

ANabrenuncias, Infantis isti-us nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eas sequuturus sis, nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Minister.

CREDIS in Deum Patrem, &c. Et in Jesum Christum, &c. Tunc etiam credis in Spiritum sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firmâ fide credo.

Minister.

NUM vis in hanc fidem baptizari?

Responsio.

Cupio.

Minister.

NUM itaque sanctam Dei voluntatem & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ?

Responsio.

Eam servaturus sum, & in iis ambulaturus.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

CONCEDE misericors Deus, ut vetus Adam in isto Infante ita sepeliatur, ut novus homo in eo suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipso moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in eo vivant & augeantur. *Amen.*

Concede

Concede illi potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Diabolo, mundo, & carne. *Amen.*

Concede ut quicunque hic per nostrum officium atque Ministerium tibi dicatur, virtutibus etiam cœlestibus & æterno præmio donetur, per misericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMNIPOTENS sempiterne Deus, cujus charissimus ac dilectissimus Filius Jesus Christus, ex pretiosissimo latere suo aquam simul & sanguinem in remissionem peccatorum nostrorum profudit, & discipulis suis in mandatis dedit, ut euntes omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti; respice quæsumus supplicationes Ecclesiæ tuæ; aquam hanc sanctifica ad mysticam peccati ablutionem; ac concede ut Infans iste eâ jam baptizandus accipiat gratiæ tuæ plenitudinem, & semper maneat in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter Infantem in manus accipiet, & Susceptoribus ac Susceptricibus dicet.*

Huic Infanti nomen imponite.

¶ *Tum ipsum nomine jam ab ipsis imposito compellans (si affirmaverint Infantem ferre posse) aquæ cautè & circumspectè immerget, dicens,*

EGO baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Sin verò infirmum esse Infantem affirment, satis erit aquam in illum leniter effudisse, verba supra memorata recitando.*

EGO baptizo te in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter.*

INFANTEM hunc in corpus gregis Christi admittimus, que * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum posthac non pudebit fidem in Christum crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra peccatum, mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelemque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter Infantis frontem signo crucis signabit.*

¶ *Deinde dicet Presbyter.*

CUM jam Infans iste, charissimi dilecti fratres, regenitus sit & in corpus Ecclesiæ Christi insitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro istis beneficiis, & omnipotentem ipsum comprecemur ut Infans iste reliquam vitam suam instituat juxta hoc initium.

¶ *Tum cunctis in genuâ provolutis, dicetur,*

PATER noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat vo-

tia, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet.*

EX animo tibi gratias agimus Pater ſummè miſericors, quod dignatus ſis Infantem hunc ſancto Spiritu tuo regenerare, eum in filium tuum adoptivum aſſumere, & ſanctæ Eccleſiæ corpori inſerere. Supplices etiam te rogamus largitatem, ut peccato mortuus, viventque juſtitiæ, atque conſepultus Chriſto in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortis ſit particeps, ſic fiat particeps reſurrectionis illius, adeò ut tandem cum reliqua ſancta tua Eccleſia, æterni regni tui hæreditatem conſequatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum cunctis ſtantibus, Presbyter ad Suſceptores & Suſceptrices hanc ſequentem exhortationem dicet.*

QUONIAM Infans iſte per vos ſponſores ſuos promiſit ſe abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus; in Deum crediturum, & illi ſerviturum; meminiſſe vos oportet veſtri muneris ac officii, providere ut Infans iſte doceatur, ubi primùm per ætatem doceri potuerit, quam ſolemne votum, promiſſionem, & profeſſionem per vos fecerit. Quo autem iſta melius cognoſcat; ipſum monebitis ut ſacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut ſymbolum. Apoſtolorum Orationem Dominicam, & decalogum addiſcat vulgari idiomate; atque ea omnia quæ chriſtianum hominem ad ſalutem animæ oportet cognoſcere ac credere: ut etiam Infans iſte ad ducendam piam & Chriſtianam vitam inſtituatur; ſemper memor quod Baptiſmus nobis repreſentat profeſſionem noſtram, nempe ut Chriſti Servatoris noſtri exemplum imitemur, & ad ejus ſimilitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus eſt & reſurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad juſtitiam reſurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indeſinenter mortificantes, & indies progreſſus facientes in omni virtute & piâ videndi ratione.

¶ *Tum addet ac dicet.*

CURARE vos oportet, ut Infans iſte ad Epiſcopum adducatur ut ab ipſo confirmetur, quam primùm recitare poterit ſymbolum Apoſtolicum, orationem Dominicam, & Decalogum linguâ vernaculâ, & in Catechiſmo in eum finem edito, plenius inſtituatur.

CONSTAT ex verbo Dei Infantes baptizatos, qui moriuntur antequam peccatum ullum actuale commiſerint, indubiè ſalvari.

AD

AD eximendum omnem scrupulum, circa usum signi Crucis in Baptismo, vera ejusdem explicatio, & justæ causæ illius tuendæ, videri poterunt, in Cap. XXX. Anno Domini 1604. primo edito.

Administratio Pædobaptismi in Privatis Ædibus.

¶ *CUrati Populum sæpe admonebunt, ne Infantium Baptismum longius differant quam in Dominicum nativitatem eorum proximè sequentem, aut à nativitate secundam, aut in alium diem festum inter utramque Dominicam; nisi ob causam gravem justamque atque Ministro probatam.*

¶ *Ipsos etiam monebunt, ne nisi gravi & necessaria de causa liberos suos procurent domi intra privatos parietes baptizandos. Urgente autem necessitate, tum administrabitur Baptismus in hunc modum.*

¶ *Primo Parochus, aut eo absente, alius quilibet Minister legitimus, qui presbyter fuerit, unà cum iis qui præsentes adfuerint, Deum invocabunt. Orationem Dominicam recitantes, simulque tot Collectas ex iis quæ habentur in forma Baptismi Publici, quot per temporis angustias & rei exigentiam licuerit. Deindè nomine ab aliquo eorum qui præsentes aderunt, Infanti imposito, Minister aquam in eum effundet, hæc verba recitando,*

NEGO baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum cunctis in genua positis, Minister Deo gratias agens dicens,*

EX animo tibi gratias agimus Pater summe misericors, quod dignatus sis Infantem hunc tuum Spiritu tuo regenerare, eumque Filium tuum adoptivum admittere & sanctæ Ecclesiæ tuæ corpori inserere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut quemadmodum jam particeps factus est mortis Filii tui, sic & resurrectionis ejus sit particeps: Et tandem cùm reliquis sanctis tuis æterni regni hæreditatem consequatur, per eundem Filium tuum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Ne autem ullo modo dubium sit quin Infans eo modo sacro Baptismo tinctus, sit ritè & sufficienter Baptizatus; adeò ut non sit eum denuo baptizari. Si tamen Infans ad hunc modum baptizatus superstes fuerit, eum ex privatis Ecclesiam afferri, ut si Parochus ipse illum baptizaverit, Ecclesiæ certior fiat de vera forma Bap-*

mi ab eo privatim usurpata: re autem sic se habente ita dicet,

EGO vobis denuncio, me Infantem istum, tali tempore & loco, juxta legitimum præscriptúmque Ecclesiæ ordinem coram multis testibus baptizasse.

¶ *SI autem Infans ab aliquo alio Ministro legitimo baptizatus fuerit, tunc Minister Parochiæ illius in quâ natus est Infans & baptizatus, examinabit atque perquiret fueritne Infans rite baptizatus an non? Si fuerit & illi qui Infantem in Ecclesiam afferunt, responderint, Infantem istum jam baptizatum esse, tunc Minister eos ulteriùs examinabit, dicens,*

AQuo baptizatus est Infans iste?

Quis præsens adfuit, cùm baptizatus est Infans iste?

Quoniam fieri potest ut nonnulla quæ ad hujus sacramenti essentiam spectant, præ metu aut nimiâ festinatione in tantâ periculi urgentis necessitate, omissa sint, ideo quæro à vobis,

Quo liquore baptizatus est Infans iste?

Quibus verbis infans iste baptizatus est?

¶ *Quod si Minister ex eorum responsionibus qui Infantem sistunt, omnia ritè legitimèque peracta comperiat; tunc Infantis baptismum non iterabit, sed illum recipiet tanquam unum è grege verè Christiani Populi, dicens in hunc modum,*

EGO vobis denuncio, re ità se habente, rite legitimèque atque juxta ordinem cuncta esse peracta circa baptismum hujus Infantis; qui natus in originali peccato & sub irâ Dei, nunc est per lavacrum regenerationis, in Baptismo, in numerum Filiorum Dei & hæredum vitæ æternæ cooptatus. Quippe Dominus noster Jesus Christus gratiam suam ejusmodi infantibus non denegat, sed eos ad se peramanter invitat ut testatur Evangelium ad magnam nostram consolationem, in hunc modum.

Evangelium. S. Marc. 10. 13.

ET offerebant illi parvulos, ut tangeret illos; Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quod cùm videret Jesus indignè tulit, & ait illis sinite parvulos venire ad me, Et ne prohibueritis eos. Talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis; quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat iis.

¶ *Post prælectum Evangelium, Minister hanc brevem exhortationem super verba Evangelii recitabit.*

DILECTI, auditis in hoc Evangelio verba Christi Servatoris nostri, quod jusserit pueros ad se adduci; utque volentes à se eos prohibere objurgaverit; ut etiam omnes & singulos exhortetur ad imitandum eorum innocentiam.

centiam. Intelligitis ut externo gestu & facto suo propensam suam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus est; manus ipsis imposuit eisque benedixit. Nolite igitur dubitare, sed serio credite ipsum, Infantem istum benigne excepisse; ulnis misericordiæ suæ amplexum esse; vitæ æternæ benedictione donavisse; & (prout in sancto verbo suo promisit) sempiterni regni facturum participem. Itaque cum simus persuasi de Patris nostri cœlestis in hunc Infantem propensâ voluntate per Jesum Christum Dominum nostrum patefactâ; ipsi cum fide & devotione gratias agamus, Orationem quam Dominus nos docuit recitantes,

PATER noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo. *Amen.*

OMNIPOTENS & æterne Deus, Pater cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus sis. Cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem istum dona, ut renatus & salutis æternæ hæres constitutus, per Dominum nostrum Jesum Christum, servus tuus permaneat, & promissionem tuam consequatur, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui vivit & regnat una tecum, & cum Spiritu sancto, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter quæret Infantis nomen, quo à Susceptoribus & Susceptricibus prolato, Ministro dicet,*

AN abrenuncias, Infanti isti us nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eis sequuturus sis, nec ilis te ducipermissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Minister.

CREDIS in Deum Patrem, &c. Et in Jesum Christum, &c. Tune etiam credis in Spiritum sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firmâ fide credo.

Minister.

NUM itaque sanctam Dei voluntatem & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ?

Responsio.

Eam servaturus sum, & in ambulaturus.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

INFANTEM hunc in cœtum gregis Christi admittimus, atque * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsũ posthac non pudebit fidem in Christum crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra peccatum, mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Presbyter Infantis frontem signo crucis signabit.*

¶ *Deinde dicet Presbyter.*

CUM jam Infans iste, chari ac prædilecti fratres, regenitus sit & in corpus Ecclesiæ Christi insitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro istis beneficiis, & unanimes ipsum comprecemur ut Infans iste reliquam vitam suam instituat juxta hoc initium.

¶ *Tum Presbyter dicet.*

EX animo tibi gratias agimus Pater summè misericors, quod dignatus sis Infantem hunc sancto Spiritu tuo regenerare, eum in filium tuum adoptivum assumere, & sanctæ Ecclesiæ corpori inserere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut peccato mortuus, vivensque justitiæ, atque consepultus Christo in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortem participat, sic fiat particeps resurrectionis illius, adeo ut tandem cum reliqua sancta tua Ecclesia, æterni regni tui hæreditatem consequatur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum cunctis stantibus, Minister ad Susceptores & Susceptrices hanc exhortationem diriget.*

QUONIAM Infans iste per vos sponsores suos promisit se abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus; in Deum crediturum, & illi serviturum; meminisse vos oportet vestri muneris esse ac officii, videre ut Infans iste doceatur, ubi primùm per ætatem doceri potuerit, quam solemne votum, promissionem, ac professionem per vos fecerit. Quo autem ista melius cognoscat; ipsum monebitis ut sacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut symbolum Apostolorum, Orationem Dominicam, & decalogum addiscat vulgari idiomate; atque ea omnia quæ christianum hominem ad salutem animæ oportet cognoscere ac credere: ut etiam Infans iste ad ducendam piam & Christianam vitam instituatur; semper memor quod Baptismus nobis representat professionem nostram, nempe ut Christi Servatoris nostri exemplum imitemur, & ad ejus similitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus est & resurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad justitiam resurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indesinenter mortificantes, & indies progressus facientes in omni virtute & piâ vivendi ratione.

¶ *Quod si autem ii qui Infantem adferunt in Ecclesiam incertas adeò responsiones dederint quæstionibus à Presbytero propositis, ut indè non liqueat Infantem aquâ baptizatum fuisse, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti (quæ sunt Baptismi partes essentiales) tunc Presbyter eum baptizet juxta formam in præcedentibus præscriptam pro Paedobaptismo publico; excepto quod in immersione Infantis in Baptisterium, utatur hac verborum formula.*

QUOD si jam non sis baptizatus, N. egò baptizo te, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

Administratio Baptismi Adultorum, qui pro ipsis possunt respondere.

¶ *QUum baptizandi sunt adulti, maturè id Episcopo (aut cui munus ab Episcopo demandatum fuerit) à Parentibus aut viris prudentibus renunciabitur septem ad minimum diis priusquam baptizentur; ut eo pacto cum debita diligentia examinentur scilicet elementa Christianæ Religionis satis probè teneant; & moneantur ut se orationibus & jejunio præparent ad sanctum Sacramentum recipiendum.*

¶ *Et si idonei reperti fuerint, tum Susceptores & Susceptrices (congregato Populo die Dominica, aut Feriato die ad id designato) præaderunt ut eos præsentent ad Baptisterium statim à posteriori lectione ad Preces seu Matutinas, seu Vespertinas, prout Ministro visum fuerit.*

¶ *Iis autem ibi stantibus, Presbyter quæret num ullus eorum, qui præsentantur, baptizatus fuerit an non? Si responderint, minime; tunc sic dicet Presbyter,*

DILECTISSIMI; quoniam in peccato concepti ac nati sunt omnes homines, (& quod ex carne natum est, caro est) & qui in carne sunt Deo placere non possunt, sed vivunt in peccatis, actuales multas transgressiones perpetrantes; dicit autem Servator noster Christus neminem ingredi posse in regnum cœlorum, nisi regenitus, atque ex aquâ & Spiritu sancto denuo natus fuerit; obsecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum nostrum Jesum Christum; ut ex illa sua benigna misericordia hoc istis concedat quod à natura habere non possunt, nempe ut aquâ & Spiritu sancto

sancto baptizentur, & in sanctam Christi Ecclesiam admittantur, fiantque illius membra viva.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

Oremus.

(¶ *Hic autem genua flectet Cœtus universus.*)

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui ex ingenti misericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca servasti ne aquarum diluvio perirent, quique filios Israel populum tuum traduxisti per mare rubrum incolumem, figuram in hoc sacri Baptismatis exhibens; atque per Baptismum dilectissimi filii tui Jesu Christi in Jordane flumine, elementum aquæ ad mysticam peccati ablutionem sanctificasti; Supplices quæsumus pro infinitis tuis miserationibus, ut dementer istos homines ex alto respicias; ipsos abluas & sancto Spiritu tuo sanctifices, ut ab irâ tuâ liberati, in arcam Ecclesiæ Christi admittantur; atque fide confirmati, spe læti, & in charitate radicati, turbulenti hujus mundi fluctus sic pertranseant, ut ad portum vitæ æternæ tandem deveniant, ibi tecum in sæcula sæculorum regnaturi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OMNIPOTENS & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ causâ ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & resurrectio mortuorum; Te in horum gratiam invocamus, ut ad sacrum tuum Baptisma accedentes, peccatorum suorum remissionem per spiritualem regenerationem consequantur. Ipsos admitte, ô Domine, prout promisisti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis. Da igitur nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulsantibus aperi; ut hi cœlestis tuæ ablutionis æternâ benedictione fruantur; & perveniant ad regnum illud sempiternum quod promisisti, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum eriget se Populus, & dicet Presbyter.*

Audite verba Evangelii, à Sancto Joanne scripti, capite decimo, versu primo.

ERAT homo ex Pharisæis Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus & dixit ei, Amen, amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dixit ad eum Nicodemus, quomodo potest homo nasci cum sit senex? Numquid potest in ventrem matris suæ iterum introire & renasci? Respondit Jesus, Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne caro est: &

quod natum est ex Spititu, Spiritus est. Non mireris quia dixi tibi, oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat; & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat; sic est omnis qui natus est ex Spiritu. S. *Joan.* 3. 1.

¶ *Post prælectum Evangelium hanc sequentem exhortationem recitabit.*

DILECTI, auditis in hoc Evangelio, Christi Servatoris nostri expressa verba, quod nisi quis renatus fuerit aquâ, & Spiritu, ingredi non potest in regnum cœlorum; ex quibus potestis intelligere quanta sit hujus Sacramenti necessitas, ubi copia illius conceditur. Similiter immediatè antequam in cœlum ascenderet, (quemadmodum legitur in Evangelio secundum Sanctum Marcum capite ultimo) in mandatis dedit discipulis suis, dicens, Ite in orbem universum, & Evangelium prædicate omni creaturæ; qui credit, & baptizatus est servabitur, qui autem non credit damnabitur. Unde etiam liquet quantum sit, quod inde in nos redundat beneficium. Itaque Sanctus Petrus Apostolus, quum auditâ primâ ejus Evangelicâ concione multi corde compungerentur & ipsi cæterisque Apostolis dicerent, viri fratres quid agemus? Respondit & dixit eis, Resipiscite & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Vobis enim est repromissio & filiis vestris, & omnibus qui longe sunt, quoscunque advocaverit Dominus Deus noster. Et multis aliis verbis eos hortabatur dicens, Servate vos ipsos ab ista perversa generatione. Quippe (sicuti testatur alio loco idem Apostolus) Baptisma etiamnum nos salvos facit (non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum) per resurrectionem Jesu Christi. Nolite igitur dubitare, sed seriò credite ipsum hoc præsentes homines vetè recipientes & fide ad eum accedentes benignè excepturum; peccatorum remissionem ipsis concessurum, iisque Spiritum sanctum largiturum; vitæ æternæ beneficio eos donaturum, facturumque æterni regni sui participes. Quam itaque simus persuasi de Patre nostri cœlestis erga ipsos propensa voluntate, per Jesum Christum Filium suum patefactâ, cum fide ac devotione ipsi gratias agamus dicentes,

OMNIPOTENS & æterne Deus, Pater noster cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ, & ad fidem a te dignatus es: cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma: Hosce homines divino tuo sancto Spiritu, quo renascantur, & æternæ salutis hæredes constituantur, per Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ Tum

¶ *Tum Presbyter Baptizandos sic alloquetur.*

DILECTI, qui huc accessistis cum proposito suscipiendi Baptismum, audivistis quomodo Cœtus oraverit ut Dominus noster Jesus Christus dignaretur vos excipere, vobisque benedicere, vos a peccatis absolvere, vos regno cœlorum, & vitâ æternâ donare. Audivistis etiam quomodo Dominus noster Jesus Christus promiserit in sancto verbo suo ea omnia se concessurum quæ orando ab ipso petiistis; quibus ille quidem promissis stabit certissimé.

Itaque cum tali promissione se Christus obstrinxerit, vos etiam oportet fideliter promittere coram his testibus vestris, & hoc Cœtu universo, quod Diabolo & omnibus ejus operibus estis abrenunciaturi, & constanter sacro Dei verbo crediturí; & obsequenter mandata ejus servaturi.

¶ *Tum Presbyter singulis baptizandis has sequentes quæstiones seorsim proponet.*

Quæstio.

AN abrenuncias Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eas sequuturus sis nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Quæstio.

CREDIS in Deum Patrem, &c.
Et in Jesum Christum, &c.
Tune etiam credis in Spiritum sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firmâ fide credo.

Quæstio.

NUM vis in hac fide baptizari?

Responsio.

Cupio.

Quæstio.

NUM itaque sanctam Dei voluntatem, & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ.

Responsio.

Dabo operam mihi opitulante Domino.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

CONCEDE misericors Deus, ut vetus Adam in hisce hominibus ita sepeliatur, ut novus homo in illis suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipsis moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in illis vivant & augeantur. *Amen.*

Concede illis potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Satana, mundo, & carne. *Amen.*

Concede, cum tibi hic sint per officium ac ministerium nostrum dicati, ut virtutibus etiam cœlestibus & æterno præmio donentur, per misericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMNIPOTENS æterne Deus, cujus charissimus ac prædilectus Filius Jesus Christus,

ex pretiosissimo latere suo aquam simul & sanguinem in remissionem peccatorum nostrorum profudit, & discipulis suis in mandatis dedit, ut euntes omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti; respice quæsumus supplicationes Ecclesiæ tuæ; aquam hanc sanctifica ad mysticam peccati ablutionem; ac concede ut hi eâ jam baptizandi accipiant gratiæ tuæ plenitudinem, & semper maneant in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter præhensâ uniuscujusque baptizandorum dexterâ, eoque, loco commodo, juxta Baptisterium collocato, prout ipsi visum fuerit, quærat nomen ipsius a Susceptoribus & Susceptricibus; deinde ipsum immergat in aquam aut aquam in eum effundat, dicens.*

EGO baptizo te, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter.*

HUNC virum in cœtum gregis Christi admittimus; atque illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum post hac non pudebit fidem in Christum crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra Peccatum, Mundum & Satanam viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem [illegible] permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter ejus frontem signo crucis signabit.*

CUM jam homines isti ([illegible] ac prædilecti fratres) [illegible] niti sint, & in corpus Ecc[illegible] Christi insiti, gratias agamus [illegible] omnipotenti, pro istis benef[illegible] & unanimes ipsum compre[illegible] ut hi reliquam vitam suam [illegible] tuant juxta hoc initium.

¶ *Tum recitabitur Oratio Dom[illegible] ca, omnibus in genua procu[illegible]*

PATER noster, qui es in c[illegible] lis, &c.

DEMISSO animo tibi gra[illegible] agimus Pater cœlestis, [illegible] nos vocare ad cognitionem g[illegible] tuæ & fidem in te dignatu[illegible] cognitionem istam auge, & in [illegible] fide nos in æternum confi[illegible] Sancto tuo Spiritu hosce hom[illegible] dona, ut renati & æternæ s[illegible] tis hæredes constituti per Je[illegible] Christum Dominum nostrum, [illegible] muli tui permaneant, & promi[illegible] onem tuam consequantur, p[illegible] eundem Jesum Christum Filiu[illegible] tuum Dominum nostrum, qu[illegible] vit & regnat tecum, in unita[illegible] ejusdem Spiritus sancti in æt[illegible] num. *Amen.*

¶ *Tum cunctis stantibus, Presbyter hanc sequentem exhortationem habebit; Susceptores & Susceptrices primum alloquens.*

QUONIAM homines isti vobis præsentibus promiserunt se abrenunciaturos Satanæ & omnibus operibus ejus, in Deum credituros

ros & ipsi servitutem; meminisse vos oportet vestri muneris ac officii ipsos monere, quam solemne votum, promissionem ac professionem fecerint coram hoc Cœtu, maximè vero coram vobis ipsorum testibus ad hoc delectis. Vobis etiam incumbit eos monere omnem illis diligentiam adhibendam ut rectè in sancto Dei verbo eruditantur, quo creſcant in gratia & in cognitione Domini nostri Jesu Christi, ac piè justèque atque sobriè vivant in hoc mundo.

(¶ Tum recens baptizatos alloquens, pergit ac dicens.)

ED vos autem quod attinet, qui jam per baptismum Christum induistis, vestri etiam muneris ac officii est, Filios Dei & lucis factos per fidem in Jesum Christum, pro dignitate Christianæ vestræ vocationis ambulare, atque ut decet filios lucis; semper memores quod Baptismus nobis repræsentat professionem nostram, nempe ut Christi Servatoris nostri exemplum imitemur & ad ejus similitudinem conformemur; ut quemadmodum pro nobis mortuus est & resurrexit; ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur, & ad justitiam resurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indesinenter mortificantes, & indies progressus facientes in omni virtute & pia vivendi ratione.

¶ *Expedit ut unusquisque ita baptizatus, ab Episcopo confirmetur quam cito fieri potest à Baptismo, ut sit ad sacram Communionem admittatur.*

¶ *Si qui in prima Infantia non Baptizati offeramur ad Baptismum priusquam ad adultam ætatem perveniant, ita ut pro se respondere non valeant; satis erit si adhibeatur Officium Pædobaptismi publici; aut (si versentur in summo periculo) Officium Pædobaptismi privati, mutato tantum vocabulo, Infans, in vocabulum, Puer, aut Homo, prout res postulabit.*

CATECHISMUS,

Hoc est, Institutio quam unusquisque addiscere tenetur, priusquam adducatur ad Episcopum ut ab illo Confirmetur.

Quæstio.

QUOD est tibi nomen?

Responsio.

N. aut M.

Quæstio.

Quis tibi hoc nomen imposuit?

Responsio.

Susceptores mei & Susceptrices in Baptismo, in quo factus sum membrum Christi, filius Dei, & hæres regni cœlorum.

Que-

Quæstio.

Quid Susceptores tui & Susceptrices tum tuo nomine præstiterunt?

Responsio.

Tria meo nomine promiserunt ac voverunt; *Primùm*, me abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus, pompis & vanitatibus hujus mundi nequam; & omnibus pravis concupiscentiis carnis. *Secundùm*, me omnes fidei Christianæ articulos creditum. *Tertiùm*, me sanctam Dei voluntatem & illius mandata servaturum, & in iis ambulaturum omnibus diebus vitæ meæ.

Quæstio.

An non putas te teneri ea credere, & facere quæ tuo nomine promiserunt?

Responsio.

Imò sanè, Deoque adjuvante faciam. Et ex animo Patri nostro cœlesti gratias ago quod me ad hanc salutis viam vocaverit, per Jesum Christum Servatorem nostrum. Deum etiam rogo ut me ita suâ gratiâ confirmet ut in ea permaneam usque ad finem vitæ meæ.

Catechistes.

Recita fidei tuæ articulos.

Responsio.

CREDO in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ: Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum, Qui conceptus est de Spiritu sancto, Natus ex Maria Virgine, Passus sub Pontio Pilato, Crucifixus, mortuus & sepultus, Descendit ad inferos; Tertia die Resurrexit à mortuis, Ascendit ad cœlos, Sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: Inde venturus est judicare vivos & mortuos.

Credo in Spiritum Sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum Communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, ac Vitam æternam. *Amen.*

Quæstio.

Quid potissimùm doceris in fidei tuæ articulis?

Responsio.

Primò, doceor credere in unum Patrem, qui me & omnem universum condidit.

Secundò, in Deum Filium, qui me & totum genus humanum redemit.

Tertiò, in Spiritum sanctum Deum, qui me & omnes electos Dei sanctificavit.

Quæstio.

Dicebas Susceptores tuos & Susceptrices tuo nomine promisisse mandata Dei Servaturum. Dic mihi quot sunt illa?

Responsio.

Decem.

Quæstio.

Quæ sunt illa?

Responsio.

EA ipsa quæ Deus tradidit capite vigesimo Exodi, dicens: Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.

I. NON habebis Deos alienos coram me.

II. NON facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim sum

Dominus Deus tuus fortis, Zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens misericordiam in millia his qui diligunt me & custodiunt præcepta mea.

III. NON assumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim habebit insontem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustrá.

IV. MEMENTO ut diem Sabbati sanctifices, sex diebus operaberis & facies omnia opera tua: septimo autem die Sabbatum Domini Dei tui est, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & mare & omnia quæ in eis sunt: & requievit die septimo; idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & sanctificavit eum.

V. HONORA patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

VI. NON occides.

VII. NON mœchaberis.

VIII. NON furtum facies.

IX. NON loquêris contra proximum tuum falsum testimonium.

X. NON concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Quæstio.

Quid potissimum ex his mandatis dicis?

Responsio.

Duo; nempe officium meum erga Deum, & meum etiam officium erga proximum.

Quæstio.

Quodnam est officium tuum erga Deum?

Responsio.

Officium meum erga Deum est, ut in ipsum credam, ipsum timeam & diligam ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, & ex totis viribus; ut ipsum colam, ipsi gratias agam, in ipso solo confidam; ipsum invocem; ipsius sanctum nomen ejusque verbum honorem; & ipsi verè serviam omnibus diebus vitæ meæ.

Quæstio.

Quodnam est officium tuum erga proximum?

Responsio.

Officium meum erga proximum est, ut eum diligam sicut meipsum, & id omnibus hominibus faciam, quod ab iis vellem mihi fieri. Et ut Patrem meum & Matrem meam diligam & honorem, iisque succurram. Ut regem honorem, ipsique atque iis omnibus qui sub ipso aliquâ pollent authoritate obsequar; omnibus meis superioribus, Doctoribus spiritualibus, Pastoribus ac præceptoribus meipsum subjiciam; submissè ac reverenter me geram erga omnes qui re ullâ me antecellunt. Neminem verbo factóve lædam. Fidelem ac justum me in omnibus præstem: neque maliciam neque odium in animo meo foveam. Manus meas à furto & latrocinio cohibeam; & linguam à maledicentia, mendacio, ac calumnia. Ut corpus meum temperanter, sobriè, atque castè custodiam.

Bona

Bona aliena neque concupiscam neque aveam, sed discam artem ad vitam sustentandam idoneam, & in ea gnaviter laborem. Et meo officio fungar in eo vitæ statu, ad quem Deo visum fuerit me vocare.

Catechistes.

Mi puer, scias hoc, te ex te ipso ista præstare non posse, neque in Dei mandatis ambulare & ipsi servire absque gratia illius speciali, quam omni tempore diligenter invocare discas oportet. Audiam itaque num orationem Dominicam possis recitare.

Responsio.

PATER noster, qui es in cœlis: Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, Sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Quæstio.

Quid petis à Deo in hac oratione?

Responsio.

Peto à Domino Deo meo, Patre nostro cœlesti, omnis boni largitore, ut gratiam suam mihi, & omnibus largiatur, ut ipsum colamus, ipsi serviamus & obsequamur prout tenemur. Deum etiamoro ut nobis ea omnia impertiatur quæ sunt menti & corpori necessaria; utque sit nobis propitius, & peccata nostra nobis dimittat; ut nos etiam versantes in quolibet periculo tam animæ, quam corpori imminente custodire ac tueri dignetur, & nos servare ab omni peccato, ac malo, ab hoste animorum & ab æterna morte. Et hoc confido ipsum clementiâ ac benignitate suæ Majestatis facturum, per Dominum nostrum Jesum Christum. Ideóque dico *Amen.* Sic fiat.

Quæstio.

QUOT Sacramenta instituit Christus in Ecclesia sua?

Responsio.

Duo tantùm, quæ quidem omnia genere necessaria sunt ad salutem consequendam, nempe Baptismum & Coenam Domini.

Quæstio.

Quid intelligis per vocem Sacramentum?

Responsio.

Externum & visibile signum intelligo, internæ ac spiritualis gratiæ, quod nobis datur, à Christo institutum, tanquam medium quo eam recipimus, & memorabilem ad nos de eâ certos reddendos.

Quæstio.

Quot sunt partes in Sacramento?

Responsio.

Duæ, externum visibile signum, & interna spiritualis gratia.

Quæstio.

Quodnam est externum visibile signum, aut forma in Baptismo?

Responsio.

Aqua quâ quis Baptisatur, in *Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Quæstio.

Quænam est spiritualis & interna gratia?

Respons

Responsio.

Mori peccato, & denuo nasci gratiæ: cùm enim simus natura filii iræ, in peccato nati, & iræ filii, per gratiam facti sumus Filii Dei.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui baptizandi sunt?

Responsio.

Resipiscentia, quâ deserant peccatum; & fides, quâ firmiter credant promissionibus Dei sibi factis in eo Sacramento.

Quæstio.

Cur sit itaque ut infantes Baptizentur, quum ob immaturam ætatem ista præstare non valeant?

Responsio.

Quia utrumque promittunt per fidejussores suos, quod promissum teneantur ipsi præstare, postquam adoleverint.

Quæstio.

Quamobrem Sacramentum Cœnæ Domini institutum est?

Responsio.

Ad perpetuam memoriam sacrificii mortis Christi, & beneficiorum quæ indè percipimus.

Quæstio.

Quænam est pars externa, seu signum Cœnæ Domini?

Responsio.

Panis & Vinum, quæ Dominus jussit accipi.

Quæstio.

Quænam est pars interna seu res significata?

Responsio.

Corpus & sanguis Christi, quæ vere & re ipsa sumuntur, & percipiuntur à fidelibus in Cœna Domini.

Quæstio.

Quænam sunt beneficia quæ indè percipimus?

Responsio.

Animarum nostrarum corroboratio & recreatio per corpus & sanguinem Christi; quemadmodum pane & vino corpora nostra corroborantur ac recreantur.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui accedunt ad Cœnam Domini?

Responsio.

Ut probent seipsos, num verè præcedentium peccatorum eos pœniteat, firmum propositum habentes novam vitam instituendi; num fidem vivam habeant in misericordiam Dei per Christum, gratâ memoriâ mortem illius recolentes; num tandem eâ quâ par est charitate omnes homines amplectantur.

¶ *Curatus uniuscujusque Parochiæ diebus Dominicis & Festis, post lectionem posteriorem, ad Vespertinas Preces, publicè in Ecclesia instituet & examinabit in parte aliquâ hujus Catechismi, pueros ex sua Parochia ad se adductos, quot ipsi visum fuerit.*

¶ *Omnes autem Patres, Matres, Heri & Heræ, curabunt ut liberi, famuli ac tyrones (qui Catechismum suum nondum didicerunt) in Ecclesiam se conferant tempore præstituto, & obsequentes aures præbeant, & à Ministro dirigantur donec ea omnia addidicerint quæ hic jubentur addiscere.*

¶ *Ubi primùm Infantes adoleverint, ita ut linguâ vernaculâ possint recitare Symbolum Apostolorum, orationem Dominicam, Decalogum; & ad alias quæstiones respondere,*

respondere, quæ habentur in breviori hoc Catechismo; ad Episcopum adducentur. Habebunt autem singuli Susceptorem aut Susceptricem, suæ scilicet Confirmationis testem.

¶ *Quotiescunque verò Episcopus indicaverit ut pueri ad se Confirmationis gratiâ adducantur; uniuscujusq; Parochiæ Minist aut ipse afferet, aut saltem tet eorum omnium nomina tæ inscripta (suo etiam m propriâ subscripto nomine) ipsi videbuntur idonei qui E copo præsententur ut ab eo C firmentur. Quod si Episcopo bentur, eos Confirmabit j sequentem formulam.*

ORDO CONFIRMATIONIS,

Seu Impositionis Manuum super eos qui Baptis ad adultam ætatem pervenerunt.

¶ *Die ad hoc præstituta, quotquot tunc Confirmandi sunt ordine dispositis, ac stantibus coram Episcopo; vel ipse, vel alius Minister ad hoc ab eo constitutus hanc sequentem præfationem præleget.*

UT Confirmatio cum majori eorum ædificatione qui Confirmandi sunt, administretur, Ecclesiæ visum est statuere, ut nemò in posterum Confirmetur, nisi qui teneat symbolum Apostolicum, orationem Dominicam, & Decalogum, & possit respondere ad alias illas quæstiones quæ habentur in breviore Catechismo. Quod quidem institutum maximè decet observari, ut pueri jam adulti, edoctique quid Susceptores & Susceptrices pro ipsis in Baptismo, promiserint, illud ipsum ipsi ore & motu proprio coram Ecclesiâ palam ratum habeant ac confirment; atque ut etiam promittant se, adjuvante Dei gratiâ, magis ac magis daturos operam ut eâ fide præstent, quibus assentiri se testi sunt.

¶ *Tum dicet Episcopus.*

NUM hic coram Deo & Coetu iteratis solennem lam promissionem quæ factu votum quod nuncupatum est nomine in baptismo vestro; eadem rata habentes ac confirmantes, & agnoscentes vos tenere omnia credere & præstare, quæ tunc vestri Susceptores & Susceptrices pro vobis susceperunt?

¶ *Et unusquisque ita ut audiri possit, respondebit,* Maximè.

Episcopus.

ADJUTORIUM nostrum in nomine Domini.

Responsio.

Qui fecit cœlum & terram.

Epis

Episcopus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsio.

Ab hinc & in sæcula sæculorum.

Episcopus.

Domine exaudi orationes nostras.

Responsio.

Et clamor noster ad te perveniat.

Episcopus.

Oremus.

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui hos famulos tuos aquâ & Spiritu sancto regenerare dignatus es, quique iis concessisti omnium peccatorum suorum remissionem; eos quæsumus Domine, sancto Spiritu Paracleto confirma, & indies gratiæ tuæ dona multiplica; Spiritum sapientiæ & intelligentiæ; spiritum consilii & spiritualis roboris; spiritum cognitionis & veræ pietatis in illis adauge, eósque reple Spiritu sancti timoris tui nunc & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tunc omnibus ordine in genua provolutis coram Episcopo, uniuscujusque capiti successivè manum imponet, dicens,*

HUNC filium [*aut hunc famulum*] tuum cœlesti tuâ gratiâ protege, tuus ut semper maneat; & indies magis magisque Spiritu tuo augeatur, donec ad æternum regnum tuum perveniat. *Amen.*

¶ *Tum dicet Episcopus,*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum Spiritu tuo.

¶ *Et (singulis in genua provolutis) Episcopus subjunget,*

Oremus.

PATER noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Et hanc Collectam.*

OMNIPOTENS & æterne Deus, qui das velle & præstare quæ bona sunt & divinæ Majestati tuæ accepta; Supplices te rogamus pro his famulis tuis quibus, juxta sanctorum Apostolorum tuorum exemplum, manus nostras imposuimus, ut (hoc signo) certiores fiant de tuo favore, clementiâ & bonitate erga ipsos. Maneat semper super eis quæsumus, paterna manus tua; semper cum illis sit sanctus Spiritus tuus; & eos ita deducas in cognitionem & obsequium verbi tui; ut tandem vitam æternam consequantur, per Jesum Christum, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

DOMINE Omnipotens & æterne Deus, corda & corpora nostra quæsumus, dirigere, sanctificare ac regere digneris in viis

viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum; ut potentissimâ tuâ protectione cum corpore tum animo hic, & in æternum tuti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Tum eis benedicet Episcopus ita, dicens,*

BENEDICTIO Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus sancti vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *Nec quisquam admittetur ad sacram Communionem, donec rit Confirmatus, aut nisi sit paratus qui Confirmetur, & Confirmari cupiat.*

Formula MATRIMONII Celebrandi.

¶ *PRIMO Banna eorum qui sunt Matrimonio copulandi, promulganda sunt tribus diebus Dominicis aut Festis succedentibus, dum Sacra peraguntur, immediatè antequam præfatio incipiatur Sanctus Offertorii, Ministro juxta consuetum morem dicente,*

EGO promulgo Banna futuri Matrimonii inter M. & N. ex .... si quis vestrum cognoscat causam aliquam aut justum impedimentum, quominus isti sancto Matrimonio copulentur, vos illud (quidquid est) oportet aperire. Hæc Primâ [*secundâ* aut *tertiâ*] vice promulgantur.

¶ *Quod si ii qui sunt matrimonio copulandi vivant in diversis Parochiis; in utraque Parochia Banna promulganda sunt. Unius autem Parochiæ Minister eos Matrimonio non copulabit, nisi certior factus ab alterius Parochiæ Ministro, exhibito ipsius Chirographo, Banna fuisse tribus vicibus promulgata.*

¶ *Tempore & die ad celebrandum Matrimonium præfixis, copulandi una cum amicis & ingredientur in Ecclesiam: que ibi Astantibus illis, dexteris, mulierem à sinistris byter dicet,*

CHARISSIMI, hic una congregati, in Dei, & in facie hujus congregationis, ut virum hunc & hanc erem sancto Matrimonio mus; quod quidem vitæ honorabile est à Deo, dum in innocentiâ adhuc permanentibus institutum, typum nobis mysticæ illius unionis quæ ter Christum & Ecclesiam & hic sanctus vitæ status à præsentiâ suâ, & primò illo quod fecit in Cana Galilææ, honestatus ac condecoratus; Sancto Paulo laudatus eo sit inter omnes honorabilis; propter non est à quopiam consultè, temerè, aut lasuscipiendus ac ineundus, indulgeatur carnalibus homm affectu

affectibus ac concupiscentiis more brutorum ratione carentium; sed reverenter, modestè, consultò, sobriè & in timore Dei, causis ob quas matrimonium institutum est attente pensitatis.

Harum prima, liberorum procreatio est, ut in timore & disciplina Domini & ad sancti nominis ejus gloriam educentur.

Secunda, conjugii instituendi causa, ut sit remedium adversus peccatum, & ad vitandam fornicationem; ut siqui continentiæ dono non sint prædili, matrimonio copulentur, & sic corporis Christi membra incontaminata maneant.

Tertia, illius instituendi causa est, utriusque mutua vitæ societas, auxilium & consolatio tam rebus prosperis quam adversis; atque ille est sanctus vitæ status in quem ut copulentur, huc accesserunt hi duo qui præsentes adsunt. Quamobrem siquis est qui justam causam afferre possit quominus legitimo conjugio copulari possint, ipse jam proferat, aut posthac sileat in æternum.

¶ *Eos etiam alloquens qui sunt matrimonio copulandi, dicet.*

DICO & edico vobis, prout rationem estis reddituri in tremendo illo die judicii, quum cordium omnium arcana aperientur, si cui vestrum compertum sit aliquod impedimentum quominus vobis fas sit matrimonio copulari, id nunc palam ut aperiat. Hoc enim sit vobis certo certius, quotquot aliâ ratione copulantur quàm quæ verbo Dei probatur, eos à Deo non copulari, & eorum Conjugium non esse legitimum.

¶ *Quo nuptiarum die si quis allegaverit ac denunciaverit, id quod impedimentum quominus matrimonio copulentur juxta legem Dei aut statuta hujusce Regni; & seipsum cum fide-jussoribus idoneis obligare velit Personis matrimonio copulandis, aut pignus cautionis deponat (quod par sit sumptibus quos fecerint qui matrimonio copulandi sunt, persolvendis) si rem allegatam non probaverit. Tum oportet matrimonii celebrationem differri tantisper dum constet de rei veritate.*

¶ *Si nullum impedimentum allegatum fuerit, tum Minister viro dicet.*

N. VIS habere hanc mulierem in uxorem tuam, ut in sancto conjugii statu juxta Dei institutionem simul vivatis? Vis eam diligere, consolari, honorare, illiusque tam adversâ quàm prosperâ valetudine utentis, curam gerere, atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterque vestrum?

¶ *Vir respondebit.*

Volo.

¶ *Tum dicet Presbyter Mulieri.*

N. VIS habere hunc virum in maritum tuum, ut in sancto conjugii statu juxta Dei institutionem simul vivatis? Vis ipsi obsequi, servire, ipsum amare, hono-

honorare, illius tam adversâ quam prosperâ valetudine alendi eam gerere; atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterque vestrum?

¶ *Mulier respondebit.*

Volo.

¶ *Tum Minister dicet.*

Quis hanc mulierem tradit ut huic viro nubat?

¶ *Tum fidem suam mutuò sibi obligabunt in hunc modum.*

¶ *Minister acceptâ de Parentis, aut affinis alicujus manibus Muliere, Virum jubebit illius dexteram dextrâ suâ prehensare, & se verba præeuntem ita sequi.*

EGO N. accipio te N. in uxorem meam legitimam ut te ab hoc die & in posterum, seu meliorem seu pejorem; seu ditiorem seu pauperiorem, habeam & teneam, tam adversâ quam prosperâ valetudine, donec mors nos sejunxerit, juxta sanctam Dei institutionem, atque in ejus rei confirmationem fidem meam tibi adstringo.

¶ *Tum sejungent manus suas, ac Mulier dextrâ suâ, dextrâ Viri prehensâ, eodem modo Ministrum verba præeuntem sequetur.*

EGO N. accipio te N. in maritum meum legitimum, ut te ab hoc die & in posterum, seu meliorem seu pejorem; seu ditiorem seu pauperiorem, habeam & teneam, tam adversâ quam prosperâ valetudine; ut te diligam, foveam, & tibi morem geram donec mors nos sejunxerit, juxta sanctam Dei institutionem, atque in ejus rei confirmationem fidem meam tibi adstringo.

¶ *Tum denuò manus sejungent. Vir autem Mulieri Annulum dabit, illum ponens super librum unà cum eo quidquid quod Presbytero & Clericis pendi debet. Presbyter autem Annulum Viro tradet, eum aptet digito annulari sinistræ mulieris, atque annulum ibi digitis Ministrum verba præeuntem sequetur, dicens:*

EGO te hoc Annulo matrimonio legitimo mihi co[n]go. Te corpore meo honore, bonorum meorum omnium, participem in Nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

¶ *Tum postquam reliquerit Annulum in digito annulari sinistræ manus Mulieris, ambo genua flectent, & Minister dicet.*

Oremus.

ÆTERNE Deus, Creator & conservator totius generis humani, omnis gratiæ spiritualis largitor, author vitæ æternæ, emitte benedictionem tuam super hos famulos tuos, hunc virum & hanc mulierem, quibus in tuo nomine benedicimus, ut sicut Isaac & Rebecca summâ fide simul vixerunt, sic isti duo votum à se susceptum certò persolvant, & fœdus inter se initum (cujus Annuli

datio & acceptio, symbolum & pignus existit) observent, atque in mutuo perfecti amoris ac pacis vinculo perseverent, vitámque ad normam mandatorum tuorum exigant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter eorum dexteras jungat, ac dicat.*

QUOS Deus conjunxit, homo non separet.

¶ *Postea Minister Populum alloquatur.*

QUUM N. & N. in sacrum conjugium consenserint, idque in conspectu Dei & coram hoc tuum contestati sint, atque in ejus rei confirmationem, fidem mutuam sibi adstrinxerint, idque dato recepróque annulo atque manuum conjunctione palam fecerint, ego eos maritum uxoremque invicem esse pronuntio, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Addet etiam Minister hanc benedictionem.*

DEUS Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus, vobis benedicat, vósque tueatur ac protegat; Dominus suo favore vos clementer respiciat, atque ita vos omni benedictione spirituali ac gratia repleat, ut in hoc sæculo sic vivatis, ut in futuro vitam æternam consequamini. *Amen.*

¶ *Tum Minister aut Clerici ad mensam Domini accedentes sequentem Psalmum dicent aut cantabunt.*

Psalm. 128.

BEATI omnes qui timent Dominum, qui ambulant in viis ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & bene tibi erit.

Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuæ.

Filii tui sicut novellæ olivarum: in circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo; qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Jerusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum, pacem super Israel.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Aut hunc Psalmum.

Psalm. 67.

DEUS misereatur & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam judicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri, & Filio, &c.

¶ *Finito hoc Psalmo, & in genua provolutis Viro ac Muliere ante mensam Domini, ad mensam stans Presbyter & ad eos conversus dicet.*

Kyrie eleyson.

Responsum.

Christe eleyson.

Minister.

Kyrie eleyson.

PATER noster, qui es in cœlis: Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, Sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.

Domine salvum fac famulum tuum & ancillam tuam.

Responsum.

Qui sperant in te.

Minister.

Mitte eis Domine, auxilium de sancto.

Responsum.

Et eos semper protege.

Minister.

Esto eis Domine, turris fortitudinis.

Responsum.

A facie inimici.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

DEUS Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, bened his famulis tuis, & semina serv vitæ æternæ in mentibus eorum ut quicquid in verbo tuo audi didicerint, illud opere complea Eos Domine clementer de cœ respice, & benedic ipsis: Et q admodum misisti benedictionem tuam super Abraham & Saram eorum ingentem consolationem ita mittere digneris tuam benedi onem super hos famulos tuos, voluntati tuæ obsequentes & s per sub protectione tuâ tuti, amore tuo permaneant usque extremam vitam; per Dom nostrum Jesum Christum. *Am*

¶ *Sequens oratio omittetur, Mulier parere desierit.*

MISERICORS Domine Pater cœlestis, cujus gr oso munere genus humanum pr pagatur, hos famulos tuos, qu sumus, benedictione tua prose re, ut liberorum procreatione fœcundi, & tamdiu in sancto mutuo amore & vitæ honest perseverent, donec liberos suos derint in Christianâ pietate a tute educatos, ad laudem & riam tuam, per Jesum Chris Dominum nostrum. *Amen.*

DEUS qui potenti virtute de nihilo cuncta fecis quique etiam, (rebus aliis re dispositis) decrevisti ut de Vi ad imaginem & similitudinem am creato, Mulier originem su haberet, atque eos copulando cuisti nunquam licere eos sepa

quos tu matrimonii vinculo unum feceras; O Deus qui conjugalem copulam in tam excellens myſterium conſecratum voluiſti, ut in ea ſpirituale conjugium & unionem inter Chriſtum & Eccleſiam ſuam ſignificares ac repræſentares; hos famulos tuos clementer reſpice, ut & hic vir juxta verbum tuum uxorem diligat, (ſicut Chriſtus Eccleſiam ſponſam ſuam dilexit, qui ſeipſum pro ea tradidit, eam amando ac fovendo, non ſecus ac ſuam ipſius carnem) & hæc mulier virum ſuum amet & ſe dignam præſtet quæ ab ipſo ametur ſitque ipſi fidelis ac morigera, atque in omni quiete, ſobrietate & pace ſit ſanctarum ac piarum matronarum imitatrix. Benedicas utrique Domine, & æterni illius regni tui hæreditatem ipſis concede, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter.*

OMNIPOTENS Deus, qui in principio primos parentes noſtros Adam & Evam Creavit, atque eos ſanctificavit & matrimonio copulavit, effundat ſuper vos divitias gratiæ ſuæ, vos ſanctificet, vobiſque benedicat, ut ipſi corpore & mente accepti in ſanctâ dilectione ſimul vivere uſque ad extremum vitæ veſtræ terminum valeatis. *Amen.*

¶ *Poſteà, ſi non habeatur concio in qua mutua viri ac uxoris officia declarentur, Miniſter ea legit quæ ſequuntur.*

VOS quotquot aut jam conjugati eſtis, aut quibus ſanctum conjugium inire propoſitum eſt, audite quid dicat Scriptura ſacra de mutuis virorum erga uxores & uxorum erga viros Officiis.

Sanctus Paulus in Epiſtola ad Epheſios capite 5. Maritis omnibus hæc præcipit; Viri diligite uxores veſtras ſicut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea: ut illam ſanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ: ut exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam aut aliquid hujuſmodi: ſed ut ſit ſancta, & immaculata. Ita & viri debent diligere uxores ſuas, ut corpora ſua. Qui ſuam uxorem diligit, ſeipſum diligit. Nemo enim unquam carnem ſuam odio habuit: ſed nutrit & fovet eam, ſicut & Chriſtus Eccleſiam. Quia membra ſumus corporis ejus, de carne ejus, & de oſſibus ejus. Propter hoc relinquet homo Patrem & Matrem ſuam: & adhærebit uxori ſuæ. Et erunt dico in carne una. Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto & in Eccleſia. Veruntamen & vos ſinguli unuſquiſque uxorem ſuam ſicut ſeipſum diligat. *Epheſ.*5.25.

Similiter idem Sanctus Paulus ſcribens ad Coloſſenſes, conjugatos omnes ſic alloquitur, viri diligite uxores veſtras: & nolite amari eſſe ad illas. *Coloſſ.*3.19.

Audite etiam quid maritis dicat Sanctus Petrus Chriſti Apoſtolus, qui ipſe maritus erat. Viri ſimiliter, cohabitantes ſecundum ſcientiam, quaſi infirmiori vaſculo muliebri impartientes honorem, tanquam cohæredibus gratiæ vitæ, ut non impediantur orationes veſtræ. 1 S.*P.*1.3.7. Huc

Huc usque audivistis Officium viri erga uxorem; jam verò & vos uxores audite ac discite officium vestrum erga viros vestros, prout manifestò habetur in Scriptura sacra.

Sanctus Paulus in prædicta Epistola ad Ephesios. Vos his verbis docet: Uxores viris suis subditæ sint, sicut Domino. Quoniam vir caput est mulieris: sicut Christus caput est Ecclesiæ. Ipse salvator corporis ejus. Sed sicut Ecclesia subjecta est Christo: ita & uxores viris suis in omnibus, & iterum dicit: uxor autem timeat virum suum. *Ephes.* 5. 22.

Et in Epistola ad Colossenses paucis vos hortatur in hunc modum; uxores subjicite vos viris sicut oportet in Domino. *Coloss.* 3. 18.

Vos etiam S. Petrus rectè admodum instituit dicens, similiter & uxores subditæ sint viris suis; ut & hqui non credunt verbo, per mulierum conversationem [illegible] verbo lucri fiant. Considera[illegible] in timore sanctam conversa[illegible]nem vestram. Quarum non [illegible] extrinsecus capillatura, aut [illegible]cundatio auri, aut indumenti [illegible]stimentorum cultus: sed qui [illegible]sconditus est cordis homo, in [illegible] corruptibilitate quieti & mod[illegible] spiritus, qui est in conspectu [illegible] locuples. Sic enim aliquando [illegible] sanctæ mulieres sperantes in De[illegible] ornabant se, subjectæ propris [illegible]ris. Sicut Sara obediebat Abra[illegible] Dominum eum vocans: cu[illegible] estis Filiæ, benefacientes, & no[illegible] pertimentes ullam perturbat[illegible]nem. 1 S. *Petr.* 3. 1.

¶ *Expedit ut recens conjugati sa[illegible]cram communionem particip[illegible] quum Matrimonio copulan[illegible] aut oblatâ primâ occasione N[illegible] Nuptiarum solemnia.*

Ordo pro Visitatione Infirmorum.

¶ *Cum quis infirmatur, id significabitur Parocho qui ingrediens domum infirmi, dicet,*

PAX huic domui & omnibus habitantibus in ea.

¶ *Accedens ad infirmum dicet, flexis genibus.*

NE reminiscaris Domine delicta nostra, vel delicta parentum nostrorum. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redemisti pretiosissimo tuo sanguine, & ne in æternum irascaris nobis.

Responsum.

Parce nobis Domine,

¶ *Tum Minister dicet.*

Oremus.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

PATER

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.

Domine salvum fac famulum tuum.

Responsum.

Qui sperat in te.

Minister.

Mitte ei auxilium de sancto tuo.

Responsum.

Et semper eum potenter protege.

Minister.

Nihil proficiat inimicus in eo.

Responsum.

Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

Minister.

Esto ei Domine turris fortitudinis.

Responsum.

A facie inimici.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

RESPICE Domine, de cœlo, intuere & adjuva famulum tuum. Respice eum oculis misericordiæ tuæ, consolare eum, & da ut fiduciam suam in te collocet. Defende eum ab insidiis inimici, & eum in pace ac quiete perpetua custodi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

EXAUDI nos omnipotens & summe misericors Deus ac Servator; extende consuetam benignitatem tuam super hunc famulum tuum morbo laborantem. Hanc Paternam tuam correctionem ei, quæsumus, sanctifica, ut infirmitatis suæ sensus robur addat fidei ipsius, & pœnitentiam reddat magis sinceram. Quod si tibi visum fuerit eum pristinæ sanitati restituere, fac ut reliquam vitam agat, in timore tui & ad gloriam tuam; aut verò da illi ita perferre tuam visitationem ut peracta vitâ hac ærumnosâ, tecum habitet in vitâ æternâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Minister infirmum hortabitur in hunc modum, aut alium similem.*

CHARE ac dilecte, scito hoc, Deum omnipotentem esse Dominum vitæ ac mortis & eorum omnium quæ eò spectant, juventutis scilicet, roboris, sanitatis, senectutis, infirmitatis & morborum. Quare tibi persuasissimum esto, quocunque morbi genere labores, eum à Deo visitante dispensari, seu is tibi contingat ad probandam patientiam tuam ad aliorum exemplum, & ut fides tua in die Domini tibi sit laudi, gloriæ & honori, ad incrementum gloriæ ac vitæ æternæ; seu immissus sit ad corrigendum, & emendandum illud quicquid sit, quod in te offendit Patris tui cœlestis oculos: pro comperto habe,

quod si te peccatorum tuorum vere pœniteat, ac morbum tuum patienter feras, misericordiæ Dei propter Jesum Christum charissimum filium suum fruitens; ipsique demisso animo gratias egeris pro paterna sua visitatione, teipsum prorsus subjiciens illius voluntati, in tuam cedet utilitatem, teque promovebit in recta via quæ ducit ad vitam æternam.

¶ *Si infirmus qui visitatur, vehementer laboret, tum Minister hic exhortandi finem facere poterit, aut pergere.*

QUAMOBREM æquo animo feras hanc castigationem Domini; quippe (prout dicit Sanctus Paulus Epistola ad Hebræos capite duodecimo) quem diligit Dominus eum castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit. In disciplina perseverate. Tanquam filiis vobis se offert Deus. Quis enim filius quem non corripit pater? Quod si extra disciplinam estis, cujus participes facti sunt omnes, ergo adulteri & non filii estis. Deinde patres quidem carnis nostræ, eruditores habuimus & reverebamur eos; non multo magis obtemperabimus Patri spirituum & vivemus? Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam erudiebant nos; hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus. Hæc verba mi frater, in sacrâ Scripturâ propter consolationem & institutionem nostram, scripta sunt, ut patienter & cum gratiarum actione feramus castigationem Patris nostri cœlestis, quotiescunque pro propensâ suâ in nos benignitate visum fuerit, nos adversis quibuscunque rebus immissis visitare. Neque etiam Christianis hominibus acceptius quicquam esse deberet, quam fieri similes Christo adversis, ærumnis, morbisque patienter perferendis. Neque enim ad gaudium ascendit antequam passus esset; & non antè ingressus est in gloriam quàm crucifixus esset. Ita profectò cum Christo peti, via est ad gaudium sempiternum; & alacriter cum Christo mori, aditus est ad vitam cœlestem; ut à morte suscitati cum ipso vivamus in æternum. Jam verò moneo ut morbum tuum quo tot modis tibi salutaris est, patienter feras, téque exhortor in nomine Dei ut eorum recorderis quæ in Baptismo coram Deo professus es. Quandoquidem autem pro hanc vitam ratio reddenda est tuo judici à quo omnes oportet judicari; obtestor ut teipsum tuique omnia probes; nempè quomodo tibi cum Deo, cúmque hominibus conveniat; ut scilicet dum teipsum accusas ac judicas propria delicta tua, invenias misericordiam apud Patrem nostrum cœlestem propter Christum, & non accuseris aut judiceris in tremendo illo judicio. Recitabo igitur, te audiente, fidei nostræ articulos, ut experiaris utrum ea credas an non, quæ Christianum oportet credere.

¶ *Hîc Minister Articulos fidei recitabit in hunc modum.*

CREDIS in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ; & in Jesum Christum filium ejus unicum Dominum nostrum, qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, Crucifixus, Mortuus & sepultus, descendit ad inferos, tertiâ die Resurrexit à mortuis, ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis, indè venturus est judicâre vivos & mortuos? Num etiam credis in Spiritum Sanctum; Sanctam Ecclesiam Catholicam, sanctorum communionem, peccatorum remissionem, carnis resurrectionem, & vitam æternam post mortem?

¶ *Infirmus respondebit,*

Firmiter credo ista omnia.

¶ *Tum Minister quæret num ipsum suorum omnium peccatorum verè pœniteat, & omnes homines Christianâ charitate complectatur, exhortans illum ut à quibuscunque injuriâ affectus fuerit, iis omnibus ignoscat ex animo. Et si aliquos ipse offenderit, roget ut ignoscatur sibi. Si quos autem injuriâ, aut contumeliâ affecerit, pro viribus satisfaciat. Et si nondum Testamentum scripserit, moneatur ut Testamento rebus suis consulat, ac declaret quantum habeat æris alieni, quantumque ipsi sit in tabulis & nominibus, ut eo pacto scilicet ipsius conscientiæ, & quieti Testamentariæ procuratione præpositorium melius prospiciatur. Verùm operæ pretium foret mortales omnes sæpè admonere, ut dum prosperâ fruuntur valetudine, rebus suis Testamento caveant.*

¶ *Superiora verba à Ministro haberi possunt ante precationem, prout ipsi visum fuerit.*

¶ *Videat Minister ne omittat Divites seriò exhortari, ut liberales sint erga pauperes.*

¶ *Hîc monebitur infirmus ut peccata sua privatim confiteatur, si in re ullâ magni momenti gravatam conscientiam sentiat. Quâ finitâ confessione, Presbyter (si id infirmus suppliciter atque ex animo petierit) eum absolvet in hunc modum.*

DOMINUS noster Jesus Christus qui reliquit Ecclesiæ suæ potestatem absolvendi omnes peccatores verè pœnitentes & in eum credentes, ipse pro ingenti misericordiâ suâ delicta tua tibi condonet. Ego verò authoritate ipsius mihi commissâ absolvo te ab omnibus peccatis tuis, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter dicet sequentem collectam.*

Oremus.

CLEMENTISSIME Deus, qui juxta multitudinem miserationum tuarum ita deles peccata eorum

eorum quos peccatorum suorum verè pœnitet, ut eorum amplius non recorderis; aperi oculos misericordiæ tuæ super hunc famulum qui veniam & remissionem peccatorum efflagitat. In eo renova (Pater amantissime) quicquid in eo æstu ac malitiâ Satanæ, aut ipsius carnali concupiscentiâ aut humanâ fragilitate corruptum est. Conserva & custodi infirmum hoc membrum in unitate Ecclesiæ; illius contritionem respice, illius lacrymas accipe, illius dolorem mitiga prout tibi visum fuerit, ipsi magis expedire. Et quia se suáque omnia uni misericordiæ tuæ committit, peccata præterita noli ipsi imputare; verùm eum beato Spiritu tuo corroboras. Cùm verò tibi visum fuerit ipsum hinc abducere, in gratiam tuam illum recipe, per merita chari ac prædilecti Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

℣ *Tum Minister hunc Psalmum recitabit.*

Psalm. 71.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & salva me.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut salvum me facias.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis & iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine, Domine spes mea a juventute mea.

In te confirmatus sum ex utero & de ventre matris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea semper tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude: ut cantem gloriam tuam totâ die magnitudinem tuam.

Ne projicias me in tempore senectutis: cùm deficiet virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

Dicentes, Deus dereliquit eum: persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confusione & pudore qui quærunt mala mihi.

Ego autem semper sperabo: & adjiciam super omnem laudem tuam.

Os meum annunciabit justitiam tuam totâ die salutare tuum.

Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentiam Domini; Domine memorabor justitiæ tuæ solius.

Deus docuisti me à juventute mea: & usque nunc pronunciabo mirabilia tua.

Et usque in senectam & senium Deus, ne derelinquas me.

Donec annuntiem brachium tuum generationi omni quæ ventura est.

Potentiam tuam & justitiam tuam, Deus usque in altissima quæ fecisti

fecisti magnalia, Deus quis similis sit tibi?

Gloria Patri, &c.

Sicut erat in principio, &c.

¶ *His additis.*

SALVATOR mundi qui per crucem & pretiosum sanguinem redemisti nos, salva nos & adjuva nos, supplices te rogamus ô Deus.

¶ *Deinde dicet Minister.*

OMNIPOTENS Deus, qui est turris fortitudinis omnium sperantium in se; cui omnia subjiciuntur & obtemperant in cœlo & in terrâ & sub terrâ, nunc & semper tuum esto munimentum; & faciat ut cognoscas ac sentias quod non sit aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo & per quod possis sanitatem & salutem consequi, præter unum nomen Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Et postea dicet.*

BENIGNÆ misericordiæ ac protectioni Dei te committimus, benedicat tibi Dominus, & custodiat te. Ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te & det tibi pacem, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Oratio pro infante morbo laborante.*

OMNIPOTENS Deus ac Pater summè misericors, cujus unius sunt vitæ ac mortis exitus. Infantem hunc, quæsumus, in lecto infirmitatis nunc jacentem oculis misericordiæ tuæ de cœlo respice. Visita eum ô Deus, in salutari tuo; eum præstituto tuo tempore dolore corporis libera, & salvum fac illius animam propter misericordiam tuam. Quod si tibi visum fuerit vitam illi in terrâ prorogare, tibi vivat, & fiat instrumentum gloriæ tuæ tibi navando fidelem operam, & benefaciendo in diebus suis; aut verò ipsum recipe in cœlestes illas mansiones, ubi animæ eorum qui obdormiunt in Domino Jesu, fruuntur sempiternâ quiete ac felicitate. Hæc concede, ô Domine, propter misericordiam tuam, in eodem Filio tuo Domino nostro Jesu Christo, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, semper unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Oratio pro infirmis, dicenda cùm vix ulla spes reliqua fuerit futuræ convalescentiæ.*

O MISERATIONUM Pater & Deus omnis consolationis, unicum auxilium nostrum in angustiis: Ad te confugimus, opem tuam implorantes in gratiam hujus famuli tui sub manu tuâ in extremâ corporis infirmitate jacentis. Benignè ipsum respicias Domine; & quanto magis qui foris est homo corrumpitur, tanto magis eum gratiâ Spiritus tui corrobora quæsumus, in eo qui intus est. Da ut seriò errorum anteactæ vitæ eum pœniteat, & firmiter credat in Jesum Christum Filium tuum, ut peccata illius per miseri-

misericordiam tuam deleantur, & venia in cœlo obsignetur priusquam migret ex hac vitâ & non conspiciatur amplius. Compertum habemus, Domine, non esse verbum ullum impossibile apud te, & quod possis, si tibi videatur, eum etiamnum erigere, eique concedere ut diutius nobiscum maneat. Attamen quoniam, quantum quidem conjicere est, prope adest naturæ illius dissolutio, eum ita idoneum ac paratum præsta, quæsumus, adversus horam mortis, ut postquam hinc in pace ac favore tuo migraverit, anima illius in æternum illud regnum tuum admittatur, per merita & mediationem Jesu Christi Filii tui unici Domini & Servatoris nostri. *Amen.*

¶ *Commendatoria precatio pro infirmo sub horam decessus ex hac vitâ.*

OMNIPOTENS Deus apud quem vivunt Spiritus justorum consummatorum, postquam ex terreno carcere liberati sunt; Hujusce famuli tui fratris nostri, animam in manus tuas humiliter commendamus, tanquam in manus fidelis conditoris ac clementissimi Servatoris summâ cum animi demissione supplicantes, ut pretiosa habeatur in conspectu tuo. Eam abluc, quæsumus, in sanguine agni illius immaculati, qui occisus est ad tollenda peccata mundi ut purgatis ablatisque inquinamentis quibuscunque, in medio mundi hujusce miseri & nequam, se contaminaverit per concupiscentiam carnis & fraudes Satanæ, exhiberi possit sancta & immaculata in conspectu tuo. Nos autem superstites, hoc aliisque similibus quotidianis mortalitatis nostræ spectaculis, edoce quam fragilis sit & incerta conditio nostra; & dies nostros ita componere ut dum hîc vivimus animum serio intendamus ad sanctam & cœlestem illam sapientiam, quæ tandem nos perducat ad vitam æternam, propter merita Jesu Christi Filii tui unici Domini nostri. *Amen.*

¶ *Oratio pro mente motis, aut iis qui conscientiæ stimulis exagitantur.*

BENEDICTE Deus, misericordiarum Pater & Deus omnis consolationis, hunc famulum tuum afflictum & jacentem benigne ac misericorditer respice. Ne inscribis adversus eum, & facias eum possideant priores iniquitates suæ; ipsi graviter insidet ira tua, anima autem ejus tota conturbata est. Verùm, Deus misericors, qui sanctum verbum tuum scripsisti ad nostram doctrinam, ut per patientiam & consolationem sanctarum Scripturarum spem habeamus, da ut seipsum cognoscat & minas ac promissiones tuas recte capiat, adeò ut neque desperet in te confidere, neque fiducia suam in ullo alio præterquam in uno collocet. Eum corrobora & sustenta adversus eas omnes tentationes quibus impetitur, & omnes illius animi æstus tranquilla. Noli quassatam arundinem frangere & linum fumigans extinguere. Ne januam miserationum tuarum occludas in ira; sed fac ut audiat gaudium

gaudium & lætitiam, ut lætentur ossa quæ confregisti. Eum à morsu inimici libera, & ostende faciem tuam ei, & da ei pacem, per merita & mediationem Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

COMMUNIO INFIRMORUM.

¶ *CUM omnes mortales improvisis multis periculis, morbis & infirmitatibus obnaxii sint, & semper incerti quando ipsis ex hac vitâ emigrandum fuerit. Ideò ut semper sint ad mortem parati quandocunque omnipotenti Deo visum fuerit eos vocare. Parochi suos subindè (maximè verò grassante pestilentiâ aut aliâ lue contagiosâ) parochianos sedulò monebunt, ut sacram corporis & sanguinis Christi Servatoris nostri Communionem frequenter participent, quando scilicet publicè administrabitur in Ecclesia. Sic enim fiet ut quando fuerint subitaneo morbo correpti, minus sint soliciti, si tunc eâ caruerint. Verùm si infirmus non possit in Ecclesiam se conferre, & interea cupiat Sacræ Communionis particeps fieri in privatis adibus; tum id opportunè Parocho significabit, ut & numerum eorum qui sunt Sacram Communionem cum ipso participaturi (erunt autem numero tres aut saltem duo) nactúsque locum idoneum in domo infirmi cum omnibus necessariis ita paratis ut Parochus ritè & ex quâ par est reverentiâ, ministrare queat, ibidem Sacram Communionem celebrabit, facto initio à collectâ, Epistolâ & Evangelio subsequentibus.*

Collecta.

OMNIPOTENS æterne Deus, humani generis conditor, qui quos diligis corripis & castigas quemcunque recipis, ut hujus famuli tui sub manu tuâ morbo laborantis miserearis, quæsumus; præstes etiam ut infirmitatem suam patienter ferat, & corporis sanitatem recipiat (si sic clementiæ tuæ videatur) quandocunque autem anima ejus è corpore migraverit, exhibeatur immaculata coram te, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Heb. 12. 5.

FILI mi, noli negligere disciplinam Domini; neque fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit.

Evangelium. S. Joan. 5. 24.

AMEN, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, & in judicium non venit sed transiit à morte in vitam. ¶ *Quibus*

¶ *Quibus peractis Presbyter perget juxta formulam jam præscriptam pro Sacrâ Communione, initio facto ab his verbis* [Vos quos verè & seriò peccatorum, &c.]

¶ *Quum ventum fuerit ad distributionem Sancti Sacramenti, Presbyter primò Sacram Communionem ipse accipiet; deindè iis qui eam cum infirmo participaturi sunt, postremò infirmo ipsi administrabit.*

¶ *Siquis verò Sacramentum corporis & sanguinis Christi non participet, sive id contingat propter morbi vehementiam, sive quod id tempestivè Parocho non significaverit; aut quod defuerint qui tum eo Sacram Communionem participarent, aut propter aliud quodpiam legitimum impedimentum Parochus hoc ipsum edocebit, nempe quod si cum peccatorum suorum verè pœniteat, & firmiter credat quod Jesus Christus pro eo mortem in cruce pertulerit, & propter ipsius redemptionem sanguinem fu-*

um effuderit, beneficia quæ acceperit gratâ memoriâ v[olens], & pro iis gratias agen[s] animo, tum corpus & sangu[inem] Christi Servatoris [ma]manducet & bibit, quam[vis] attinet ad salutem animæ, [et] amsi ore Sacramentum non [per]ticipet.

¶ *Cùm infirmus simul visitan[s] Sacram Communionem partic[i]pat, Presbyter, quo citiùs [is] solvat, cum ventum fuerit [ad] Psalmum* [In te Domine sperav[i]] *in formulâ pro visitatione infirmorum, ibi finem faciet statim transibit ad Sacram Communionem.*

¶ *Pestilentiâ, sudore, aut ejusmodi morbis contagiosis grassantibus, adeò ut nulli Parochianorum reperiantur cum infirmis Sacram Communionem participet, in eorum privatis ædibus propter metum contagionis, si id expressè & [de] flagitaverit infirmus, Minister licebit cum eo solo eam participare.*

ORDO

Pro Sepultura Mortuorum.

¶ Hic notandum est quod sequens Officium non est usurpandum pro iis qui mortui fuerint sacro Baptismo non initiati aut Excommunicati, aut qui mortem sibi ipsi intulerint.

¶ Presbyter & Clerici obviam eunti feretro ad ingressum Cœmeterii, ac præeuntes seu in Ecclesiam, seu ad Sepulchrum, dicunt aut cantabunt:

EGO sum resurrectio & vita, qui credit in me etiamsi mortuus fuerit vivet, & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum. *S. Joan.* 11. 25, 26.

Scio quod redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum; & rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum; quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt & non alius. *Job.* 19. 25, 26, 27.

Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium quod nec auferre quid possumus. Dominus dedit, Dominus abstulit, sit Nomen Domini benedictum. 2 *Tim.* 6. 7. *Job.* 1. 21.

¶ Postquam ingressi fuerint Ecclesiam, alter horum sequentium Psalmorum aut etiam uterque prælegetur.

Psalm. 39.

DIXI custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.

Posui ori meo custodiam cum consisteret peccator adversum me.

Obmutui & humiliatus sum, & silui à bonis: & dolor meus renovatus est.

Concaluit cor meum intra me: & in meditatione mea exardescet ignis.

Locutus sum in lingua mea, notum fac mihi Domine finem meum.

Et numerum dierum meorum quis est; ut sciam quid desit mihi.

Ecce mensurabiles posuisti dies meos, & substantia mea tanquam nihilum ante te.

Veruntamen universa vanitas, omnis homo vivens.

Veruntamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur.

Thesaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Dominus? Et substantia mea apud te est.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me.

Obmutui & non aperui os meum, quoniam tu fecisti: amove à me plagas tuas.

A fortitudine manus tuæ ego defeci: in increpationibus propter iniqui-

iniquitatem corripuisti hominem,

Et tabescere fecisti sicut aranea animam ejus: verùntamen vanè conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam, Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.

Ne sileas: quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigeret prius quam abeam, & amplius non ero.

Gloria Patri, &c.

Psalm. 90.

DOMINE, refugium factus es nobis à generatione in generationem.

Priusquam montes fierent aut formaretur terra & orbis, à sæculo, & in sæculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, convertimini filii hominum

Quoniam mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præteriit.

Et custodia in nocte: Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret, & arescat.

Quia defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati sumus.

Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri defecerunt, & in ira tua defecimus,

Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni.

Si autem in potentatibus, octoginta anni, & amplius eorum labor & dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo, & corripiemur.

Quis novit potestatem iræ tuæ & præ timore tuo iram tuam numerare.

Dexteram tuam sic notam fac & eruditos corde in sapientia.

Convertere Domine usquequo & deprecabilis esto super servos tuos.

Repleti sumus manè misericordiâ tuâ: & exultavimus & delectati sumus in omnibus diebus nostris.

Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti: annis quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige super nos: & opus manuum nostrarum dirige.

Gloria Patri, &c.

℣. *Tum sequitur lectio desumpta ex Epistola S. Pauli ad Corinthios priore capite decimo quinto.*

CHRISTUS surrexit ex mortuis, primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors: & per Hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur: & in Christo omnes vivificabuntur: unusquisque autem in suo ordine primitiæ Christus: deinde ii qui sunt Christi, qui in adventum ejus crediderunt. Deinde finis: cùm tradiderit regnum Deo, & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem. Oportet

eum illum Regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Novissimè autem inimica destruetur mors. Omnia enim subjecit sub pedibus ejus. Cùm autem dicat, omnia subjecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subjecit ei omnia. Cùm autem subjecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subjectus erit ei, qui subjecit sibi omnia, ast sit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? Ut quid & baptizantur pro illis? Ut quid & nos periclitamur omni hora? Quotidiè morior propter vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro. Si (secundum hominem) ad bestias pugnavi Epheſi: quid mihi prodest si mortui non resurgunt? Manducemus & bibamus; cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate justè: & nolite peccare, ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicit aliquis, quomodo resurgunt mortui? Quali autem corpore venient? Insipiens tu quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur. Et quid seminas! non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum: ut puta tritici, aut alicujus cæterorum. Deus dat illi corpus sicut vult: & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrum, alia piscium. Et corpora cœlestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium. Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. Stella enim differt à stella in claritate: sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in virtute. Seminatur corpus animale: surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est & spiritale sicut scriptum est, factus primus homo Adam, in animam viventem: novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale. Primus homo de terra, terrenus: secundus Homo de cœlo, cœlestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Igitur sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc autem dico fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit. Ecce mysterium vobis dico: omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba (canet enim tuba & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.) Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionem; & mortale hoc, induere immortalitatem. Cùm autem mortale hoc induerit immortalitatem: tum fiet sermo qui scriptus est, absorpta est mors in victoria. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors stimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum est: virtus verò peccati, lex.

iniquitatem corripuisti hominem.

Et tabescere fecisti sicut aranea animam ejus: verumtamen vanè conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam, Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.

Ne sileas: quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigerer prius quàm abeam, & amplius non ero.

Gloria Patri, &c.

Psalm. 90.

DOMINE, refugium factus es nobis à generatione in generationem.

Priusquam montes fierent aut formaretur terra & orbis, à sæculo, & in sæculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præterit.

Et custodia in nocte: Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret, & arescat.

Quia defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati sumus.

Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri defecerunt, & in ira tua defecimus.

Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni.

Si autem in potentatibus, octoginta anni, & amplius eorum labor & dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo, & corripiemur.

Quis novit potestatem iræ tuæ & præ timore tuo iram tuam numerare.

Dexteram tuam sic notam fac & eruditos corde in sapientia.

Convertere Domine usquequo & deprecabilis esto super servos tuos.

Repleti sumus manè misericordiâ tuâ: & exultavimus & delectati sumus in omnibus diebus nostris.

Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti: annis quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige super nos: & opus manuum nostrarum dirige.

Gloria Patri, &c.

¶ *Tum sequitur lectio desumpta ex Epistola S. Pauli ad Corinthios priora capitis decimo quinto.*

CHRISTUS surrexit ex mortuis, primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors: & per Hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur: ita & in Christo omnes vivificabuntur: unusquisque autem in suo ordine primitiæ Christus: deinde ii qui sunt Christi, qui in adventum ejus crediderunt. Deinde finis: cùm tradiderit regnum Deo, & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem. Oportet

illum Regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Novissime autem inimica destruetur mors. Omnia enim subjecit sub pedibus ejus. Cùm autem dicat, omnia subjecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subjecit ei omnia. Cùm autem subjecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subjectus erit ei, qui subjecit ei omnia, ut sit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid & baptizantur pro illis? Quid & nos periclitamur omni hora? Quotidiè morior propter vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro. Si (secundum hominem) bestias pugnavi Epheſi: quid mihi prodest si mortui non resurgunt? Manducemus & bibamus; cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate justè: & nolite peccare, ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicit aliquis, quomodo resurgunt mortui? Quali autem corpore venient? Insipiens tu quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur. Et quod seminas! non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum: ut puta tritici, aut alicujus cæterorum. Deus dat illi corpus sicut vult: & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrum, alia piscium. Et corpora cœlestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium. Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. Stella enim differt à stella in claritate: sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in virtute. Seminatur corpus animale: surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est & spiritale sicut scriptum est, factus primus homo Adam, in animam viventem: novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale. Primus homo de terra, terrenus: secundus Homo de cœlo, cœlestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Igitur sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc autem dico fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit. Ecce mysterium vobis dico: omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba (canet enim tuba & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.) Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionem; & mortale hoc, induere immortalitatem. Cùm autem mortale hoc induerit immortalitatem: tum fiet sermo qui scriptus est, absorpta est mors in victoria. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors stimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum est: virtus verò peccati, lex.

Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum. Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles: abundantes in omni opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

¶ *Cum ventum est ad sepulchrum, dum paratur cadaver mox terræ mandandum, Presbyter dicet, aut Presbyter & Clerici cantabunt.*

HOMO natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra & nunquam in eodem statu permanet.

Mediâ vitâ in morte sumus, quem querimus adjutorem nisi te Domine, qui ob peccata nostra justè iraseeris.

Ast Domine Deus sanctissime, Domine fortissime, sancte & summè misericors Salvator, amaris doloribus æternæ mortis ne tradas nos.

Tu Domine qui cognoscis occulta cordium nostrorum, precibus nostris misericordiæ tuæ aures ne occludas; sed parce nobis Domine sanctissime, Deus fortissime, sancte & misericors Salvator, tu æquissime judex æterne, ne patiaris nos in extremâ horâ ullis mortis doloribus à te excidere.

¶ *Deindè dum terra in cadaver injicietur ab aliquo adstantium, Presbyter dicet.*

CUM omnipotenti Deo vita sit pro ingenti misericordia suâ, animam charissimi fratris nostri jam defuncti ad se suscipere, & mortuum ejus corpus humo mandamus, terram terræ, cinerem cineribus, pulverem pulveri, in spem certam & indubitatam resurrectionis ad vitam æternam per Dominum nostrum Jesum Christum qui transformabit corpus humilitatis nostræ, conformandum corpori claritatis suæ secundum operationem virtutis suæ quâ possit subjicere sibi omnia.

¶ *Tum dicetur aut cantabitur.*

AUDIVI vocem de cœlo, dicentem mihi, scribe, beati mortui qui in Domino moriuntur. Amodò jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Apoc. 14.13.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, Sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Et dimitte nobis debita nostra, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Presbyter.

OMNIPOTENS Deus, apud quem vivunt spiritus eorum qui hinc discedunt in Domino, & apud quem animæ fidelium postquam exuerunt onus corporis, lætantur & felicitate fruuntur, agimus tibi gratias ex animo propterea quod hunc fratrem nostrum eximere voluisti ærumnis hujus mundi nequam; supplicantes ut velis pro ingenti illâ tuâ benignitate, numerum electorum tuorum brevi adimplere, & regnum tuum accelerare; ut nos cum iis omnibus qui ex hac vitâ migrarunt in veră fide sancti Nominis tui, perfectam consummationem nostram ac felicitatem tam corporis quam animæ consequamur in gloriâ tuâ sempiternâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collecta.

MISERICORS Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est resurrectio & vita; in quem quicunque credit, vivet etiamsi moriatur; & quicunque vivit & credit in ipsum, non morietur in æternum. Qui etiam nos docuit per sanctum suum Apostolum Paulum, ut non tristaremur, tanquam ii qui spem non habent, eorum causâ qui dormiunt in ipso; supplices te rogamus ô Pater, ut nos suscites à morte peccati ad vitam justitiæ, ut cum ex hac vitâ migrabimus, in ipso quiescamus, prout spes est hunc fratrem nostrum quiescere; & ut in communi illa resurrectione in die novissimo, reperiamur accepti in conspectu tuo, & benedictionem eam consequamur quam dilectissimus Filius tuus pronunciabit, omnibus diligentibus ac timentibus te, dicens, Venite Patris mei filii benedicti recipite regnum illud quod vobis paratum est ab origine mundi. Hoc largire, quæsumus, ô Pater misericors, per Jesum Christum Mediatorem & Redemptorem nostrum. *Amen.*

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

GRATIARUM ACTIO
PRO
Mulieribus post partum,
VULGO
Purificatio Mulierum.

¶ *Mulier consueto tempore post puerperium veniet in Ecclesiam decente habitu induta ibique loco conveniente genua flectet, pro more solito, aut prout jusserit Ordinarius, deindè dicet ei Presbyter.*

QUANDOQUIDEM omnipotenti Deo visum est pro benignitate suâ in partu salvam te præstare, & magno puerperii periculo eximere, propterea Deo gratias ages ex animo ac dices.

¶ *Tum Presbyter dicet hunc Psalmum.*

PSALM. 116.

DILEXI quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

Quia inclinavit aurem suam mihi: & in diebus meis invocabo.

Circundederunt me dolores mortis: & pericula inferni invenerunt me.

Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi,

O Domine libera animam meam: misericors Dominus, & justus, & Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus: humiliatus sum & liberavit me.

Convertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi:

Quia eripuit animam meam a morte, oculos meos a lacrymis, pedes meos à lapsu.

Placebo Domino in regione vivorum.

Gloria Patri, & Filio, &c.

aut hunc Psalmum.

PSALM. 127.

NISI Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem: frustra vigilat, qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini, Filii: merces fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis ita filii excussorum.

Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri, &c.

¶ D

¶ *Deinde Presbyter dicet.*

Oremus.
Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PATER noster, qui es in cœlis: Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, Sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Et dimitte nobis debita nostra, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia & gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

Minister.
Salvum fac Domine hanc mulierem ancillam tuam.

Responsum.
Quæ sperat in te.

Minister.
Esto ei turris fortitudinis.

Responsum.
A facie inimici.

Minister.
Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.
Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.
Oremus.

OMNIPOTENS Deus, demissè gratias tibi agimus, quod hanc mulierem ancillam tuam à partûs dolore & periculo ingenti liberare dignatus sis; concede quæsumus, Pater summè misericors, ut auxiliante gratiâ tuâ tum fideliter vivat, & juxta voluntatem tuam in hac præsenti vitâ ambulet, tum etiam particeps fiat æternæ gloriæ in futurâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Mulier quæ accedit ut gratias agat, offerre debet solitas oblationes; & si Sacra Communio celebretur, eam decet illius participem fieri.*

COMMINATIO,
SEU
Denunciatio iræ & judiciorum Dei adversus peccatores, cum quibusdam orationibus, Quadragesimæ primâ die & aliis temporibus, jubente Ordinario, usurpanda.

¶ *Postquam absolutas Preces Matutinas, & recitatam pro more consuetâ Litaniam, Presbyter de suggestu illo inferiore de quo recitantur Preces, aut de Superiore, unde Conciones habentur, dicet:*

FRATRES, in Ecclesiâ Primitivâ, pia fuit olim disciplina ut initio Quadragesimæ, manifestorum criminum rei ad publicam pœnitentiam cogerentur, & in hoc mundo plecterentur quo eorum animæ salvæ fierent in die Domini; & ut alii eorum exemplo admoniti, magis metuerent peccare.

Hujus publicæ pœnitentiæ loco donec eadem disciplina restitui possit; (quod maximè expetendum) visum est ut hoc tempore generales maledictionis Dei adversus impœnitentes peccatores sententiæ, audientibus vobis omnibus, legerentur ex vigesimo capite Deuteronomii, aliisque Scripturæ locis desumptæ; ut vos ad singulas sententias respondeatis, *Amen.* In eum nempe finem ut vos edocti quanta sit Dei indignatio adversus peccatores, citius ad seriam verámque pœnitentiam excitemini, & circumspectè ambuletis, his præsertim periculosis temporibus, ab iis vitia abhorrentes, quæ maledictioni Divinæ obnoxia esse ore proprio affirmatis.

Deut. 27.15. MALEDICTUS homo qui facit sculptile & conflatile, ut illud colat.

¶ *Respondebit Populus & dicet,*

Amen.

Minister.

Ver. 16. Maledictus qui maledixerit Patri suo aut Matri suæ.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 17. Maledictus qui transfert terminum proximi sui.

Respon-

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus qui errare facit cœcum in itinere. *Ver.18.*

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus qui pervertit judicium advenæ, pupilli & viduæ. *Ver.19.*

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus qui clam percusserit proximum suum. *Ver.24.*

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus si quis mœchatus fuerit cum uxore proximi sui. *Levit.* 20.10.

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus qui accipit munera, ut percutiat animam sanguinis innocentis. *Deut.* 27.25.

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor ejus. *Jer.17.* 5.

Responsum.

Amen.

Minister.

Maledicti qui sunt immisericordes, scortatores & adulteri, avari, idololatræ, maledici ebriosi & rapaces. *S. Mat.* 25.41. *1 Cor.6.* 9.10.

Responsum.

Amen.

JAM verò, cùm maledicti sint omnes (attestante Davide Propheta) qui errant & declinant à mandatis Dei, agite, terribilis illius judicii, capitibus nostris imminentis ac semper instantis memores, convertamur ad Dominum Deum nostrum cum omni contritione cordis animique demissione, plangentes ac lamentantes vitam nostram flagitiosam; delicta nostra agnoscentes & confitentes, atque operam dantes ut fructus feramus dignos pœnitentiæ. Jam enim securis ad radicem arborum posita est, adeò ut omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excindetur & in ignem mittetur. Horrendum est incidere in manus Dei viventis. Ipse pluet super peccatores laqueos, *Psalm.* 119.21. *Matth.* 3.10. *Hebr.* 10.31. *Ps.11.6*

laqueos, ignis & sulphur & spiritus procellarum pars calicis
Esa.26. eorum. Ecce enim Dominus egredietur de loco suo, ut vi-
21. tet iniquitatem habitatoris terræ contra eum. Et quis po-
Mala. cogitare diem adventus ejus? Et quis stabit ad videndum
3.2. eum? Ejus ventilabrum in manu sua & permundabit aream
Matth. suam; & congregabit triticum sinum in horreum; paleas au-
3.12. tem comburet igni inextinguibili. Dies Domini sicut fur in
1 Thes. nocte, ita veniet. Cùm enim dixerint pax & securitas; tunc
5.2,3. repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in utero habenti
Rom.2. tis & non effugient. Tunc apparebit ira Dei in die vindictæ
4,5. quam obstinati peccatores, secundum duritiam cordis sui the-
saurizaverunt sibi, qui divitias bonitatis Dei & patientiæ &
longanimitatis contempserunt, quum eos quotidiè vocaret ad
Prov. pœnitentiam. Tunc clamabunt ad me (inquit Dominus)
1.28, & non exaudiam; quærent me matutino tempore & non in-
29,30. venient; quia oderant scientiam, nec receperunt disciplinam
Domini, sed abhorruerunt à consilio meo; & correctionem
Matth. meam despexerunt. Tunc nimis sero postulabunt post clausum
25.10, ostium, & petent misericordiam in die judicii. O terribilem
11,12. vocem justissimi judicii, quæ contra eos pronunciabitur, qui
Matth. dicetur ad illos; Ite maledicti in ignem æternum qui paratus
25.41. est Diabolo & angelis suis. Ideò fratres prospiciamus nobis
1 Cor. tempore accepto, dum adest dies salutis. Ecce enim nox ve-
6.2. niet quum nemo poterit operari. Sed dum lucem habemus
Joan. credamus in lucem & ambulemus tanquam filii lucis, ne ab-
9.& 12. ciamur in tenebras exteriores, ubi fletus & stridor dentium.
35,36. Non abutamur bonitate Dei nos ad resipiscentiam misericor-
Matth. diter invitantis, & pro immensâ clementiâ suâ, præteritorum
25.30. veniam promittentis, modo ad eum ex animo & sincero corde
Es.1. convertamur. Quia si fuerint peccata vestra ut coccinum,
18. quasi nix dealbabuntur; & si fuerint rubra quasi vermiculus,
Ezech. velut lana, alba erunt. Convertimini (ait Dominus) ab
18.30, omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam ini-
31,32. quitas. Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus
prævaricati estis, & facite vobis cor novum & spiritum no-
vum: & quare moriemini domus Israel, quia nolo mortem
morientis, dicit Dominus Deus? revertimini & vivite.
1 Joan. Quamquam peccaverimus, advocatum habemus apud Pa-
2.1. trem Jesum Christum justum; & ipse est propitiatio pro pec-
catis nostris. Quia ipse vulneratus est propter iniquitates no-
Es.53. stras, & attritus propter scelera nostra. Convertamus igitur
5. ad eum qui misericorditer recipit omnes resipiscentes peccato-
res, persuasum nobis habentes ipsum paratum esse ad recipi-
endum nos, & ad ignoscendum nobis, si verè resipiscentes ad
eum accedamus; si nosmetipsos ei subjiciamus, & deinceps in

illius ambulemus; si suave jugum & onus suum leve tol- *Matth.*
lere velimus super nos, ut eum sequamur in humilitate, pa- 11. 30.
tientia & charitate, & sancti sui Spiritus moderamine dirigamur; ejus gloriam semper quærentes, & ipsi inservientes in nostra vocatione prout tenemur, cum gratiarum actione. Hæc si præstiterimus, liberabit nos Christus ab execratione ista, & ab extrema maledictione quæ illis eveniet, qui collocabuntur ad sinistram; nos autem ad dextram collocabit, & gratuitâ illâ Patris sui benedictione nos vocabit, jubens ut regnum suum gloriosum possideamus; ad quod ipse dignetur nos omnes perducere propter infinitam suam misericordiam. Amen.

Tum universi in genua procumbunt; Presbyter autem & Clerici sexis genibus, in eo loco ubi solet dici Litania hunc Psalmum recitabunt.

PSALM. 51.

MISERERE mei Deus secundum magnam misericordiam tuam: & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me Domine hyssopo & mundabor: lavabis me, & super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & Spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me à facie tua: & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: & Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem: utique holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo, Spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri, &c. Ky-

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PATER noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.
Salvos fac Domine famulos tuos.

Responsum.
Qui sperant in te.

Minister.
Mitte illis auxilium ab alto.

Responsum.
Et omni tempore potenter eos protege.

Minister.
Adjuva nos ô Deus Servator noster.

Responsum.
Et propter gloriam Nominis tui libera nos; propitius esto nobis peccatoribus, propter nomen tuum.

Minister.
Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.
Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.
Oremus.

PRECES nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OPOTENTISSIME Deus ac Pater misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil odisti eorum quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitate suâ & salvus fiat, misericorditer peccata nostra nobis condona; recipe & consolare nos qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri; non nisi tibi licet peccata condonare. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redimisti. Non intres in judicium cum servis tuis qui vilis terra sumus & miseri peccatores; sed ita iram tuam à nobis averte, qui demisse vilitatem nostram agnoscimus & quos vere peccatorum pœnitet; & sic festina ad adjuvandum nos in hoc sæculo, ut in futuro tecum vivamus in æternum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Populus hic dicet quæ sequitur post Ministrum.*

CONVERTE nos misericors Domine, & convertemur. Propitius esto Domine, propitius esto populo tuo qui ad te convertitur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & plenus miserationum, longanimis & multæ misericordiæ. Tu parcis cum pœnas meremur, & in irâ tuâ de misericordia cogitas. Parce populo tuo,

...ericors Domine, parce ...
...des hæreditatem tuam in ...
...probrium. Exaudi nos Do...
...mine quia multa est misericordia ...
...; & secundum multitudinem ...
...erationum tuarum respice nos; ...
...r merita & mediationem Filii ...
...i benedicti Jesu Christi Domini ...
...stri. Amen.

℣. *Tum Minister solus dicet.*

BENEDICAT nobis Dominus & custodiat nos. Convertat Dominus vultum suum ad nos, & det nobis pacem, nunc & semper. Amen.

PSAL-

PSALTERIUM DAVIDIS, JUXTA *Vulgatam Latinorum Versionem.*

Matutinæ Preces. Dies i.

PSALMUS 1.

BEATUS vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit: & in cathedra pestilentiæ non sedit.

2 Sed in lege Domini voluntas ejus: & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

3 Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo.

4 Et folium ejus non defluet: & omnia quæcúnque faciet prosperabuntur.

5 Non sic impii, non sic: sed tanquam pulvis, quem projicit ventus à facie terræ.

6 Ideò non resurgent impii in judicio: neque peccatores in concilio justorum.

7 Quoniam novit Dominus viam justorum; & iter impiorum peribit.

PSALMUS 2.

QUARE fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania?

2 Astiterunt reges terræ, & principes convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus Christum ejus.

3 Dirumpamus vincula eorum: & projiciamus à nobis jugum ipsorum.

4 Qui habitat in cœlis irridebit eos: & Dominus subsannabit eos.

5 Tunc loquetur ad eos in ira sua: & in furore suo conturbabit eos.

6 Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus: prædicans præceptum ejus.

7 Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodiè genui te.

8 Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam: & possessionem tuam terminos terræ.

9 Reges eos in virga ferrea: & tanquam vas figuli confringes eos.

10 Et nunc reges intelligite: erudimini qui judicatis terram.

11 Ser-

11 servite Domino in timore: & exultate ei cum tremore.
12 Apprehendite disciplinam, nequando irascatur Dominus: & pereatis de via justa.
13 Cum exarserit in brevi ira ejus: beati omnes qui confidunt in eo.

PSALMUS 3.

DOMINE quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me.
2 Multi dicunt animæ meæ: non est salus ipsi in Deo ejus.
3 Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.
4 Voce mea ad Dominum clamavi: & exaudivit me de monte sancto suo.
5 Ego dormivi & soporatus sum: & exurrexi: quia Dominus suscepit me.
6 Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, salvum me fac Deus meus.
7 Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa: dentes peccatorum contrivisti.
8 Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua.

PSALMUS 4.

CUM invocarem, exaudivit me Deus justitiæ meæ: in tribulatione dilatasti mihi.
2 Miserere mei: & exaudi orationem meam.
3 Filii hominum usquequò gravi corde? ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?
4 Et scitote, quoniam mirificavit Dominus sanctum suum: Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum.
5 Irascimini, & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini.
6 Sacrificate sacrificium justitiæ, & sperate in Domino: multi dicunt, Quis ostendit nobis bona?
7 Signatum est super nos lumen vultus tui Domine: dedisti lætitiam in corde meo.
8 A fructu frumenti, vini, & olei sui: multiplicati sunt.
9 In pace in idipsum dormiam: & requiescam.
10 Quoniam tu Domine singulariter in spe: constituisti me.

PSALMUS 5.

VERBA mea auribus percipe Domine: intelligе clamorem meum.
2 Intende voci orationis meæ: Rex meus & Deus meus.
3 Quoniam ad te orabo: Domine mane exaudies vocem meam.
4 Mane astabo tibi & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.
5 Neque habitabit juxta te malignus: neque permanebunt injusti ante oculos tuos.
6 Odisti omnes, qui operantur iniquitatem: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.
7 Virum sanguinum & dolosum: abominabitur Dominus.
8 Ego autem in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.
9 Domine deduc me in justitia tua:

tua: propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

10 Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.

11 Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant: judica illos Deus.

12 Decidant à cogitationibus suis, secundùm multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritaverunt te Domine.

13 Et lætentur omnes qui sperant in te: in æternum exultabunt, & habitabis in eis.

14 Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices justo.

15 Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ: coronâsti nos.

Vespertinæ Preces.

PSALMUS 6.

DOMINE ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

2 Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

3 Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine usquequò?

4 Convertere Domine, & eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

5 Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

6 Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum: lachrymis meis stratum meum rigabo.

7 Turbatus est à furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

8 Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam audivit Dominus vocem fletus mei.

9 Exaudivit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

10 Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur & erubescant valde velociter.

PSALMUS 7.

DOMINE Deus meus in te speravi: salvum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

2 Nequando rapiat ut leo animam meam: dum non est qui redimat, neque qui salvum faciat.

3 Domine Deus meus, si feci istud: si est iniquitas in manibus meis.

4 Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis.

5 Persequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in pulverem deducat.

6 Exurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicorum meorum.

7 Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandasti: & synagôga populorum circumdabit te.

8 Et propter hanc in altum regredere: Dominus judicat populos.

9 Judica me Domine secundum justitiam meam: & secundum innocentiam meam super me.

10 Consumetur nequitia peccatorum

rum, & diriges justum : scrutans corda & renes Deus.

11 Justum adjutorium meum à Domino : qui salvos facit rectos corde.

12 Deus judex justus, fortis, & patiens : nunquid irascitur per singulos dies ?

13 Nisi conversi fueritis, gladium suum vibrabit : arcum suum tetendit, & paravit illum.

14 Et in eo paravit vasa mortis : sagittas suas ardentibus effecit.

15 Ecce parturiit injustitiam : concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

16 Lacum aperuit, & effodit eum : & incidit in foveam, quam fecit.

17 Convertetur dolor ejus in caput ejus : & in verticem ipsius iniquitas ejus descendet.

18 Confitebor Domino secundum justitiam ejus : & psallam nomini Domini altissimi.

PSALMUS 8.

DOMINE Dominus noster : quam admirabile est nomen tuum in universa terra !

2 Quoniam elevata est magnificentia tua : super cœlos.

3 Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos : ut destruas inimicum & ultorem.

4 Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum : lunam & stellas, quæ tu fundasti.

5 Quid est homo, quod memor es ejus ? aut filius hominis, quoniam visitas eum.

6 Minuisti eum Paulo minus ab Angelis : gloriâ & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum.

7 Omnia subjeciſti sub pedibus ejus : oves & boves universas, insuper & pecora campi.

8 Volucres cœli, & pisces maris : qui perambulant semitas maris.

9 Domine Dominus noster : quam admirabile est nomen tuum in universa terra !

Matut.

PSALMUS 9.

CONFITEBOR tibi Domine in toto corde meo : narrabo omnia mirabilia tua.

2 Lætabor & exultabo in te : psallam nomini tuo Altissime.

3 In convertendo inimicum meum retrorsum : infirmabuntur, & peribunt à facie tua.

4 Quoniam feciſti judicium meum, & causam meam : sediſti super thronum qui judicas justitiam.

5 Increpâsti gentes, & periit impius : nomen eorum delesti in æternum, & in sæculum sæculi.

6 Inimici defecerunt framææ in finem : & civitates eorum destruxisti.

7 Periit memoria eorum cum sonitu : & Dominus in æternum permanet.

8 Paravit in judicio thronum suum : & ipse judicabit orbem terræ in æquitate, judicabit populos in justitia.

9 Et factus est Dominus refugium pauperi : adjutor in opportunitatibus in tribulatione.

10 Et

10 Et sperent in te qui noverunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti quærentes te Domine.

11 Psallite Domino qui habitat in Sion: annunciate inter gentes studia ejus.

12 Quoniam requirens sanguinem, eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum.

13 Miserere mei Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis.

14 Qui exaltas me de portis mortis: ut annunciem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion.

15. Exultabo in salutari tuo: infixæ sunt gentes in interitu quem fecerunt.

16 In laqueo isto quem absconderunt: comprehensus est pes eorum.

17 Cognoscetur Dominus judicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator.

18 Convertantur peccatores in infernum: omnes gentes quæ obliviscuntur Deum.

19 Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in finem.

20 Exurge Domine, non confortetur homo: judicentur gentes in conspectu tuo.

21 Constitue Domine legislatorem super eos: ut sciant gentes quoniam homines sunt.

PSAL. 10. *Secundum Heb.*

UT quid Domine recessisti longe: despicis in opportunitatibus, in tribulatione?

2 Dum superbit impius, incenditur pauper: comprehenduntur in consiliis quibus cogitant.

3 Quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ: & iniquus benedicitur.

4 Exacerbavit Dominum peccator: secundùm multitudinem iræ suæ non quæret.

5 Non est Deus in conspectu ejus: inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore.

6 Auferuntur judicia tua à facie ejus: omnium inimicorum suorum dominabitur.

7 Dixit enim in corde suo: Non movebor à generatione in generationem, sine malo.

8 Cujus maledictione os plenum est, & amaritudine, & dolo: sub lingua ejus labor & dolor.

9 Sedet in insidiis cum divitibus in occultis: ut interficiat innocentem.

10 Oculi ejus in pauperem respiciunt: insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua.

11 Insidiatur ut rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

12 In laqueo suo humiliabit eum: inclinabit se, & cadet cum dominatus fuerit pauperum.

13 Dixit enim in corde suo: Oblitus est Deus, avertit faciem suam ne videat in finem.

14 Exurge Domine Deus, exaltetur manus tua: ne obliviscaris pauperum.

15 Propter quid irritavit impius Deum: dixit enim in corde suo; Non requiret.

16 Vides quoniam tu laborem & dolorem consideras: ut tradas eos in manus tuas.

17 Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.

18 Contere brachium pecca-

intelligi: quæretur peccatum illius, & non invenietur.

19 Dominus regnabit in æternum, & in sæculum sæculi: peribitis Gentes de terra illius.

20 Desiderium pauperum exaudivit Dominus: præparationem cordis eorum audivit auris tua.

21 Judicare pupillo & humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

PSALMUS

Lat. 10. *Heb.* 11.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: transmigra in montem sicut passer.

2 Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, paraverunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde.

3 Quoniam quæ perfecisti destruxerunt: justus autem quid fecit?

4 Dominus in templo sancto suo: Dominus in cœlo sedes ejus.

5 Oculi ejus in pauperem respiciunt: palpebræ ejus interrogant filios hominum.

6 Dominus interrogat justum & impium: qui autem diligit iniquitatem odit animam suam.

7 Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum.

8 Quoniam justus Dominus, & justitias dilexit: æquitatem vidit vultus ejus.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 11. *Heb.* 12.

SALVUM me fac Domine: quoniam defecit sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates a filiis hominum.

2 Vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde, & corde locuti sunt.

3 Disperdat Dominus universa labia dolosa: linguam magniloquam.

4 Qui dixerunt, Linguam nostram magnificabimus, labia nostra a nobis sunt: quis noster Dominus est?

5 Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum: nunc exurgam, dicit Dominus.

6 Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo.

7 Eloquia Domini, eloquia casta: argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum.

8 Tu Domine servabis nos: & custodies nos a generatione hac in æternum.

9 In circuitu impii ambulant: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

PSALMUS

Lat. 12. *Heb.* 13.

USQUEQUO Domine obliviscéris me in finem? Usquequo avertis faciem tuam a me?

2 Quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

3 Usquequò exaltabitur inimicus meus super me? Respice, & exaudi me Domine Deus meus.

4 Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Prævalui adversus eum.

5 Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: Ego autem in misericordia tua speravi.

6 Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo Domino qui bona tribuit mihi, & psallam nomini Domini altissimi.

PSALMUS
Lat. 13. *Heb.* 14.

DIXIT insipiens in corde suo: Non est Deus.

2 Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

3 Dominus de cœlo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens, aut requirens Deum.

4 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

5 Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labiis eorum.

6 Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.

7 Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognoverunt: non est timor Dei ante oculos eorum.

8 Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam sicut escam panis?

9 Dominum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

10 Quoniam Dominus in generatione justa est, consilium inopis confudistis: quoniam Dominus spes ejus est.

11 Quis dabit ex Sion salutare Israel? Cùm averterit Dominus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

Matut.

PSALMUS
Lat. 14. *Heb.* 15.

DOMINE quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo?

2 Qui ingreditur sine macula & operatur justitiam.

3 Qui loquitur veritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua.

4 Nec fecit proximo suo malum: & opprobrium non accepit adversus proximos suos.

5 Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus: timentes autem Dominum glorificat.

6 Qui jurat proximo suo, & non decipit: qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentes non accepit.

7 Qui facit hæc: non movebitur in æternum.

PSALMUS
Lat. 15. *Heb.* 16.

CONSERVA me Domine, quoniam speravi in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

2 Sanctis qui sunt in terra ejus: mirificavit omnes voluntates meas in eis.

3 Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: postea acceleraverunt.

4 Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

5 Dominus pars hæreditatis meæ, & calicis mei: tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

6 Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hæreditas mea præclara est mihi.

7 Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum: insuper usque ad noctem increpuerunt me renes mei.

8 Providebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne commovear.

9 Propter hoc lætatum est cor meum, & exultavit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

10 Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

11 Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitiâ cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.

PSALMUS
Lat. 16. *Heb.* 17.

EXAUDI Domine justitiam meam: intende deprecationem meam.

2 Auribus percipe orationem meam: non in labiis dolosis.

3 De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

4 Probâsti cor meum, & visitâsti nocte: igne me examinâsti, & non est inventa in me iniquitas.

5 Ut non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras.

6 Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea.

7 Ego clamavi, quoniam exaudisti me Deus: inclina aurem tuam mihi, & exaudi verba mea.

8 Mirifica misericordias tuas: qui salvos facis sperantes in te.

9 A resistentibus dextræ tuæ custodi me: ut pupillam oculi.

10 Sub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum: qui me afflixerunt.

11 Inimici mei animam meam circumdederunt, adipem suum concluserunt: os eorum loquutum est superbiam:

12 Projicientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram.

13 Susceperunt me sicut leo paratus ad prædam: & sicut catulus leonis habitans in abditis.

14 Exurge Domine, præveni eum, & supplanta eum: eripe animam meam ab impio, framea

am tuam ab inimicis manûs tuæ.

15 Domine à paucis de terra divide eos in vita eorum: de abſconditis tuis adimpletus eſt venter eorum.

16 Saturati ſunt filiis: & demiſerunt reliquias ſuas parvulis ſuis.

17 Ego autem in juſtitia apparebo conſpectui tuo: ſatiabor quum apparuerit gloria tua.

Veſpert.

PSALMUS

Lat. 17. *Heb.* 18.

DILIGAM te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

2 Deus meus adjutor meus: & ſperabo in eum.

3. Protector meus, & cornu ſalutis meæ: & ſuſceptor meus.

4 Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis ſalvus ero.

5 Circundederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

6 Dolores inferni circundederunt me: præoccupaverunt me laquei mortis.

7 In tribulatione mea invocavi Dominum: & ad Deum meum clamavi.

8 Et exaudivit de templo ſancto ſuo vocem meam: & clamor meus in conſpectu ejus introivit in aures ejus.

9 Commota eſt & contremuit terra: & fundamenta montium conturbata ſunt, & commota ſunt, quoniam iratus eſt eis.

10 Aſcendit fumus in ira ejus & ignis à facie ejus exarſit; carbones ſuccenſi ſunt ab eo.

11 Inclinavit cœlos & deſcendit: & caligo ſub pedibus ejus.

12 Et aſcendit ſuper cherubim & volavit: volavit ſuper pennas ventorum.

13 Et poſuit tenebras latibulum ſuum: in circuitu ejus tabernaculum ejus, tenebroſa aqua in nubibus aëris.

14 Præ fulgore in conſpectu ejus nubes tranſierunt: grando & carbones ignis.

15 Et intonuit de cœlo Dominus, & Altiſſimus dedit vocem ſuam: grando, & carbones ignis.

16 Et miſit ſagittas ſuas, & diſſipavit eos: fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.

17 Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata ſunt fundamenta orbis terrarum.

18 Ab increpatione tua Domine: ab inſpiratione ſpiritus iræ tuæ.

19 Miſit de ſummo & aſſumpſit me: & aſſumpſit me de aquis multis.

20 Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis, & ab his qui oderunt me: quoniam confortati ſunt ſuper me.

21 Prævenerunt me in die afflictionis meæ: & factus eſt Dominus protector meus.

22 Et eduxit me in latitudinem: ſalvum me fecit, quoniam voluit me.

23 Et retribuet mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum retribuet mihi.

24 Quia cuſtodivi vias Do-

mihi: nec impiè gessi à Deo meo.

25 Quoniam omnia judicia ejus in conspectu meo: & justitias ejus non repuli à me.

26 Et ero immaculatus cum eo: & observabo me ab iniquitate mea.

27 Et retribuet mihi Dominus secundùm justitiam meam: & secundùm puritatem manuum mearum in conspectu oculorum ejus.

28 Cum sancto sanctus eris: cum viro innocente innocens eris.

29 Et cum electo electus eris: cum perverso perverteris.

30 Quoniam tu populum humilem salvum facies: & oculos superborum humiliabis.

31 Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: Deus meus illumina tenebras meas.

32 Quoniam in te eripiar à tentatione: & in Deo meo transgrediar murum.

33 Deus meus impolluta via ejus, eloquia Domini igne examinata: protector est omnium sperantium in se.

34 Quoniam quis Deus præter Dominum? aut quis Deus præter Deum nostrum?

35 Deus qui præcinxit me virtute: & posuit immaculatam viam meam.

36 Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum: & super excelsa statuens me.

37 Qui docet manus meas ad prælium: & posuisti ut arcum æreum brachia mea.

38 Et dedisti mihi protectionem salutis tuæ: & dextera tua suscepit me.

39 Et disciplina tua correxit me in finem: & disciplina tua ipsa me docebit.

40 Dilatasti gressus meos subtus me: & non sunt infirmata vestigia mea.

41 Persequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non convertar donec deficiant.

42 Confringam illos, nec poterunt stare: cadent subtus pedes meos.

43 Et præcinxisti me virtute ad bellum: supplantasti insurgentes in me subtus me.

44 Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: & odientes me dispersisti.

45 Clamaverunt, nec erat qui salvos faceret ad Dominum: nec exaudivit eos.

46 Et comminuam eos ut pulverem ante faciem venti: ut lutum platearum delebo eos.

47 Eripies me de contradictionibus populi: constitues me in caput gentium.

48 Populus quem non cognovi servivit mihi: in auditu auris obedivit mihi.

49 Filii alieni mentiti sunt mihi: filii alieni inveterati sunt, & claudicaverunt à semitis suis.

50. Vivit Dominus, & benedictus Deus meus: & exaltetur Deus salutis meæ,

51 Deus qui das vindictas mihi, & subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis iracundis.

52 Et ab insurgentibus in me exaltabis me: à viro iniquo eripies me.

53 Propterea confitebor tibi in nationibus Domine: & nomini tuo psalmum dicam.

54 Magnificans salutes Regis ejus, & faciens misericordiam Christo suo David: & semini ejus usque in sæculum.

Matut.

PSALMUS
Lat. 18. *Heb.* 19.

COELI enarrant gloriam Dei: & opera manuum ejus annunciat firmamentum.

2 Dies diei eructat verbum: & nox nocti indicat scientiam.

3 Non sunt loquelæ neque sermones: quorum non audiantur voces eorum.

4 In omnem terram exivit sonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum.

5 In Sole posuit tabernaculum suum: & ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.

6 Exultavit ut gigas ad currendam viam: à summo cœlo egressio ejus.

7 Et occursus ejus usque ad summum ejus: nec est qui se abscondat à colore ejus.

8 Lex Domini immaculata, convertens animas: testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis.

9 Justitiæ Domini rectæ, lætificantes corda: præceptum Domini lucidum, illuminans oculos.

10 Timor Domini sanctus permanet in sæculum sæculi: judicia Domini vera, justificata in semetipsa.

11 Desiderabilia super aurum & lapidem pretiosum multum: & dulciora super mel & favum.

12 Etenim servus tuus custodea: in custodiendis illis retributio multa.

13 Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo.

14 Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero: & emundabor à delicto maximo.

15 Et erunt ut complacent eloquia oris mei: & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper.

16 Domine adjutor meus, & redemptor meus.

PSALMUS
Lat. 19. *Heb.* 20.

EXAUDIAT te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Jacob.

2 Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

3 Memor sit omnis sacrificii tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

4 Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

5 Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

6 Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus Christum suum.

7 Exaudiet illum de cœlo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ ejus.

8 Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus.

9 Ipsi obligati sunt & ceciderunt: nos autem surreximus & erecti sumus.

10 Do-

10 Domine salvum fac regem: & exaudi nos in die qua invocaverimus te.

PSALMUS
Lat. 20. *Heb.* 21.

DOMINE in virtute tua lætabitur rex: & super salutare tuum exultabit vehementer.

2 Desiderium cordis ejus tribuisti ei: & voluntate labiorum ejus non fraudâsti eum.

3 Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

4 Vitam petiit à te: & tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum, & in sæculum sæculi.

5 Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam & magnum decorem impones super eum.

6 Quoniam dabis eum in benedictionem in sæculum sæculi: lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

7 Quoniam rex sperat in Domino; & in misericordia Altissimi non commovebitur.

8 Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

9 Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: Dominus in ira sua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.

10 Fructum eorum de terra perdes: & semen eorum à filiis hominum.

11 Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

12 Quoniam pones eos dorsum: in reliquiis tuis præparabis vultum eorum.

13 Exaltare Domine in virtute tua: cantabimus & psallemus virtutes tuas.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 21. *Heb.* 22.

DEUS Deus meus respice me, quare me dereliquisti? Longè à salute mea verba delictorum meorum.

2 Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

3 Tu autem in sancto habitas: laus Israel.

4 In te speraverunt patres nostri: speraverunt, & liberâsti eos.

5 Ad te clamaverunt, & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi.

6 Ego autem sum vermis & non homo: opprobrium hominum, & abjectio plebis.

7 Omnes videntes me deriserunt me: locuti sunt labiis, & moverunt caput.

8 Speravit in Domino, eripiat eum: salvum faciat eum, quoniam vult eum.

9 Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab uberibus matris meæ, in te projectus sum ex utero.

10 De ventre matris meæ Deus meus es tu: ne discesseris à me.

11 Quoniam tribulatio proxima est: quoniam non est qui adjuvet.

12 Circundederunt me vituli multi: tauri pingues obsederunt me.

13 Apparuerunt super me os suum: sicut leo rapiens & rugiens.

14 Sicut aqua effusus sum: & dispersa sunt omnia ossa mea.

15 Factum est cor meum tanquam cera liquescens: in medio ventris mei.

16 Aruit tanquam testa virtus mea, & lingua mea adhæsit faucibus meis: & in pulverem mortis deduxisti me.

17 Quoniam circumdederunt me canes multi: concilium malignantium obsedit me.

18 Foderunt manus meas & pedes meos: dinumeraverunt omnia ossa mea.

19 Ipsi verò conspexerunt & inspexerunt me: diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.

20 Tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum à me: ad defensionem meam conspice.

21 Erue à framea animam meam: & de manu canis unicam meam.

22 Salva me ex ore leonis: & à cornibus unicornium humilitatem meam.

23 Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio Ecclesiæ laudabo te.

24 Qui timetis Dominum laudate eum: universum semen Jacob glorificate eum.

25 Timeat eum omne semen Israël: quoniam non sprevit, neque despexit deprecationem pauperis.

26 Nec avertit faciem suam à me: & cum clamarem ad eum, exaudivit me.

27 Apud te laus mea in Ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum.

28 Edent pauperes & saturabuntur: & laudabunt Dominum qui requirunt eum; vivent corda eorum in sæculum sæculi.

29 Reminiscentur, & convertentur ad Dominum: universæ gentes terræ.

30 Et adorabunt in conspectu ejus: universæ familiæ gentium.

31 Quoniam Domini est regnum: & ipse dominabitur gentium.

32 Manducaverunt & adoraverunt omnes pingues terræ: in conspectu ejus cadent omnes qui descendunt in terram.

33 Et anima mea illi vivet: & semen meum serviet ipsi.

34 Annunciabitur Domino generatio ventura: & annunciabunt cœli justitiam ejus populo qui nascetur, quem fecit Dominus.

PSALMUS XXII.

Lat. 22. Heb. 23.

DOMINUS regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit.

2 Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.

3 Deduxit me super semitas justitiæ: propter nomen suum.

4 Nam & si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

5 Virga tua & baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

6 Parâsti in conspectu meo mensam adversus eos: qui tribulant me.

7 Impinguâsti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus est!

8 Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

9 Et ut inhabitem in domo Domini: in longitudine dierum.

Matut.

PSALMUS.

Lat. 23. *Heb.* 24.

DOMINI est terra, & plenitudo ejus: orbis terrarum, & universi qui habitant in eo.

2 Quia ipse super maria fundavit eum: & super flumina præparavit eum.

3 Quis ascendet in montem Domini? Aut quis stabit in loco sancto ejus?

4 Innocens manibus, & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.

5 Hic accipiet benedictionem a Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

6 Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Jacob.

7 Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

8 Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis & potens: Dominus potens in prælio.

9 Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

10 Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

PSALMUS

Lat. 24. *Heb.* 25.

AD te Domine levavi animam meam: Deus meus in te confido non erubescam.

2 Neque irrideant me inimici mei: etenim universi qui sustinent te, non confundentur.

3 Confundantur omnes iniqua agentes: supervacuè.

4 Vias tuas Domine demonstra mihi: & semitas tuas edoce me.

5 Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus salvator meus, & te sustinui totâ die.

6 Reminiscere miserationum tuarum Domine: & misericordiarum tuarum, quæ à sæculo sunt.

7 Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris.

8 Secundùm misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam Domine.

9 Dulcis & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

10 Diriget mansuetos in judicio: docebit mites vias suas.

11 Universæ viæ Domini, misericordia & veritas: requirentibus testamentum ejus & testimonia ejus.

12 Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum est enim.

13 Quis est homo qui timet Dominum? Legem statuet ei in via, quam elegit.

14 Anima ejus in bonis demorabitur: & semen ejus hæreditabit terram.

15 Fir-

15 Firmamentum est Dominus timentibus eum: & testamentum ipsius ut manifestetur illis.

16 Oculi mei semper ad Dominum: quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.

17 Respice in me & miserere mei: quia unicus & pauper sum ego.

18 Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt, de necessitatibus meis erue me.

19 Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte universa delicta mea.

20 Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: & odio iniquo oderunt me.

21 Custodi animam meam & erue me: non erubescam, quoniam speravi in te.

22 Innocentes & recti adhæserunt mihi: quia sustinui te.

23 Libera Deus Israel: ex omnibus tribulationibus suis.

PSALMUS
Lat. 25. *Heb.* 26.

JUDICA me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum: & in Domino sperans non infirmabor.

2 Proba me Domine & tenta me: ure renes meos & cor meum.

3 Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: & complacui in veritate tua.

4 Non sedi cum concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.

5 Odivi Ecclesiam malignantium: & cum impiis non sedebo.

6 Lavabo inter innocentes manus meas: & circundabo altare tuum Domine.

7 Ut audiam vocem laudis tuæ: & enarrem universa mirabilia tua.

8 Domine dilexi decorem domûs tuæ: & locum habitationis gloriæ tuæ.

9 Ne perdas cum impiis animam meam, & cum viris sanguinum vitam meam.

10 In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

11 Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me & miserere mei.

12 Pes meus stetit in directo: in Ecclesiis benedicam te Domine.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 26. *Heb.* 27.

DOMINUS illuminatio mea, & salus mea quem timebo?

2 Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?

3 Dum appropriant super me nocentes: ut edant carnes meas.

4 Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt & ceciderunt.

5 Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.

6 Si exurgat adversum me prælium: in hoc ego sperabo.

7 Unam petii à Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

8 Ut videam voluptatem Domini: & visitem templum ejus.

9 Quo-

9 Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

10 In petra exaltavit me: & nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.

11 Circumivi, & immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis: cantabo & psalmum dicam Domino.

12 Exaudi Domine vocem meam, qua clamavi ad te: miserere mei, & exaudi me.

13 Tibi dixit cor meum, Exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.

14 Ne avertas faciem tuam à me: ne declines in ira à servo tuo.

15 Adjutor meus esto: ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus.

16 Quoniam pater meus, & mater mea, dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me.

17 Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semita recta propter inimicos meos.

18 Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.

19 Credo videre bona Domini: in terra viventium.

20 Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.

PSALMUS
Lat. 27. *Heb.* 28.

AD te Domine clamabo, Deus meus ne sileas à me: nequando taceas à me, & assimilabor descendentibus in lacum.

2 Exaudi Domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

3 Ne simul trahas me cum peccatoribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

4 Qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum.

5 Da illis secundùm opera eorum: & secundùm nequitiam adinventionum ipsorum.

6 Secundùm opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.

7 Quoniam non intellexerunt opera Domini: & in opera manuum ejus, destrues illos & non ædificabis eos.

8 Benedictus dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

9 Dominus adjutor meus, & protector meus: & in ipso speravit cor meum, & adjutus sum.

10 Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea confitebor ei.

11 Dominus fortitudo plebis suæ: & protector salvationum Christi sui est.

12 Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos, & extolle illos usque in æternum.

PSALMUS
Lat. 28. *Heb.* 29.

AFFERTE Domino filii Dei: afferte Domino filios arietū.

2 Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

3 Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

4 Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

5 Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.

6 Et comminuet eas tanquam vitulum Libani: & dilectus quemadmodum filius unicornium.

7 Vox Domini intercidentis flammam ignis, vox Domini concutientis desertum: & commovebit Dominus desertum Cades.

8 Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensa: & in templo ejus omnes dicent gloriam.

9 Dominus diluvium inhabitare facit: & sedebit Dominus rex in æternum.

10 Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.

Matut.

PSALMUS

Lat. 29. *Heb.* 30.

EXALTABO te Domine, quoniam suscepisti me: nec delectâsti inimicos meos super me.

2 Domine Deus meus clamavi ad te: & sanâsti me.

3 Domine eduxisti ab inferno animam meam: salvâsti me à descendentibus in lacum.

4 Psallite Domino sancti ejus: & confitemini memoriæ sanctitatis ejus.

5 Quoniam ira in indignatione ejus: & vita in voluntate ejus.

6 Ad vesperum demorabitur fletus: & ad matutinum lætitia.

7 Ego autem dixi in abundantia mea: Non movebor in æternum.

8 Domine in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem.

9 Avertisti faciem tuam a me: & factus sum conturbatus.

10 Ad te Domine clamabo: & ad Deum meum deprecabor.

11 Quæ utilitas in sanguine meo: dum descendo in corruptionem?

12 Nunquid confitebitur tibi pulvis: aut annunciabit veritatem tuam?

13 Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.

14 Convertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum, & circumdedisti me lætitiâ.

15 Ut cantet tibi gloria mea, & non compungar: Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

PSALMUS

Lat. 30. *Heb.* 31.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

2 Inclina ad me aurem tuam, accelera ut eruas me.

3 Esto mihi in Deum protectorem: & in domum refugii, ut salvum me facias.

4 Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

5 Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

6 In manus tuas commendo spiritum

fortium meum: redemisti me Domine Deus veritatis.

7 Odisti observantes vanitates: supervacue.

8 Ego autem in Domino speravi: exultabo, & lætabor in misericordia tua.

9 Quoniam respexisti humilitatem meam: salvâsti de necessitatibus animam meam.

10 Nec conclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spatioso pedes meos.

11 Miserere mei Domine quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

12 Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

13 Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.

14 Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium, & vicinis meis valdè: & timor notis meis.

15 Qui videbant me foras fugerunt à me: oblivioni datus sum tanquam mortuus à corde.

16 Factus sum tanquam vas perditum: quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

17 In eo dum convenirent simul adversum me: accipere animam meam consiliati sunt.

18 Ego autem in te speravi Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.

19 Eripe me de manu inimicorum meorum, & à persequentibus me.

20 Illustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac in misericordia tua: Domine non confundar, quoniam invocavi te.

21 Erubescant impii, & deducantur in infernum: mutà fiant labia dolosa.

22 Quæ loquuntur adversus justum iniquitatem in superbia: & in abusione.

23 Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abscondisti timentibus te!

24 Perfecisti eis qui sperant in te: in conspectu filiorum hominum.

25 Abscondes eos in abscondito faciei tuæ: à conturbatione hominum.

26 Protreges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.

27 Benedictus Dominus: quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita.

28 Ego autem dixi in excessu mentis meæ: Projectus sum à facie oculorum tuorum.

29 Ideo exaudisti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.

30 Diligite Dominum omnes sancti ejus: quoniam veritatem requirit Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

31 Viriliter agite, & confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in Domino.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 31. *Heb.* 32.

BEATI, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

2 Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

3 Quo-

3 Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea: dum clamarem totâ die.

4 Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

5 Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

6 Dixi, Confitebor adversum me injustiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

7 Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

8 Veruntamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt.

9 Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me: exultatio mea erue me à circundantibus me.

10 Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac quâ gradieris: firmabo super te oculos meos.

11 Nolite fieri sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.

12 In camo & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

13 Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circundabit.

14 Lætamini in Domino & exultate justi: & gloriamini omnes recti corde.

PSALMUS
Lat. 32. *Heb.* 33.

EXULTATE justi in Domino: rectos decet collaudatio.

2 Confitemini Domino in cithara: in Psalterio decem chordarum psallite illi.

3 Cantate ei Canticum novum: bene psallite ei in vociferatione.

4 Quia rectum est verbum Domini: & omnia opera ejus in

5 Diligit misericordiam & judicium: misericordia Domini plena est terra.

6 Verbo Domini cœli firmati sunt: & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

7 Congregans sicut in utre aquas maris: ponens in thesauris abyssos.

8 Timeat Dominum omnis terra: ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem.

9 Quoniam ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata

10 Dominus dissipat consilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat filia principum.

11 Consilium autem Domini æternum manet: cogitationes cordis ejus in generatione & generationem.

12 Beata gens cujus est Dominus Deus ejus: populus quem elegit in hæreditatem sibi.

13 De cœlo respexit Dominus: vidit omnes filios hominum.

14 De præparato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terram.

15 Qui finxit sigillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum.

16 Non salvatur rex per multam virtutem: & gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ.

17 Fallax equus ad salutem: in abundantia autem virtutis suæ non salvabitur.

18 Ecce oculi Domini super metuentes eum: & in eis qui sperant super misericordia ejus. 19 Ut

19 Ut eruat à morte animas eorum: & alat eos in fame.

20 Anima nostra sustinet Dominum: quoniam adjutor & protector noster est.

21 Quia in eo lætabitur cor nostrum: & in nomine sancto ejus speravimus.

22 Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum speravimus in te.

PSALMUS

Lat. 33. *Heb.* 34.

BENEDICAM Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

2 In Domino laudabitur anima mea: audiant mansueti & lætentur.

3 Magnificate Dominum mecum: & exaltemus nomen ejus in ipsum.

4 Exquisivi Dominum, & exaudivit me: ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.

5 Accedite ad eum, & illuminamini: & facies vestræ non confundentur.

6 Iste pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum: & ex omnibus tribulationibus salvavit eum.

7 Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum: & eripiet eos.

8 Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus: beatus vir qui sperat in eo.

9 Timete Dominum omnes sancti ejus: quoniam non est inopia timentibus eum.

10 Divites egerunt & esurierunt: inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.

11 Venite filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

12 Quis est homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos?

13 Prohibe linguam tuam à malo: & labia tua ne loquantur dolum.

14 Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam.

15 Oculi Domini super justos: & aures ejus in preces eorum.

16 Vultus autem Domini super facientes mala: ut perdat de terra memoriam eorum.

17 Clamaverunt justi, & Dominus exaudivit eos: & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

18 Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde: & humiles spiritu salvabit.

19 Multæ tribulationes justorum: & de omnibus his liberabit eos Dominus.

20 Custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur.

21 Mors peccatorum pessima: & qui oderunt justum delinquent.

22 Redimet Dominus animas servorum suorum: & non delinquent omnes qui sperant in eo.

Matut.

PSALMUS

Lat. 34. *Heb.* 35.

JUDICA Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

2 Apprehende arma & scutum: & exurge in adjutorium mihi.

3 Effunde frameam, & conclude adversus

adversus eos qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.

4 Confundantur & revereantur: quærentes animam meam.

5 Avertantur retrorsum: & confundantur cogitantes mihi mala.

6 Fiant tanquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans eos.

7 Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

8 Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: supervacuè exprobraverunt animam meam.

9 Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio quam abscondit apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipsum.

10 Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur super salutari suo.

11 Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?

12 Eripiens inopem de manu fortiorum ejus: egenum & pauperem a diripientibus eum.

13 Surgentes testes iniqui: quæ ignorabam interrogabant me.

14 Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ meæ.

15 Ego autem cum mihi molesti essent: induebar cilicio.

16 Humiliabam in jejunio animam meam: & oratio mea in sinu meo convertetur.

17 Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum sic complacebam: quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

18 Et adversum me lætati sunt, & convenerunt: congregata sunt super me flagilla, & ignoravi.

19 Dissipati sunt nec compuncti tentaverunt me, subsannaverunt subsannatione: frenduerunt super me dentibus suis.

20 Domine quando respicies? Restitue animam meam a malitiis eorum, à leonibus unicam meam.

21 Confitebor tibi in Ecclesia magna: in populo gravi laudabo te.

22 Non supergaudeant mihi qui adversantur mihi inique: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

23 Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur: & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.

24 Et dilataverunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge, viderunt oculi nostri.

25 Vidisti Domine, ne sileas Domine ne discedas a me.

26 Exurge & intende judicio meo: Deus meus, & Dominus meus in causam meam.

27 Judica me secundum justitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

28 Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, animæ nostræ: neque dicant, Devoravimus eum.

29 Erubescant & revereantur simul: qui gratulantur malis meis.

30 Induantur confusione & verentia: qui magna loquuntur super me.

31 Exultent & lætentur qui volunt justitiam meam: & dicant semper, Magnificetur Dominus qui volunt pacem servi ejus.

32 Et lingua mea meditabitur justitiam

justitiam tuam: totâ die laudem tuam.

PSALMUS
Lat. 35. *Heb.* 36.

1 DIXIT injustus ut delinquat in semetipso: non est timor Dei ante oculos ejus.

2 Quoniam dolosè egit in conspectu ejus: ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.

3 Verba oris ejus iniquitas & dolus: noluit intelligere ut bene ageret.

4 Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni viæ non bonæ, malitiam autem non odivit.

5 Domine in cœlo misericordia tua: & veritas tua usque ad nubes.

6 Justitia tua sicut montes Dei: judicia tua abyssus multa.

7 Homines & jumenta salvabis Domine: quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.

8 Filii autem hominum: in tegmine alarum tuarum sperabunt.

9 Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos.

10 Quoniam apud te est fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen.

11 Prætende Domine misericordiam tuam scientibus te: & justitiam tuam his qui recto sunt corde.

12 Non veniat mihi pes superbiæ: & manus peccatoris non moveat me.

13 Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem: expulsi sunt, nec potuerunt stare.

Vesperi.

PSALMUS
Lat. 36. *Heb.* 37.

1 NOLI æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

2 Quoniam tanquam fœnum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum citò decident.

3 Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabita terram, & pascéris in divitiis ejus.

4 Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.

5 Revela Domino viam tuam, & spera in eo: & ipse faciet.

6 Et educet quasi lumen justitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem: subditus esto Domino, & ora eum.

7 Noli æmulari in eo qui properatur in via sua: in homine faciente injustitias.

8 Desine ab ira, & derelinque furorem: noli æmulari ut malignéris.

9 Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem Dominum, ipsi hæreditabunt terram.

10 Et adhuc pusillum, & non erit peccator: & quæres locum ejus, & non invenies.

11 Mansueti autem hæreditabunt terram: & delectabuntur in multitudine pacis.

12 Observabit peccator justum: & stridebit super eum dentibus ejus.

13 Dominus autem irridebit eum: quoniam prospicit quòd veniet dies ejus.

14 Gladium evaginaverunt peccatores: intenderunt arcum suum.

15 Ut dejiciant pauperem & inopem: ut trucident rectos corde.

16 Gladius eorum intret in corda ipsorum: & arcus eorum confringatur.

17 Melius est modicum justo: super divitias peccatorum multas.

18 Quoniam brachia peccatorum conterentur: confirmat autem justos Dominus.

19 Novit Dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.

20 Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribunt.

21 Inimici verò Domini mox ut honorificati fuerint & exaltati deficientes: quemadmodum fumus deficient.

22 Mutuabitur peccator, & non solvet: justus autem miseretur & tribuet.

23 Quia benedicentes ei hæreditabunt terram: maledicentes autem ei disperibunt.

24 Apud Dominum gressus hominis dirigentur: & viam ejus volet.

25 Cùm ceciderit, non collidetur: quia Dominus supponit manum suam.

26 Junior fui, etenim senui: & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quærens panem.

27 Totâ die miseretur & commodat: & semen illius in benedictione erit.

28 Declina à malo & fac bonum: & inhabita in sæculum sæculi.

29 Quia Dominus amat judicium: & non derelinquet sanctos suos, in æternum conservabuntur.

30 Injusti punientur: & semen impiorum peribit.

31 Justi autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in sæculum sæculi super eam.

32 Os justi meditabitur sapientiam: & lingua ejus loquetur judicium.

33 Lex Dei ejus in corde ipsius: & non supplantabuntur gressus ejus.

34 Considerat peccator justum & quærit mortificare eum.

35 Dominus autem non derelinquet eum in manibus ejus: nec damnabit eum cum judicabitur illi.

36 Expecta Dominum, & custodi viam ejus: & exaltabit te ut hæreditate capias terram: cùm perierint peccatores videbis.

37 Vidi impium superexaltatum: & elevatum sicut cedros Libani.

38 Et transivi, & ecce non erat: quæsivi eum, & non est inventus locus ejus.

39 Custodi innocentiam, & vide æquitatem: quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

40 Injusti autem disperibunt simul: reliquiæ impiorum interibunt.

41 Salus autem justorum à Domino: & protector eorum in tempore tribulationis.

42 Et adjuvabit eos Dominus & liberabit eos: & eruet eos à peccatoribus & salvabit eos, quia speraverunt in eo.

Mem

Matut.

PSALMUS
Lat. 37. *Heb.* 38.

DOMINE ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

2 Quoniam sagittæ mæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

3 Non est sanitas in carne mea a facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis, à facie peccatorum meorum.

4 Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me.

5 Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

6 Miser factus sum & curvatus sum usque in finem: totâ die contristatus ingrediebar.

7 Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

8 Afflictus sum & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

9 Domine, ante te omne desiderium meum: & gemitus meus a te non est absconditus.

10 Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

11 Amici mei, & proximi mei adversum me appropinquaverunt: & steterunt.

12 Et qui juxta me erant de longe steterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

13 Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: & dolos totâ die meditabantur.

14 Ego autem tanquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

15 Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

16 Quoniam in te Domine speravi: tu exaudies me Domine Deus meus.

17 Quia dixi, Nequando supergaudeant mihi inimici mei: & dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

18 Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

19 Quoniam iniquitatem meam annunciabo: & cogitabo pro peccato meo.

20 Inimici autem mei vivunt, & confirmati sunt super me, & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.

21 Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem.

22 Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

23 Intende in adjutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

PSALMUS
Lat. 38. *Heb.* 39.

DIXI, Custodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea.

2 Posui ori meo custodiam: cùm consisteret peccator adversum me.

3 Obmutui, & humiliatus sum: & silui à bonis, & dolor meus renovatus est.

4 Concaluit cor meum intra me: & in meditatione mea exardescet ignis.

5 Locutus sum in lingua mea: notum fac mihi Domine finem meum.

6 Et numerum dierum meorum quis est? Ut sciam quid desit mihi.

7 Ecce mensurabiles posuisti dies meos: & substantia mea tanquam nihilum ante te.

8 Verumtamen universa vanitas: omnis homo vivens.

9 Verumtamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur.

10 Thesaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

11 Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Dominus, & substantia mea apud te est?

12 Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me.

13 Obmutui & non aperui os meum, quoniam tu fecisti: amove à me plagas tuas.

14 A fortitudine manus tuæ ego defeci: in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem.

15 Et tabescere fecisti sicut aranea animam ejus: verumtamen vanè conturbatur omnis homo.

16 Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.

17 Ne sileas; quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus: sicut omnes patres mei.

18 Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam: & amplius non ero.

PSALMUS
Lat. 39. *Heb.* 40.

EXPECTANS expectavi Dominum: & intendit mihi.

2 Et exaudivit preces meas: & eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis.

3 Et statuit supra petram pedes meos: & direxit gressus meos.

4 Et immisit in os meum canticum novum: carmen Deo nostro.

5 Videbunt multi & timebunt: & sperabunt in Domino.

6 Beatus vir cujus est nomen Domini spes ejus: & non respexit in vanitates, & insanias falsas.

7 Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

8 Annunciavi & loquutus sum: multiplicati sunt super numerum.

9 Sacrificium & oblationem noluisti: aures autem perfecisti mihi.

10 Holocaustum & pro peccato non postulâsti: tunc dixi, Ecce venio.

11 In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

12 Annunciavi justitiam tuam in Ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu scisti.

13 Justitiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam & salutare tuum dixi.

14 Non abscondi misericordiam tuam: & veritatem tuam à concilio multo.

15 Tu autem Domine ne longe facias miserationes tuas à me: [illegible] semper

sericordia tua & veritas tua semper suscepérunt me.

16 Quoniam circundederunt me mala quorum non est numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.

17 Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

18 Complaceat tibi Domine ut eruas me: Domine ad adjuvandum me respice.

19 Confundantur & revereantur simul qui quærunt animam meam: ut auferant eam.

20 Convertantur retrorsum & revereantur: qui volunt mihi mala.

21 Ferant confestim confusionem suam: qui dicunt mihi, Euge, euge.

22 Exultent & lætentur super te omnes quærentes te: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

23 Ego autem mendicus sum & pauper: Dominus solicitus est mei.

24 Adjutor meus & protector meus tu es: Deus meus ne tardaveris.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 40. *Heb.* 41.

BEATUS qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

2 Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum ejus.

3 Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus: universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.

4 Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam quia peccavi tibi.

5 Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur & peribit nomen ejus?

6 Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur, cor ejus congregavit iniquitatem sibi: egrediebatur foras, & loquebatur in idipsum.

7 Adversum me susurrabant omnes inimici mei: adversum me cogitabant mala mihi.

8 Verbum iniquum constituerunt adversum me: nunquid qui dormit non adjiciet ut resurgat?

9 Etenim homo pacis meæ in quo speravi, qui edebat panes meos: magnificavit super me supplantationem.

10 Tu autem Domine miserere mei: & resuscita me, & retribuam eis.

11 In hoc cognovi, quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

12 Me autem propter innocentiam suscepisti: & confirmâsti me in conspectu tuo in æternum.

13 Benedictus Dominus Deus Israel: à sæculo & usque in sæculum: fiat, fiat.

PSALMUS

Lat. 41. *Heb.* 42.

QUEMADMODUM desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

2 Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

3 Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Ubi est Deus tuus?

4 Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei.

5 In voce exultationis & confessionis: sonus epulantis.

6 Quare tristis es anima mea? Et quare conturbas me?

7 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

8 Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Jordanis, & Hermonii à monte modico.

9 Abyssus abyssum invocat: in voce cataractarum tuarum.

10 Omnia excelsa tua & fluctus tui: super me transierunt.

11 In die mandavit Dominus misericordiam suam: & nocte canticum ejus.

12 Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.

13 Quare oblitus es mei? Et quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus?

14 Dum confringuntur ossa mea: exprobraverunt mihi qui tribulant me inimici mei.

15 Dum dicunt mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus? Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

16 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

PSALMUS
Lat. 42. *Heb.* 43.

JUDICA me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo & dolo erue me.

2 Quia tu es Deus fortitudo mea, quare me repulisti? & quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

3 Emitte lucem tuam, & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.

4 Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

5 Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

6 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Matut.

PSALMUS
Lat. 43. *Heb.* 44.

DEUS auribus nostris audivimus: patres nostri annunciaverunt nobis.

2 Opus quod operatus es in diebus eorum: in diebus antiquis.

3 Manus tua gentes dispersisti, & plantasti eos: afflixisti populos, & expulisti eos.

4 Nec enim in gladio suo possederunt terram: & brachium eorum non salvabit eos.

5 Sed dextera tua, & brachium tuum

tui, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuisti in eis.

6 Tu es ipse rex meus & Deus meus: qui mandas salutes Jacob.

7 In te inimicos nostros ventilabimus cornu: & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis.

8 Non enim in arcu meo sperabo: & gladius meus non salvabit me.

9 Salvâsti enim nos de affligentibus nos: & odientes nos confudisti.

10 In Deo laudabimur totâ die: & in nomine tuo confitebimur in sæcula.

11 Nunc autem repulisti & confudisti nos: & non egredieris amplius in virtutibus nostris.

12 Avertisti nos retrorsum post inimicos nostros: & qui oderunt nos diripiebant sibi.

13 Dedisti nos tanquam oves escarum: & in gentibus dispersisti nos.

14 Vendidisti populum tuum sine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

15 Posuisti nos opprobrium vicinis nostris: subsannationem & derisum his qui sunt in circuitu nostro.

16 Posuisti nos in similitudinem gentibus: commotionem capitis in populis.

17 Tota die verecundia mea contra me est: & confusio faciei meæ cooperuit me.

18 A voce exprobrantis & obloquentis: à facie inimici & persequentis.

19 Hæc omnia venerunt super nos, nec obliti sumus te: & inique non egimus in testamento tuo.

20 Et non recessit retro cor nostrum: & declinâsti semitas nostras à via tua.

21 Quoniam humiliâsti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis.

22 Si obliti sumus nomen Dei nostri: & si expandimus manus nostras ad Deum alienum.

23 Nonne Deus requiret ista? Ipse enim novit abscondita cordis,

24 Quoniam propter te mortificamur totâ die: æstimati sumus sicut oves occisionis.

25 Exurge, quare obdormis Domine? Exurge, & ne repellas in finem.

26 Quare faciem tuam avertis: oblivisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ.

27 Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra: conglutinatus est in terra venter noster.

28 Exurge Domine adjuva nos: & redime nos propter nomen tuum.

PSALMUS

Lat. 44. *Heb.* 45.

ERUCTAVIT cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

2 Lingua mea calamus scribæ: velociter scribentis.

3 Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum,

4 Accingere gladio tuo super femur tuum: potentissime.

5 Specie tuâ & pulchritudine tuâ: intende, prospere procede, & regna.

6 Propter veritatem & mansuetudinem

suetudinem & justitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.

7 Sagittæ tuæ acutæ: populi sub te cadent in corda inimicorum Regis.

8 Sedes tua Deus in sæculum sæculi: virga directionis virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

10 Myrrha, & gutta, & casia à vestimentis tuis, à domibus eburneis: ex quibus delectaverunt te filiæ regum in honore tuo.

11 Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato: circumdata varietate.

12 Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam: & obliviscere populum tuum, & domum patris tui.

13 Et concupiscet rex decorem tuum: quoniam ipse est Dominus Deus tuus: & adorabunt eum.

14 Et filiæ Tyri in muneribus: vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis.

15 Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus: in fimbriis aureis circumamicta varietatibus.

16 Adducentur regi virgines post eam: proximæ ejus afferentur tibi.

17 Afferentur in lætitia, & exultatione: adducentur in templum regis.

18 Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: constitues eos principes super omnem terram.

19 Memores erunt nominis tui: in omni generatione & generationem.

20 Propterea populi confitebuntur tibi in æternum: & in sæculum sæculi.

PSALMUS

Lat. 45. Heb. 46.

DEUS noster refugium & virtus: adjutor in tribulationibus quæ invenerunt nos nimis.

2 Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

3 Sonuerunt & turbatæ sunt aquæ eorum: conturbati sunt montes in fortitudine ejus.

4 Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

5 Deus in medio ejus non commovebitur: adjuvabit eam Deus mane diluculo.

6 Conturbatæ sunt gentes, & inclinata sunt regna: dedit vocem suam, mota est terra.

7 Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster Deus Jacob.

8 Venite & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram: auferens bella usque ad finem terræ.

9 Arcum conteret, & confringet arma: & scuta comburet igni.

10 Vacate, & videte quoniam ego sum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

11 Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster Deus Jacob.

Vesperi.

PSALMUS

Lat. 46. *Heb.* 47.

OMNES gentes plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis.

2 Quoniam Dominus excelsus, terribilis: rex magnus super omnem terram.

3 Subjecit populos nobis: & gentes sub pedibus nostris.

4 Elegit nobis hæreditatem suam: speciem Jacob quam dilexit.

5 Ascendit Deus in jubilo: & Dominus in voce tubæ.

6 Psallite Deo nostro, psallite: psallite regi nostro, psallite.

7 Quoniam rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.

8 Regnabit Deus super gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

9 Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham: quoniam dii fortes terræ vehementer elevati sunt.

PSALMUS

Lat. 47. *Heb.* 48.

MAGNUS Dominus & laudabilis nimis in civitate Dei nostri: in monte sancto ejus.

2 Fundatur exultatione universæ terræ mons Sion: latera Aquilonis, civitas regis magni.

3 Deus in domibus ejus cognoscetur: cum suscipiet eam.

4 Quoniam ecce reges terræ congregati sunt: convenerunt in unum.

5 Ipsi videntes sic admirati sunt: conturbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos.

6 Ibi dolores ut parturientis: in spiritu vehementi conteres naves Tharsis.

7 Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Domini virtutum, in civitate Dei nostri: Deus fundavit eam in æternum.

8 Suscepimus Deus misericordiam tuam: in medio templi tui.

9 Secundum nomen tuum Deus, sic & laus tua in fines terræ: justitia plena est dextera tua.

10 Lætetur mons Sion: & exultent filiæ Judæ propter judicia tua Domine.

11 Circumdate Sion, & complectimini eam: narrate in turribus ejus.

12 Ponite corda vestra in virtute ejus: & distribuite domos ejus, ut enarretis in progenie altera.

13 Quoniam hic est Deus, Deus noster in æternum: & in sæculum sæculi, ipse reget nos in sæcula.

PSALMUS

Lat. 48. *Heb.* 49.

AUDITE hæc omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

2 Quique terrigenæ & filii hominum: simul in unum dives & pauper.

3 Os meum loquetur sapientiam: & meditatio cordis mei prudentiam.

4 Inclinabo in parabolam aurem meam: aperiam in psalterio propositionem meam.

5 Cur timebo in die mala? Iniquitas calcanei mei circumdabit me.

6 Qui

6 Qui confidunt in virtute sua: & in multitudine divitiarum suarum gloriantur.

7 Frater non redimit, redimet homo? Non dabit Deo placationem suam.

8 Et pretium redemptionis animæ suæ, & laborabit in æternum: & vivet adhuc in finem.

9 Non videbit interitum, cùm viderit sapientes morientes: simul insipiens & stultus peribunt.

10 Et relinquet alienis divitias suas: & sepulchra eorum domus illorum in æternum.

11 Tabernacula eorum in progenie & progenie: vocaverunt nomina sua in terris suis.

12 Et homo cum in honore esset non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.

13 Hæc via illorum scandalum ipsis: & posteà in ore suo complacebunt.

14 Sicut oves in inferno positi sunt: mors depascet eos.

15 Et dominabuntur eorum justi in matutino: & auxilium eorum veterascet in inferno à gloria eorum.

16 Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferi: cùm acceperit me.

17 Ne timueris cùm dives factus fuerit homo: & cùm multiplicata fuerit gloria domûs ejus.

18 Quoniam cùm interierit, non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria ejus.

19 Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur: confitebitur tibi cùm benefeceris ei.

20 Introibit usque in progenies patrum suorum: & usque in æternum non videbit lumen.

21 Homo quum in honore esset, non intellexit: comparatus jumentis insipientibus, & similis factus est illis.

Matut.

PSALMUS

Lat. 49. *Heb.* 50.

DEUS Deorum Dominus locutus est: & vocavit terram.

2 A solis ortu usque ad occasum: ex Sion species decoris ejus.

3 Deus manifestè veniet: Deus noster, & non silebit.

4 Ignis in conspectu ejus exardescet: & in circuitu ejus tempestas valida.

5 Advocabit cœlum desuper & terram: discernere populum.

6 Congregate illi sanctos ejus: qui ordinant testamentum ejus super sacrificia.

7 Et annunciabunt cœli justitiam ejus: quoniam Deus judex est.

8 Audi populus meus, & loquar: Israel, & testificabor tibi: Deus tuus ego sum.

9 Non in sacrificiis tuis arguam te: holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper.

10 Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos.

11 Quoniam meæ sunt omnes feræ sylvarum: jumenta in montibus, & boves.

12 Cognovi omnia volatilia cœli: & pulchritudo agri mecum est.

13 Si esuriero, non dicam tibi

meus est enim orbis terræ, & plenitudo ejus.

14 Nunquid manducabo carnes taurorum? Aut sanguinem hircorum potabo?

15 Immola Deo sacrificium laudis: & redde Altissimo vota tua.

16 Et invoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.

17 Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum:

18 Tu verò odisti disciplinam: & projecisti sermones meos retrorsum.

19 Si videbas furem, currebas cum eo: & cum adulteris portionem tuam ponebas.

20 Os tuum abundavit malitiâ: & lingua tua concinnabat dolos.

21 Sedens adversùs fratrem tuum loquebaris: & adversùs filium matris tuæ ponebas scandalum; hæc fecisti, & tacui.

22 Existimâsti iniquè quòd ero tui similis: arguam te, & statuam contra faciem tuam.

23 Intelligite hæc qui obliviscimini Deum: nequando rapiat & non sit, qui eripiat.

24 Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo ostendam illi salutare Dei.

PSALMUS

Lat. 50. *Heb.* 51.

MISERERE mei Deus: secundùm magnam misericordiam tuam.

2 Et secundùm multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

3 Ampliùs lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

4 Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.

5 Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm judicaris.

6 Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

7 Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestâsti mihi.

8 Asperges me hyssopo, & mundabor: lavabis me, & super nivem dealbabor.

9 Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

10 Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

11 Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innova in visceribus meis.

12 Ne projicias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

13 Redde mihi lætitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

14 Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

15 Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea justitiam tuam.

16 Domine labia mea aperies: & os meum annunciabit laudem tuam.

17 Quoniam si voluisses, sacrificium dedissem: utique holocaustis non delectaberis.

18 Sacrifi-

18 Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

19 Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jerusalem.

20 Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

PSALMUS
Lat. 51. *Heb.* 52.

QUID gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

2 Tota die injustitiam cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti dolum.

3 Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quam loqui æquitatem.

4 Dilexisti omnia verba præcipitationis: lingua dolosa.

5 Propterea Deus destruet te in finem: evellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viventium.

6 Videbunt justi & timebunt, & super eum ridebunt: & dicent, Ecce homo qui non posuit Deum adjutorem suum.

7 Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: & prævaluit in vanitate sua.

8 Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei: speravi in misericordia Dei in æternum, & in sæculum sæculi.

9 Confitebor tibi in sæculum, quia fecisti: & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 52. *Heb.* 53.

DIXIT insipiens in corde suo: Non est Deus.

2 Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum.

3 Deus de cœlo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requirens Deum.

4 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

5 Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam ut cibum panis?

6 Deum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

7 Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos.

8 Quis dabit ex Sion salutare Israel? Cum converterit Deus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

PSALMUS
Lat. 53. *Heb.* 54.

DEUS in nomine tuo salvum me fac: & in virtute tua judica me.

2 Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

3 Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, & fortes quæsierunt

animam meam: & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

4 Ecce enim Deus adjuvat me: & Dominus susceptor est animæ meæ.

5 Averte mala inimicis meis: & in veritate tua disperde illos.

6 Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine: quoniam bonum est.

7 Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

PSALMUS
Lat. 54. Heb. 55.

EXAUDI Deus orationem meam, & ne despexeris deprecationem meam: intende mihi & exaudi me.

2 Contristatus sum in exercitatione mea: & conturbatus sum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.

3 Quoniam declinaverunt in me iniquitates: & in ira molesti erant mihi.

4 Cor meum conturbatum est in me: & formido mortis cecidit super me.

5 Timor & tremor venerunt super me: & contexerunt me tenebræ.

6 Et dixi, Quis dabit mihi pennas sicut columbæ: & volabo & requiescam?

7 Ecce elongavi fugiens: & mansi in solitudine.

8 Expectabam eum qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus: & tempestate.

9 Præcipita Domine, divide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in civitate.

10 Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas: & labor in medio ejus, & injustitia.

11 Et non defecit de plateis ejus: usura & dolus.

12 Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi: sustinuissem utique.

13 Et si is qui oderat me, super me magna loquutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo.

14 Tu verò homo unanimis: dux meus & notus meus.

15 Qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo Dei ambulavimus cum consensu.

16 Veniat mors super illos: & descendant in infernum viventes.

17 Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum: in medio eorum.

18 Ego autem ad Deum clamavi: & Dominus salvabit me.

19 Vespere & mane & meridie narrabo & annunciabo: & exaudiet vocem meam.

20 Redimet in pace animam meam, ab his qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum.

21 Exaudiet Deus, & humiliabit illos: qui est ante sæcula.

22 Non enim est illis commutatio, & non timuerunt Deum: extendit manum suam in retribuendo.

23 Contaminaverunt testamentum ejus, divisi sunt ab ira vultus ejus: & appropinquavit cor illius.

24 Molliti sunt sermones ejus super oleum: & ipsi sunt jacula.

25 Jacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet: non

non dabit in æternum fluctuationem justo.

26 Tu verò Deus deduces eos: in puteum interitûs.

27 Viri sanguinum & dolosi, non dimidiabunt dies suos: ego autem sperabo in te Domine.

Matut.

PSALMUS
Lat. 55. Heb. 56.

MISERERE mei Deus, quoniam conculcavit me homo: totâ die impugnans tribulavit me.

2 Conculcaverunt me inimici mei totâ die: quoniam multi bellantes adversùm me.

3 Ab altitudine diei timebo: ego verò in te sperabo.

4 In Deo laudabo sermones meos, in Deo speravi: non timebo quid faciat mihi caro.

5 Totâ die verba mea execrabantur: adversùm me omnes cogitationes eorum in malum.

6 Inhabitabunt & abscondent: ipsi calcaneum meum observabunt.

7 Sicut sustinuerunt animam meam, pro nihilo salvos facies illos: in ira populos confringes.

8 Deus vitam meam annunciavi tibi: posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.

9 Sicut & in promissione tua: tunc convertentur inimici mei retrorsum.

10 In quacunque die invocavero te: ecce cognovi quoniam Deus meus es.

11 In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

12 In me sunt Deus vota tua quæ reddam laudationes tibi.

13 Quoniam eripuisti animam meam de morte, & pedes meos de lapsu: ut placeam coram Deo in lumine viventium.

PSALMUS
Lat. 56. Heb. 57.

MISERERE mei Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

2 Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.

3 Clamabo ad Deum altissimum: Deum qui benefecit mihi.

4 Misit de cœlo, & liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

5 Misit Deus misericordiam suam & veritatem suam, & eripuit animam meam de medio catulorum leonum: dormivi conturbatus.

6 Filii hominum, dentes eorum arma & sagittæ: & lingua eorum gladius acutus.

7 Exaltare super cœlos Deus: & in omnem terram gloria tua.

8 Laqueum paraverunt pedibus meis: & incurvaverunt animam meam.

9 Foderunt ante faciem meam foveam: & inciderunt in eam.

10 Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam.

11 Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo.

12 Confitebor tibi in populis Domine: psalmum dicam tibi in gentibus.

13 Quoniam magnificata est usque ad cœlos misericordia tua: usque ad nubes veritas tua.

14 Exaltare super cœlos Deus: & super omnem terram gloria tua.

PSALMUS
Lat. 57. *Heb.* 58.

SI verè utique justitiam loquimini: recta judicate filii hominum.

2 Etenim in corde iniquitates operamini in terra: injustitias manus vestræ concinnant.

3 Alienati sunt peccatores à vulva: erraverunt ab utero, locuti sunt falsa.

4 Furor illis secundùm similitudinem serpentis: sicut aspidis surdæ, & obturantis aures suas.

5 Quæ non exaudiet vocem incantium: & venefici incantantis sapienter.

6 Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum confringet Dominus.

7 Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmentur.

8 Sicut cera quæ fluit auferentur: supercecidit ignis, & non viderunt solem.

9 Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum: sicut viventes, sic in ira absorbet eos.

10 Lætabitur justus cùm viderit vindictam: manus suas lavabit in sanguine peccatoris.

11 Et dicet homo, Si utique est fructus justo: utique est Deus judicans eos in terra.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 58. *Heb.* 59.

ERIPE me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

2 Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris sanguinum salva me.

3 Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

4 Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine: sine iniquitate cucurri & direxi.

5 Exurge in occursum meum & vide: & tu Domine Deus virtutum Deus Israel.

6 Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem.

7 Convertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

8 Ecce loquentur in ore suo, & gladius in labiis eorum: quoniam quis audivit?

9 Et tu Domine deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes.

10 Fortitudinem meam ad te custodiam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia ejus prævenit me.

11 Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos: nequando obliviscantur populi mei.

12 Disperde illos in virtute tua: & depone eos protector meus Domine.

13 Delictum oris eorum sermonem labiorum ipsorum: & comprehendantur in superbia sua.

14 Et

14 Et de execratione & mendacio annunciabuntur in consummatione: in ira consummationis, & non erunt.

15 Et scient quia Deus dominabitur Jacob: & finium terræ.

16 Convertentur ad vesperam & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

17 Ipsi dispergentur ad manducandum: si vero non fuerint saturati, & murmurabunt.

18 Ego autem cantabo fortitudinem tuam: & exultabo mane misericordiam tuam.

19 Quia factus es susceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ.

20 Adjutor meus tibi psallam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia mea.

PSALMUS

Lat. 59. *Heb.* 60.

DEUS repulisti nos, & destruxisti nos: iratus es, & misertus es nobis.

2 Commovisti terram, & conturbasti eam: sana contritiones ejus, quia commota est.

3 Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis.

4 Dedisti me tuentibus te significationem: ut refugiam a facie arcus.

5 Ut liberentur dilecti tui: salvum fac dextera tua, & exaudi me.

6 Deus locutus est in sancto suo: Lætabor, & partibor Sichimam, & convallem tabernaculorum metibor.

7 Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim fortitudo capitis mei.

8 Juda rex meus: Moab olla spei meæ.

9 In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ subditi sunt.

10 Quis deducet me in civitatem munitam: quis deducet me usque in Idumæam?

11 Nonne tu Deus qui repulisti nos: & non egredieris Deus in virtutibus nostris?

12 Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominis.

13 In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

PSALMUS

Lat. 60. *Heb.* 61.

EXAUDI Deus deprecationem meam: intende orationi meæ.

2 A finibus terræ ad te clamavi, dum anxiaretur cor meum: in petra exaltasti me.

3 Deduxisti me, quia factus es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici.

4 Inhabitabo in tabernaculo tuo in sæcula: protegar in velamento alarum tuarum.

5 Quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum.

6 Dies super dies regis adjicies: annos ejus usque in dies generationis & generationis.

7 Permanet in æternum in conspectu Dei: misericordiam & veritatem ejus quis requiret?

8 Sic psalmum dicam nomini tuo in sæculum sæculi: ut reddam vota mea de die in diem.

Mane

Matut.

PSALMUS
Lat. 61. Heb. 62.

NONNE Deo subjecta erit anima mea? Ab ipso enim salutare meum.

2 Nam & ipse Deus meus, & salutaris meus: susceptor meus, non movebor amplius.

3 Quousque irruitis in hominem? Interficitis universi vos; tanquam pariete inclinato, & maceriæ depulsæ?

4 Veruntamen pretium meum cogitaverunt repellere, cucurri in sitim: ore suo benedicebant, & corde suo maledicebant.

5 Veruntamen Deo subjecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea.

6 Quia ipse Deus meus & salvator meus: adjutor meus, non emigrabo.

7 In Deo salutare meum, & gloria mea: Deus auxilii mei, & spes mea in Deo est.

8 Sperate in eo omnis congregatio populi; effundite coram illo corda vestra: Deus adjutor noster in æternum.

9 Veruntamen vani filii hominum, mendaces filii hominum in stateris: ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

10 Nolite sperare in iniquitate, & rapinas nolite concupiscere: divitiæ si affluant, nolite cor apponere.

11 Semel locutus est Deus, duo hæc audivi, quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia: quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

PSALMUS
Lat. 62. Heb. 63.

DEUS Deus meus: ad te de luce vigilo.

2 Sitivit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

3 In terra deserta, invia, & in aquosa: sic in sancto apparui tibi, ut viderem virtutem tuam & gloriam tuam.

4 Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

5 Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo levabo manus meas.

6 Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labiis exultationis laudabit os meum.

7 Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuisti adjutor meus.

8 Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

9 Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.

10 Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui jurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

PSALMUS
Lat. 63. Heb. 64.

EXAUDI Deus orationem meam cum deprecor: à timore inimici eripe animam meam.

2 Protexisti me à convent̃u malignantium: à multitudine operantium iniquitatem.

3 Quia exacuerunt ut gladium linguas suas, intenderunt arcum rem amaram: ut sagittent in occultis immaculatum.

4 Subitò sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam.

5 Narraverunt ut absconderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos.

6 Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.

7 Accedet homo ad cor altum: & exaltabitur Deus.

8 Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum: & infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.

9 Conturbati sunt omnes qui videbant eos: & timuit omnis homo.

10 Et annunciaverunt opera Dei: & facta ejus intellexerunt.

11 Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo: & laudabuntur omnes recti corde.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 64. Heb. 65.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Jerusalem.

2 Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

3 Verba iniquorum prævaluerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis.

4 Beatus quem elegisti & assumpsisti: inhabitabit in atriis tuis.

5 Replebimur in bonis domus tuæ: sanctum est templum tuum, mirabile in æquitate.

6 Exaudi nos Deus salutaris noster: spes omnium finium terræ, & in mari longé.

7 Præparans montes in virtute tua, accinctus potentiâ: qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum ejus.

8 Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à signis tuis: exitus matutini & vespere delectabis.

9 Visitâsti terram & inebriasti eam: multiplicâsti locupletare eam.

10 Flumen Dei repletum est aquis: parâsti cibum illorum, quoniam ita est præparatio ejus.

11 Rivos ejus inebria, multiplica genimina ejus: in stillicidiis ejus lætabitur germinans.

12 Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur ubertate.

13 Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur.

14 Induti sunt arietes ovium, & valles abundabunt frumento, clamabunt, etenim hymnum dicent.

PSALMUS
Lat. 65. Heb. 66.

JUBILATE Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus.

2 Dicite Deo, Quàm terribilia sunt opera tua Domine? in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

3 Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.

4 Venite & videte opera Dei, terribilis in consiliis super filios hominum.

5 Qui

5 Qui convertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pedibus: ibi lætabimur in ipso.

6 Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi ejus super gentes respiciunt: qui exasperant, non exaltentur in semetipsis.

7 Benedicite gentes Deum nostrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

8 Qui posuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos.

9 Quoniam probâsti nos Deus: igne nos examinâsti, sicut examinatur argentum.

10 Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.

11 Transivimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium.

12 Introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

13 Et locutum est os meum: in tribulatione mea.

14 Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: offeram tibi boves cum hircis.

15 Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

16 Ad ipsum ore meo clamavi: & exaltavi sub lingua mea.

17 Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

18 Propterea exaudivit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

19 Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

PSALMUS
Lat. 66. Heb. 67.

DEUS misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

2 Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

3 Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

4 Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate: & gentes in terra dirigis.

5 Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

6 Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Matut.

PSALMUS
Lat. 67. Heb. 68.

EXURGAT Deus, & dissipentur inimici ejus: & fugiant qui oderunt eum à facie ejus.

2 Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

3 Et justi epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

4 Cantate Deo, psalmum dicite nomini ejus: iter facite ei qui ascendit super occasum; Dominus nomen illi.

5 Exultate in conspectu ejus: turbabuntur à facie ejus patris or-

phanorum, & judicis viduarum.

6 Deus in loco sancto suo: Deus qui inhabitare facit unius moris in domo.

7 Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

8 Deus cum egrederetis in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto.

9 Terra mota est, etenim cœli distillaverunt a facie Dei Sinai: a facie Dei Israel.

10 Pluviam voluntariam segregabis Deus hæreditati tuæ: & infirmata est, tu verò perfecisti eam.

11 Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

12 Dominus dabit verbum evangelizantibus: virtute multa.

13 Rex virtutum dilecti dilecti: & speciei domus dividere spolia.

14 Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ: & posteriora dorsi ejus in pallore auri.

15 Dum discernit cœlestis reges super eam, nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei mons pinguis.

16 Mons coagulatus, mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos.

17 Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

18 Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sinai in sancto.

19 Ascendisti in altum, cepisti captivitatem: accepisti dona in hominibus.

20 Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

21 Benedictus dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

22 Deus noster, Deus salvos faciendi: Domini Domini exitus mortis.

23 Verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum verticem capilli perambulantium in delictis suis.

24 Dixit Dominus: Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.

25 Ut intingatur pes tuus a sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

26 Viderunt ingressus tuos Deus, ingressus Dei mei: regis mei qui est in sancto.

27 Prævenerunt principes conjuncti psallentibus: in medio juvencularum tympanistriarum.

28 In Ecclesiis benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

29 Ibi Benjamin adolescentulus: in mentis excessu.

30 Principes Juda Duces eorum: principes Zabulon, & principes Nephthalim.

31 Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

32 A templo tuo in Jerusalem: tibi offerent reges munera.

33 Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento.

34 Dissipa gentes quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præveniet manus ejus Deo.

35 Regna terræ cantate Deo: psallite Domino.

36 Psallite qui ascendit super cœlum cœli: ad orientem.

37 Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date gloriam Deo super Israel: magnificentia ejus, & virtus ejus in nubibus.

38 Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel, ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 68. Heb. 69.

SALVUM me fac Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.

2 Infixus sum in limo profundi: & non est substantia.

3 Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.

4 Laboravi clamans, raucæ factæ sunt fauces meæ: defecerunt oculi mei, dum spero in Deum meum.

5 Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

6 Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei injustè: quæ non rapui, tunc exolvebam.

7 Deus tu scis insipientiam meam: & delicta mea à te non sunt abscondita.

8 Non erubescant in me: qui expectant te Domine, Domine virtutum.

9 Non confundantur super me qui quærunt te: Deus Israel.

10 Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meam.

11 Extraneus factus sum fratribus meis: & peregrinus filiis matris meæ.

12 Quoniam zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi, ceciderunt super me.

13 Et operui in jejunio animam meam: & factum est in opprobrium mihi.

14 Et posui vestimentum meum cilicium: & factus sum illis in parabolam.

15 Adversum me loquebantur qui sedebant in porta: & in me psallebant qui bibebant vinum.

16 Ego verò orationem meam ad te Domine: tempus beneplaciti Deus.

17 In multitudine misericordiæ tuæ, exaudi me: in veritate salutis tuæ.

18 Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab his qui oderunt me: & de profundis aquarum.

19 Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum: neque urgeat super me puteus os suum.

20 Exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia tua: secundùm multitudinem miserationum tuarum respice in me.

21 Et ne avertas faciem tuam à puero tuo: quoniam tribulor, velociter exaudi me.

22 Intende animæ meæ & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

23 Tu scis improperium meum: & confusionem meam, & reverentiam meam.

24 In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me: improperium expectavit cor meum & miseriam.

25 Et sustinui qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inveni.

26 Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potaverunt me aceto.

27 Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum: & in retributiones, & in scandalum.

28 Obscurentur oculi eorum ne videant: & dorsum eorum semper incurva.

29 Effunde super eos iram tuam: & furor iræ tuæ comprehendat eos.

30 Fiat habitatio eorum deserta: & in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet.

31 Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt: & super dolorem vulnerum meorum addiderunt.

32 Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: & non intrent in justitiam tuam.

33 Deleantur de libro viventium: & cum justis non scribantur.

34 Ego sum pauper & dolens: salus tua Deus suscepit me.

35 Laudabo nomen Dei cum cantico: & magnificabo eum in laude.

36 Et placebit Deo super vitulum novellum: cornua producentem & ungulas.

37 Videant pauperes & lætentur: quærite Deum, & vivet anima vestra.

38 Quoniam exaudivit pauperes Dominus: & vinctos suos non despexit.

39 Laudent illum cœli & terra: mare & omnia reptilia in eis.

40 Quoniam Deus salvam faciet Sion: & ædificabuntur civitates Judæ.

41 Et inhabitabunt ibi: & hereditate acquirent eam.

42 Et semen servorum ejus possidebit eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

PSALMUS
Lat. 69. *Heb.* 70.

DEUS in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

2 Confundantur & revereantur: qui quærunt animam meam.

3 Avertantur retrorsum & erubescant: qui volunt mihi mala.

4 Avertantur statim erubescentes: qui dicunt mihi, Euge.

5 Exultent & lætentur omnes qui quærunt te, & dicant semper: Magnificetur Dominus qui diligunt salutare tuum.

6 Ego verò egenus & pauper sum: Deus adjuva me.

7 Adjutor meus & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Matut.
PSALMUS
Lat. 70. *Heb.* 71.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me & eripe me.

2 Inclina ad me aurem tuam & salva me.

3 Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut salvum me facias.

4 Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

5 Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de manu contra

legem agentis & iniqui.

6 Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine spes mea a juventute mea.

7 In te confirmatus sum ex utero: de ventre matris meæ tu es protector meus.

8 In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

9 Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam: totâ die magnitudinem tuam.

10 Ne projicias me in tempore senectutis: cùm defecerit virtus mea ne derelinquas me.

11 Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

12 Dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

13 Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

14 Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confusione & pudore, qui quærunt mala mihi.

15 Ego autem semper sperabo: & adjiciam super omnem laudem tuam.

16 Os meum annunciabit justitiam tuam: totâ die salutare tuum.

17 Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor justitiæ tuæ solius.

18 Deus docuisti me à juventute mea: & usque nunc pronunciabo mirabilia tua.

19 Et usque in senectam & senium: Deus ne derelinquas me,

20 Donec annunciem brachium tuum: generationi omni quæ ventura est.

21 Potentiam tuam & justitiam tuam Deus usque in altissima quæ fecisti magnalia: Deus quis similis tibi?

22 Quantas ostendisti mihi tribulationes multas & malas? Et conversus vivificasti me, & de abyssis terræ iterum reduxisti me.

23 Multiplicâsti magnificentiam tuam: & conversus consolatus es me.

24 Nam & ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus; psallam tibi in cithara sanctus Israel.

25 Exultabunt labia mea cùm cantavero tibi: & anima mea quam redemisti.

26 Sed & lingua mea totâ die meditabitur justitiam tuam: cùm confusi & reveriti fuerint qui quærunt mala mihi.

PSALMUS
Lat. 71. *Heb.* 72.

DEUS judicium tuum regi da: & justitiam tuam filio regis.

2 Judicare populum tuum in justitia: & pauperes tuos in judicio.

3 Suscipiant montes pacem populo: & colles justitiam.

4 Judicabit pauperes populi, & salvos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

5 Et permanebit cum sole & ante lunam: in generatione & generationem.

6 Descendet sicut pluvia in vellus: & sicut stillicidia stillantia super terram.

7 Orietur in diebus ejus justitia & abundantia pacis: donec auferatur luna.

8 Et dominabitur à mari usque ad mare: & à flumine usque ad terminos orbis terrarum.

9 Coram illo procident Æthiopes: & inimici ejus terram lingent.

10 Reges Tharsis & insulæ munera offerent: reges Arabum & Saba dona adducent.

11 Et adorabunt eum omnes reges: omnes gentes servient ei.

12 Quia liberabit pauperem à potente: & pauperem cui non erat adjutor.

13 Parcet pauperi & inopi: & animas pauperum salvas faciet.

14 Ex usuris & iniquitate redimet animas eorum: & honorabile nomen eorum coram illo.

15 Et vivet, & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabunt de ipso semper: totâ die benedicent ei.

16 Et erit firmamentum in terra in summis montium, superextolletur super Libanum fructus ejus: & florebunt de civitate sicut fœnum terræ.

17 Sit nomen ejus benedictum in sæcula: ante solem permanet nomen ejus.

18 Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.

19 Benedictus Dominus Deus Israel: qui facit mirabilia solus.

20 Et benedictum nomen majestatis ejus in æternum: & replebitur majestate ejus omnis terra; fiat, fiat.

Vesperi.

PSALMUS
Lat. 72. Heb. 73.

QUAM bonus Israel Deus his: qui recto sunt corde!

2 Mei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei.

3 Quia zelavi super iniquos pacem peccatorum videns.

4 Quia non est respectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum.

5 In labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur.

6 Ideò tenuit eos superbia: operti sunt iniquitate & impietate suâ.

7 Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis.

8 Cogitaverunt & locuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso locuti sunt.

9 Posuerunt in cœlum os suum, & lingua eorum transivit in terra.

10 Ideo convertetur populus meus hic: & dies pleni invenientur in eis.

11 Et dixerunt, Quomodo scit Deus: & si est scientia in excelso?

12 Ecce ipsi peccatores & abundantes in sæculo: obtinuerunt divitias.

13 Et dixi, Ergo sine causa justificavi cor meum: & lavi inter innocentes manus meas.

14 Et fui flagellatus totâ die: & castigatio mea in maturinis.

15 Si

15 Si dicebam, Narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

16 Existimabam ut cognoscerem hoc: labor est ante me,

17 Donec intrem in sanctuarium Dei: & intelligam in novissima eorum.

18 Verumtamen propter dolos posuisti eis: dejeciſti eos dum allevarentur.

19 Quomodo facti sunt in desolationem, subitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam.

20 Velut somnium surgentium Domine in civitate tua: imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

21 Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nescivi.

22 Ut jumentum factus sum apud te: & ego semper tecum.

23 Tenuisti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me: & cum gloria suscepisti me.

24 Quid enim mihi est in cœlo: & à te quid volui super terram?

25 Defecit caro mea & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

26 Quia ecce qui elongant se à te, peribunt: perdidisti omnes qui fornicantur abs te.

27 Mihi autem adhærere Deo bonum est: ponere in Domino Deo spem meam.

28 Ut annunciem omnes prædicationes tuas: in portis filiæ Sion.

PSALMUS
Lat. 73. *Heb.* 74.

UT quid Deus repulisti in finem: iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ.

2 Memor esto congregationis tuæ: quam possedisti ab initio.

3 Redemisti virgam hæreditatis tuæ: mons Sion in quo habitâsti in eo.

4 Leva manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto!

5 Et gloriati sunt qui oderunt te: in medio solemnitatis tuæ.

6 Posuerunt signa sua, signa: & non cognoverunt sicut in exitu super summum.

7 Quasi in sylva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum: in securi & ascia dejecerunt eam.

8 Incenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui.

9 Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: Quiescere faciamus omnes dies festos Dei à terra.

10 Signa nostra non vidimus, jam non est Propheta: & nos non cognoscet ampliùs.

11 Usquequò Deus improperabit inimicus: irritat adversarius nomen tuum in finem?

12 Ut quid avertis manum tuam & dexteram tuam: de medio sinu tuo in finem?

13 Deus autem rex noster: ante sæcula operatus est salutem in medio terræ.

14 Tu confirmâsti in virtute tua mare: contribulâsti capita draconum in aquis.

15 Tu

15 Tu confregisti capita draconis: dedisti eum escam populi Æthiopum.

16 Tu dirupisti fontes & torrentes: tu siccasti fluvios Ethan.

17 Tuus est dies & tua est nox: tu fabricatus es auroram & solem.

18 Tu fecisti omnes terminos terræ: æstatem & ver tu plasmâsti ea.

19 Memor esto hujus, inimicus improperavit Domino: & populus insipiens incitavit nomen tuum.

20 Ne tradas bestiis animas confitentes tibi: & animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

21 Respice in testamentum tuum: quia repleti sunt qui obscurati sunt terræ domibus iniquitatum.

22 Ne avertatur humilis factus confusus: pauper & inops laudabunt nomen tuum.

23 Exurge Deus, judica causam tuam: memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt totâ die.

24 Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum: superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper.

Matut.

PSALMUS
Lat. 74. *Heb.* 75.

CONFITEBIMUR tibi Deus: confitebimur, & invocabimus nomen tuum.

2 Narrabimus mirabilia tua: cum accepero tempus, ego justitias judicabo.

3 Liquefacta est terra, & omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas ejus.

4 Dixi iniquis, Nolite inique agere: & delinquentibus, Nolite exaltare cornu.

5 Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

6 Quia neque ab oriente neque ab occidente, neque à desertis montibus: quoniam Deus judex est.

7 Hunc humiliat, & hunc exaltat: quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

8 Et inclinavit ex hoc in hoc: veruntamen fæx ejus non est exinanita: bibent omnes peccatores terræ.

9 Ego autem annunciabo in sæculum: cantabo Deo Jacob.

10 Et omnia cornua peccatorum confringam: & exaltabuntur cornua justi.

PSALMUS
Lat. 75. *Heb.* 76.

NOTUS in Judæa Deus: in Israel magnum nomen ejus.

2 Et factus est in pace locus ejus: & habitatio ejus in Sion.

3 Ibi confregit potentias arcuum: scutum, gladium & bellum.

4 Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis: turbati sunt omnes insipientes corde.

5 Dormierunt somnum suum: & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

6 Ab increpatione tua Deus Jacob: dormitaverunt qui ascenderunt equos.

7 Tu terribilis es, & quis resistet tibi? Ex tunc ira tua.

8 De cœlo auditum fecisti judicium: terra tremuit & quievit.

9 Cum exurgeret in judicio Deus, ut salvos faceret omnes mansuetos terræ.

10 Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: & reliquiæ cogitationis diem festum: agent tibi.

11 Vovete, & reddite domino Deo vestro: omnes qui in circuitu ejus affertis munera.

12 Terribili & ei qui aufert spiritum principum: terribili apud reges terræ.

PSALMUS

Lat. 76. *Heb.* 77.

VOCE meâ ad Dominum clamavi: voce meâ ad Deum, & intendit mihi.

2 In die tribulationis meæ Deum exquisivi, manibus meis nocte contra eum: & non sum deceptus.

3 Renuit consolari anima mea, memor fui Dei & delectatus sum, & exercitatus sum: & defecit spiritus meus.

4 Anticipaverunt vigilias oculi mei: turbatus sum, & non sum loquutus.

5 Cogitavi dies antiquos: & annos æternos in mente habui.

6 Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar: & scopebam spiritum meum.

7 Nunquid in æternum projicit Deus: aut non apponet ut complacitior sit adhuc?

8 Aut in finem misericordiam suam abscindet: à generatione in generationem?

9 Aut obliviscetur misereri Deus: Aut continebit in ira sua misericordias suas?

10 Et dixi, Nunc cœpi: hæc mutatio dexteræ excelsi.

11 Memor fui operum Domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

12 Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adinventionibus tuis exercebor.

13 Deus in sancto via tua, quis Deus magnus sicut Deus noster? Tu es Deus qui facis mirabilia.

14 Notam fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Jacob & Joseph.

15 Viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ, & timuerunt: & turbatæ sunt abyssi.

16 Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes.

17 Etenim sagittæ tuæ transeunt: vox tonitrui tui in rota.

18 Illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ: commota est & contremuit terra.

19 In mari via tua, & semitæ tuæ in aquis multis: & vestigia tua non cognoscentur.

20 Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu Moysi & Aaron.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 77. *Heb.* 78.

ATTENDITE populo meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

2 Aperiam in parabolis os meum:

um: loquar propositiones ab initio.

3 Quanta audivimus & cognovimus ea: & patres nostri narraverunt nobis.

4 Non sunt occultata à filiis eorum in generatione altera.

5 Narrantes laudes Domini & virtutes ejus: & mirabilia ejus quæ fecit.

6 Et suscitavit testimonium in Jacob: & legem posuit in Israel.

7 Quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera.

8 Filii qui nascentur & exurgent: & narrabunt filiis suis.

9 Ut ponant in Deo spem suam, & non obliviscantur operum Dei: & mandata ejus exquirant.

10 Ne fiant sicut patres eorum: generatio prava & exasperans.

11 Generatio quæ non direxit cor suum: & non est creditus cum Deo spiritus ejus.

12 Filii Ephrem intendentes & mittentes arcum: conversi sunt in die belli.

13 Non custodierunt testamentum Dei: & in lege ejus noluerunt ambulare.

14 Et obliti sunt benefactorum ejus: & mirabilium ejus quæ ostendit eis.

15 Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti: in campo Taneos.

16 Interrupit mare & perduxit eos: & statuit aquas quasi in utre.

17 Et deduxit eos in nube diei: & totâ nocte in illuminatione ignis.

18 Interrupit petram in eremo: & adaquavit eos velut in abyssо multa.

19 Et eduxit aquam de petra & deduxit tanquam flumina aquas.

20 Et apposuerunt adhuc peccare ei: in iram concitaverunt excelsum in inaquoso.

21 Et tentaverunt Deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis.

22 Et malè loquuti sunt de Deo: dixerunt, Nunquid potest Deus parare mensam in deserto?

23 Quoniam percussit petram & fluxerunt aquæ: & torrentes inundaverunt.

24 Nunquid & panem potest dare: aut parare mensam populo suo?

25 Ideò audivit Dominus, & distulit, & ignis accensus est in Jacob: & ira ascendit in Israel.

26 Quia non crediderunt in Deo: nec speraverunt in salutari ejus.

27 Et mandavit nubibus desuper: & januas cœli aperuit.

28 Et pluit illis Manna ad manducandum: & panem cœli dedit eis.

29 Panem Angelorum manducavit homo: cibaria misit eis in abundantia.

30 Transtulit austrum de cœlo: & induxit in virtute sua africum.

31 Et pluit super eos sicut pulverem carnes: & sicut arenam maris volatilia pennata.

32 Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum.

33 Et manducaverunt, & saturati sunt nimis, & desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati à desiderio suo.

34 Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum: & ira Dei ascendit super eos.

35

35 Et occidit pingues eorum: electos Israel impedivit.

36 In omnibus his peccaverunt adhuc: & non crediderunt in mirabilibus ejus.

37 Et defecerunt in vanitate dierum eorum: & anni eorum cum festinatione.

38 Cum occideret eos quærebant eum: & revertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

39 Et rememorati sunt, quia Deus adjutor est eorum: & Deus excelsus redemptor eorum est.

40 Et dilexerunt eum in ore suo: & linguâ suâ mentiti sunt ei.

41 Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamento ejus.

42 Ipse autem est misericors, propitius fiet peccatis eorum: & non disperdet eos.

43 Et abundavit ut averteret iram suam: & non accendit omnem iram suam.

44 Et recordatus est quia caro sunt: spiritus vadens & non rediens.

45 Quoties exacerbaverunt eum in deserto: in iram concitaverunt eum in inaquoso?

46 Et conversi sunt, & tentaverunt Deum: & sanctum Israel exacerbaverunt.

47 Non sunt recordati manus ejus: die quâ redemit eos de manu tribulantis.

48 Sicut posuit in Ægypto signa sua: & prodigia sua in campo Taneos.

49 Et convertit in sanguinem flumina eorum: & imbres eorum ne biberent.

50 Misit in eos cœnomyiam, & comedit eos: & ranam, & disperdidit eos.

51 Et dedit ærugini fructus eorum: & labores eorum locustæ.

52 Et occidit in grandine vineas eorum: & moros eorum in pruina.

53 Et tradidit grandini jumenta eorum: & possessionem eorum regni.

54 Misit in eos iram indignationis suæ, indignationem, & iram, & tribulationem: immissiones per angelos malos.

55 Viam fecit semitæ iræ suæ, non pepercit à morte animabus eorum: & jumenta eorum in morte conclusit.

56 Et percussit omne primogenitum in terra Ægypti: primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

57 Et abstulit sicut oves populum suum: & perduxit eos tanquam gregem in deserto.

58 Et deduxit eos in spe, & non timuerunt: & inimicos eorum operuit mare.

59 Et induxit eos in montem sanctificationis suæ: montem quem acquisivit dextera ejus.

60 Et ejecit à facie eorum gentes: & sorte divisit eis terram in funiculo distributionis.

61 Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus Israel.

62 Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deum excelsum: & testimonia ejus non custodierunt.

63 Et averterunt se, & non servaverunt pactum: quemadmodum patres eorum conversi sunt in arcum pravum.

64 In iram concitaverunt eum in collibus suis: & in sculptilibus suis ad æmulationem eum provocaverunt.

65 Audi-

65 Audivit Deus & sprevit: & ad nihilum redegit valde Israel.

66 Et repulit tabernaculum Silo: tabernaculum suum, ubi habitavit in hominibus.

67 Et tradidit in captivitatem virtutem eorum: pulchritudinem eorum in manus inimici.

68 Et conclusit in gladio populum suum: & hæreditatem suam sprevit.

69 Juvenes eorum comedit ignis: & virgines eorum non sunt lamentatæ.

70 Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: & viduæ eorum non plorabantur.

71 Et excitatus est tanquam dormiens Dominus: tanquam potens crapulatus à vino.

72 Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobrium sempiternum dedit illis.

73 Et repulit tabernaculum Joseph: & tribum Ephraim non elegit.

74 Sed elegit tribum Juda: montem Sion quem dilexit.

75 Et Edificavit sicut unicornium sanctificium suum in terra: quam fundavit in sæcula.

76 Et elegit David servum suum, & sustulit eum de gregibus ovium; de post fœtantes accepit eum.

77 Pascere Jacob servum suum: & Israel hæreditatem suam.

78 Et pavit eos in innocentia cordis sui: & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Matut.

PSALMUS
Lat. 78. *Heb.* 79.

DEUS venerunt gen hæreditatem tuam, luerunt templum ctum tuum: pos Jerusalem in pomorum custo

2 Posuerunt morticinia rum tuorum escas volatilibus li: carnes sanctorum tuorum stiis terræ.

3 Effuderunt sanguinem eorum tanquam aquam in circuitu salem: & non erat qui sepel

4 Facti sumus opprobrium cinis nostris: subsannatio & his qui in circuitu nostro sunt.

5 Usquequò Domine irasc in finem: accendetur velut zelus tuus?

6 Effunde iram tuam in gen quæ te non noverunt: & in re quæ nomen tuum non invoc runt.

7 Quia comederunt Jacob: locum ejus desolaverunt.

8 Ne memineris iniquitat nostrarum antiquarum: cito an cipient nos misericordiæ tuæ, q pauperes facti sumus nimis.

9 Adjuva nos Deus salutar noster: & propter gloriam nomi tui Domine libera nos, & propi us esto peccatis nostris propter men tuum.

10 Ne fortè dicant in gentibus Ubi est Deus eorum? & innotesca in nationibus coram oculis nostris

11 Ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compedi rum.

12 S

12 Secundùm magnitudinem
chii tui: posside filios mortifi-
orum.
13 Et redde vicinis nostris sep-
uplum in sinu eorum: improperi-
ipsorum quod exprobaverunt
Domine.
14 Nos autem populus tuus,
oves pascuæ tuæ confitebimur
in sæculum: in generationem
generationem annunciabimus
em tuam.

PSALMUS
Lat. 79. *Heb.* 80.

QUI regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.
Qui sedes super Cherubim:
festare coram Ephraim, Ben-
n & Manasse.
Excita potentiam tuam, &
ut salvos facias nos.
Deus converte nos, & osten-
ciem tuam: & salvi erimus.
Domine Deus virtutum:
usque irascêris super orationem
i tui?
Cibabis nos pane lachryma-
m: & potum dabis nobis in la-
rymis in mensura.
Posuisti nos in contradictio-
vicinis nostris: & inimici no-
i subsannaverunt nos.
Deus virtutum converte nos:
ostende faciem tuam, & salvi
rimus.
Vineam de Ægypto transtu-
sti: ejecisti gentes, & plantâsti
am.
Dux itineris fuisti in con-
ctu ejus: & plantâsti radices
s, & implevit terram.
Operuit montes umbra ejus:
arbusta ejus cedros Dei.
Extendit palmites suos us-
que ad mare: & usque ad flumen
propagines ejus.
Ut quid destruxisti maceri-
am ejus? & vindemiant eam om-
nes qui prætergrediuntur viam?
Exterminavit eam aper de
sylva: & singularis ferus depastus
est eam.
Deus virtutum convertere:
respice de cœlo, & vide, & visita
vineam istam.
Et perfice eam quam plan-
tavit dextera tua: & super filium
hominis quem confirmâsti tibi.
Incensa igni & suffossa: ab
increpatione vultus tui peribunt.
Fiat manus tua super virum
dexteræ tuæ: & super filium ho-
minis, quem confirmâsti tibi.
Et non discedimus à te, vi-
vificabis nos: & nomen tuum in-
vocabimus.
Domine Deus virtutum
converte nos: & ostende faciem
tuam, & salvi erimus.

PSALMUS
Lat. 80. *Heb.* 81.

EXULTATE Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob.
Sumite psalmum, & date
tympanum: psalterium jucundum
cum cithara.
Buccinate in neomenia tubâ:
in insigni die solennitatis vestræ.
Quia præceptum in Israel
est: & judicium Deo Jacob.
Testimonium in Joseph posu-
it illud: cum exiret de terra
Ægypti, linguam quam non nove-
rat audivit.
Divertit ab oneribus dorsum
ejus: manus ejus in cophino servie-
runt.

7 In

7 In tribulatione invocasti me, & liberavi te, & exaudivi te in abscondito tempestatis: probavi te apud aquam contradictionis.

8 Audi populus meus, & contestabor te: Israel si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.

9 Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

10 Et non audivit populus meus vocem meam: & Israel non intendit mihi.

11 Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

12 Si populus meus audisset me: Israel si in viis meis ambulasset,

13 Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

14 Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in sæcula.

15 Et cibavit eos ex adipe frumenti: & de petra melle saturavit eos.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 81. *Heb.* 82.

DEUS stetit in synagoga deorum: in medio autem deos dijudicat.

2 Usquequo judicatis iniquitatem: & facies peccatorum sumitis?

3 Judicate egeno & pupillo: humilem & pauperem justificate.

4 Eripite pauperem: & egenum de manu peccatoris liberate.

5 Nescierunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant: movebuntur omnia fundamenta terræ.

6 Ego dixi, Dii estis: & filii Excelsi omnes.

7 Vos autem sicut homines moriemini: & sicut unus de principibus cadetis.

8 Surge Deus, judica terram: quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus.

PSALMUS

Lat. 82. *Heb.* 83.

DEUS quis similis erit tibi? Ne taceas, neque compescaris Deus.

2 Quoniam ecce inimici tui sonuerunt: & qui oderunt te, extulerunt caput.

3 Super populum tuum malignaverunt consilium: & cogitaverunt adversus sanctos tuos.

4 Dixerunt, Venite, & disperdamus eos de gente: & non memoretur nomen Israel ultra.

5 Quoniam cogitaverunt unanimiter: simul adversus te disposuerunt testamentum.

6 Tabernacula Idumæorum & Ismaelitæ, Moab, & Agareni,

7 Gebal & Ammon & Amalech: alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

7 Etenim Assur venit cum illis: facti sunt in adjutorium filiis Loth.

8 Fac illis sicut Madian & Sisare: sicut Jabin in torrente Cison.

9 Disperierunt in Endor: facti sunt ut stercus terræ.

10 Pone principes eorum

Oreb & Zeb: & Zebee & Salmana.

11 Omnes principes eorum qui dixerunt: Hæreditate possideamus nobis sanctuarium Dei.

12 Deus meus pone illos ut rotam: & sicut stipulam ante faciem venti.

13 Sicut ignis qui comburit sylvam: & sicut flamma comburens montes.

14 Ita persequeris illos in tempestate tua: & in ira tua turbabis eos.

15 Imple facies eorum ignominia: & quærent nomen tuum Domine.

16 Erubescant, & conturbentur in sæculum sæculi: & confundantur, & pereant.

17 Et cognoscent quia nomen tibi Dominus: tu solus altissimus in omni terra.

PSALMUS
Lat. 83. *Heb.* 84.

QUAM dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

2 Cor meum & caro mea: exultaverunt in Deum vivum.

3 Etenim passer invenit sibi domum: & turtur nidum sibi, ubi reponat pullos suos.

4 Altaria tua Domine virtutum: Rex meus & Deus meus.

5 Beati qui habitant in domo tua Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te.

6 Beatus vir, cujus est auxilium ab te, ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum: in loco quem posuit.

7 Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus Deorum in Sion.

8 Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Jacob.

9 Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

10 Quia melior est dies una in atriis tuis: super millia.

11 Elegi abjectus esse in domo Dei mei: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

12 Quia misericordiam & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

13 Non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum beatus homo qui sperat in te.

PSALMUS
Lat. 84. *Heb.* 85.

BENEDIXISTI Domine terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

2 Remisisti iniquitatem plebis tuæ: operuisti omnia peccata eorum.

3 Mitigasti omnem iram tuam: avertisti ab ira indignationis tuæ.

4 Converte nos Deus salutaris noster: & averte iram tuam à nobis.

5 Nunquid in æternum irasceris nobis? aut extendes iram tuam à generatione in generationem?

6 Deus tu conversus vivificabis nos: & plebs tua lætabitur in te.

7 Ostende nobis Domine misericordiam tuam: & salutare tuum da nobis.

8 Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam.

9 Et super sanctos suos: & in eos qui convertuntur ad cor.

10 Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra.

11 Misericordia & veritas obviaverunt sibi: justitia & pax osculatæ sunt.

12 Veritas de terra orta est: & justitia de cœlo prospexit.

13 Etenim Dominus dabit benignitatem: & terra nostra dabit fructum suum.

14 Justitia ante eum ambulabit: & ponet in via gressus suos.

Matut.

PSALMUS
Lat. 85. *Heb.* 86.

INCLINA Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper sum ego.

2 Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te.

3 Miserere mei Domine quoniam ad te clamavi totâ die: lætifica animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.

4 Quoniam tu Domine suavis & mitis: & multæ misericordiæ omnibus invocantibus te.

5 Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

6 In die tribulationis meæ clamavi ad te: quia exaudisti me.

7 Non est similis tui in diis Domine: & non est secundùm opera tua.

8 Omnes gentes quascunque fecisti, venient & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

9 Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tues Deus solus.

10 Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

11 Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

12 Quia misericordia tua magna est super me: & eruisti animam meam ex inferno inferiori.

13 Deus, iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potentium quæsierunt animam meam: & non proposuerunt te in conspectu suo.

14 Et tu Domine Deus meus miserator & misericors: patiens & multæ misericordiæ, & verax.

15 Respice in me, & miserere mei: da imperium tuum puero tuo, & salvum fac filium ancillæ tuæ.

16 Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adjuvisti me, & consolatus es me.

PSALMUS
Lat. 86. *Heb.* 87.

FUNDAMENTA ejus in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob.

2 Gloriosa dicta sunt de te: civitas Dei.

3 Memor ero Raab: & Babylonis scientium me.

4 Ecce

4 Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

5 Nunquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundavit eam Altissimus?

6 Dominus narrabit in scripturis populorum: & principum horum qui fuerunt in ea.

7 Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

PSALMUS
Lat. 87. *Heb.* 88.

DOMINE Deus salutis meæ: in die clamavi, & nocte coram te.

2 Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.

3 Quia repleta est malis anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.

4 Æstimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

5 Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius: & ipsi de manu tua repulsi sunt.

6 Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis, & in umbra mortis.

7 Super me confirmatus est furor tuus: & omnes fluctus tuos induxisti super me.

8 Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi.

9 Traditus sum, & non egrediebar: oculi mei languerunt præ inopia.

10 Clamavi ad te Domine: totâ die expandi ad te manus meas.

11 Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?

12 Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: & veritatem tuam in perditione?

13 Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: & justitia tua in terra oblivionis?

14 Et ego ad te Domine clamavi: & mane oratio mea præveniet te.

15 Ut quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me.

16 Pauper sum ego & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem, humiliatus sum & conturbatus.

17 In me transierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbaverunt me.

18 Circundederunt me sicut aqua: totâ die circundederunt me simul.

19 Elongâsti à me amicum & proximum: & notos meos à miseria.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 88. *Heb.* 89.

MIsericordias Domini: in æternum cantabo.

2 In generationem & generationem: annunciabo veritatem tuam in ore meo.

3 Quoniam dixisti, In æternum misericordia ædificabitur in cœlis: præparabitur veritas tua in eis.

4 Dispósui testamentum electis meis, juravi David servo meo: Usque in æternum præparabo semen tuum.

5 Et ædificabo in generationem: & generationem sedem tuam.

6 Confitebuntur cœli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Ecclesia sanctorum.

7 Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino? Similis erit Deo in filiis Dei?

8 Deus qui glorificatur in concilio sanctorum: magnus & terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.

9 Domine Deus virtutum, quis similis tibi? Potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

10 Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum ejus tu mitigas.

11 Tu humiliásti sicut vulneratum, superbum: in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.

12 Tui sunt cœli, & tua est terra, orbem terræ, & plenitudinem ejus tu fundásti: Aquilonem & mare tu creásti.

13 Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.

14 Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: justitia & judicium præparatio sedis tuæ.

15 Misericordia & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus qui scit jubilationem.

16 Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt totâ die: & in justitia tua exaltabuntur.

17 Quoniam gloria virtutis eorum tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.

18 Quia Domini est assumptio nostra: & sancti Israel regis nostri.

19 Tunc locutus es in visione sanctis tuis, & dixisti: Posui adjutorium in potente, & exaltavi electum de plebe mea.

20 Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

21 Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.

22 Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.

23 Et concidam à facie ipsius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam.

24 Et veritas mea & misericordia mea cum ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

25 Et ponam in mari manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus.

26 Ipse invocabit me: Pater meus es tu, Deus meus, & susceptor salutis meæ.

27 Et ego primogenitum ponam illum: excelsum præ regibus terræ.

28 In æternum servabo illi misericordiam meam: & testamentum meum fidele ipsi.

29 Et ponam in sæculum sæculi semen ejus: & thronum ejus sicut dies cœli.

30 Si autem dereliquerint filii ejus legem meam: & in judiciis meis non ambulaverint.

31 Si justitias meas profanaverint: & mandata mea non custodierint.

32 Visitabo in virga iniquitates eorum: & in verberibus peccata eorum.

33 Mi-

33 Misericordiam autem meam non dispergam ab eo: neque nocebo in veritate mea.

34 Neque prophanabo testamentum meum: & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita.

35 Semel juravi in sancto meo, si David mentiar: semen ejus in æternum manebit.

36 Et thronus ejus sicut sol in conspectu meo, & sicut luna perfecta in æternum: & testis in cœlo fidelis.

37 Tu verò repulisti & despexisti: distulisti Christum tuum.

38 Evertisti testamentum servi tui: prophanâsti in terra sanctuarium ejus.

39 Destruxisti omnes sepes ejus: posuisti firmamentum ejus formidinem.

40 Dirupuerunt eum omnes transeuntes viam: factus est opprobrium vicinis suis.

41 Exaltâsti dexteram deprimentium eum: lætificâsti omnes inimicos ejus.

42 Avertisti adjutorium gladii ejus: & non es auxiliatus ei in bello.

43 Destruxisti eum ab emundatione: & sedem ejus in terram collisisti.

44 Minorâsti dies temporis ejus: perfudisti eum confusione.

45 Usquequò Domine avertis in finem: exardescet sicut ignis ira tua?

46 Memorare quæ mea substantia: nunquid enim vanè constituisti omnes filios hominum?

47 Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi?

48 Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ Domine: sicut jurâsti David in veritate tua?

49 Memor esto Domine opprobrii servorum tuorum: quòd continui in sinu meo multarum gentium.

50 Quòd exprobraverunt inimici tui Domine: quòd exprobraverunt commutationem Christi tui.

51 Benedictus Dominus in æternum: fiat, fiat.

Matut.

PSALMUS

Lat. 89. *Heb.* 90.

DOMINE refugium factus es nobis: à generatione in generationem.

2 Priusquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis: à sæculo & usque in sæculum tu es Deus.

3 Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, Convertimini filii hominum.

4 Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies hesterna quæ præteriit.

5 Et custodia in nocte: quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

6 Mane sicut herba transeat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret & arescat.

7 Quia defecimus in ira tua: & in furore tuo turbati sumus.

8 Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.

9 Quoniam omnes dies nostri defecerunt: & in ira tua defecimus.

10 Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis.

11 Si autem in potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum, labor & dolor.

12 Quoniam supervenit mansuetudo: & corripiemur.

13 Quis novit potestatem iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?

14 Dexteram tuam sic notam fac: & eruditos corde in sapientia.

15 Convertere Domine, usquequo? Et deprecabilis esto super servos tuos.

16 Repleti sumus mane misericordiâ tuâ: & exaltavimus & delectati sumus omnibus diebus nostris.

17 Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliâsti: annis quibus vidimus mala.

18 Respice in servos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

19 Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige super nos: & opus manuum nostrarum dirige.

PSALMUS
Lat. 90. *Heb.* 91.

QUI habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

2 Dicet Domino, Susceptor meus es tu: & refugium meum Deus meus, sperabo in eum.

3 Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.

4 Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis ejus sperabis.

5 Scuto circundabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

6 A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incursu & dæmonio meridiano.

7 Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dexteris tuis: ad te autem non appropinquabit.

8 Veruntamen oculis tuis considerabis: & retributionem peccatorum videbis.

9 Quoniam tu es Domine spes mea: Altissimum posuisti refugium tuum.

10 Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

11 Quoniam angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

12 In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

13 Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

14 Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.

15 Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.

16 Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

PSALMUS
Lat. 91. *Heb.* 92.

BONUM est confiteri Domino: & psallere nomini tuo Altissime.

2 Ad annunciandum mane misericordiam tuam: & veritatem tuam per noctem.

3 In

3 In decachordo, psalterio: cum cantico, in cithara.

4 Quia delectasti me Domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.

5 Quam magnificata sunt opera tua Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

6 Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.

7 Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum: & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

8 Ut intereant in sæculum sæculi: tu autem Altissimus in æternum Domine.

9 Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt: & dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

10 Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: & senectus mea in misericordia uberi.

11 Et despexit oculus meus inimicos meos: & in insurgentibus in me malignantibus, audiet auris mea.

12 Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur.

13 Plantati in domo Domini: in atriis domus Dei nostri florebunt.

14 Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: & bene patientes erunt ut annuncient.

15 Quoniam rectus Dominus Deus noster: & non est iniquitas in eo.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 92. *Heb.* 93.

DOMINUS regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem, & præcinxit se.

2 Etenim firmavit orbem terræ: qui non commovebitur.

3 Parata sedes tua Deus ex tunc: à sæculo tu es.

4 Elevaverunt flumina Domine: elevaverunt flumina vocem suam.

5 Elevaverunt flumina fluctus suos: à vocibus aquarum multarum.

6 Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis Dominus.

7 Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum.

PSALMUS

Lat. 93. *Heb.* 94.

DEUS ultionum Dominus: Deus ultionum liberè egit.

2 Exaltare qui judicas terram: redde retributionem superbis.

3 Usquequò peccatores Domine? Usquequò peccatores gloriabuntur?

4 Effabuntur, & loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur injustitiam.

5 Populum tuum Domine humiliaverunt: & hæreditatem tuam vexaverunt.

6 Viduam & advenam interfecerunt:

cerunt : & pupillos occiderunt.

7 Et dixerunt, Non videbit Dominus : nec intelliget Deus Jacob.

8 Intelligite insipientes in populo : & stulti aliquando sapite.

9 Qui plantavit aurem, non audiet ? Aut qui finxit oculum, non considerat ?

10 Qui corripit gentes, non arguet ? Qui docet hominem scientiam,

11 Dominus scit cogitationes hominum : quoniam vanæ sunt.

12 Beatus homo quem tu erudieris Domine : & de lege tua docueris eum.

13 Ut mitiges ei à diebus malis : donec fodiatur peccatori fovea.

14 Quia non repellet Dominus plebem suam : & hæreditatem suam non derelinquet.

15 Quoadusque justitia convertatur in judicium : & qui juxta illam, omnes qui recto sunt corde.

16 Quis consurget mihi adversus malignantes ? Aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem ?

17 Nisi quia Dominus adjuvit me : paulominus habitasset in inferno anima mea.

18 Si dicebam, Motus est pes meus : misericordia tua Domine adjuvabat me.

19 Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo : consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

20 Nunquid adhæret tibi sedes iniquitatis : qui fingis laborem in præcepto.

21 Captabunt in animam justi : & sanguinem innocentem condemnabunt.

22 Et factus est mihi Dominus in refugium : & Deus meus in adjutorium spei meæ.

23 Et reddet illis iniquitatem ipsorum : & in malitia eorum disperdet eos, disperdet illos Dominus Deus noster.

Matut.

PSALMUS 94.

Ant. 94. Heb. 95.

VENITE exultemus Domino : jubilemus Deo salutari nostro.

2 Præoccupemus faciem ejus in confessione : & in psalmis jubilemus ei.

3 Quoniam Deus magnus Dominus : & rex magnus super omnes deos.

4 Quia in manu ejus sunt omnes fines terræ : & altitudines montium ipsius sunt.

5 Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud : & siccam manus ejus formaverunt.

6 Venite, adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos : quia ipse est Dominus Deus noster.

7 Et nos populus pascuæ ejus : & oves manûs ejus.

8 Hodie si vocem ejus audieritis : nolite obdurare corda vestra.

9 Sicut in irritatione : secundum diem tentationis in deserto.

10 Ubi tentaverunt me patres vestri : probaverunt me, & viderunt opera mea.

11 Quadraginta annis offensus fui generationi illi : & dixi, Semper hi errant corde.

12 Et isti non cognoverunt vias meas :

...: ut juravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam.

PSALMUS
Lat. 95. Heb. 96.

CANTATE Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.

2 Cantate Domino, & benedicite nomini ejus: annunciate de die in diem salutare ejus.

3 Annunciate inter gentes gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia ejus.

4 Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.

5 Quoniam omnes dii gentium dæmonia: Dominus autem cœlos fecit.

6 Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: sanctimonia & magnificentia in sanctificatione ejus.

7 Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini ejus.

8 Tollite hostias, & introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

9 Commoveatur à facie ejus universa terra: dicite in gentibus, Quia Dominus regnavit.

10 Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: judicabit populos in æquitate.

11 Lætentur cœli & exultet terra, commoveatur mare & plenitudo ejus: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

12 Tunc exultabunt omnia ligna sylvarum à facie Domini quia venit: quoniam venit judicare terram.

13 Judicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua.

PSALMUS
Lat. 96. Heb. 97.

DOMINUS regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

2 Nubes & caligo in circuitu ejus: justitia & judicium correctio sedis ejus.

3 Ignis ante ipsum præcedet: inflammabit in circuitu inimicos ejus.

4 Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ: vidit, & commota est.

5 Montes sicut cera fluxerunt à facie Domini: à facie Domini omnis terra.

6 Annunciaverunt cœli justitiam ejus: & viderunt omnes populi gloriam ejus.

7 Confundantur omnes qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulachris suis.

8 Adorate eum omnes Angeli ejus: audivit, & lætata est Sion.

9 Et exultaverunt filiæ Judæ: propter judicia tua Domine.

10 Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes deos.

11 Qui diligitis Dominum odite malum: custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eos.

12 Lux orta est justo: & rectis corde lætitia.

13 Lætamini justi in Domino: & confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

PSAL-

Vespert.

PSALMUS
Lat. 97. *Heb.* 98.

CANTATE Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

2 Salvavit sibi dextera ejus: & brachium sanctum ejus.

3 Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu gentium revelavit justitiam suam.

4 Recordatus est misericordiæ suæ: & veritatis suæ domui Israel.

5 Viderunt omnes termini terræ: salutare Dei nostri.

6 Jubilate Deo omnis terra: cantate & exultate, & psallite.

7 Psallite Domino in cithara, in cithara & voce Psalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

8 Jubilate in conspectu regis Domini; moveatur mare & plenitudo ejus: orbis terrarum, & qui habitant in eo.

9 Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini: quoniam venit judicare terram.

10 Judicabit orbem terrarum in justitia: & populos in æquitate.

PSALMUS
Lat. 98. *Heb.* 99.

DOMINUS regnavit, iraſcantur populi; qui ſedet ſuper Cherubim, moveatur terra.

2 Dominus in Sion magnus: & excelſus ſuper omnes populos.

3 Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & ſanctum eſt: & honor regis judicium diligit.

4 Tu parâſti directiones: judicium & juſtitiam in Jacob tu feciſti.

5 Exaltate Dominum Deum noſtrum: & adorate ſcabellum pedum ejus, quoniam ſanctum eſt.

6 Moyſes & Aaron in ſacerdotibus ejus: & Samuel inter eos qui invocant nomen ejus.

7 Invocabant Dominum & ipſe exaudiebat eos; in columna nubis loquebatur ad eos.

8 Cuſtodiebant teſtimonia ejus: & præceptum quod dedit illis.

9 Dominus Deus noſter tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuiſti eis, & ulciſcens in omnes adinventiones eorum.

10 Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate in monte ſancto ejus: quoniam ſanctus Dominus Deus noſter.

PSALMUS
Lat. 99. *Heb.* 100.

JUBILATE Deo omnis terra: ſervite Domino in lætitia.

2 Introite in conſpectu ejus: in exultatione.

3 Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

4 Populus ejus, & oves paſcuæ ejus: introite portas ejus in confeſſione, atria ejus in hymnis, confitemini illi.

5 Laudate nomen ejus quoniam ſuavis eſt Dominus: in æternum misericordia ejus, & uſque in generationem & generationem veritas ejus.

PSAL-

PSALMUS

Lat. 100. *Heb.* 101.

MISERICORDIAM & judicium: cantabo tibi Domine.

2 Psallam & intelligam in via immaculata: quando venies ad me.

3 Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus meæ.

4 Non proponebam ante oculos meos rem injustam: facientes prævaricationes odivi.

5 Non adhæsit mihi cor pravum: declinantem à me malignum non cognoscebam.

6 Detrahentem secretò proximo suo: hunc persequebar.

7 Superbo oculo & insatiabili corde: cum hoc non edebam.

8 Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabit.

9 Non habitabit in medio domus meæ qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.

10 In matutino interficiebam omnes peccatores terræ: ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

Matut.

PSALMUS

Lat. 101. *Heb.* 102.

DOMINE exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

2 Non avertas faciem tuam à me in quacunque die tribulor: inclina ad me aurem tuam.

3 In quacunque die invocavero te: velociter exaudi me.

4 Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

5 Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

6 A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

7 Similis factus sum Pelicano solitudinis: factus sum sicut Nycticorax in domicilio.

8 Vigilavi: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

9 Totâ die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, adversùm me jurabant.

10 Quia cinerem tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

11 A facie iræ & indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

12 Dies mei sicut umbra declinaverunt: & ego sicut fœnum arui.

13 Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

14 Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.

15 Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: & terræ ejus miserebuntur.

16 Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

17 Quia ædificavit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

18 Respexit in orationem humilium: & non sprevit precem eorum.

19 Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur laudabit Dominum.

20 Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit.

21 Ut

21 Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

22 Ut annuncient in Sion nomen Domini: & laudem ejus in Jerusalem.

23 In conveniendo populos in unum: & reges ut serviant Domino.

24 Respondit in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

25 Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

26 Initio tu Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cœli.

27 Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

28 Et sicut operiorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

29 Filii servorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

PSALMUS

Lat. 102. *Heb.* 103.

BENEDIC anima mea Domino: & omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

2 Benedic anima mea Domino: & noli obliviscī omnes retributiones ejus.

3 Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.

4 Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia & miserationibus.

5 Qui replet in bonis desiderium tuum: renovabitur ut aquilæ juventus tua.

6 Faciet misericordiam Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus.

7 Notas fecit vias suas Moysi filiis Israel voluntates suas.

8 Miserator, & misericors Dominus: longanimis, & multum misericors.

9 Non in perpetuum irascetur: neque in æternum comminabitur.

10 Non secundum peccata nostra fecit nobis: neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.

11 Quoniam secundum altitudinem cœli a terra: corroboravit misericordiam suam super timentes se.

12 Quantum distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

13 Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.

14 Recordatus est quoniam pulvis sumus: homo sicut fenum, dies ejus tanquam flos agri sic efflorebit.

15 Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscet amplius locum suum.

16 Misericordia autem Domini ab æterno: & usque in æternum super timentes eum.

17 Et justitia illius in filios filiorum: his qui servant testamentum ejus.

18 Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

19 Dominus in cœlo paravit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

20 Benedicite Domino omnes angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus.

21 Benedicite Domino omnes virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus.

22 Benedicite Domino omnia opera ejus: in omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 103. *Heb.* 104.

BENEDIC anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.

2 Confessionem & decorem indutus: amictus lumine sicut vestimento.

3 Extendens cœlum sicut pellem: qui tegis aquis superiora ejus.

4 Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas ventorum.

5 Qui facis Angelos tuos spiritus: & ministros tuos ignem urentem.

6 Qui fundâsti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in sæculum sæculi.

7 Abyssus sicut vestimentum amictus ejus: super montes stabunt aquæ.

8 Ab increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui formidabunt.

9 Ascendunt montes, & descendunt campi: in locum quem fundâsti eis.

10 Terminum posuisti quem non transgredientur: neque convertentur operire terram.

11 Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertransibunt aquæ.

12 Potabunt omnes bestiæ agri: expectabunt onagri in siti sua.

13 Super ea volucres cœli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

14 Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.

15 Producens fœnum jumentis: & herbam servituti hominum.

16 Ut educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.

17 Ut exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.

18 Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani quas plantavit: illic passeres nidificabunt.

19 Erodii domus dux est eorum, montes excelsi cervis: petra refugium herinaciis.

20 Fecit lunam in tempora: sol cognovit occasum suum.

21 Posuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestiæ sylvæ.

22 Catuli leonum rugientes ut rapiant: & quærant a Deo escam sibi.

23 Ortus est Sol, & congregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur.

24 Exibit homo ad opus suum: & ad operationem suam usque ad vesperam.

25 Quam magnificata sunt opera tua Domine! omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tuâ.

26 Hoc mare magnum & spacio-

sum

cioſum manibus: illic reptilia, quorum non eſt numerus.

27 Animalia puſilla cum magnis: illic naves pertranſibunt.

28 Draco iſte quem formâſti ad illudendum ei: omnia à te expectant, ut des illis eſcam in tempore.

29 Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia replebuntur bonitate.

30 Avertente autem te faciem, turbabuntur: auferes ſpiritum eorum & deficient, & in pulverem ſuum revertentur.

31 Emitte ſpiritum tuum & creabuntur: & renovabis faciem terræ.

32 Sit gloria Domini in ſæculum: lætabitur Dominus in operibus ſuis.

33 Qui reſpicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant.

34 Cantabo Domino in vita mea: pſallam Deo meo quamdiu ſum.

35 Jucundum ſit ei eloquium meum: ego verò delectabor in Domino.

36 Deficient peccatores à terra, & iniqui, ita ut non ſint: benedic anima mea Domino.

Matut.

PSALMUS

Lat. 104. *Heb.* 105.

CONFITEMINI Domino, & invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.

2 Cantate ei, & pſallite ei: narrate omnia mirabilia ejus.

3 Laudamini in nomine ſancto ejus: lætetur cor quærentium Dominum.

4 Quærite Dominum & confirmamini: quærite faciē ejus ſemper.

5 Mementote mirabilium ejus quæ fecit: prodigia ejus & judicia oris ejus.

6 Semen Abraham: ſervi ejus filii Jacob electi ejus.

7 Ipſe Dominus Deus noſter: in univerſa terra judicia ejus.

8 Memor fuit in ſæculum teſtamenti ſui: verbi quod mandavit in mille generationes.

9 Quod diſpoſuit ad Abraham: & juramenti ſui ad Iſaac.

10 Et ſtatuit illud Jacob in præceptum: & Iſrael in teſtamentum æternum.

11 Dicens, Tibi dabo terram Chanaan: funiculum hæreditatis veſtræ.

12 Cùm eſſent numero brevi: pauciſſimi & incolæ ejus.

13 Et pertranſierunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum.

14 Non reliquit hominem nocere eis: & corripuit pro eis reges.

15 Nolite tangere chriſtos meos: & in prophetis meis nolite malignari.

16 Et vocavit famem ſuper terram: & omne firmamentum panis contrivit.

17 Miſit ante eos virum: in ſervum venundatus eſt Joſeph.

18 Humiliaverunt in compedibus pedes ejus: ferrum pertranſiit animam ejus, donec veniret verbum ejus.

19 Eloquium Domini inflammavit eum: miſit rex & ſolvit eum, princeps populorum & dimiſit eum.

20 Conſtituit eum dominum

suæ: & principem omnis
fectionis suæ.
21 Ut erudiret principes ejus si-
ut semetipsum: & senes ejus pru-
tiam doceret.
22 Et intravit Israel in Ægyp-
um: & Jacob accola fuit in terra
ham.
23 Et auxit populum suum ve-
menter: & firmavit eum super
micos ejus.
24 Convertit cor eorum ut au-
rent populum ejus: & dolum fa-
rent in servos ejus.
25 Misit Moysen servum suum:
aron quem elegit ipsum.
26 Posuit in eis verba signorum
orum: & prodigiorum in terra
ham.
27 Misit tenebras & obscuravit:
non exacerbavit sermones suos.
28 Convertit aquas eorum in
nguinem: & occidit pisces eorum.
29 Edidit terra eorum ranas:
penetralibus regum ipsorum.
30 Dixit, & venit cynomyia: &
nifes in omnibus finibus eorum.
31 Posuit pluvias eorum gran-
nem: ignem comburentem in
ra ipsorum.
32 Et percussit vineas eorum,
et siculneas eorum: & contrivit
gnum finium eorum.
33 Dixit, & venit locusta: &
rucus cujus non erat numerus.
34 Et comedit omne fœnum
in terra eorum: & comedit omnem
fructum terræ eorum.
35 Et percussit omne primoge-
nitum in terra eorum: primitias
omnis laboris eorum.
36 Et eduxit eos cum argento
et auro: & non erat in tribubus eo-
rum infirmus.
37 Lætata est Ægyptus in pro-
fectione eorum: quia incubuit ti-
mor eorum super eos.
38 Expandit nubem in protecti-
onem eorum: & ignem ut luceret
eis per noctem.
39 Petierunt, & venit conturnix: & pane cœli saturavit eos.
40 Disrupit petram, & fluxerunt aquæ: abierunt in sicco flumina.
41 Quoniam memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad Abraham puerum suum.
42 Et eduxit populum suum in exultatione: & electos suos in lætitia.
43 Et dedit illis regiones gentium: & labores populorum possederunt.
44 Ut custodiant justificationes ejus: & legem ejus exquirant.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 105. *Heb.* 106.

CONFITEMINI Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.
2 Quis loquetur potentias Domini: auditas faciet omnes laudes ejus?
3 Beati qui custodierunt judicium: & faciunt justitiam in omni tempore.
4 Memento nostrî Domine in beneplacito populi tuî: visita nos in salutari tuo.
5 Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ: ut lauderis cum hæreditate tua.
6 Peccavimus cum patribus nostris: injustè egimus, iniquitatem fecimus. 7 Patres

7 Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ.

8 Et irritaverunt ascendentes in mare, mare rubrum.

9 Et salvavit eos propter nomen suum: ut notam faceret potentiam suam.

10 Et increpuit mare rubrum, & exiccatum est: & deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

11 Et salvavit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici.

12 Et operuit aqua tribulantes eos: unus ex eis non remansit.

13 Et crediderunt verbis ejus: & laudaverunt laudem ejus.

14 Citò fecerunt, obliti sunt operum ejus: & non sustinuerunt consilium ejus.

15 Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentaverunt Deum in inaquoso.

16 Et dedit eis petitionem ipsorum: & misit saturitatem in animas eorum.

17 Et irritaverunt Moysen in castris: Aaron sanctum Domini.

18 Aperta est terra, & deglutivit Dathan: & operuit super congregationem Abiron.

19 Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma combussit peccatores.

20 Et fecerunt vitulum in Horeb: & adoraverunt sculptile.

21 Et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli: comedentis fœnum.

22 Obliti sunt Deum qui salvavit eos, qui fecit magnalia in Ægypto: mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.

23 Et dixit, Ut disperderet eos: si non Moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus.

24 Ut averteret iram ejus ne disperderet eos: & pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.

25 Non crediderunt verbo ejus: & murmuraverunt tabernaculis eis: non exaudierunt vocem Domini.

26 Et elevavit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto.

27 Et ut dejiceret semen eorum in nationibus: ut disperderet eos in regionibus.

28 Et initiati sunt Beelphegor & comederunt sacrificia mortuorum.

29 Et irritaverunt eum in adinventionibus suis: & multiplicata est in eis ruina.

30 Et stetit Phinees, & placavit: & cessavit quassatio.

31 Et reputatum est ei in justitiam in generationem & generationem usque in sempiternum.

32 Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis: & vexatus est Moyses propter eos, quia exacerbaverunt spiritum ejus.

33 Et distinxit in labiis suis: non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis.

34 Et commixti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum: & servierunt sculptilibus eorum: & factum est illis in scandalum.

35 Et immolaverunt filios suos: & filias suas dæmoniis.

36 Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan.

37 Et

37 Et infecta est terra in sanguinibus, & contaminata est in operibus eorum: & fornicati sunt in adinventionibus suis.

38 Et iratus est furore Dominus in populum suum: & abominatus est hæreditatem suam.

39 Et tradidit eos in manus gentium: & dominati sunt eorum qui oderunt eos.

40 Et tribulaverunt eos inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum: sæpe liberavit eos.

41 Ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo: & humiliati sunt in iniquitatibus suis.

42 Et vidit cùm tribularentur: & audivit orationem eorum.

43 Et memor fuit testamenti sui: & pœnituit eum secundùm multitudinem misericordiæ suæ.

44 Et dedit eos in misericordias: in conspectu omnium qui ceperant eos.

45 Salvos nos fac Domine Deus noster: & congrega nos de nationibus.

46 Ut confiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua.

47 Benedictus Dominus Deus Israel à sæculo & usque in sæculum: & dicet omnis populus, Fiat, fiat.

Matut.

PSALMUS

Lat. 106. *Heb.* 107.

CONFITEMINI Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

2 Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

3 A solis ortu & occasu: ab Aquilone & mari.

4 Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

5 Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

6 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

7 Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

8 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

9 Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

10 Sedentes in tenebris, & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

11 Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

12 Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

13 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

14 Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.

15 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

16 Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

17 Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.

18 Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquaverunt usque ad portas mortis.

19 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

20 Misit verbum suum & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

21 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

22 Et sacrificent sacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione.

23 Qui descendunt mare in navibus: facientes operationem in aquis multis.

24 Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

25 Dixit, & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus ejus.

26 Ascendunt usque ad cœlos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.

27 Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum devorata est.

28 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

29 Et statuit procellam ejus in auram: & siluerunt fluctus ejus.

30 Et lætati sunt quia siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

31 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

32 Et exultent eum in Ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum.

33 Posuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim.

34 Terram fructiferam in salsuginem: à malitia inhabitantium in ea.

35 Posuit desertum in stagna aquarum: & terram sine aqua in exitus aquarum.

36 Et collocavit illic esurientes: & constituerunt civitatem habitationis.

37 Et seminaverunt agros, & plantaverunt vineas: & fecerunt fructum nativitatis.

38 Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit.

39 Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

40 Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via.

41 Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias.

42 Videbunt recti & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

43 Quis sapiens, & custodiet hæc: & intelliget misericordias Domini?

Vespert.

PSALMUS

Lat. 107. *Heb.* 108.

PARATUM cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo, & psallam & gloria mea.

2 Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara, exurgam diluculó.

3 Confitebor tibi in populis Domine: & psallam tibi in nationibus.

4 Quia magna est super cœlos misericordia

misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

5 Exaltare super cœlos Deus, & super omnem terram gloria tua: ut liberentur dilecti tui.

6 Salvum fac dextera tua & exaudi me: Deus locutus est in sancto suo.

7 Exultabo, & dividam Sichimam: & convallem tabernaculorum dimetiar.

8 Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim fortitudo capitis mei.

9 Juda rex meus: Moab lebes spei meæ.

10 In Idumæam extendam calciamentum meum: mihi alienigenæ amici facti sunt.

11 Quis deducet me in civitatem munitam? Quis deducet me usque in Idumæam?

12 Nonne tu Deus qui repulisti nos: & non exibis Deus in virtutibus nostris?

13 Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominis.

14 In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

PSALMUS 108.

Lat. 108. *Heb.* 109.

DEUS laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris, & os dolosi super me apertum est.

2 Locuti sunt adversum me linguâ dolosâ: & sermonibus odii circumdederunt me, & expugnaverunt me gratis.

3 Pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam.

4 Et posuerunt adversum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

5 Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet à dextris ejus.

6 Cum judicatur, exeat condemnatus: & oratio ejus fiat in peccatum.

7 Fiant dies ejus pauci: & episcopatum ejus accipiat alter.

8 Fiant filii ejus orphani: & uxor ejus vidua.

9 Nutantes transferantur filii ejus & mendicent: & ejiciantur de habitationibus suis.

10 Scrutetur fœnerator omnem substantiam ejus: & diripiant alieni labores ejus.

11 Non sit illi adjutor: nec sit qui misereatur pupillis ejus.

12 Fiant nati ejus in interitum: in generatione una deleatur nomen ejus.

13 In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conspectu Domini: & peccatum matris ejus non deleatur.

14 Fiant contra Dominum semper, & dispereat de terra memoria eorum: pro eo quòd non est recordatus facere misericordiam.

15 Et persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare.

16 Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

17 Et induit maledictionem sicut vestimentum: & intravit sicut aqua in interiora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus.

18 Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona quâ semper præcingitur.

19 Hoc opus eorum qui detra-

hunt mihi apud Dominum: & qui loquuntur mala adversus animam meam.

20 Et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum: quia suavis est misericordia tua.

21 Libera me quia egenus & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me.

22 Sicut umbra cum declinat, ablatus sum: & excussus sum sicut locustæ.

23 Genua mea infirmata sunt à jejunio: & caro mea immutata est propter oleum.

24 Et ego factus sum opprobrium illis: viderunt me, & moverunt capita sua.

25 Adjuva me Domine Deus meus: salvum me fac secundum misericordiam tuam.

26 Et sciant quia manus tua hæc: & tu Domine fecisti eam.

27 Maledicent illi, & tu benedices, qui insurgunt in me, confundantur: servus autem tuus lætabitur.

28 Induantur qui detrahunt mihi pudore: & operiantur sicut diploide confusione sua.

29 Confitebor Domino nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum.

30 Quia astitit à dextris pauperis: ut salvam faceret à persequentibus animam meam.

℣. *Matut.*

PSALMUS CIX.

Lat. 109. *Heb.* 110.

DIXIT Dominus Domino meo: Sede a dextris meis.

2 Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.

3 Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

4 Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

5 Juravit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

6 Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.

7 Judicabit in nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum.

8 De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

PSALMUS CX.

Lat. 110. *Heb.* 111.

CONFITEBOR tibi Domine in toto corde meo: in consilio justorum & congregatione.

2 Magna opera Domini: exquisita in omnes voluntates ejus.

3 Confessio & magnificentia opus ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

4 Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors & miserator Dominus: escam dedit timentibus se.

5 Memor erit in sæculum testamenti sui: virtutem operum suorum annunciabit populo suo.

6 Ut det illis hæreditatem gentium: opera manuum ejus veritas & judicium.

7 Fidelia omnia mandata ejus: confirmata in sæculum sæculi: facta in veritate & æquitate.

8 Redemptionem misit populo suo: mandavit in æternum testamentum suum.

9 San-

9 Sanctum & terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

10 Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio ejus manet in sæculum sæculi.

PSALMUS
Lat. 111. *Heb.* 112.

BEATUS vir qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

2 Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

3 Gloria & divitiæ in domo ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

4 Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors & miserator & justus.

5 Jucundus homo qui miseretur & commodat, disponit sermones suos in judicio: quia in æternum non commovebitur.

6 In memoria æterna erit justus: ab auditione mala non timebit.

7 Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus: non commovebitur, donec despiciat inimicos suos.

8 Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

9 Peccator videbit, & irascetur; dentibus suis fremet & tabescet: desiderium peccatorum peribit.

PSALMUS
Lat. 112. *Heb.* 113.

LAUDATE pueri Dominum: laudate nomen Domini.

2 Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

3 A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

4 Excelsus super omnes gentes Dominus: & super cœlos gloria ejus.

5 Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat: & humilia respicit in cœlo & in terra?

6 Suscitans a terra inopem: & de stercore erigens pauperem.

7 Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui.

8 Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 113. *Heb.* 114.

IN exitu Israel de Ægypto: domus Jacob de populo barbaro.

2 Facta est Judæa sanctificatio ejus: Israel potestas ejus.

3 Mare vidit & fugit: Jordanis conversus est retrorsum.

4 Montes exultaverunt ut arietes: & colles sicut agni ovium.

5 Quid est tibi mare quod fugisti: & tu Jordanis quia conversus es retrorsum?

6 Montes exultastis sicut arietes: & colles sicut agni ovium?

7 A facie Domini mota est terra: a facie Dei Jacob.

8 Qui convertit petram in stagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.

PSALMUS

Lat. 115. *secundum Heb.*

NON nobis Domine, non nobis: sed nomini tuo da gloriam.

2 Super misericordia tua, & veritate tua: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

3 Deus autem noster in cœlo: omnia quæcunque voluit fecit.

4 Simulacra gentium, argentum & aurum: opera manuum hominum.

5 Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

6 Aures habent, & non audient: nares habent, & non odorabunt.

7 Manus habent, & non palpabunt: pedes habent, & non ambulabunt, non clamabunt in gutture suo.

8 Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

9 Domus Israel speravit in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

10 Domus Aaron speravit in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

11 Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

12 Dominus memor fuit nostri: & benedixit nobis.

13 Benedixit domui Israel: benedixit domui Aaron.

14 Benedixit omnibus qui timent Dominum: pusillis cum majoribus.

15 Adjiciat Dominus super vos: super vos & super filios vestros.

16 Benedicti vos à Domino: qui fecit cœlum & terram.

17 Cœlum cœli Domino: terram autem dedit filiis hominum.

18 Non mortui laudabunt te Domine: neque omnes qui descendunt in infernum.

19 Sed nos qui vivimus benedicimus Domino: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

Matut.

PSALMUS

Lat. 114. *Heb.* 116.

DILEXI quoniam exaudiet Dominus: vocem orationis meæ.

2 Quia inclinavit aurem suam mihi: & in diebus meis invocabo.

3 Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni invenerunt me.

4 Tribulationem & dolorem inveni: & nomen Domini invocavi.

5 O Domine, libera animam meam: misericors Dominus & justus, & Deus noster miseretur.

6 Custodiens parvulos Dominus: humiliatus sum, & liberavit me.

7 Convertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

8 Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos à lachrymis, pedes meos a lapsu.

9 Placebo Domino: in regione vivorum.

10 Credidi propter quod loquutus sum: ego autem humiliatus sum nimis, 11 Ego

PSAL 115. *Lat.*

11 Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax.

12 Quid retribuam Domino: pro omnibus quæ retribuit mihi?

13 Calicem salutaris accipiam: & nomen Domini invocabo.

14 Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus: pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.

15 O Domine quia ego servus tuus: ego servus tuus & filius ancillæ tuæ.

16 Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis, & nomen Domini invocabo.

17 Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus: in atriis domûs Domini, in medio tui Jerusalem.

PSALMUS
Lat. 116. *Heb.* 117.

LAUDATE Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.

2 Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: & veritas Domini manet in æternum.

PSALMUS
Lat. 117. *Heb.* 118.

CONFITEMINI Domino quoniam in sæculum misericordia ejus.

2 Dicat nunc Israel, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

3 Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia ejus.

4 Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculum misericordia ejus.

5 De tribulatione invocavi Dominum: & exaudivit me in latitudine Dominus.

6 Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

7 Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos.

8 Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

9 Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.

10 Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

11 Circundantes circundederunt me: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

12 Circundederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

13 Impulsus eversus sum ut caderem: & Dominus suscepit me.

14 Fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

15 Vox exultationis & salutis: in tabernaculis justorum.

16 Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me: dextera Domini fecit virtutem.

17 Non moriar, sed vivam: & narrabo opera Domini.

18 Castigans castigavit me Dominus: & morti non tradidit me.

19 Aperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, justi intrabunt in eam.

20 Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

21 Lapidem quem reprobaverunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.

22 A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.

23 Hæc est dies quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

24 O Domine salvum me fac, Domine bene prosperare: benedictus qui venit in nomine Domini.

25 Benedximus vobis de domo Domini: Deus Dominus & illuxit nobis.

26 Constituite diem solennem in condensis: usque ad cornu altaris.

27 Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

28 Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

29 Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 118. Heb. 119.

ALEPH.

BEATI immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

2 Beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto corde exquirunt eum.

3 Non enim qui operantur iniquitatem: in viis ejus ambulaverunt.

4 Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

5 Utinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas justificationes tuas.

6 Tunc non confundar: cum prospexero in omnibus mandatis tuis.

7 Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici judicia justitiæ tuæ.

8 Justificationes tuas custodiam: non me derelinquas usquequaque.

BETH.

IN quo corrigit adolescentior viam suam? In custodiendo sermones tuos.

10 In toto corde meo exquisivi te: ne repellas me à mandatis tuis.

11 In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi.

12 Benedictus es Domine: doce me justificationes tuas.

13 In labiis meis pronunciavi: omnia judicia oris tui.

14 In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus divitiis.

15 In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.

16 In justificationibus tuis meditabor: non obliviscar sermones tuos.

GIMEL.

RETRIBUE servo tuo, vivifica me: & custodiam sermones tuos.

18 Revela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

19 Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.

20 Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas: in omni tempore.

21 Increpasti superbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

22 Aufer à me opprobrium & contemptum: quia testimonia tua exquisivi.

23 Etenim sederunt principes, & adversum me loquebantur: servus autem tuus exercebatur in justificationibus tuis.

24 Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum justificationes tuæ.

DALETH.

ADHÆSIT pavimento anima mea: vivifica me secundum verbum tuum.

26 Vias meas annunciavi, & exaudisti me: doce me justificationes tuas.

27 Viam justificationum tuarum instrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

28 Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

29 Viam iniquitatis amove à me: & de lege tua miserere mei.

30 Viam veritatis elegi: judicia tua non sum oblitus.

31 Adhæsi testimoniis tuis Domine: noli me confundere.

32 Viam mandatorum tuorum cucurri: cùm dilatâsti cor meum.

Matut.

HE

LEGEM pone mihi Domine viam justificationum tuarum: & exquiram eam semper.

34 Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam: & custodiam illam in toto corde meo.

35 Deduc me in semitam mandatorum tuorum: quia ipsam volui.

36 Inclina cor meum in testimonia tua: & non in avaritiam.

37 Averte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.

38 Statue servo tuo eloquium tuum: in timore tuo.

39 Amputa opprobrium meum quod suspicatus sum: quia judicia tua jucunda.

40 Ecce concupivi mandata tua: in æquitate tua vivifica me.

VAV.

ET veniat super me misericordia tua Domine: salutare tuum secundùm eloquium tuum.

42 Et respondebo exprobrantibus mihi verbum: quia speravi in sermonibus tuis.

43 Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia in judiciis tuis superesperavi.

44 Et custodiam legem tuam semper in sæculum: & in sæculum sæculi.

45 Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquisivi.

46 Et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum: & non confundebar.

47 Et meditabar in mandatis tuis: quæ dilexi.

48 Et levavi manus meas ad mandata tua quæ dilexi: & exercebar in justificationibus tuis.

ZAIN.

MEMOR esto verbi tui servo tuo: in quo mihi spem dedisti.

50 Hæc

50 Hæc me consolata est in humilitate mea: quia eloquium tuum vivificavit me.

51 Superbi iniquè agebant usquequaque: à lege autem tua non declinavi.

52 Memor fui judiciorum tuorum à sæculo Domine: & consolatus sum.

53 Defectio tenuit me pro peccatoribus: derelinquentibus legem tuam.

54 Cantabiles mihi erant justificationes tuæ: in loco peregrinationis meæ.

55 Memor fui nocte nominis tui Domine: & custodivi legem tuam.

56 Hæc facta est mihi: quia justificationes tuas exquisivi.

CHETH.

PORTIO mea Domine: dixi, Custodire legem tuam.

58 Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundùm eloquium tuum.

59 Cogitavi vias meas: & converti pedes meos in testimonia tua.

60 Paratus sum & non sum turbatus: ut custodiam mandata tua.

61 Funes peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.

62 Mediâ nocte surgebam ad confitendum tibi: super judicia justificationis tuæ.

63 Particeps ego sum omnium timentium te: & custodientium mandata tua.

64 Misericordiâ tuâ Domine plena est terra: justificationes tuas doce me.

TETH.

BONITATEM fecisti cum servo tuo Domine: secundum verbum tuum.

66 Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

67 Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodivi.

68 Bonus es tu: & in bonitate tua doce me justificationes tuas.

69 Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

70 Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego verò legem tuam meditatus sum.

71 Bonum mihi quia humiliâsti me: ut discam justificationes tuas.

72 Bonum mihi lex oris tui: super millia auri & argenti.

Vespert.

JOD.

MANUS tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua.

74 Qui timent te videbunt me & lætabuntur: quia in verba tua supersperavi.

75 Cognovi Domine quia æquitas judicia tua: & in veritate tua humiliâsti me.

76 Fiat misericordia tua ut consoletur me: secundùm eloquium tuum servo tuo.

77 Veniant mihi miserationes tuæ,

me, & vivam: quia lex tua meditatio mea est.

78 Confundantur superbi, quia injustè iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis.

79 Convertantur mihi timentes te: & qui noverunt testimonia tua.

80 Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis: ut non confundar.

CAPH.

DEFECIT in salutare tuum anima mea: & in verbum tuum supersperavi.

82 Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, Quando consolaberis me?

83 Quia factus sum sicut uter in pruina: justificationes tuas non sum oblitus.

84 Quot sunt dies servi tui: quando facies de persequentibus me judicium?

85 Narraverunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua.

86 Omnia mandata tua veritas: iniquè persecuti sunt me, adjuva me.

87 Paulominus consummaverunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua.

88 Secundùm misericordiam tuam vivifica me: & custodiam testimonia oris tui.

LAMED.

IN æternum Domine verbum tuum: permanet in cœlo,

90 In generationem & generationem veritas tua: fundasti terram, & permanet.

91 Ordinatione tuâ perseverat dies: quoniam omnia servient tibi.

92 Nisi quòd lex tua meditatio mea est: tunc fortè periissem in humilitate mea.

93 In æternum non obliviscar justificationes tuas: quia in ipsis vivificâsti me.

94 Tuus sum ego, salvum me fac: quoniam justificationes tuas exquisivi.

95 Me expectaverunt peccatores ut perderent me: testimonia tua intellexi.

96 Omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

MEM.

QUOMODO dilexi legem tuam Domine: totâ die meditatio mea est.

98 Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est.

99 Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est.

100 Super senes intellexi: quia mandata tua quæsivi.

101 Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua.

102 A judiciis tuis non declinavi: quia tu legem posuisti mihi.

103 Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo!

104 A mandatis tuis intellexi: propterea odivi omnem viam iniquitatis.

Matut.

NUN.

LUCERNA pedibus meis verbum tuum: & lumen semitis meis.

106 Juravi & statui custodire judicia justitiæ tuæ.

107 Humiliatus sum usquequaque Domine: vivifica me secundùm verbum tuum.

108 Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine: & judicia tua doce me.

109 Anima mea in manibus meis semper: & legem tuam non sum oblitus.

110 Posuerunt peccatores laqueum mihi: & de mandatis tuis non erravi.

111 Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei sunt.

112 Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum: propter retributionem.

SAMECH.

INIQUOS odio habui: & legem tuam dilexi.

114 Adjutor & susceptor meus es tu: & in verbum tuum supersperavi.

115 Declinate à me maligni: & scrutabor mandata Dei mei.

116 Suscipe me secundùm eloquium tuum, & vivam: & non confundas me ab expectatione mea.

117 Adjuva me & salvus ero: & meditabor in justificationibus tuis semper.

118 Spreviſti omnes discedentes à judiciis tuis: quia injusta cogitatio eorum.

119 Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideo dilexi testimonia tua.

120 Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui.

AIN.

FECI judicium & justitiam: non tradas me calumniantibus me.

122 Suscipe servum tuum in bonum: non calumnientur me superbi.

123 Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium justitiæ tuæ.

124 Fac cum servo tuo secundùm misericordiam tuam: & justificationes tuas doce me.

125 Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

126 Tempus faciendi Domine: dissipaverunt legem tuam.

127 Ideo dilexi mandata tua super aurum & topazion.

128 Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

PHE.

MIRABILIA testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

130 Declaratio sermonum tuorum illuminat: & intellectum dat parvulis.

131 Os meum aperui, & attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam.

Aspice in me: & miserere mei secundùm judicium diligentium nomen tuum.

133 Gressus meos dirige secundùm eloquium tuum: & non dominetur mei omnis injustitia.

134 Redime me à calumniis hominum: ut custodiam mandata tua.

135 Faciem tuam illumina super servum tuum: & doce me justificationes tuas.

136 Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.

TSADE.

JUSTUS es Domine: & rectum judicium tuum.

138 Mandâsti justitiam testimonia tua: & veritatem tuam nimis.

139 Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei.

140 Ignitum eloquium tuum vehementer: & servus tuus dilexit illud.

141 Adolescentulus sum ego & contemptus: justificationes tuas non sum oblitus.

142 Justitia tua justitia in æternum: & lex tua veritas.

143 Tribulatio & angustia invenerunt me: mandata tua meditatio mea est.

144 Æquitas testimonia tua in æternum: intellectum da mihi & vivam.

Vespert.

COPH.

CLAMAVI in toto corde: exaudi me Domine, justificationes tuas requiram.

146 Clamavi ad te, salvum me fac: ut custodiam mandata tua.

147 Prævèni in immaturitate, & clamavi: quia in verba tua superspèravi.

148 Prævenerunt oculi mei ad te diluculó: ut meditarer eloquia tua.

149 Vocem meam audi, secundùm misericordiam tuam Domine: & secundùm judicium tuum vivifica me.

150 Appropinquaverunt persequentes me iniquitati: à lege autem tua longè facti sunt.

151 Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ veritas.

152 Initio cognovi de testimoniis tuis: quia in æternum fundâsti ea.

RESCH.

VIDE humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam non sum oblitus.

154 Judica judicium meum, & redime me: propter eloquium tuum vivifica me.

155 Longè à peccatoribus salus: quia justificationes tuas non exquisierunt.

156 Misericordiæ tuæ multæ Domine: secundùm judicium tuum vivifica me.

157 Multi

157 Multi qui persequuntur me, & tribulant me: a testimoniis tuis non declinavi.

158 Vidi prævaricantes, & tabescebam: quia eloquia tua non custodierunt.

159 Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in misericordia tua vivifica me.

160 Principium verborum tuorum veritas: in æternum omnia judicia justitiæ tuæ.

SCHIN.

PRINCIPES persecuti sunt me gratis: & a verbis tuis formidavit cor meum.

162 Lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa.

163 Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.

164 Septies in die laudem dixi tibi: super judicia justitiæ tuæ.

165 Pax multa diligentibus legem tuam: & non est illis scandalum.

166 Expectabam salutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.

167 Custodivit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.

168 Servavi mandata tua & testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

TAV.

APPROPINQUET deprecatio mea in conspectu tuo Domine: juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

170 Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundùm eloquium tuum eripe me.

171 Eructabunt labia mea hymnum: cùm docueris me justificationes tuas.

172 Pronunciabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

173 Fiat manus tua ut salvet me: quoniam mandata tua elegi.

174 Concupivi salutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea est.

175 Vivet anima mea & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me.

176 Erravi sicut ovis quæ perit: quære servum tuum Domine, quia mandata tua non sum oblitus.

Matut.

PSALMUS

Lat. 119. *Hib.* 120.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me.

2 Domine libera animam meam à labiis iniquis: & a lingua dolosa.

3 Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam?

4 Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatoriis.

5 Hei mihi quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multùm mihi fuit anima mea.

6 Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

PSALMUS
Lat. 120. *Heb.* 121.

LEVAVI oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

2 Auxilium meum à Domino: qui fecit cœlum & terram.

3 Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te.

4 Ecce non dormitabit neque dormiet: qui custodit Israel.

5 Dominus custodit te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

6 Per diem sol non urit te: neque luna per noctem.

7 Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

8 Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum: ex hoc nunc & usque in sæculum.

PSALMUS
Lat. 121. *Heb.* 122.

LÆTATUS sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.

2 Stantes erant pedes nostri: in atriis tuis Jerusalem.

3 Jerusalem quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum.

4 Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini.

5 Quia illic sederunt sedes in judicio: sedes super domum David.

6 Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem: & abundantia diligentibus te.

7 Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

8 Propter fratres meos & proximos meos: loquebar pacem de te.

9 Propter domum Domini Dei nostri: quæsivi bona tibi.

PSALMUS
Lat. 122. *Heb.* 123.

AD te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.

2 Ecce sicut oculi servorum: in manibus dominorum suorum.

3 Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

4 Miserere nostri Domine, miserere nostri: quia multùm repleti sumus despectione.

5 Quia multùm repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus, & despectio superbis.

PSALMUS
Lat. 123. *Heb.* 124.

NISI quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israel: nisi quia Dominus erat in nobis.

2 Cùm exurgerent homines in nos: fortè vivos deglutissent nos.

3 Cùm iraseceretur furor eorum in nos: forsitan aqua absorbuisset nos.

4 Torrentem pertransivit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

5 Benedictus Dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

6 Anima nostra sicut passer: erepta est de laqueo venantium.

7 Laqueus contritus est: & nos liberati sumus.

8 Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

PSAL-

PSALMUS
Lat. 124. *Heb.* 125.

QUI confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum, qui habitat in Jerusalem.

2 Montes in circuitu ejus: & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc & usque in sæculum.

3 Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem justorum: ut non extendant justi ad iniquitatem manus suas.

4 Benefac Domine bonis: & rectis corde.

5 Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israel.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 125. *Heb.* 126.

IN convertendo Dominus captivitatem Sion: facti sumus sicut consolati.

2 Tunc repletum est gaudio os nostrum: & lingua nostra exultatione.

3 Tunc dicent inter gentes: Magnificavit Dominus facere cum eis.

4 Magnificavit Dominus facere nobiscum: facti sumus lætantes.

5 Convertere Domine captivitatem nostram: sicut torrens in austro.

6 Qui seminant in lachrymis: in exultatione metent.

7 Euntes ibant & flebant: mittentes semina sua.

8 Venientes autem venient cum exultatione: portantes manipulos suos.

PSALMUS
Lat. 126. *Heb.* 127.

NISI Dominus ædificaverit domum: in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

2 Nisi Dominus custodierit civitatem: frustrà vigilat qui custodit eam.

3 Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

4 Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini filii, merces fructus ventris.

5 Sicut sagittæ in manu potentis: ita filii excussorum.

6 Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

PSALMUS
Lat. 127. *Heb.* 128.

BEATI omnes qui timent Dominum: qui ambulant in viis ejus.

2 Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es & bene tibi erit.

3 Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuæ.

4 Filii tui sicut novellæ olivarum: in circuitu mensæ tuæ.

5 Ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum.

6 Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Jerusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

7 Et videas filios filiorum tuorum: pacem super Israel.

PSALMUS
Lat. 128. *Heb.* 129.

SÆPE expugnaverunt me à juventute mea: dicat nunc Israel.

2 Sæpe expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi.

3 Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem suam.

4 Dominus justus, concidit cervices peccatorum: confundantur & convertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion.

5 Fiant sicut fœnum tectorum: quod priusquam evellatur, exaruit.

6 De quo non implevit manum suam qui metit: & sinum suum qui manipulos colligit.

7 Et non dixerunt qui prætereunt, Benedictio Domini super vos: benedeximus vobis in nomine Domini.

PSALMUS
Lat. 129. *Heb.* 130.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

2 Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

3 Si iniquitates observaveris Domine: Domine quis sustinebit?

4 Quia apud te propitiatio est: propter legem tuam sustinui te Domine.

5 Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

6 A custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in Domino.

7 Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

8 Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus.

PSALMUS
Lat. 130. *Heb.* 131.

DOMINE non est exaltatum cor meum: neque elati sunt oculi mei.

2 Neque ambulavi in magnis: neque in mirabilibus super me.

3 Si non humiliter sentiebam: sed exaltavi animam meam.

4 Sicut ablactatus est super matre sua: ita retributio in anima mea.

5 Speret Israel in Domino: ex hoc nunc & usque in sæculum.

Matut.

PSALMUS
Lat. 131. *Heb.* 132.

MEMENTO Domine David: & omnis mansuetudinis ejus.

2 Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Jacob.

3 Si introiero in tabernaculum domûs meæ: si ascendero in lectum strati mei.

4 Si dedero somnum oculis meis: & palpebris meis dormitationem.

5 Et requiem temporibus meis: donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

6 Ecce audivimus eam in

Ephrata: invenimus eam in campis sylvæ.

7 Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus.

8 Surge Domine in requiem tuam: tu & arca sanctificationis tuæ.

9 Sacerdotes tui induantur justitiam: & sancti tui exultent.

10 Propter David servum tuum: non avertas faciem Christi tui.

11 Juravit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eum: De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

12 Si custodierint filii tui testamentum meum: & testimonia mea hæc quæ docebo eos.

13 Et filii eorum usque in sæculum: sedebunt super sedem tuam.

14 Quoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem sibi.

15 Hæc requies mea in sæculum sæculi: hic habitabo quoniam elegi eam.

16 Viduam ejus benedicens benedicam: pauperes ejus saturabo panibus.

17 Sacerdotes ejus induam salutari: & sancti ejus exultatione exultabunt.

18 Illuc producam cornu David: paravi lucernam christo meo.

19 Inimicos ejus induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.

PSALMUS
Lat. 132. *Heb.* 103.

ECCE quàm bonum & quàm jucundum: habitare fratres in unum!

2 Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam: barbam Aaron.

3 Quod descendit in oram vestimenti ejus: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

4 Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam usque in sæculum.

PSALMUS
Lat. 133. *Heb.* 134.

ECCE nunc benedicite Dominum: omnes servi Domini.

2 Qui statis in domo Domini: in atriis domûs Dei nostri.

3 In noctibus extollite manus vestras in sancta: & benedicite Dominum.

4 Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit cœlum & terram.

PSALMUS
Lat. 134. *Heb.* 135.

LAUDATE nomen Domini: laudate servi Dominum.

2 Qui statis in domo Domini: in atriis domûs Dei nostri.

3 Laudate Dominum quia bonus Dominus: psallite nomini ejus, quoniam suave.

4 Quoniam Jacob elegit sibi Dominus: Israel in possessionem sibi.

5 Quia ego cognovi quòd magnus est Dominus: & Deus noster præ omnibus diis.

6 Omnia quæcunque voluit Dominus fecit, in cœlo & in terra: in mari, & in omnibus abyssis.

7 Educens nubes ab extremo terræ: fulgura in pluviam fecit.

8 Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita Ægypti ab homine usque ad pecus.

9 Et misit signa & prodigia in medio tui Ægypte: in Pharaonem & in omnes servos ejus.

10 Qui percussit gentes multas: & occidit reges fortes.

11 Seon regem Amorrhæorum, & Og regem Basan: & omnia regna Chanaan.

12 Et dedit terram eorum hæreditatem: hæreditatem Israel populo suo.

13 Domine nomen tuum in æternum: Domine memoriale tuum in generatione & generationem.

14 Quia judicabit Dominus populum suum: & in servis suis deprecabitur.

15 Simulacra gentium argentum, & aurum: opera manuum hominum.

16 Os habent & non loquentur: oculos habent & non videbunt.

17 Aures habent & non audient: neque enim est spiritus in ore ipsorum.

18 Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

19 Domus Israel benedicite Domino: domus Aaron benedicite Domino.

20 Domus Levi benedicite Domino: qui timetis Dominum benedicite Domino.

21 Benedictus Dominus ex Sion, qui habitat in Jerusalem.

Vespert.

PSALMUS
Lat. 135. *Hib.* 136.

CONFITEMINI Domino quoniam bonus: quoniam in æternum misericordia ejus.

2 Confitemini Deo deorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

3 Confitemini Domino dominorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

4 Qui facit mirabilia magna solus: quoniam in æternum misericordia ejus.

5 Qui fecit cœlos in intellectu: quoniam in æternum misericordia ejus.

6 Qui firmavit terram super aquas: quoniam in æternum misericordia ejus.

7 Qui fecit luminaria magna: quoniam in æternum misericordia ejus.

8 Solem in potestatem diei: quoniam in æternum misericordia ejus.

9 Lunam & stellas in potestatem noctis: quoniam in æternum misericordia ejus.

10 Qui percussit Ægyptum cum primogenitis eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

11 Qui eduxit Israel de medio eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

12 In manu potenti & brachio excelso: quoniam in æternum misericordia ejus.

13 Qui divisit mare rubrum

in divisiones: quoniam in æternum misericordia ejus.

14 Et eduxit Israel per medium ejus: quoniam in æternum misericordia ejus.

15 Et excussit Pharaonem & virtutem ejus in mari rubro: quoniam in æternum misericordia ejus.

16 Qui traduxit populum suum per desertum: quoniam in æternum misericordia ejus.

17 Qui percussit reges magnos: quoniam in æternum misericordia ejus.

18 Et occidit reges fortes: quoniam in æternum misericordia ejus.

19 Seon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

20 Et Og regem Basan: quoniam in æternum misericordia ejus.

21 Et dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in æternum misericordia ejus.

22 Hæreditatem Israel servo suo: quoniam in æternum misericordia ejus.

23 Quia in humilitate nostra memor fuit nostri: quoniam in æternum misericordia ejus.

24 Et redimit nos ab inimicis nostris: quoniam in æternum misericordia ejus.

25 Qui dat escam omni carni: quoniam in æternum misericordia ejus.

26 Confitemini Deo cœli: quoniam in æternum misericordia ejus.

27 Confitemini Domino dominorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

PSALMUS

Lat. 136. *Heb.* 137.

SUPER flumina Babylonis illic sedimus & flevimus: cùm recordaremur Sion.

2 In salicibus in medio ejus suspendimus organa nostra.

3 Quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos: verba cantionum.

4 Et qui abduxerunt nos: hymnum cantate nobis de canticis Sion.

5 Quomodo cantabimus canticum Domini: in terra aliena?

6 Si oblitus fuero tui Jerusalem: oblivioni detur dextera mea.

7 Adhæreat lingua mea faucibus meis: si non meminero tui.

8 Si non proposuero Jerusalem in principio lætitiæ meæ.

9 Memor esto Domine filiorum Edom: in die Jerusalem.

10 Qui dicunt, Exinanite, exinanite: usque ad fundamentum ea.

11 Filia Babylonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis.

12 Beatus qui tenebit: & allidet parvulos tuos ad petram.

PSALMUS

Lat. 137. *Heb.* 138.

CONFITEBOR tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei.

2 In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

3 Super misericordia tua &

itate tua: quoniam magnificâsti super omne nomen sanctum tuum.

4 In quacunque die invocavero te, exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

5 Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.

6 Et cantent in viis Domini: quoniam magna est gloria Domini.

7 Quoniam excelsus Dominus: & humilia respicit, & alta à longè cognoscit.

8 Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & salvum me fecit dextera tua.

9 Dominus retribuet pro me: Domine misericordia tua in sæculum, opera manuum tuarum ne despicias.

Matut.

PSALMUS

Lat. 138. *Heb.* 139.

DOMINE probâsti me, & cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.

2 Intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam & funiculum meum investigâsti.

3 Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingua mea.

4 Ecce tu Domine cognovisti omnia, novissima & antiqua: tu formâsti me & posuisti super me manum tuam.

5 Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

6 Quò ibo à spiritu tuo? Et quò à facie tua fugiam.

7 Si ascendero in cœlum tu illic es: si descendero in infernum ades.

8 Si sumpsero pennas meas diluculò: & habitavero in extremis maris.

9 Etenim illuc manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua.

10 Et dixi, Forsitan tenebræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis.

11 Quia tenebræ non obscurabuntur à te: & nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebræ ita & lumen ejus.

12 Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris meæ.

13 Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis.

14 Non est occultatum os meum à te quod feciſti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

15 Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur & nemo in eis.

16 Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

17 Dinumerabo eos, & super arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc sum tecum.

18 Si occideris Deus peccatores: viri sanguinum declinate à me.

19 Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas.

20 Nonne qui oderunt te Domine oderam: & super

inimicos tuos tabescebam?

21 Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi.

22 Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.

23 Et vide si via iniquitatis in me est: & deduc me in via æterna.

PSALMUS
Lat. 139. *Heb.* 140.

ERIPE me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.

2 Qui cogitaverant iniquitates in corde: totâ die constituebant prælia.

3 Acuerunt linguas suas sicut serpentis: venenum aspidum sub labiis eorum.

4 Custodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

5 Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.

6 Et funes extenderunt in laqueum: juxta iter scandalum posuerunt mihi.

7 Dixi Domine ô Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.

8 Domine Deus virtus salutis meæ: obumbrasti super caput meum in die belli.

9 Non tradas me Domine à desiderio meo peccatori, cogitaverunt contra me: ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

10 Caput circuitus eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos.

11 Cadent super eos carbones: in ignem dejicies eos, in miseriis non subsistent.

12 Vir linguosus non dirigetur in terra: virum injustum mala capient in interitu.

13 Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis, & vindictam pauperum.

14 Veruntamen justi confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo.

PSALMUS
Lat. 140. *Heb.* 141.

DOMINE clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ cùm clamavero ad te.

2 Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

3 Pone Domine custodiam ori meo: & ostium circumstantiæ labiis meis.

4 Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excusandas excusationes in peccatis.

5 Cum hominibus operantibus iniquitatem: & non communicabo cum electis eorum.

6 Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

7 Quoniam adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

8 Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

9 Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te Domine, Domine oculi mei, in te speravi, non auferas animam meam.

10 Custodi me à laqueo quem

statuerunt

dixerunt mihi: & à scandalis operantium iniquitatem?

11 Cadent in retiaculo ejus vocatores: singulariter sum ego donec transeam.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 141. *Heb.* 142.

VOCE meâ ad Dominum clamavi: voce meâ ad Dominum deprecatus sum.

2 Effundo in conspectu ejus orationem meam: & tribulationem meam ante ipsum pronuncio.

3 In deficiendo ex me spiritum meum: & tu cognovisti semitas meas.

4 In via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum mihi.

5 Considerabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognosceret me.

6 Periit fuga à me: & non est qui requirat animam meam.

7 Clamavi ad te Domine: dixi, Tu es spes mea, portio mea in terra viventium.

8 Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis.

9 Libera me à persequentibus me; quia confortati sunt super me.

10 Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

PSALMUS

Lat. 142. *Heb.* 143.

DOMINE exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua justitia.

2 Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

3 Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

4 Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi, & anxiatus est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum.

5 Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

6 Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

7 Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.

8 Non avertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.

9 Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi.

10 Notam fac mihi viam in qua ambulem: quia ad te levavi animam meam.

11 Eripe me de inimicis meis, Domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

12 Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

13 Educes de tribulatione animeam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

14 Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

Matut.

PSALMUS

Lat. 143. *Heb.* 144.

BENEDICTUS Dominus Deus meus qui docet manus meas ad prælium: & digitos meos ad bellum.

2 Misericordia mea & refugium meum: susceptor meus & liberator meus.

3 Protector meus, & in ipso speravi: qui subdit populum meum sub me.

4 Domine quid est homo quia innotuisti ei? Aut filius hominis quia reputas eum?

5 Homo vanitati similis factus est: dies ejus sicut umbra prætereunt.

6 Domine inclina cœlos tuos, & descende: tange montes & fumigabunt.

7 Fulgura coruscationem, & dissipabis eos: emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

8 Emitte manum tuam de alto, eripe me & libera me de aquis multis: & de manu filiorum alienorum.

9 Quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

10 Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

11 Qui das salutem regibus: qui redemisti David servum tuum de gladio maligno eripe me.

12 Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

13 Quorum filii sicut novellæ plantationes: in juventute sua.

14 Filiæ eorum compositæ: circumornatæ ut similitudo templi.

15 Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud.

16 Oves eorum fœtosæ, abundantes in egressibus suis: boves eorum crassæ.

17 Non est ruina maceriæ neque transitus: neque clamor in plateis eorum.

18 Beatum dixerunt populum cui hæc sunt: beatus populus cujus Dominus Deus ejus.

PSALMUS

Lat. 144. *Heb.* 145.

EXALTABO te Deus meus rex: & benedicam nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi.

2 Per singulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi.

3 Magnus Dominus, & laudabilis nimis: & magnitudinis ejus non est finis.

4 Generatio & generatio laudabunt opera tua: & potentiam tuam pronunciabunt.

5 Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.

6 Et virtutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem tuam narrabunt.

7 Memoriam abundantiæ suavitatis tuæ eructabunt: & justitiâ tuâ exultabunt.

8 Miserator & misericors Dominus: patiens & multum misericors.

9 Suavis Dominus universis: & miserationes ejus super omnia opera ejus.

10 Confiteantur tibi Domine omnia opera tua: & sancti tui benedicant tibi.

11 Gloriam regni tui dicent: & potentiam tuam loquentur.

12 Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam: & gloriam magnificentiæ regni tui.

13 Regnum tuum regnum omnium sæculorum: & dominatio tua in omni generatione & generationem.

14 Fidelis Dominus in omnibus verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.

15 Allevat Dominus omnes qui corruunt: & erigit omnes elisos.

16 Oculi omnium in te sperant Domine: & tu das escam illorum in tempore opportuno.

17 Aperis tu manum tuam: & imples omne animal benedictione.

18 Justus Dominus in omnibus viis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.

19 Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate.

20 Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet: & salvos faciet eos.

21 Custodit Dominus omnes diligentes se: & omnes peccatores disperdet.

22 Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomini sancto ejus in sæculum & in sæculum sæculi.

PSALMUS
Lat. 145. *Heb.* 146.

LAUDA anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quàm diu fuero.

2 Nolite confidere in principibus: in filiis hominum in quibus non est salus.

3 Exibit spiritus ejus, & revertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

4 Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus: spes ejus in Domino Deo ipsius, qui fecit cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt.

5 Qui custodit veritatem in sæculum, facit judicium injuriam patientibus: dat escam esurientibus.

6 Dominus solvit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

7 Dominus erigit elisos: Dominus diligit justos.

8 Dominus custodit advenas, pupillum & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

9 Regnavit Dominus in sæcula: Deus tuus Sion, in generationem & generationem.

Vespert.

PSALMUS

Lat. 146. *Heb.* 147.

LAUDATE Dominum quoniam bonus est psalmus: Deo nostro sit jucunda decoráque laudatio.

2 Ædificans Jerusalem Dominus: dispersiones Israelis congregabit.

3 Qui sanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

4 Qui numerat multitudinem stellarum: & omnibus eis nomina vocat.

5 Magnus Dominus noster, & magna virtus ejus: & sapientiæ ejus non est numerus.

6 Suscipiens mansuetos dominus: humilians autem peccatores usque ad terram.

7 Præcinite Domino in confessione: psallite Deo nostro in cithara.

8 Qui operit cœlum nubibus: & parat terræ pluviam.

9 Qui producit in montibus fœnum: & herbam servituti hominum.

10 Qui dat jumentis escam ipsorum: & pullis corvorum invocantibus eum.

11 Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibiis viri beneplacitum erit ei.

12 Beneplacitum est Domino super timentes eum: & in eis qui sperant super misericordia ejus.

13 Lauda Jerusalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.

PSAL. 147. Lat.

14 Quoniam confortavit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te.

15 Qui posuit fines tuos pacem: & adipe frumenti satiat te.

16 Qui emittit eloquium suum terræ: velociter currit sermo ejus.

17 Qui dat nivem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit.

18 Mittit crystallum suam sicut buccellas: ante faciem frigoris ejus quis sustinebit?

19 Emittit verbum suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus ejus, & fluent aquæ.

20 Qui annunciat verbum suum Jacob: justitias & judicia sua Israel.

21 Non fecit taliter omni nationi: & judicia sua non manifestavit eis.

PSALMUS 148.

LAUDATE Dominum de cœlis: laudate eum in excelsis.

2 Laudate eum omnes Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes ejus.

3 Laudate eum sol & luna: laudate eum omnes stellæ & lumen.

4 Laudate eum cœli cœlorum: & aquæ quæ super cœlos sunt, laudent nomen Domini.

5 Quia ipse dixit & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt.

6 Statuit ea in æternum & in sæculum sæculi: præceptum posuit, & non præteribit.

7 Laudate Dominum de terra: dracones & omnes abyssi.

8 Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum ejus.

9 Montes,

9 Montes, & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

10 Bestiæ & universa pecora: serpentes & volucres pennatæ.

11 Reges terræ & omnes populi: principes & omnes judices terræ.

12 Juvenes & virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini: quia exaltatum est nomen ejus solius.

13 Confessio ejus super cælum & terram: & exaltavit cornu populi sui.

14 Hymnus omnibus sanctis ejus: filiis Israel populo appropinquanti sibi.

PSALMUS 149.

CANTATE Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.

2 Lætetur Israel in eo qui fecit eum: & filii Sion exultent in rege suo.

3 Laudent nomen ejus in choro: in tympano & psalterio psallant ei.

4 Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

5 Exultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

6 Exultationes Dei in gutture eorum: & gladii ancipites in manibus eorum.

7 Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

8 Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

9 Ut faciant in eis judicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis ejus.

PSALMUS 150.

LAUDATE Dominum in sanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

2 Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis ejus.

3 Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio & cithara.

4 Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

5 Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis: omnis spiritus laudet Dominum.

Formulæ

Formulæ Precum in usum NAVIGANTIUM.

¶ *Officium Matutinum & Vespertinum in usum Navigantium, idem erit cum eo quod habetur in Libro Precum Publicarum.*

¶ *Duarum quoque sequentium Precationum in Regiis Navibus quotidianus usus erit.*

Collecta.

ÆTERNE Deus qui solus expandis Cœlos, & æstum Maris compesiis: qui aquas certis limitibus circumscripsisti, donec dies & nox non sint amplius; dignare nos famulos tuos una cum Classe cui operam nostram navamus, in omnipotentem & clementissimam tutelam tuam recipere. Nos tutos præsta à periculo maris & ab hostium violentia; ut simus præsidium clementissimo Regi nostro *CAROLO* & Regnis suis; & tutamen Navigantium ad procuranda negotia sua legitima; ut insulæ nostræ Incolæ tibi Deo nostro in pace & quiete servire queant, nos verò redeamus incolumes, benedictiones terræ, & laborum nostrorum fructus percepturi, & gratâ memoriâ miserationes tuas recolentes, laudemus & glorificemus sanctum Nomen tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACTIONES nostras singulas Domine clementissime tuo favore preveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Precationes in Maris Procellis Navigantibus usurpandæ.*

OPOTENTISSIME & gloriosissimè Domine Deus, quo Jubente venti flant, & undæ Maris commovent; quique illius ferventem æstum cohibes, nos Creaturæ tuæ, & miseri peccatores, ad te clamamus opem tuam implorantes in summis quibus ingemur Angustiis: serva Domine, alioqui periimus. Confitemur nos tui Dei nostri oblites, dum in tuto navigaremus, & tranquilla omnia haberemus; & verbi tui pacatam vocem audire, & mandatis tuis obsequi noluisse. Jam verò quàm terribilis sis in cunctis mirabilibus tuis perspectum habemus, summus Deus supra omnia tremendus: Ideóque divinam Majestatem tuam adoramus, potentiam

am tuam agnoscentes, & boni-
tuæ opem implorantes. Ad-
Domine, & serva nos propter
sericordiam tuam in Jesu Chri-
Filio tuo Domino nostro. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

O GLORIOSISSIME & clementissime Domine Deus, qui in Cœlis habitas, sed inferiora hæc omnia intueris, Respice nos, quæsumus, & exaudi nos ad te clamantes de profundis, & de faucibus mortis hujus jamjam nos occaturæ. Serva Domine, alioquin periimus, vivens, vivens ipse confitebitur tibi. Mitte vocem mandati tui ad corripiendum sævientes ventos, & tumultuans Mare, ut his angustiis liberi vivamus tibi servituri, & nomen tuum glorificemus omnibus diebus vitæ nostræ. Exaudi Domine, & serva nos, propter infinita merita Servatoris ac Domini nostri benedicti Filii tui Jesu Christi. *Amen.*

¶ *Precatio dicenda ante commissum navale prælium cum quovis hoste.*

O POTENTISSIME & gloriosissime Domine Deus, Domine exercituum qui omnia regis & Imperio tuo subjicis; sedes super solio rectè Judicans; ideóque ad divinam tuam Majestatem confugimus in hac nostra necessitate, ut ipse velis causam cognoscere & judicare inter nos & hostes nostros. Excita virtutem tuam Domine, adesto & adjuva nos; quia non semper iis victoriam tribuis, qui viribus præstant, sed servare potes seu magno seu parvo numero. Ne sinas peccata nostra clamorem attollere contra nos ad vindictam, sed nos miseros famulos tuos veniam suppliciter exorantes, & opem implorantes, exaudias, sisque nobis propugnaculum à facie Inimici. Ostende te nostrum esse Servatorem & potentem liberatorem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Breves quædam Orationes in usum eorum qui non possunt præsentes adesse & interesse cæterorum Precibus, probibente Prælio, aut Tempestate.*

¶ *Precationes Generales.*

DOMINE miserere nostri peccatorum, & serva nos propter misericordiam tuam.

Tu ille magnus Deus, qui condidisti, quique regis universa: ô libera nos propter Nomen tuum.

Tu magnus ille Deus, supra omnia tremendus: ô serva nos, ut te celebremus.

¶ *Speciales Precationes habito respectu ad hostem.*

TU Dominus justus es ac potens; ô tuere causam nostram à facie Inimici.

O Deus turris fortitudinis omnibus qui ad te confugiunt; serva nos à violentia hostis.

O Domine exercituum, pugna pro nobis, ut tibi gloriam tribuamus.

Ne patere nos sub pondere peccatorum nostrorum & hostium violentiæ demergi. Surge

Surge ô Domine, adjuva nos, & libera nos propter Nomen tuum.

¶ *Breves Precationes; respectu habito ad Tempestatem.*

TU Domine qui Maris æstum sævientem sedas, audi, exaudi, ac serva nos, ne pereamus.

O benedicte Servator, qui servasti discipulos tuos in media tempestate jamjam perituros, audi & serva nos quæsumus.

Domine miserere nostri.
Christe miserere nostri.
Domine miserere nostri.
Domine exaudi nos.
Christe exaudi nos.

Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus misereatur nostri, & servet nos nunc & semper. Amen.

PATER noster, &c. Quia tuum est regnum, potentia & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Imminente periculo, quotquot à nauticis laboribus absque Navis periculo vacare poterunt, ii convocabuntur omnes, & peccatorum suorum humilem edent Confessionem coram Deo: In qua unusquisque serio attendat, ad singula vix peccata quorum accusabit eum Conscientia, dicens prout sequitur.*

OMNIPOTENS Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, rerum omnium Conditor, hominum omnium Judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & scelera nostra, quæ toties flagitiosè admodum commisimus, cogitatione, verbo, & opere contra divinam tuam Majestatem, iram atque indignationem tuam adversus nos justissimè provocantes. Serio nos pœnitet, & ex animo dolemus ob ejusmodi delicta nostra; eorum recordatio nobis acerba est, onus autem intollerabile. Miserere nostri, miserere nostri, Pater summe misericors; propter Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum præteritorum omnium veniam concede; Da etiam ut in posterum semper tibi serviamus & placeamus in novitate vitæ; ad nominis tui honorem & gloriam per Jesum Christum Dominum nostrum. Amen.

¶ *Tum Presbyter si ullus adsit in Navi, hanc absolutionem pronunciabit.*

OMNIPOTENS Deus, Pater noster cœlestis qui ex summa misericordia peccatorum remissionem promisit iis omnibus qui serio atque ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum se convertunt, vestri misereatur, peccata vestra vobis omnia condonet, atque vos liberet, vos confirmet & roboret in omni bono vosque perducat ad vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Gratia

...iarum Actiones post Tempestatem.

PSALMUS 66.

...UBILATE Deo omnis terra, ...Psalmum dicite nomini ejus: ...gloriam laudi ejus.

Dicite Deo, quam terribilia ...opera tua Domine? In multitudine virtutis tuæ mentientur ...inimici tui.

Omnis terra adoret te, & Psal...tibi: Psalmum dicat Nomini ...

Venite, & videte opera Dei, ...ibilis in consiliis super filios ho...um, qui convertit mare in ari..., in flumine pertransibunt pe... ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua ...ternum oculi ejus super Gentes ...iciunt: qui exasperant non ex...entur in semetipsis.

Benedicite Gentes Deum no...um: & auditam facite vocem ...dis ejus;

Qui posuit animam meam ad ...um: & non dedit in commotio...em pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus: ...us nos examinasti, sicut exami...atur argentum.

Induxisti nos in laqueum, po...isti tribulationes in dorso nostro: ...posuisti homines super capita ...stra.

Transivimus per ignem & ...quam: & eduxisti nos in refrige...um.

Introibo in Domum tuam in ...holocaustis: reddam tibi vota ...mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum: in tri...bulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: offeram tibi boves cum hircis.

Venite, & audite: & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamavi, & exaltavi sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus, & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus, qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri, &c.

PSALMUS 107.

CONFITEMINI Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicant, qui redempti sunt a Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

A solis ortu, & occasu, ab Aquilone & mari.

Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

Esurientes, & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

Quia

Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.

Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquaverunt usque ad Portas mortis.

Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Misit verbum suum, & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum:

Et sacrificent sacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in Navibus: facientes operationem in aquis multis.

Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

Dixit, & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus ejus.

Ascendunt usque ad Cœlos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.

Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum devorata est.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

Et statuit procellam ejus in auram: & siluerunt fluctus ejus.

Et lætati sunt quia siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Et exultent eum in Ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum.

Posuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim.

Terram fructiferam in salsuginem: à malitia inhabitantium in ea.

Posuit desertum in stagna aquarum: & terram sine aqua in exitus aquarum.

Et collocavit illic esurientes: & constituerunt civitatem habitationis.

Et seminaverunt agros, & plantaverunt vineas: & fecerunt fructus nativitatis.

Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit.

Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via.

Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias.

Videbunt recti & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Quis

Quis sapiens, & custodiet hæc: intelliget misericordias Domini?
Gloria Patri, &c.
Sicut erat in principio, &c.

Collectæ pro Gratiarum Actione.

O SUMMUM benedictè & glorioſiſſimè Domine Deus, bonitatis & miſericordiæ infinitæ, nos viles tuæ Creaturæ, quas condidiſti & conditas ſervaſti, animas noſtras ſuſtentans, & jam nos eripiens è faucibus mortis, præſentes denuo adſumus magna cum animi demiſſione coram divina tua Majeſtate, ut offeramus tibi ſacrificium laudis & Gratiarum Actionis, quoniam audiſti nos in adverſis clamantes, & orationem noſtram non rejeciſti quam fudimus coram te in magnis anguſtiis noſtris; etiam cùm omnia periiſſe crederemus, Navem, bona, nos ipſos, tunc miſericorditer nos reſpexiſti, & nos mirandum in modum liberatos voluiſti, pro quibus jam in tuto collocati omnimodam laudem ac gloriam ſancto Nomini tuo tribuimus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Aut hoc.*

O POTENTISSIME & clementiſſime Domine Deus, miſericordia tua durat in ſæcula ſuper omnia opera tua; eam verò præcipuè ſuper nos extendiſti, quos adeò potenter ac mirabiliter defendiſti. Oſtendiſti terribilia ac mirabilia nobis in profundo, ut compertum haberemus quàm ſis Deus fortis ac benignus; quàm potens paratuſque ad adjuvandum eos qui in te confidunt. Manifeſtum nobis feciſti ventos etiam & mare imperio tuo ſubjici & mandatis obſequi; ut ab iis etiam diſcamus auſcultare voci tuæ & facere voluntatem tuam. Itaque Nomini tuo benedicimus, & gloriam tribuimus propter hanc miſericordiam tuam in nobis ſervandis, qui tantum non periimus. Fac etiam quæſumus, ut accepti beneficii ſenſu non minùs jam afficiamur, quàm pridem commoti fuimus periculo. Et da nobis corda ſemper parata ad teſtandam gratitudinem, non verbis modò ſed etiam vivendi ratione, & ſanctorum mandatorum tuorum diligentiori obſervatione. Hanc benignitatem tuam quæſumus erga nos perpetuam eſſe velis, ut quos ſalvos feciſti, tibi in ſanctitate & juſtitia ſerviamus omnibus diebus vitæ noſtræ, per Jeſum Chriſtum Dominum, & Servatorem noſtrum. *Amen.*

¶ *Hymnus Laudis & Gratiarum Actionis poſt periculoſam Tempeſtatem.*

VENITE confiteamini Domino quia bonus eſt: & in ſæculum miſericordia ejus.

Magnus Dominus & Laudabilis nimis, dicant qui redempti ſunt à Domino: quos redemit ab immani rabie maris.

Miſerator & miſericors Dominus: longanimis & multum miſericors.

Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.

Quoniam ſecundùm altitudi-

nem cœli à terra: corroboravit misericordiam suam super timentes se.

Tribulationem & dolorem invenimus: appropinquavimus usque ad portas mortis.

Undæ maris propè nos operuerant: propè pertransiit anima nostra aquam intolerabilem.

Sonuit mare: & spiritus procellæ exaltabit fluctus ejus.

Ascendimus usque ad Cœlos, & descendimus usque ad abyssos: anima nostra in malis tabescebat.

Et clamavimus ad te Domine: & de necessitatibus nostris eduxisti nos.

Benedictum sit Nomen tuum, qui non spreviſti precem servorum: sed audiviſti clamorem nostrum & salvasti nos.

Emisisti verbum tuum: & statuisti procellam in oram.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Laudetur Dominus totâ die: Dominus adjutor noster qui infundit bona sua super nos.

Ipse Deus noster à quo salutare nostrum: Dominus Deus per quem morti excepti fuimus.

Tu Deus lætificasti nos operibus manuum tuarum: & in laude tua exultabimus.

Benedictus Dominus Deus: qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen Majestatis ejus in æternum: & dicat unusquisque nostrûm, Amen, Amen.

Gloria Patri, &c.

2 *Cor.* 13. 14.

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit cum omnibus nobis, nunc & semper. Amen.

Post reportatam Victoriam & ab hoste liberationem.

¶ *Psalmus aut Hymnus laudis ac Gratiarum Actionis post Victoriam.*

NISI quia Dominus erat in nobis, dicamus nunc: nisi quia Dominus erat in nobis, cum exurgerent homines in nos.

Vivos deglutissent nos: cum irasceretur furor eorum in nos.

Imò aqua absorbuisset nos, torrentem pertransisset anima nostra: pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

Benedictus Dominus Deus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Dominus erexit; cornu salutis nobis.

Nec enim in gladio nostro vicimus, & brachium nostrum non salvavit nos: sed dextera tua & brachium tuum, & illuminatio vultus tui, quoniam complacuisti in nobis.

Stetit à nobis Dominus: Deus cooperuit capita nostra, & sustentavit in prælio.

Stetit à nobis Dominus: Dominus prostravit inimicos nostros, &

& confregit insurgentes in nos.

Non nobis igitur Domine, non nobis: sed Nomini tuo da gloriam.

Fecit nobis magna Dominus: Dominus fecit nobis magna, in quibus lætamur.

Adjutorium nostrum in Nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Finito hoc Hymno, poterit cantari,* Te Deum.

Dein hæc Collecta.

OMNIPOTENS Deus, totius Orbis Moderator, in cujus manu sunt potentia & virtus quibus nemo potest resistere; Benedicimus & magnificamus magnum & gloriosum Nomen tuum ob felicem hanc victoriam cujus gloriam totam tibi tribuimus, qui unicus es victoriarum largitor. Da etiam quæsumus, ut hâc victoriâ utamur ad gloriam tuam, Evangelii tui incrementum, Principis nostri honorem, & quantum quidem in nobis est, ad totius generis humani utilitatem & commodum. Insuper concede quæsumus, ut tanti beneficii memoria mentibus nostris adeò infixa hæreat, ut verè gratos nos ob illud præbeamus, idque testatum faciamus vitâ & moribus, humiliter sanctè & obsequenter in conspectu tuo ambulando omnibus diebus nostris, per Jesum Christum Dominum nostrum: cui unà tecum & cum Spiritu Sancto, pro omnibus beneficiis tuis, præsertim verò pro hâc victoriâ ac liberatione, sit omnis gloria & honor in sæcula sæculorum. *Amen.*

2 *Cor.* 13. 14.

GRATIA Domini nostri Jesu Christi, & Charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit cum omnibus nobis, nunc & semper. Amen.

In Funeribus Mortuorum inter Navigandum.

¶ *Officium Liturgiæ Sacræ poterit usurpari; Si solummodò pro his verbis* (Mortuum ejus Corpus humo mandamus, &c.) *dicatur,*

Itaque mortuum ejus corpus Profundo corrumpendum mandamus, carnis Resurrectionem, (quum Mare reddet mortuos suos) & vitam futuri sæculi expectantes, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui cùm venturus est, reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundùm operationem virtutis suæ quâ etiam possit subjicere sibi omnia.

FORMA & MODUS

Faciendi, Ordinandi, & Consecrandi

Episcopos, Presbyteros, ac *Diaconos;*

Juxta Ritum

ECCLESIÆ ANGLICANÆ.

PRÆFATIO.

CUIVIS sacras Scripturas & veteres Scriptores accuratè perlegenti perspicuum est, jam inde à temporibus Apostolorum varios in Ecclesiâ Christi Ministrorum Ordines extitisse, Episcopos, Presbyteros, Diaconos. *Quæ quidem Munia tanti semper tamque reverendi habita sunt, ut nemini unquam jus fasve fuerit ulli eorum se immiscere nisi prius vocato, examinato & probato, pro eoque habito qui debitis esset idoneis præditus ad illud ritè obeundum; idque post approbationem & admissionem à legitima Potestate cum oratione publicâ & manuum impositione. Quapropter ut iidem sacri Ordines servari, usurpari reverentiamque debitam in posterum consequi valeant in Ecclesiâ Anglicanâ; Nemo pro legitimo Episcopo, Presbytero, aut Diacono habebitur, neque cuiquam ullo horum munerum fungi licebit nisi siquis vocatus, examinatus, probatus, atque admissus ad illa fuerit, juxta sequentem formulam, aut sanè Episcopalem Ordinationem, sive Consecrationem prius habuerit.*

Neque quisquam ad Diaconatus Ordinem admittetur, (*nisi ingratâ Dispensatione*) *qui non attigerit annum ætatis Vicesimum tertium. Siquis autem Presbyter ordinabitur, eum oportebit annum Vicesimum Quartum complevisse. Annum vero Trigesimum superâsse, omnis Ordinandus seu Consecrandus in Episcopum.*

Episcopus autem, cùm vel ipse, aut ex aliorum sufficiente testimonio Compertum habuerit, virum aliquem probè honestèque atque inculpatè vitam instituisse, eumque, post examinationem ac probationem linguam Latinam callere, atque in sacris Scripturis sufficienter eruditum esse, illum temporibus in Canone præstitutis, aut verò (*re ita postulante*) *aliquâ aliâ Die Dominicâ aut Feriâ, poterit ad Diaconatum admittere coram Ecclesiâ, juxta Modum & Formulam sequentem.*

FORM

FORMA & MODUS Ordinandi DIACONOS.

¶ *DIE ad hoc, ab Episcopo constitutâ, post Preces Matutinas, habebitur Concio aut Exhortatio, qua quid sit eorum Munus atque Officium qui sunt ad Diaconatum admittendi, edisseretur; quamque necessarius sit hic Ordo in Ecclesiâ Christi, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce suo Munere.*

¶ *Ante omnia, Archidiaconus, aut qui illius vices obibit, Episcopo in Cathedra sedenti juxta Mensam Domini, eos, qui in Diaconos cupiunt Ordinari, singulos decentem vestem indutos, præsentabit in hæc verba.*

REVERENDE in Christo Pater, hos præsentes viros præsento tibi ad Diaconatus officium admittendos.

Episcopus.

VIDE ut quos nobis præsentas, viri sint cùm doctrinâ tum moribus idoneis instructi ad Ministerium suum ritè obeundum, ad honorem Dei, & Ecclesiæ ædificationem.

Archidiaconus respondebit.

Eos inquisivi, eos etiam examinavi, mihique videntur ita comparati.

Tum Episcopus ad plebem.

FRATRES, si cui vestrum compertum est, quenquam exhisce viris qui jam nobis præsentantur ad Diaconatus Ordinem admittendi, ullo impedimento teneri aut notabili aliquo crimine laborare, quominus eum fas sit ad hoc onus admitti, prodeat in Nomine Dei, & illud quicquid sit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Quod si crimen aut impedimentum aliquod insigne objiciatur, ab illius Ordinatione (cui crimen aut impedimentum ejusmodi fuerit objectum) supersedebit Episcopus, usque dùm ab objecto crimine se purgaverit.*

¶ *Tum Episcopus (iis qui digni visi fuerint qui ordinentur, sacri cœtus precibus commendatis) unà cum Clero & plebe tum præsente, Litaniam cum Precibus cantabit aut recitabit in hunc modum.*

Litania & Suffragia.

PATER de cœlis Deus, miserere nobis, &c.

Ut hîsce famulis tuis ad Diaconatus, (*Presbyteratus*) Ordinem nunc admittendis benedicere, & super eos gratiam tuam effundere digneris ; ut Munus suum ritè obeant, ad Ecclesiæ tuæ ædificationem, & sancti tui Nominis gloriam.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium sacræ Communionis, cum Collecta, Epistola, & Evangelio, prout sequitur.*

OMNIPOTENS Deus, cujus divinâ providentiâ factum est ut varii sint Ministerii ordines in Ecclesiâ tuâ constituti, quique sancti tui Spiritus afflatu in Apostolorum tuorum mentem induxisti, ut S. *Stephanum* Protomartyrem deligerent qui Diaconorum albo cum Cæteris adscriberetur, hos famulos tuos qui jam ad illud ipsum Munus ac Ministerium vocantur, benignè respice : Eos ita reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc Officio cum verbis tum probis exemplis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam & Ecclesiæ tuæ ædificationem, per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 *Tim.* 3, 8.

OPORTET Diaconos similiter esse pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes : habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primùm : & sic ministrent, nullum crimen habentes. Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus. Diaconi sint unius uxoris viri : qui filiis suis bene præsint, & suis domibus. Qui enim bene ministraverint, gradum bonum sibi acquirent, & multam fiduciam in fide quæ est in Christo Jesu.

Aut Act. Apost. 6. 2.

CONVOCANTES autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt, non est æquum nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonii, septem, plenos Spiritu sancto & sapientiâ, quos constituamus super hoc opus : Nos verò orationi & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & Niconarem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum : & orantes, imposuerunt eis manus. Et verbum Domini crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Jerusalem valde : multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.

¶ *Priusquam autem pralegatur Evangelium, Episcopus sedens in Cathedra Juramentum Primatus Regis, & contra Re-*

sistan-

estatem & authoritatem omni-Principuum extraneorum, unicuique Ordinando curabit administrari.

Juramentum de Primatu Regis.

EGO A. B. planè prorsusque testificor profiteorque ex conscientiâ, Quod Regia Majestas unicus sit hujusce Regni Supremus Moderator, atque omnium aliarum Ditionum ac Regionum Majestatis suæ, tam in Rebus vel causis Spiritualibus sive Ecclesiasticis, quam in Sæcularibus. Quodque nulli Principi extraneo, Personæ, Prælato, Statui aut Potestati sit aut competat ulla Jurisdictio, Potestas, Superioritas, Præeminentia vel Authoritas Ecclesiastica aut Spiritualis in hoc Regno. Ideòque prorsus repudio omnes Jurisdictiones, Potestates, Superioritates, & Authoritates extraneas, iisque plane renuncio, & polliceor in posterum me fidem & veram Allegantiam Regiæ Majestati, Heredibus & Successoribus ejus legitimis servaturum; nec non adjuturum atque juraturum pro virili omnes Jurisdictiones, privilegia, præeminentias & authoritates Majestati Regiæ concessas, & ad ipsam, Heredes & Successores suos pertinentes aut annexas Coronæ Imperiali hujusce Regni; sic me Deus adjuvet; & quæ hoc libro continentur.

Tum singulos ordinandos ad hunc modum coram populo interrogabit.

NUM persuasum habetis vos intus Spiritûs Sancti instinctu moveri ut hoc Munus atque ministerium in vos suscipiatis, operam Deo navaturi ad illius gloriam & Ecclesiæ ædificationem promovendam.

Resp.

Ita persuasum habeo.

Episcopus.

NUM arbitramini vos verè vocari secundum Domini nostri Jesu Christi voluntatem, & rectam hujus Regni constitutionem, ad ministerium Ecclesiæ.

Resp.

Arbitror.

Episcopus.

SINCERE ne atque ex animo creditis omnes tum V. Testamenti tum N. Testamenti Scripturas Canonicas?

Resp.

Eas credo.

Episcopus.

NUM diligenter eas prælegetis populo congregato in ea Ecclesia, cui ministrandi Munus vobis demandabitur.

Resp.

Diligenter prælegam.

Episcopus.

DIACONI Officium est in ea Ecclesia cui ministrandi Munus ipsi demandabitur, ut adsit Presbytero sacra peragenti, maximè verò Cœnam Domini celebranti, ut sit adjutor in eâ distribuendâ. Quin & ipsi incumbit sacram Scripturam, Homiliasque in Ecclesiâ prælegere; Pueros in doctrina Catechetica instituere; Infantes absente Presbytero, baptizare; nec non concionari, si

ad id fuerit admissus ab Episcopo. Præterea ejus Officii est, ubi ita constitutum fuerit, inquirere in ægrotos, pauperes & infirmos Parochiæ, de eorum statu Parochum certiorem facere, eorúmque nomina & domicilia indicare, ut parochianorum aliorumve illius exhortationibus permotorum, eleemosynis subleventur: Estis ne hæc omnia alacriter & ex animo præstituri?

Resp.

Ea sum præstiturus juvante Deo.

Episcopus.

NUM omnem adhibebitis diligentiam ut vestri familiarúmque vestrarum mores ad normam Doctrinæ Christi instituantur, útque tum eos tum illos quantum in vobis erit Ecclesiæ Christi præbeatis exempla salutaria?

Resp.

Adhibebo Domino adjuvante.

Episcopus.

NUM Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium, ut & præcipuis Ecclesiæ ministris quorum Curæ, atque Regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter, atque ex animo obtemperantes?

Resp.

Dabo operam Domino adjuvante.

¶ *Tunc Episcopus singulis humiliter genu flectentibus successivè manu impositâ dicet:*

ACCIPE potestatem fungendi officio Diaconi in Ecclesia Dei, quod Officium tibi committitur, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Episcopus unicuique eorum N. Test. tradet, dicens;*

ACCIPE potestatem prælegendi Evangelium in Ecclesia Christi, & illud prædicandi, si ad id fueris admissus ab ipso Episcopo.

¶ *Tum aliquis eorum jussus ab Episcopo leget.*

Evangelium, Luc.12.35.

SINT lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum quando revertatur à nuptiis, ut cùm venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos cùm venerit Dominus, invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita invenerit: beati sunt servi illi. Hoc autem scitote quoniam si sciret Paterfamilias quâ horâ fur veniret, vigilaret utique & non sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia quâ horâ non putatis, filius hominis veniet.

¶ *Tum Episcopus perget in officio Communionis, atque omnes Ordinati manebunt, & sacram Synaxim participabunt eodem die cum Episcopo.*

¶ *Sacrâ*

¶ *Sacrâ Cœnâ celebratâ post ultimam collectam, & immediatè ante Benedictionem, quæ sequuntur collectæ recitabuntur.*

OMNIPOTENS Deus, bonorum omnium largitor, qui pro summa indulgentia tua hos famulos tuos ad Diaconatus Officium in Ecclesia tua assumere dignatus es: Da quæsumus, ut sint modesti, humiles & in ministerio perseverantes, ut se semper paratos præstent ad omnia disciplinæ spiritualis munia obeunda, atque bonæ conscientiæ testimonio muniti & in Christo Filio tuo firmi & corroborati, ita se gerant in hoc inferiori Officio, ut digni reperiantur qui ad superiora Ecclesiæ ministeria admittantur, per eundem Jesum Christum Filium tuum Servatorem nostrum, cui gloria & honor in sæcula sæculorum. *Amen.*

ACTIONES nostras singulas adjuva Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur; per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAX Dei, quæ superat omnem intellectum, conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione, & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri: & favor Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus Sancti, vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *Hîc verò denunciandum est Diacono, quòd debeat manere in officio Diaconi per annum integrum, (nisi ob causas idoneas aliter Episcopo visum fuerit) ut fiat perfectus & earum rerum peritus, quæ ad Ecclesiasticam administrationem attinent. In qua administratione si fidelem ac diligentem se præstiterit, à Diocesano poterit ad Presbyteratus Ordinem admitti temporibus juxta Canonem constitutis; aut (re ita postulante) alia aliqua Dominicâ, aut Festâ die, coram Ecclesia juxta modum & formam sequentem.*

FORMA

FORMA & MODUS Ordinandi PRESBYTEROS.

¶ *Die ab Episcopo constitutâ, post Preces Matutinas habebitur Concio aut Exhortatio, quâ quid sit eorum Munus atque Officium, qui sunt in Presbyteros Ordinandi, ponetur ob oculos, quámque sit necessarius hic Ordo in Ecclesia Christi, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce suo Munere.*

¶ *Ante omnia Archidiaconus, aut eo absente, alius ad illius Munus obeundum constitutus, Episcopo in Cathedrâ sedenti juxta Mensam Domini, eos qui die illâ sunt ad Presbyteratûs Ordinem admittendi, singulos decentem vestem indutos, præsentabit, ac dicet;*

REVERENDE in Christo Pater, hos præsentes viros præsento tibi, ad Presbyteratûs Ordinem admittendos.

¶ *Episcopus,*

VIDE ut quos nobis præsentas idonei ac digni sint, cum ob eruditionem, tum ob piam conversationem, qui Ministerium suum ritè obeant, ad honorem Dei & Ecclesiæ illius ædificationem.

¶ *Respondebit Archidiaconus,*

IN eos inquisivi; eos etiam examinavi, mihique videntur ita comparati.

¶ *Tunc Episcopus dicet Populo.*

PLEBS Christi, hi sunt quos Deo annuente, in sacrum Presbyteratûs Ordinem assumere hodie nobis animus est. Quippe post debitam in eos factam inquisitionem, nihil occurrit quod impediat quominus ad Officium suum atque Ministerium ritè vocentur, sintque ad illud idonei. Verum si cui vestrum compertum est quemquam eorum ullo impedimento teneri aut aliquo notabili Crimine laborare, quominus eos fas sit ad sanctum hoc Ministerium admitti, prodeat ille in Nomine Dei, & illud quicquid sit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Tum si crimen aut impedimentum aliquod insigne objiciatur, illius Ordinationi cui crimen aut impedimentum ejusmodi fuerit objectum, supersedebit Episcopus, usque dum ab objecto crimine se purgaverit.*

¶ *Tum Episcopus (iis qui digni visi fuerint, qui Ordinentur, sacri Cœtus precibus commendatis)*

sio) unà cum Clero & Plebe tum præsente, Litaniam cum precibus cantabit aut recitabit prout habetur in Formula Diaconos Ordinandi excepto, quod in Suffragio proprio ibi addito, vox (Diaconatus) *omittetur in ejus locum subjicietur vox* (Presbyteratus.)

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium pro sacrâ Communione, cum Collectâ, Epistolâ, & Evangelio, prout sequuntur.*

OMNIPOTENS Deus, bonorum omnium largitor, qui sancto tuo Spiritus varios in Ecclesia Ministerii Ordines instituisti, hos famulos tuos ad Presbyteratûs Officium nunc vocatos benignè respice, eosque ita reple doctrinæ veritate, & vitæ innocentiæ exornâ, ut tibi in hoc Officio tum verbis tum exemplis probis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam, & Ecclesiæ tuæ ædificationem; per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui unà tecum, & cum Spiritu tuo vivit, & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola, Eph.4.7.

UNICUIQUE nostrûm data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit, ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. (Quod autem ascendit, quid est nisi, quia & descendit primum in inferiores partes terræ. Qui descendit ipse est, & qui ascendit supra omnes cœlos ut adimpleret omnia.) Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas; alios autem Pastores & Doctores, ad consummationem sanctorum in opus Ministerii, in ædificationem corporis Christi: Donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.

¶ *Deinde legetur pro Evangelio pars Capitis Noni Evangelii secundum S. Matthæum.*

Evangelium, S.Matth.9.36.

VIDENS Jesus turbas, misertus est eis, quia erant vexati & errantes, sicut oves non habentes Pastorem. Tum dicit Discipulis suis, messis quidem multa, operarii autem pauci, rogate ergo Dominum Messis ut mittat operarios in Messem suam.

Aut S. Joh. 10. 1.

AMEN, amen, dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde; ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium: pastor est ovium. Huic ostiarius aperit; & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium, dixit eis Jesus;

Illi

Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum, Jesus, Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt ante me, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium, per me siquis introierit, salvabitur; & ingredietur & Pascua inveniet. Fur non venit, nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit; & lupus rapit, & dispergit oves. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est: & non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego cognosco Patrem: & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Pastor.

¶ *Tum Episcopus sedens in Cathedra Juramentum de Primatu Regis, eorum unicuique administrabit prout Superius habetur in Formula Ordinandi Diaconos.*

¶ *Quo facto eos affabitur in hunc modum.*

AUDIVISTIS fratres, cùm in privato examine tum in ea exhortatione, quæ jam ad vos directa est, ut & in sacris lectionibus ex Evangelio & scriptis Apostolorum desumptis, quantæ dignitatis quantíque momenti sit Officium hoc ad quod vocamini. Atque vos etiam nunc iterum exhortamur in Nomine Domini nostri Jesu Christi ut sitis memores quanta sit dignitas, quantúmque momentum officii ac muneris ad quod vocamini; nempe quod sitis nuncii, Speculatores & Dispensatores Domini, ad familiam illius instituendam, monendam & pascendam; ad quærendas oves Christi huc illuc dispersas, ejusque filios in medio hujus mundi nequam, quo salutem æternam per Christum consequantur.

Memoriæ igitur vestræ semper insideat quantus thesaurus Curæ vestræ committatur. Sunt enim oves Christi quas morte suâ redemit, & propter quas sanguinem suum effudit. Ecclesia & Coetus cui debetis ministrare sponsa ejus est atque corpus: & si negligentiâ vestrâ aliquid damni aut detrimenti patiatur ea Ecclesia, aut illius membrum aliquod, nostis culpæ ejusmodi gravitatem & horrendum quod ei imminet supplicium. Quapropter in vobismetipsis perpendite, quis sit ministerii vestri scopus quoad filios Dei & sponsam atque corpus Christi: Et attendite ne sit in labore Curâ ac diligentiâ vestrâ, ulla intermissio, usquedum pro viribus operam dederitis juxta quod tenemini, eos omnes, qui curæ vestræ vel jam committuntur vel sunt deinceps committendi, adducatis ad eum consensum in fide ac cognitione Dei, & ad eam

ætatis in Christo maturitatem ac perfectionem, quæ nullum locum relinquat in medio vestrî, erroribus in Religione, seu vitiis in vivendi ratione.

Cùm igitur adeò excellens, adeóque difficile sit Munus illud Dei rum, animadvertitis quantâ diligentiâ quantóque affectu in illud vobis sit incumbendum, tam ipsi vos præbeatis obsequentes & devotos erga Dominum qui vos ad tantam dignitatem evexit, quam etiam caveatis ne aut ipsi Deum offendatis, aut in causa sitis ut ipsum alii offendant, quamquam hoc propositum hancque voluntatem ex animo habere non valeatis. Siquidem ea voluntas, eáque sufficiens à Deo est. Id igitur Officii vestri vobis necessariò incumbit ut à Deo Spiritum suum sanctum obnixè petatis. Quandoquidem verò tantum opus, utpote quod in salute versatur animorum, ad optatum finem aliter perduci nequit quàm doctrinâ atque exhortationibus ex sacra Scripturâ desumptis, unà cum vitâ quæ illis respondeat; perpendite quàm graviter Scripturæ sint vobis legendæ & addiscendæ, quámque diligenter ad normam earumdem Scripturarum exigendi mores vestri & vestrarum maximè familiarum. Atque eâ ipsâ de causâ, quàm procul à vobis amovendæ (quoad fieri poterit) omnes hujus sæculi Curæ, atque solicitudines.

Speramus vos hæc jamdiu perpendisse, atque attentè apud vos considerasse planéque statuisse vos totos Deo juvante, consecrare huic muneri ad quod ipsi placuit vos vocare. Adeò ut quantum quidem in vobis erit, in hoc unum incumbatis, omnésque Curas vestras atque omnia studia impendatis: Deum autem Patrem per intercessionem unius Servatoris nostri Jesu Christi, indesinenter orabitis ut Spiritus sancti opem cœlestem consequamini; ut per continuam lectionem ac meditationem Scripturarum ad maturitatem Ministerii vestri deveniatis, & in eo corroboremini; utque enixè adnitamini in sanctimoniâ progressus facere, ac præstare ut in eadem progrediantur etiam illi qui vos attingunt aliquâ necessitudine, eos instituendo in normâ & doctrinâ Christi, ut sitis exempla pia, & typi salutares quos populus sequatur atque imitetur.

Jam verò ut hæc plebs Christiana hîc congregata perspectum habeat, quodnam sit propositum vestrum, quæve mens circa ea de quibus agitur inpræsentiarum, ut promissum quod estis daturi vos magis magisque adstringat ad munus vestrum ritè obeundum, vos planè & absque ulla ambiguitate respondebitis ad quæstiones quas vobis proponemus in Nomine Dei & ejus Ecclesiæ.

SUGGERIT ne vobis animus, vos verè vocari secundùm voluntatem Domini nostri Jesu Christi, ac morem hujus Ecclesiæ Anglicanæ ad Presbyteratus Ordinem Ministerium?

Responsio.

Suggerit.

Episcopus.

NUM persuasum habetis Scripturis sacris sufficienter contineri omnem doctrinam necessario

sariò requisitam ad salutem æternam per fidem in Jesum Christum? Num etiam apud vos decreviſtis ex iisdem Scripturis documenta desumere quibus plebem vobis concreditam instituatis, neque quicquam docere (tanquam necessariò ad salutem æternam requisitum) nisi quod persuasum habeatis ex Scripturis posse inferri & probari?

Resp.

Sic persuasum habeo, sicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

Episcopus.

NUM igitur fidelem vestram operam adhibituri estis in doctrina & Sacramentis, atque Disciplina Christi administrandis, juxta quod præcepit Dominus; proutque in hac Ecclesia, & in hoc Regno receptum est secundum Dei mandatum. Ita ut Plebem Curæ munerique vestro commissam docturi sitis ut ei se submittant, eamque cum omni diligentia observent?

Resp.

Id Deo favente diligenter curabo.

Episcopus.

NUM parati erectique eritis ad propulsandas & amoliendas omni cum fide atque diligentiâ omnes falsas & peregrinas doctrinas, quæ verbo Dei adversantur; & ad monendum hortandúmque cùm privatim tum publicè tam ægrotos quam bene valentes infra suum quisque districtum, pro necessitatis exigentiâ, proque datâ occasione?

Resp.

Etiam auxiliante Domino.

Episcopus.

ERITIS ne assidui in orationibus, & in legendis sacris Scripturis, & in iis studiis quarum intelligentiam juvare possunt, mundi & carnis solicitudinibus sepositis?

Resp.

Ea conabor præstare, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUM diligentem operam adhibebitis in formandis exornandisque cùm vobismetipsis tùm familiis vestris juxta doctrinam Christi, ut vos ipsos & eas, quantum in vobis erit, exempla bona & typos salutares Ecclesiæ Christi præbeatis?

Resp.

Adhibebo operam, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUM fovebitis & promovebitis pro viribus vestris, quietem pacem & Charitatem inter omnes Christianos, inter eos potissimùm quorum cura vobis demandatur aut demandabitur.

Resp.

Hoc præstabo, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUM Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium ut & præcipuis Ecclesiæ Ministris, quorum Curæ atque regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter atque ex animo obtemperantes, vosque piis eorum decretis submittentes?

Resp.

Faciam mihi opitulante Domino.

¶ *Tum Episcopus stans, dicet,*

DEUS Omnipotens, qui vobis dedit hæc omnia prævelle, vobis etiam largiatur gratiam ad ea præstanda, ut quod cepit in vobis opus suum perficiat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

His peractis, cœtus monebitur ut hæc secretò in suis Orationibus petat à Deo, ei propterea supplicando humillimè. Atque ut detur locus his precibus, silentium per aliquod tempus servabitur.

Postea cantabitur aut recitabitur ab Episcopo Hymnus, Veni, Creator Spiritus, *omnibus Ordinandis genu flectentibus: Episcopo præeunte, Presbyteris autem aliisque qui adsunt, alternis respondentibus.*

VENI Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple supernâ gratiâ
Quæ tu Creasti pectora.
Qui Paracletus diceris,
Donum Dei altissimi;
Fons vivus, ignis, charitas
Et spiritalis Unctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus;
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus;
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium;
Te utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paracleto;
Nobisque mittat Filius,
Charisma Sancti Spiritus. Amen.

¶ *His peractis Episcopus sic orabit, & dicet,*

Oremus.

OMNIPOTENS Deus ac Pater cœlestis, qui ex immensa tua Charitate tuâque erga nos bonitate dedisti nobis charum & prædilectum Jesum Christum Filium tuum unigenitum, ut esset Redemptor noster & author vitæ æternæ; qui postquam morte sua Redemptionem nostram perfecit, postque suam in Cœlum Ascensionem, in orbem universam misit Apostolos suos, Prophetas, Evangelistas, Doctores, & Pastores quorum laboribus ac Ministerio gregem ingentem coegit per omnes mundi regiones diffusum, ad æternas sancti Nominis tui laudes enarrandas: Pro his tantis æternæ tuæ bonitatis beneficiis, & propterea quod hos præsentes famulos tuos vocare dignatus es, ad hoc idem munus ac ministerium, ad salutem generis humani institutum, tibi gratias agimus ex animo quam maximas; te laudamus, te adoramus, tibique humillimè supplicamus per eundem Filium tuum benedictum, ut omnibus hîc seu alibi sanctum Nomen tuum invocantibus, concedere digneris,

ut

ut indesinenter gratum erga te animum exhibeamus, pro his aliisque omnibus beneficiis tuis, utque indies progrediamur in cognitione ac Fide in te & in Filium tuum per sanctum tuum Spiritum. Ita ut non modò per hos Ministros tuos, sed per eos etiam super quos Ministri tui constituerentur, sanctum Nomen tuum in æternum glorificetur, & benedictum illud regnum tuum amplietur, per eumdem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit & regnat tecum in unitate ejusdem sancti Spiritus in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Hac finitâ oratione, Episcopus, cum Presbyteris ibi præsentibus manus suas imponent unicuique successivè ad Presbyteratum Ordinando, humiliter in genua provoluto, Episcopo dicente,*

ACCIPE Spiritum sanctum ad Officium & opus Presbyterii in Ecclesia Dei, quod tibi committitur per impositionem manuum nostrarum. Quorum remittis peccata, remittuntur, & quorum retines peccata, retinentur. Et esto fidelis verbi Dei & sanctorum ejus Sacramentorum Dispensator, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. *Amen.*

¶ *Post hæc Episcopus unicuique in genua provoluto Sacra Biblia in manum tradet, dicens,*

ACCIPE potestatem prædicandi verbum Dei, & administrandi sancta Sacramenta in Ecclesia in qua fueris ad hæc legitimè constitutus.

¶ *His peractis Symbolum Nicænum cantabitur aut recitabitur; deinde Episcopus perget in Officio sacræ Communionis. Quam unà participabunt omnes Ordinati, manentes in eodem loco, ubi manus ipsis fuerunt impositæ, usque dum sacræ Cœnæ communicaverint. Sacrâ verò Cœnâ celebratâ post ultimam Collectam, & immediatè ante benedictionem hæ collectæ dicentur.*

PATER summè misericors, te supplices rogamus, ut in hos famulos tuos effundas cœlestem tuam benedictionem ut justitiâ induantur, eósque successus habeat verbum tuum quod per ôs ipsorum proferetur, ut nunquam sit frustra. Da etiam ut gratia nobis concedatur ad ea, quæ proposituri sunt ex sanctissimo verbo tuo deprompta, aut cum eo concordantia, audienda & excipienda tanquam media nos ad salutem deducentia; ut dictis factisque gloriam tuam, & regni tui incrementum quæramus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACTIONES nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAX Dei, quæ ſuperat omnem intellectum conſervet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione & amore Dei, & Filii ejus Jeſu Chriſti Domini noſtri; & favor Omnipotentis Dei Patris, Filii & Spiritus ſancti, vobis adſit, ſempérque vobiſcum maneat. *Amen.*

¶ *SI autem uno eodemque die alii ad Diaconatu, alii ad Presbyteratus Ordinem admittantur, priùs præſentabuntur Diaconi, deindè Presbyteri. Et ſatis fuerit ſi ſemèl recitetur Litania pro utriſque. Ambæ Collectæ uſurpabuntur, pro Diaconis primò, deindè etiam pro Presbyteris. Epiſtola erit* Epeſ. 4. 7. *uſque ad* 14. *ut ſupra in hoc Officio. Poſtquam ſtatim Juramentum Primatûs præſtabunt, Examinabuntur & Ordinabuntur (prout ſupra præſcriptum eſt) qui ſunt ad Diconatum admittendi. Tùm prælecto ab aliquo eorum Evangelio (quod ſumetur aut ex S.* Matth. 9. 36. *ut ſupra in hoc Officio, aut ex S.* Luc. 12. 35. *uſque ad* 39. *ut antèà in Forma pro Ordinandis Diaconis.) Et ii qui ſunt ad Presbyteratum admittendi, præſtabunt etiam Juramentum Primatûs, Examinabuntur, & Ordinabuntur, prout ſuprà in hoc Officio, præſcriptum habetur.*

---

nus, & latus. Gavisi sunt Discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum Pax vobis: sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixisset, insufflavit: & dicit eis accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

¶ *Aut hoc. S. Matth. 28. 19.*

ACCEDENS Jesus locutus est eis, dicens, Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in Nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis, & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

¶ *Post Evangelium, Symbolum Nicænum, & Concionem Sacram, Electus Episcopus Supparo, vulgò* Rochetto, *indutus à duobus Episcopis præsentabitur illius Provinciæ Archiepiscopo (alitve Episcopo ad hoc per legitimam commissionem constituto) Archiepiscopo sedente in Cathedrâ juxta sacram Mensam, Episcopisque qui illum præsentant, dicentibus:*

REVERENDISSIME in Christo Pater, hunc pium atque eruditum virum vobis præsentamus in Episcopum Ordinandum atque Consecrandum.

¶ *Tum Archiepiscopus Mandatum Regium jubebit exhibere, illudque curabit prælegi. Juramentum autem de agnoscendo Primatu Regio singulis in Episcopos electis administrabitur, prout habetur in formula Diaconos Ordinandi; ut & posteà juramentum obedientiæ Archiepiscopo debitæ juxta sequentem Formulam.*

Juramentum Obedientiæ Archiep. debitæ.

IN *Dei Nomine Amen.* I. N. *Electus Episcopus Ecclesiæ sedisque* N. *profiteor polliceorque omnimodam reverentiam & obedientiam debitam Archiepiscopo atque Eccles. Metropoliticæ* N. *debitam & Successoribus suis, sic me Deus adjuvet per Jesum Christum.*

¶ *Hoc Juramentum omittetur in Consecratione Archiepiscopi.*

¶ *Tum Archiepiscopus cœtum ad orandum exhortabitur, in hæc verba.*

FRATRES, Scriptum est in Evangelio secundum S. *Lucam* quod Servator noster Jesus Christus per totam noctem in orationibus perseveraverit, priusquam eligeret ac mitteret duodecim Apostolos suos. Scriptum est etiam in *Actibus sanctorum Apostolorum*, Discipulos qui Antiochiæ degebant, jejuniis ac orationibus vacasse antequam Paulo & Barnabæ manus imponerent, eosque mitterent. Christi Servatoris igitur Apostolorumque suorum exemplum secuti, ante omnia, orationi incumbamus, antequam virum hunc admittamus qui nobis est præfentatus,

præsentatus, eúmque mittamus ad opus ad quod ipsum à Spiritu sancto vocatum esse confidimus.

¶ *Tum recitabitur Litania, ut superius in Formula Diaconos Ordinandi; excepto tantummodo, quod post hunc locum* (ut omnes Episcopos, Presbyteros) *proprium Suffragium quod ibi habetur omittetur, hoc sequente Suffragio in ipsius locum substituto.*

UT huic fratri nostro Electo benedicere, & super ipsum gratiam tuam cœlestem effundere digneris, ut officium suum ad quod vocatur rite obeat, ad Ecclesiæ tuæ ædificationem, & Nominis tui honorem, laudem ac gloriam.

Responsio.

Te rogamus audi nos.

¶ *Tum recitabuntur Orationes sequentes.*

OMNIPOTENS Deus, omnium bonorum largitor, qui per sanctum Spiritum tuum varios in Ecclesia Ministerii Ordines instituisti, famulum tuum ad opus & Ministerium Episcopi nunc vocatum, benigne respice, eúmque ita reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc officio dictis factisque fidelem navet operam, ad Nominis tui gloriam, & Ecclesiæ tuæ ædificationem & rectam gubernationem, per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui una tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus in Cathedra sedens, eum qui in Episcopum Consecrandus est, sic alloquetur,*

FRATER, quandoquidem Scriptura sacra ut & antiqui Canones monent ne cito munus imponamus, ullúmque admittamus ad regimen in Ecclesia Christi quàm non minore pretio, quàm sui ipsius sanguinis effusione acquisivit. Priusquam te admittam ad hanc administrationem, te examinabo in quibusdam articulis ut præsens Cœtus compertum habeat, & contestari possit quo pacto te gerere in hoc officio apud te statueris.

NUM persuasum habes te verè vocari ad hanc administrationem secundum voluntatem Domini nostri Jesu Christi ac hujus Regni morem?

Responsio.

Ita persuasum habeo.

Archiepiscopus.

NUM persuasum habes Scripturis sacris sufficienter contineri omnem doctrinam necessariò requisitam ad salutem æternam, per fidem in Jesum Christum? Num etiam apud te decreviſti, ex iisdem sacris Scripturis documenta desumere, quibus plebem tibi commissam instituas; neque quicquam tenere aut docere tanquam necessariò ad salutem æternam requisitum, nisi quod persuasum habeas ex Scripturis posse inferri ac probari?

Responsio.

Ita persuasum habeo, sicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

nus, & latus. Gavisi sunt Discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum Pax vobis: sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit: & dicit eis accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

¶ *Aut hoc. S. Matth.* 28. 19.

ACCEDENS Jesus locutus est eis, dicens, Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in Nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis, & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

¶ *Post Evangelium, Symbolum Nicænum, & Concionem Sacram, Electus Episcopus Supparo, vulgò* Rochetto, *indutus à duobus Episcopis præsentabitur illius Provinciæ Archiepiscopo (aliove Episcopo ad hoc per legitimam commissionem constituto) Archiepiscopo sedente in Cathedrâ juxta sacram Mensam, Episcopisque qui illum præsentant, dicentibus:*

REVERENDISSIME in Christo Pater, hunc pium atque eruditum virum vobis præsentamus in Episcopum Ordinandum atque Consecrandum.

¶ *Tum Archiepiscopus Mandatum Regium jubebit exhibere, illudque curabit prælegi. Juramentum autem de agnoscendo Primatu Regio singulis in Episcopos electis administrabitur, prout habetur in formula Diaconos Ordinandi; ut & postrè juramentum obedientiæ Archiepiscopo debitæ juxta sequentem Formulam.*

Juramentum Obedientiæ Archiep. debitæ.

IN *Dei Nomine Amen.* I. N. *Electus Episcopus Ecclesiæ sedisque* N. *profiteor polliceorque omnimodam reverentiam & obedientiam debitam Archiepiscopo atque Ecclesiæ Metropoliticæ* N. *debitam & Successoribus suis, sic me Deus adjuvet per Jesum Christum.*

¶ *Hoc Juramentum omittetur in Consecratione Archiepiscopi.*

¶ *Tum Archiepiscopus cœtum ad orandum exhortabitur, in hæc verba.*

FRATRES, Scriptum est in Evangelio secundum S. *Lucam* quod Servator noster Jesus Christus per totam noctem in orationibus perseveraverit, priusquam eligeret ac mitteret duodecim Apostolos suos. Scriptum est etiam in *Actibus sanctorum Apostolorum*, Discipulos qui Antiochiæ degebant, jejuniis ac orationibus vacasse antequam Paulo & Barnabæ manus imponerent, eosque mitterent. Christi Servatoris igitur Apostolorumque suorum exemplum secuti, ante omnia, orationi incumbamus, antequam virum hunc admittamus qui nobis est præsentatus,

præsentatus, eúmque mittamus ad opus ad quod ipsum à Spiritu sancto vocatum esse confidimus.

¶ *Tum recitabitur Litania, ut superius in Formula Diaconos Ordinandi; excepto tantummodo, quod post hunc locum* (ut omnes Episcopos, Presbyteros) *proprium Suffragium quod ibi habetur omittetur, hoc sequente Suffragio in ipsius locum substituto.*

UT huic fratri nostro Electo benedicere, & super ipsum gratiam tuam cœlestem effundere digneris, ut officium suum ad quod vocatur rite obeat, ad Ecclesiæ tuæ ædificationem, & Nominis tui honorem, laudem ac gloriam.

Responsio.

Te rogamus audi nos.

¶ *Tum recitabuntur Orationes sequentes.*

OMNIPOTENS Deus, omnium bonorum largitor, qui per sanctum Spiritum tuum varios in Ecclesia Ministerii Ordines instituisti, famulum tuum ad opus & Ministerium Episcopi nunc vocatum, benigne respice, eúmque ita reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc officio dictis factisque fidelem navet operam, ad Nominis tui gloriam, & Ecclesiæ tuæ ædificationem & rectam gubernationem, per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui una tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus in Cathedra sedens, eum qui in Episcopum Consecrandus est, sic alloquetur,*

FRATER, quandoquidem Scriptura sacra ut & antiqui Canones monent ne cito munus imponamus, ullúmque admittamus ad regimen in Ecclesia Christi quàm non minore pretio, quàm sui ipsius sanguinis effusione acquisivit. Priusquam te admittam ad hanc administrationem, te examinabo in quibusdam articulis ut præsens Cœtus compertum habeat, & contestari possit quo pacto te gerere in hoc officio apud te statueris.

NUM persuasum habes te verè vocari ad hanc administrationem secundum voluntatem Domini nostri Jesu Christi ac hujus Regni morem?

Responsio.

Ita persuasum habeo.

Archiepiscopus.

NUM persuasum habes Scripturis sacris sufficienter contineri omnem doctrinam necessariò requisitam ad salutem æternam, per fidem in Jesum Christum? Num etiam apud te decrevisti, ex iisdem sacris Scripturis documenta desumere, quibus plebem tibi commissam instituas; neque quicquam tenere aut docere tanquam necessariò ad salutem æternam requisitum, nisi quod persuasum habeas ex Scripturis posse inferri ac probari?

Responsio.

Ita persuasum habeo, sicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

Archiepiscopus.

NUM igitur fidelem iisdem sacris Scripturis dabis operam, & Deum invocando rogabis, ut tibi veram earum intelligentiam concedat; ita ut harum operâ potens sis docere & exhortari in sacrâ doctrinâ, & iis qui contradicunt resistere, eósque coarguere.

Responsio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiscopus.

NUM apud te constituisti propulsare & amoliri omni cum fide atque diligentiâ omnes falsas & peregrinas doctrinas quæ verbo Dei adversantur; aliúsque cum privatim tum publicè ad illud ipsum monere ac hortari?

Responsio.

Ita apud me facere constitui, mihi opitulante Domino.

Archiepiscopus.

NUM omnem impietatem & sæcularia desideria abnegabis, sobriè, & justè, & piè vivens in hoc sæculo, ut te ipsum in omnibus exemplum bonorum operum aliis præbeas, ut is qui ex adverso est vereatur, nihil habens malum dicere de te.

Responsio.

Ita faciam, mihi opitulante Domino.

Archiepiscopus.

NUM fovebis & promovebis quantum in te erit, quietem Charitatem & Pacem inter omnes; inquietos vero, immorigeros & crimini obnoxios intra tuam Diœcesim, corriges, & plectes, pro ea authoritate quam habes ex verbo Dei, quæque tibi committenda est ex hujus Regni constitutione.

Responsio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiscopus.

NUM fidelis eris in Ordinandis & mittendis aliis, iisque manus imponendo.

Responsio.

Ero Deo adjuvante.

Archiepiscopus.

NUM te ipsum mansuetum præbebis, & misericordem propter Christum erga pauperes & egenos, atque omnes peregrinos auxilio destitutos?

Responsio.

Præbebo Deo adjuvante.

¶ *Tum Archiepiscopus stans, dicit;*

DEUS Omnipotens Pater noster cœlestis, qui tibi dedit hæc omnia præstare velle, tibi etiam largiatur virtutem ad ea præstanda, ut perfecto quod incepit in te bono opere, perfectus & inculpatus reperiaris in die novissimo, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Electo in Episcopum reliqua Episcopalia vestimenta induto & genibus flexis, Hymnus,* Veni, Creator Spiritus, *super ipsum cantabitur aut recitabitur, incipiente Archiepiscopo, Episcopis item, cum aliis præsentibus, alternis respondentibus prout habetur in sequentibus.*

VENI Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple superna gratia, &c.

¶ Quo

¶ *Quo finito, Archiepiscopus dicet,*

Domine exaudi orationem nostram.

Responsio.

Et clamor noster ad te perveniat.

Oremus.

OMNIPOTENS Deus, ac Pater summè misericors, qui ex immensâ tuâ bonitate Jesum Christum Charum, & prædilectum Filium tuum unigenitum dedisti ut esset Redemptor noster & Author vitæ æternæ; qui postquam morte suâ Redemptionem nostram perfecit, postquam suam in coelos Ascensionem, dona sua abundè super homines effudit, aliis factis Apostolis, aliis Prophetis, aliis verò Evangelistis, aliis Pastoribus ac Doctoribus, ad ædificationem & consummationem Ecclesiæ suæ, huic famulo tuo gratiam eam largire quæsumus, qua semper paratus sit Evangelium illud tuum annunciare, quod est nostræ tecum reconciliationis jucundus nuncius, & eâ uti authoritate quæ ipsi concessa est, non ad destructionem sed ad salutem, non ad damnum sed ad auxilium; ita ut tanquam fidelis dispensator & prudens qui in tempore familiæ suæ demensum suum distribuat, in æternum gaudium tandem admittatur, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat unus Deus, in sæculum sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus & Episcopi qui aderunt, Electo in Episcopum coram ipsis in genua provoluto, manus imponent, Archiepiscopo dicente,*

ACCIPE Spiritum sanctum ad Officium & opus Episcopi in Ecclesia Dei, quod jam tibi committitur per impositionem manuum nostrarum; In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Ac memento ut exsuscites gratiam Dei quæ data est tibi per hanc manuum nostrarum impositionem. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & sobrietatis.

¶ *Tum Archiepiscopus ipsi tradet Sacra Biblia, dicens,*

ATTENDE lectioni, exhortationi & doctrinæ. Ea meditare quæ hoc libro continentur. In his esto diligens, ut profectus tuus manifestus sit omnibus. Attende tibi & doctrinæ, insta in illis. Hoc enim faciens & te ipsum salvum facies, & eos qui te audiunt. Esto gregi Christi, Pastor, non lupus, pasce oves illius ne devores. Infirmas sustenta, ægrotantes sana, confractas alliga, abactas reduc, quæ perierant require. Esto ita misericors ne sis æquo remissior. Ita Disciplinam administra, ne obliviscaris misericordiam. Ut cùm summus Pastor apparuerit, Coronam immarcessibilem accipias, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus perget in Officio Sacræ Communionis; quicum jam Consecratus Episcopus*

(*unà cum aliis*) *Cœnæ Domini communicabit.*

¶ *Et pro ultimâ Collectâ, immediatè ante benedictionem, hæ recitabuntur Orationes.*

PATER summè misericors, effunde quæsumus in hunc famulum tuum Cœlestem tuam benedictionem, eúmque ita reple sancto Spiritu tuo, ut verbum tuum prædicans, non solum assiduus & vehemens sit in corripiendo, supplicando, & redarguendo, cum omni patientiâ & doctrinâ verum etiam sit exemplum salutare fidelium, in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate, in puritate, ut fideliter cursu suo consummato, accipiat in die novissimo, coronam justitiæ quæ ipsi reposita est à Domino justo Judice, qui vivit & regnat unus Deus cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. *Amen.*

ACTIONES nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te incœptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur; per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAX Dei, quæ superat omnem intellectum, conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione, & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri: & favor Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus Sancti, vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

FORMULA

FORMULA PRECUM
CUM
ratiarum Actione quotannis usurpanda
Quinto *NOVEMBRIS.*

FORMULA PRECUM
uotannis usurpanda Trigesimo
JANUARII.

FORMULA PRECUM
CUM
ratiarum Actione quotannis usurpanda
Vigesimo Nono *MAII.*

CAROLUS R.

VOLUMUS ac jubemus, Ut hæ tres Orationum & Officiorum Formulæ in Quintum Novembris, *Trigesimum* Januarii, *& simum Nonum* Maii, *designatæ absque morâ Excudantur ac Vul-tur, & ut in posterum adjiciantur Libro Publicarum Precum quo-is diebus istis usurpandæ, in omnibus Ecclesiis Cathedralibus & legiatis, ac Sacellis; in omnibus Sacellis Collegiorum & Aularum sque Universitatis nostræ; ut & Collegiorum nostrorum* Eato-is & Wintonien*sis, & in omnibus Ecclesiis Parochialibus ac Sacel-Regni nostri Angliæ ac Principatus* Walliæ, *& oppidi* Berwick *ad* weedam.

Datum in Aula nostra *Whitehall* Mensis *Maii* die Secundâ, Anno Regni nostri Decimo quarto.

Jussu Regiæ Majestatis.

EDVARDUS NICOLAS.

FORMULA PRECUM CUM Gratiarum Actione quotannis usurpanda Quinto *Novembris*; ob Ereptos Regem & tres Ordines Regni: Maximè Proditoriæ ac Cruentæ cædi Nitrati pulveris, quæ ipsis parabatur.

¶ *Idem erit Officium in omnibus cum eo quod est in usu Festis diebus; nisi ubi aliter cautum est in sequentibus.*

¶ *Si dies iste incidat in Dominicam, Collecta illius Dominicæ tantum, suo loco addetur huic Officio.*

¶ *Preces Matutinæ incipient ab una aliqua sequentium sententiarum.*

AVERTE faciem tuam à peccatis meis; & omnes iniquitates meas dele. *Psal.* 51. 10.

Corripe me Domine, verumtamen in judicio; & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me. *Jer.* 10. 24.

Surgam & ibo ad Patrem meum, & dicam ei Pater, peccavi in Cœlum coram te; Et jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* 15. 18, 19.

¶ *Psalmi propriì,* 35. 64. 124. 129.

¶ *Lectiones propriæ,* { *Prior,* 2 Sam. 22. / *Posterior,* Act. 23.

¶ *Suffragiis post Symbolum, hæc inserentur ac dicentur pro Rege.*

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Populus.

Qui sperat in te.

Presbyter.

Mitte Illi auxilium de sancto.

Populus.

Et perpetuò eum potenter defende.

Presbyter.

Nihil prævaleant inimici eum.

Populus.

Filius iniquitatis non apponat quòd ad nocendum ei.

¶ *Lau*

...s prima Collecta ad Matu-... hæ duæ Collectæ dicen-...

OMNIPOTENS Deus, qui omnibus sæculis potentiam misericordiam tuam patefeciſti, ...ſam tuam miraculoſe, & ...ne liberando ac juſtos pioſque ... & Reſpublicas profitentes ...am & æternam veritatem tu- ... protegendo adverſus nefarias ...ſpirationes, & pravas molitio- ... inimicorum; ex animo tibi ...rias agimus, & gloriam tribui- ... pro admiranda illa & poten- ...ideratione *Jacobi* Regis noſtri ...mentis defuncti, Reginæ, Prin- ... & univerſæ ſtirpis Regiæ, ... Nobilium Cleri, & Plebis ...ſce Regni, tum Comitia ce- ...ntium; qui omnes perquam ...ere & immaniter ac ſupra ...i quod nunquam in retro actis ...ibus auditum eſt, tanquam ... ad mactationem Pontificio- ... perfidiæ deſtinati erant. Ab ...mni iſta conjuratione non ne- ...m noſtrum, ſed miſeratio tua, ... noſtra, ſed una tua provident- ...os liberavit. Atque adeò non ...is Domine, non nobis, ſed ...mini tuo tribuatur omnis ho- ... & gloria, in omnibus Eccle- ...ſanctorum, à generatione in ...erationem, per Jeſum Chri- ...m Dominum noſtrum. *Amen.*

DOMINE qui hodiè inſidias nobis ſtructas patefeciſti, nos ab iis non ſine miraculo li- ...raſti; Perge porrò noſter potens ...otector eſſe, inimicos autem ...ſtros qui ſanguine delectantur, diſperge, eorum conſilia infatua ac diſſipa; ſuperbiam deprime, malitiam extingue, & artificia confunde: *Caroli* Regis noſtri clementis, ut & eorum omnium qui ſub eo munere aliquo publico funguntur, manus judicio & juſtitiâ corrobora, ad eos omnes operarios iniquitatis exſcindendos, qui religionem convertunt in rebellionem, & fidem in factionem; ne unquam nobis prævaleant, aut de nobis triumphent in ruinam Eccleſiæ tuæ apud nos: ſed Princeps noſter clementiſſimus & Regna illius in vera illa tua Religione cuſtodiantur, & in ejuſdem profeſſione miſericordi tuâ bonitate protegantur; adeò ut nos omnes tibi ſervire & gratias meritas referre in ſanctâ Eccleſiâ tuâ valeamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ, (quæ ſemper die iſto recitabitur) poſt Collectam* (Infirmitates noſtras, &c.) *dicetur hoc quod ſequitur.*

OMNIPOTENS Deus, Pater cœleſtis qui benignâ tuâ providentiâ, & ſummâ erga nos miſericordiâ, inimicorum noſtrorum malitiæ, & molitionibus obviam iviſti, revelato & profligato horrendo ac nefario eorum facinore, quod in diem iſtum moliti erant, ut tum illud perpetrarent, adverſus Regem & Statum univerſum hujus Regni, ad Politiam & Religionem legibus apud nos conſtitutas penitus evertendas. Animo perquam demiſſo laudamus ac magnificamus glorioſum Nomen tuum pro benignâ, & infinitâ

finitâ illâ tuâ erga nos bonitate. Profitemur id miserationi tuæ, tuæ uni miserationi acceptum referendum, quod tum non excisi fuerimus. Quippe peccata nostra ad Cœlum contra nos clamabant; & iniquitates nostræ te ad ultionem juste provocabant. Sed non feciſti nobis secundum peccata nostra, neque secundum iniquitates nostras retribuisti nobis: neque nos tradidisti prout merebamur, in prædam inimicis nostris; sed misericorditer nos ab eorum malitia liberasti, & à morte & ruina immunes præstitisti. Fac Domine ut hujus tuæ bonitatis meditatio, in nobis veram pœnitentiam operetur, ne nobis sit iniquitas in ruinam. In nobis etiam fidem vivam & charitatem in omni sanctâ obedientiâ fructuosam magis magísque adaugeto, ut propensio illa tua, erga nos una cum Luce Evangelii sit nobis, & posteris nostris perpetua; idque propter charissimum Filium tuum Jesum Christum, Mediatorem & Advocatum nostrum unicum. *Amen.*

¶ *In Officio Sacræ Communionis, pro Collectâ diei, sequens Collecta dicetur.*

AETERNE Deus, & potentissime Protector noster, nos indigni famuli tui præsentes adsumus coram Majestate tuâ, agnoscentes potentiam tuam, sapientiam & bonitatem in Rege, & tribus Ordinibus hujus Regni dum Comitia celebrarent servandis & erigendis ab exitio quod iis die illo paratum erat. Da quæsumus, ut ingentem illam tuam misericordiam erga nos, grato sinceróque animo sentiamus. Protege ac tuere supremum Dominum nostrum Regem, & universam stirpem Regiam, ab omnibus proditionibus, & conspirationibus. Custodi eos in fide, timore & amore tui; prospera Regnum illius diuturnâ fœlicitate hic in terris, & eum Corona post hanc gloriâ sempiternâ in Regno Cœlorum, per Jesum Christum Servatorem & Redemptorem nostrum unicum. *Amen.*

Epistola. Rom. 13. 1.

OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo: quæ autem sunt, à Deo, ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam Principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris; time, non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram, ei qui malum agit. Ideò necessitati subditi estote: non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Ideo enim & tributa præstatis, ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributum tributum: cui vectigal vectigal; cui timorem timorem: cui honorem honorem.

Evan-

gelium. S. Matth. 27. 1.

MANE facto consilium inierunt omnes principes Sacerdotum, & Seniores Populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato Præsidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit quod damnatus esset, pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum & Senioribus, dicens, Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt, quid ad nos? Tu videris. Et projectis argenteis in Templo, recessit: & abiens laqueo se suspendit. Principes autem Sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, non licet eos mittere in corbanam: quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldamā, hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam Prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati quem appretiaverant à filiis Israel: & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

¶ *Post Symbolum Apostolorum, si non habeatur Concio, prælegetur una aliqua sex Homiliarum contra Rebellionem.*

¶ *Legenda est hæc sententia ad Offertorium.*

S. Matth. 7. 12.

OMNIA quæcunque vultis ut faciant vobis homines; ita & facite illis. Hæc est enim Lex & Prophetæ.

FORMULA

Formula Precum Publicarum, quotan usurpanda Trigesimo *Januarii*, qui est dies Martyrii *CAROLI REGIS*, ejus nominis Primi.

¶ *Si dies iste inciderit in Dominicam aliquam, Officium hoc seq die Celebrabitur.*

¶ *Officium idem erit in omnibus cum Officio pro diebus Festis consuet nisi ubi posteà aliter præscriptum fuerit.*

Ordo Precum Matutinarum.

¶ *Minister incipiet ab una aliqua harum sententiarum.*

CORRIPE me Domine, veruntamen in judicio: & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me. *Jerem.*10.24.

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum nostrum: quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitia. *Joel.* 2. 13.

Misericordiæ Domini quia non sumus consumpti: quia non defecerunt miserationes ejus. *Lam.* 3. 22.

¶ *Pro Psalmo,* Venite exultemus, *sequens Psalmus alternis recitabitur, à Presbytero, & à Clerico & Populo.*

VENITE, adoremus, & procidamus: & ploremus ante Dominum qui fecit nos. *Psal.* 95.6.

Resipiscamus, & convertamur ab iniquitatibus nostris: & delebuntur peccata nostra. Act.3.19.

Convertatur vir à viâ suâ malâ, & revertetur Deus à furore iræ suæ, & non peribimus. *Jona.*3.8.

Iniquitatem nostram nos cognoscimus: & peccatum nostrum contra nos est semper. Psalm.51.4.

Provocavimus iram tuam Domine: sed apud te propitiatio est, ideò timebunt te. *Lam.* 3.42. *Psalm.*130.4.

Ne perdas cum impiis Deus animas nostras: & cum viris sanguinum vitam nostram. Psalm.26.9.

Pollicitus es Domine quòd antequam clamemus, tu exaudies: & quod nobis adhuc loquentibus, tu audies. *Es.* 65. 24.

Et

nunc anima in angustiis &
animus clamat ad te:
Domine, & miserere. Ba-
1.
mine ne in furore arguas
neque in irâ tuâ corripias
Psalm.6.1.
propter nomen tuum Domine
misberis peccato meo: mul-
est enim. Psalm.25.12.
Averte faciem tuam à peccatis
is; & omnes iniquitates nos-
dele. *Psalm.*51.10.
Cor da munda crea in nobis De-
& Spiritum rectum innova
visceribus nostris, Vers.11.
Libera nos de sanguinibus Deus:
us salutis nostræ. *Vers.*15.
Libera nos & propitius esto pec-
is nostris: propter Nomen tu-
Psalm.79.9.
Benignè fac Domine in bona
mate tuâ Sion: & ædificen-
muri Jerusalem. *Psam.*51.19.
Nos autem Populus tuus, &
pascuæ tuæ, confitebimur
in sæculum: in generationem
generationem annunciabimus
dem tuam. Psam.79.14,15.
Gloria Patri, & Filio, & Spiri-
Sancto.
Sicut erat in principio, & nunc,
semper, & in sæcula sæculorum.
men.

¶ *Psalmi Proprii.* 7. 9. 10. 11.

¶ *Lectiones Propriæ.* { *Prior,* 2 Sam.1. / *Posterior,* S.Matt.27.

¶ *Pro prima Collecta ad Matutinas, hæc sequens Collecta recitabitur.*

POTENTISSIME Deus, terribilis in judiciis tuis, & admirande in iis quæ operaris erga filios hominum, qui in gravi tuâ indignatione, permisisti ut Clementissimi Principis nostri defuncti vita, die isto per manus iniquorum ablata sit: Nos humiles famuli tui, animo demisso confitemur, peccata hujus Gentis causam fuisse immissi in nos gravissimi illius Judicii. Ast Deus clementissime, cùm requires sanguinem, noli effusi sanguinis illius innocentis crimen, (quod nihil expiare potest præter sanguinem Filii tui) noli crimen illud populo hujus Regionis imputare, nec unquam sanguis ille requiratur à nobis aut posteris nostris. Propitius esto, propitius esto populo tuo, quem redemisti; & ne iraſcaris nobis in æternum, sed parce nobis propter misericordiam tuam, per merita Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ (quæ semper die isto recitabitur) post Collectam* (Infirmitates nostras supplices quæsumus, *&c.*) *dicendæ sunt hæ tres Collectæ.*

PRECES nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum, *Amen.*

POTEN-

POTENTISSIME Deus, & Pater misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil eorum odisti quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur ab iniquitate sua, & salvus fiat; delicta nostra clementer condona nobis; excipe & consolare nos, qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri, tu unus peccata potes condonare; nobis igitur parce, Domine, parce Populo tuo quem redemisti. Ne intres in judicium cum famulis tuis, qui sumus vilis cinis & pulvis & miseri peccatores: sed ita iram tuam averte à nobis qui vilitatem nostram humiliter agnoscimus, & quos verè delictorum nostrorum pœnitet, sicque festina ad adjuvandum nos in hoc mundo, ut tecum æternum vivamus in futuro, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Populus hoc quod sequitur dicet post Ministrum.*

CONVERTE nos misericors Domine & convertemur. Propitius esto Domino, propitius esto populo tuo, qui ad te convertitur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & pienus miserationum, longanimis, & multæ misericordiæ. Tu parcis cùm pœnas meremur, & in ira tua de misericordia cogitas. Parce populo tuo misericors Domine, parce; & ne des hæreditatem tuam in opprobrium. Exaudi nos Domine, quia multa est misericordia tua; & secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos; per meritum & mediationem Filii tui benedicti Jesu Christi Domini nostri, Amen.

¶ *In Officio Sacræ Communionis immediatè post Decalogum, hæc Collecta recitabitur.*

DOMINE Omnipotens, & æterne Deus; corda & corpora nostra quæsumus, dirigere, sanctificare ac regere digneris in viis Legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum; ut potentissimâ tuâ protectione cum corpore, tum animo hîc & in æternum tuti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Tum sequetur Oratio pro Rege.* (Omnipotens Deus, cujus Regnum æternum est, &c.) *deindè hæ duæ Collectæ.*

BENEDICTE Deus, in cujus oculis Sanctorum tuorum mors pretiosa est; Nomen tuum magnificamus pro ubertate illa gratiæ, quam Principi nostro defuncto Martyri tuo, largitus es, qua factus est idoneus qui tam alacriter premeret vestigia benedicti Magistri & Servatoris sui, constanter & miti animo barbaras omnes contumelias perpetiendo, & tandem ad sanguinem usque resistendo; & tum etiam illud ipsum exemplum sequutus, orando pro suis interfectoribus. Benedicta sit apud nos in æternum memoria illius, ut patientiæ & charitatis ipsius exemplum imitemur. Ac

concede

cede ut noſtra hæc Regio im-
nis ſit ab ultione ſanguinis illi-
& ut miſericordia tua in deli-
rum noſtrorum condonatione
rificetur; quæ omnia petimus
opter Jeſum Chriſtum. *Amen.*

DA nobis, quæſumus Domi-
ne, ut hujus mundi curſus
pacificè tua gubernatione diri-
tur, ut Eccleſia tua tibi tran-
illa devotione cum gaudio ſer-
at, per Jeſum Chriſtum Domi-
um noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 *S. Petr.* 2.13.

SUBJECTI eſtote omni huma-
næ creaturæ propter Deum:
ve Regi quaſi præcellenti, ſive
cibus, tanquam ab eo miſſis ad
indictam malefactorum, laudem
verò bonorum: quia ſic eſt volun-
as Dei, ut benefacientes obmu-
eſcere faciatis imprudentium ho-
minum ignorantiam. Quaſi li-
beri, & non quaſi velamen haben-
malitiæ libertatem, ſed ſicut
ervi Dei. Omnes honorate. Fra-
nitatem diligite. Deum time-
. Regem honorificate. Servi
obditi eſtote in omni timore Do-
inis, non tantum bonis & mo-
eſtis, ſed etiam dyſcolis. Hæc
enim gratia, ſi propter Dei
onſcientiam ſuſtinet quis triſtitia-
, patiens injuſtè? Quæ eſt
enim gloria, ſi peccantes, & co-
phizati ſuffertis, ſed ſi benefaci-
entes patientes ſuſtinetis; hæc eſt
gratia apud Deum, in hæc enim
vocati eſtis: quia Chriſtus paſſus
eſt pro nobis vobis relinquens ex-
emplum ut ſequamini veſtigia ejus.
Qui peccatum non fecit, nec in-
ventus eſt dolus in ore ejus.

Evangelium. S. *Matth.* 21.33.

HOMO erat Pater-familias
qui plantavit vineam, &
ſepem circundedit ei, & fodit in
eâ torcular, & ædificavit Turrim,
& locavit eam agricolis: & pere-
grè profectus eſt, cum autem
tempus fructuum appropinquaſſet,
miſit ſervos ſuos ad Agricolas,
ut acciperent fructum ejus. Et
Agricolæ apprehenſis ſervis ejus
alium ceciderunt, alium occide-
runt, alium verò lapidaverunt.
Iterum miſit alios ſervos plures
prioribus, & fecerunt ſimiliter.
Noviſſimè autem miſit ad eos Fi-
lium ſuum, dicens, verebuntur
forte Filium meum. Agricolæ
videntes Filium, dixerunt intra ſe.
Hic eſt hæres, venite occidamus
eum, & habebimus hæreditatem
ejus, & apprehenſum eum ejice-
runt extra vineam, & occiderunt.
Cum ergo venerit Dominus vineæ,
quid faciet Agricolis illis? Aiunt
illi malos male perdet: & vineam
ſuam locabit aliis agricolis, qui
reddent ei fructum temporibus
ſuis.

¶ *Poſt Orationem* (Pro univerſo
ſtatu Eccleſiæ Chriſti, &c.) *hæc
Collecta dicetur.*

DOMINE Pater noſter cœle-
ſtis, qui non plectis nos pro
meritis peccatorum noſtrorum,
ſed in medio judiciorum tuorum
miſericordiæ etiam recordatus es,
favori tuo ſingulari acceptum feri-
mus, quod, licet pro magnis mul-
tiplicibuſque delictis noſtris quibus
iram tuam provocavimus, permi-

seris ut unctus tuus die isto, incideret in manus hominum violentorum, & sanguinem sitientium, & ab iis barbarè interficeretur, nos tamen non dereliquisti perpetuò tanquam oves sine Pastore; sed benigna illa tua providentiâ, coronæ illius hæredem indubitatum Regem *Carolum* Secundum, Dominum nostrum clementissimum, non sine miraculo immunem præstitisti adversus sanguinarios inimicos suos ipsum cooperiens tegmine alarum tuarum, usque dum eorum transierit iniquitas, ipsumque opportuno præstitutóque tuo tempore reducens, ut sedeat in Pace super solio Parentis, & ut ea authoritate in nos utatur quam speciali gratiâ tuâ illi commisisti; pro his magnis & ineffabilibus beneficiis tuis summa cum animi demissione, atque ex intimo corde tibi gratias agimus, supplicantes ut benignam protectionem tuam ipsi perpetuam esse velis, eique concedas diuturnum prosperumque Regnum super nos. Sic nos populus tuus agemus tibi gratias sempiternas, & laudem tuam indesinenter patefaciemus à generatione in generationem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Ordo pro Vespertinis Precibus.

¶ *Psalmi proprii,* 38. 64. 143.

¶ *Lectiones propriæ,* { *Prior,* Jerem. 41. *aut* Dan. 9. *usque ad v.* 22. / *Posterior,* Heb. 11. *v.* 32. *usque ad v.* 7. *cap.* 12.

¶ *Loco primæ Collectæ Precibus Vespertinis, adhibeantur duæ istæ quæ sequuntur.*

O BENEDICTE Domine Deus, qui omnia sapientiâ tuâ non tantum gubernas & dirigis justitiæ tuæ maximè convenienter, sed voluntatem tuam ita perficis, ut fieri non possit quin agnoscamus te justum esse in omnibus viis tuis, & sanctum in omnibus operibus; nos populus tuus multiplicium peccatorum rei coram te procidimus, confitentes quòd recta fuerunt judicia tua, cum permitteres, ut Die isto, homines crudeles, filii Belial, manus suas cruentarent sanguine uncti tui; nempe nos ipsi judicia ista super nos adduximus irâ tuâ diu multumque in nos flagitiis nostris provocatâ; propterea igitur humiliamus nos ipsos hic coram te, misericordiam tuam super ea omnia implorantes; & ut velis hanc Gentem nostram à sanguinibus liberare supplicantes, ab eo maximè qui die isto, effusus est: avertas etiam à nobis & à posteris nostris ea omnia judicia quibus obnoxios peccata nostra nos jure merito reddiderunt. Hæc concede propter superabundantia merita Filii tui Servatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

BENE-

BENEDICTE Deus, justè atque potens, qui permisisti ut charissimus famulus tuus venerandus Princeps noster defunctus die isto, violentis improborum contumeliis traditus fuerit, ab ipsis proterve habendus & tandem interficiendus; quanquam tum fœdum facinus non nisi cum honore atque attoniti cogitare valemus; attamen gratissimis animis commemoramus glorias gratiæ tuæ, quæ nim in Uncto tuo emicuerunt, quem memorabili exemplaris patientiæ, mansuetudinis ac charitatis mensurâ donare dignatus es, etiam horâ mortis in conspectu crudelium inimicorum suorum. Et quamvis siveris illos eò usque violentiæ progredi, ut eum interfecerint, & solium ipsius occuparint, attamen Filium ejus ad quem jure hæreditario pertinebat, ingenti misericordiâ servasti incolumem & tandem mirabili providentiâ reducem super illud collocasti ut veram tuam Religionem apud nos denuò instauraret, & pacem constitueret. Pro quibus Nomini tuo gloriam tribuimus, per Jesum Christum benedictum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Immediatè ante Orationem S.* Chrysostomi, *hæc Collecta dicetur.*

OMNIPOTENS & sempiterne Deus, cujus justitia sicut montes Dei, & judicia sicut abyssus multa; & qui barbara illa cæde, in sacram personam Uncti tui, Principis nostri defuncti, die isto, commissâ nos docuisti vel Regum maximos, vel hominum optimos violentæ æque ac naturali morti esse obnoxios; hinc etiam doce nos dies nostros ita computare ut ad sapientiam animum nostrum adjiciamus. Ac concede ut neque splendor ullius rei magnæ, neque imaginatio ullius boni in nobis, avertant oculos nostros à nobis, quominus eos conjiciamus in nos ipsos tanquam in pulverem & cinerem peccato etiam iniquinatum; sed ut beati hujus Martyris tui exemplum sequuti, progrediamur ad præmium supernæ vocationis nobis propositum, in fide & patientiâ; in humilitate & mansuetudine; in mortificatione & abnegatione nostri ipsorum; in charitate & constanti perseverantiâ usque ad finem. Et hæc omnia propter Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum; cui tecum & cum Spiritu sancto, sit omnis honor & gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

Formula Precum cum Gratiarum Actione quotannis usurpanda die Vigesimo Nono *Maii*; qui dies est Regiæ Majestatis Natalis, ejusque felicis in Regna sua Reditus.

¶ *Officium idem erit in omnibus, cum Officio pro diebus Festis, nisi ubi posthàc aliter præscriptum fuerit.*

¶ *Si dies iste inciderit in diem Ascensionis, Pentecostes, aut Dominicam Trinitatis, addendæ erunt tantum propriis locis Collectæ hujus Officii Festorum istorum Officiis. Si inciderit in ullam aliam Dominicam, aut Feriam secundam, aut Tertiam post Pentecosten, Collectæ dicentur prout supra præscriptum est, ut & Psalmi proprii prout hic assignantur, pro Psalmis juxta consuetum Ordinem usitatis, cætera verò hujus Officii omittentur.*

¶ *Preces Matutinæ ab hac Sententia incipient.*

OBSECRO primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus, & omnibus qui in sublimitate constituti sunt: ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate. Hoc enim bonum est & acceptum coram Salvatore nostro. 1 *Tim.* 2, 1,2,3.

¶ *Pro Psalmo,* Venite exultemus, *cantabitur aut recitabitur Hymnus sequens; alternis à Presbytero, & à Clerico & Populo.*

VENITE, exultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro. *Psalm.*95.1.

Præoccupemus faciem ejus in confessione: & in Psalmis jubilemus ei. vers. 2.

Quoniam Deus magnus Dominus: & Rex magnus super omnes Deos. *vers.*3.

Salvavit sibi dextera ejus: & brachium sanctum ejus. Psalm. 98.2.

Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu Gentium revelavit justitiam suam. *vers.*3.

Recordatus est misericordiæ suæ & veritatis suæ Domini Israel: viderunt omnes termini terræ salutare Dei nostri. vers.4,5.

Invenit enim David servum suum: oleo sancto suo unxit eum. *Psalm.*89.20.

Manus

Manus Domini auxiliata est ei: & brachium illius confortavit eum. vers.21.

Nihil profecit inimicus in eo: & filius iniquitatis non nocuit ei. vers.22.

Concidit à facie ipsius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertit. vers.23.

Et veritas ejus & misericordia ejus cum ipso: & in Nomine Domini exaltatum est cornu ejus. vers.24.

Et posuit in mari manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus. vers.25.

Ideò confitebuntur tibi Domine omnes Reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui. *Psalm.* 138.5.

Et cantabunt in viis Domini: quoniam magna est gloria Domini. vers.6.

Laudationem Domini loquetur etiam os meum: & benedicat omnis caro Nomini sancto ejus in sæculum, & in sæculum sæculi. *Psalm.*145.22.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in Principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Psalmi Proprii,* 20.21.85.118.

¶ *Lectiones Propriæ,* { *Prior,* 2 Sam.19.v.9. *Posterior,* Rom.13.

¶ *In Suffragiis post Symbolum Apostolicum, hæc inserentur & pro Rege dicentur.*

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Populus.

Qui sperat in te.

Presbyter.

Mitte illi auxilium de Sancto.

Populus.

Et perpetuo eum potenter defende.

Presbyter.

Nihil prævaleant inimici in eum.

Populus.

Filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

¶ *Pro prima Collecta ad Matutinas hæ duæ dicentur.*

O DOMINE Deus salutis nostræ, qui super hanc regionem benignitatem tuam supra modum multiplicasti, & à nuperis miserabilibus turbis nostris nos non sine miraculo providentiâ tuâ liberasti, reddito nobis verendo nostro Principe ac Domino *Carolo* Rege famulo tuo; Hic jam præsentes adsumus in conspectu tuo cum debita gratiarum actione, ineffabilem illam bonitatem tuam die isto, nobis patefactam agnituri, & laudem glorioso tuo Nomini tributuri, demisse rogantes ut accepta tibi sit sincera, quamquam indigna, nostri ipsorum oblatio; omnimodam obedientiam sanctam cogitatione, verbo & opere divinæ Majestati tuæ voventes; ac pollicentes in te & propter te omnem veram ac debitam fidem Uncto tuo, & postmodùm hæredibus ejus. Quem ut omni incremento gratiæ, honoris, & felicitatis in hoc mundo cumules, & in futuro immortalitate & gloria Corones, quæsumus, propter Jesum

Christum Dominum & Salvatorem nostrum unicum. *Amen.*

O DEUS, qui divinâ providentiâ tuâ ac bonitate, die isto, in lucem viventium produxisti, & eodem die reduxisti ac nobis legitimisque, atque indubitatis juribus suis reddidisti clementissimum Principem nostrum *Carolum* Regem famulum tuum, vitam illius custodi quæsumus, & solium stabili. Sis ipsi galea salutis à facie inimicorum, & turris fortitudinis in tribulatione; sit Regnum illius prosperum, sint illius dies multi. Justitia, veritas & sanctitas, pax, charitas, & omnes virtutes Christianæ floreant eo imperante. Serviat illi Populus suus cum honore & obsequio; serviat etiam ipse tibi prout tenetur, ita tibi serviat in terris ut tecum posthac æternum in cœlis regnet, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Recitatâ Litaniâ (quæ semper die isto recitabitur) post Collectam,* (Infirmitates nostras, &c.) *dicetur hoc quod sequitur.*

DOMINE Deus, Pater summè misericors, qui ex gratia & favore tuo singulari die isto, *Carolum* Regem famulum tuum Principem nostrum in Patriam reducem in solio hujus Regni collocasti, eo pacto publicâ liberâque veræ tuæ Religionis veríque tui cultus professione nobis restitutâ, ad magnum cordium nostrorum salatium ac gaudium; nos indigni famuli tui hic congregati ad memoriam hujusce magni beneficii tui celebrandam; summâ animi demissione te rogamus supplices, ut gratia tua nobis concedatur qui vere sinceréque gratam mentem ob illud, tibi semper ostendamus; utque Rex noster clementissimus annos multos multósque Regni super nos cum omni virtute, pietate, & honore; Nos autem, tanquam fideles subditi ei debitum obsequium præstantes, ipso diu una cum magnis benedictionibus tuis fruamur, quas per eum nobis largitus est, propter Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Immediatè ante Orationem S.* Chrysostomi, *utere Collecta Gratiarum Actionis,* (Pro Pace, & ab hostibus liberatione.)

OMNIPOTENS Deus, qui famulis tuis turris fortitudinis, & propugnaculum existis adversus hostes ipsorum, laudem & gratiarum actiones tribuimus pro liberatione nostra à magnis illis, atque imminentibus periculis quibus circumsidebamur. Benignitati tuæ acceptum ferimus quod ipsis præda facti non fuimus, obsecrantes ut favores illos tuos perpetuos nobis esse velis, ut omnibus palam sit te Servatorem nostrum & Liberatorem magnum existere, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In Officio Communionis, inter Decalogum & Epistolam, hæ duæ Collectæ recitabuntur, loco Collectæ pro Rege, & Collectæ Diei.*

CLEMENTISSIME Deus, & Pater misericors, qui infinitâ tuâ potentiâ ac bonitate post tot tantasque

...que turbas ac res adversas, ...pacatéque famulum tuum ...um Regem, supremum Do... nostrum in solio avito col...lli (omni potentia omnique ...nia inimicorum suorum ne...quam obsistentibus) nobis cum ...per eum, liberâ sacra-sanctæ ...veritatis & Evangelii professi...ne unà cum pace & prosperitate, ...linâ, restitutis. Te rogamus ...plices ut salutarem defensionem ...ipsi concedas, utque benig...tatem, favorem & misericordi...tuam ei indulgeas; ac in ani...is nostris omne debitum obse...ium & fidem erga ipsum semper ...ites unà cum religiosa obedi...ia, & gratitudine, erga te pro ...& aliis omnibus beneficiis tuis, ...r Jesum Christum Dominum ...strum. *Amen.*

CONCEDE, quæsumus, om...nipotens Deus, ut Rex su...mus Dominus noster, quem ...isto, in patriam auspicato re...cem nobis restituisti, sit potens ...puli sui Protector, religiosus ...ctæ fidei, sanctæque Eccleſiæ ...r apud nos defensor, illustris ...nium inimicorum victor, cle...ens omnium subditorum suorum ...derator; & fœlix multorum ...rorum parens ad hanc gentem ...e successivo regendam in omnia ...cula, per Jesum Christum Do...inum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 *S. Pet.* 2. 11.

CHARISSIMI obsecro vos tanquam advenas, & pere...nos abstinere vos à carnalibus ...ideriis, quæ militant adversus animam. Conversationem vestram inter Gentes habentes bonam: ut in eo quod detractant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes glorificetis Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ Creaturæ propter Deum: sive Regi quasi præcellenti, sive ducibus tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

Evangelium. S. Matth. 22. 16.

ET mittunt ei discipulos suos, cum Herodianis, dicentes, Magister scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo, non enim respicis personam hominum: dic ergo nobis, quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non? Cognitâ autem Jesus nequitiâ eorum, ait. Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus, Cujus est imago hæc & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari: & quæ sunt Dei Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.

Post

℣ *Post Orationem* (Pro universo statu Ecclesiæ Christi) *sequenti Collecta utere.*

DOMINE Deus noster, qui cuncta in cœlis & in terra sustentas ac dirigis; suscipe humiles orationes nostras cum gratiarum actionibus pro supremo Domino nostro *Carolo*, gratiâ ac providentiâ tuâ super nos in Regem nostrum constituto: & universam stirpem Regiam unà cum eo, cœlestis Spiritus tui rore ita bea, ut semper in bonitate tua speranta, potentia tua protecti, & clementia ac favore tuo sempiterno coronati, cum sanitate, pace, lætitia, & honore, longævam prosperamque vitam degant in terrâ, & post mortem vitam æternam & gloriam in Regno Cœlorum consequantur; per merita & mediationem Jesu Christi Servatoris nostri; qui unà cum Patre, & Spiritu sancto, vivit & regnat semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

FINIS.